

Pasūtītājs:

Ikšķiles novada pašvaldība

Peldu iela 22, Ikšķile, Ikšķiles nov., LV - 5052

Tālr.: 65030202; Fakss.: 65055457

e-pasts: dome@ikskile.lv

Izpildītājs:

Latvijas Lauksaimniecības universitāte

Vides un būvzinātņu fakultāte

Ainavu arhitektūras un plānošanas katedra

*(līgums noslēgts ar LLU Tehnoloģiju
pārneses nodaļas TEPEK starpniecību)*

**“Ikšķiles pilsētas un ciemu
apstādījumu koncepcija”
Tematiskais plānojums**

Ikšķile 2018

“Ikšķiles pilsētas un ciemu apstādījumu koncepcija”

Tematiskais plānojums

Pasūtītājs:

Ikšķiles novada pašvaldība

Peldu iela 22, Ikšķile, Ikšķiles nov., LV - 5052

Tālrunis: 65030202; Fakss: 65055457

e-pasts: dome@ikskile.lv

Projekta izstrādes vadītāja:

Guna Cielava

Zemes ierīcības inženiere

Ikšķiles novada pašvaldības būvvalde

Izpildītājs:

Latvijas Lauksaimniecības universitāte

Vides un būvzinātņu fakultāte

Ainavu arhitektūras un plānošanas katedra

Asoc.prof. Dr.arch. Natalija Ņitavska

Prof. Dr.arch. Daiga Zigmunde

Doc. Dr.arch. Madara Markova

2018

Ikšķiles pilsētas un ciemu apstādījumu koncepcija

Satura rādītājs

Ievads	5
1. Apstādījumu koncepcijas pamatprincipi un metodika	8
1.1. Zaļo struktūru plānošana Latvijas un Ikšķiles novada normatīvo dokumentu kontekstā	8
1.2. Apstādījumu koncepcijas mērķi, uzdevumi un ieguvumi	9
1.3. Apstādījumu koncepcijas galvenie pamatprincipi.....	11
Kultūrvēsturiskā un sociālā koku vērtība	12
Koku vizuālā vērtība.....	12
Koku vērtēšanas nepieciešamība	13
1.4. Izmantotā metodika	14
2. Esošā apstādījumu struktūra	16
2.1. Ikšķiles pilsētas un ciemu telpiskās struktūras attīstība	16
2.2. Apstādījumu struktūras esošie nozīmīgie kultūrvēsturiskie un dabas elementi.....	22
Kultūrvēsturiskie elementi.....	22
Dabas elementi	22
2.3. Risināmie jautājumi apstādījumu struktūras uzlabošanai (<i>problemātiskās vietas</i>).....	24
3. Pilsētas plānošanas līmenis – plānotā apstādījumu struktūra	25
3.1. Apstādījumu struktūras mezglu punkti/ Apstādījumu struktūras sasaistes\.....	25
4. Apkaimes un ciemu plānošanas līmenis – plānotā apstādījumu struktūra un elementi.....	36
4.1. Apkaimju iedalījums	36
4.2. Apkaimes.....	38
Ikšķile (centrālā daļa)	40
Daugavmala	44
Ādamlauks	49
Jaunikšķile	52
4.3. Ciemi	57
Dobelnieki	57
Ceplīši.....	61
Kancersili.....	64
Saulesdārzs	66
Tīnūži.....	69
Kalnāji	74
Aizupes	76
Turkalne.....	78

5. Ainavtelpu un ainavas elementu plānošanas līmenis – plānotā situācija.....	82
5.1. Dzīvojamās apbūves teritorijas	84
Savrupmāju / mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas	84
Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas.....	89
5.2. Sabiedrisko ēku, jauktas apbūves teritorijas	97
5.3. Ražošanas un tehniskās apbūves teritorijas.....	103
5.4. Līnijbūvju izbūves teritorijas	114
Ielu un ceļu apstādījumi.....	115
Dzelzceļš.....	122
5.5. Dabas pamatnes teritorijas	140
5.6. Parku, skvēru un apstādījumu teritorijas	144
Estrāde	144
800-gades skvērs.....	145
Ozoliņu skvērs	145
Parka ielas un Peldu ielas parks.....	146
Centrālais laukums (<i>Plānots starp Skolas, Lībiešu un Birzes ielu</i>)	149
Lībiešu parks.....	150
Teritorija starp Stacijas ielu un skolu	155
Bērnu parks “Minku parks”	155
Stacijas skvērs.....	156
5.7. Kapsētu teritorijas	157
5.8. Ūdeņu teritorijas	160
5.9. Kultūrvēsturiskie un īpaši aizsargājamie objekti un teritorijas	166
5.10. Īslaicīga rakstura apstādījumi.....	167
6. Vadlīnijas apstādījumu ierīkošanā un kopšanā	173
7. Apstādījumu koncepcijas ieviešanas etapi un prioritātes.....	183
Grafiskie materiāli	186
Izmantotā terminoloģija.....	187
Izmantotie avoti	189
Pielikumi.....	192

Ievads

Definīcija:

Apstādījumu koncepcija ir pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kas nosaka apstādījumu kopējo struktūru un tās sadalījumu dažādos apstādījumu tipos atbilstoši teritorijas izmantošanai un funkcionālajām zonām. Dokuments ietver arī pašvaldības izvirzītās prasības katras zonas labiekārtojumam, apstādījumu projektēšanai, ierīkošanai un kopšanai; doti ieteikumi augu sortimenta izvēlei un apstādījumu kvalitatīvie rādītāji katram no izdalītajiem tipiem.

Ikšķiles pilsētas un ciemu apstādījumu koncepcija (turpmāk apstādījumu koncepcija) izstrādāta pamatojoties uz:

- Ikšķiles novada pašvaldības 28. marta 2018. gada Domes lēmumu (*protokols nr.4*) par “tematiskā plānojuma “Apstādījumu koncepcija” izstrādes uzsākšanu”;
- sagatavoto Ikšķiles pilsētas un ciemu apstādījumu koncepcijas uzdevumu un darbu grafiku;
- koncepcijas autoru izstrādāto metodiku, kas balstīta uz apstādījumu plānošanu trīs līmeņos – pilsētas, apkaimju un ciemu, ainavtelpas līmenī;
- veiktās esošo apstādījumu izpētes materiāliem, kas ir koncepcijas dokumenta neatņemama sastāvdaļa un sniedz pamatojumu koncepcijas sniegtajiem priekšlikumiem un sagatavotajām vadlīnijām.

Apstādījumu koncepcijas saturs un projektēšanas darbu paskaidrojums:

Ikšķiles apstādījumu koncepcijas izstrādes pamatā ņemtas vērā pilsētas esošās vērtības un to potenciāls – kultūrvēsture un tradīcijas, dabas īpatnības, pilsētas telpiskā struktūra, īpašā noskaņa un aura, vietas identitāte. Dotie apstādījumu attīstības priekšlikumi piedāvā integrēt esošo zaļo struktūru un vietas vērtības perspektīvajā apstādījumu struktūrā, saglabājot vērtīgākos un pilsētai tipiskākos kokaugus. Apstādījumu koncepcija pielietojama kā plānošanas palīgīdzeklis, kurā aprakstītas galvenās vadlīnijas apstādījumu attīstības plānošanā, attēloti piemēri. Katras konkrētās teritorijas apstādījumu izveidei ir nepieciešams izstrādāt individuālu tehnisko projektu, balstoties uz Ikšķiles novada apbūves noteikumiem un prasībām, kā arī citiem ar apstādījumu izveidi saistītiem LR normatīvajiem aktiem un teritorijas plānošanas dokumentiem, Eiropas labās prakses ieteikumiem. Apstādījumu koncepcijas izstrādes procesā piesaistītie ainavu arhitekti darbojās kopā ar pašvaldības struktūrvienību un iestāžu darbinieku darba grupu, kā arī ar pieaicinātiem ar apstādījumu koncepcijā iekļautajiem jautājumiem saistīto jomu speciālistiem. Par apstādījumu koncepcijas izstrādes procesu tiek informēti arī iedzīvotāji ar aicinājumu piedalīties informācijas sniegšanā par Ikšķiles pilsētas un ciemu apstādījumu teritorijām.

Kā galvenais darba mērķis ir veicināt kompozicionāli saskanīgu un Ikšķilei raksturīgu apstādījumu veidošanu, pielāgojot tos mūsdienīgas publiskās ārtelpas prasībām, ņemot vērā katras teritorijas funkcijas. Augu izvēlē balstīties uz mūsdienīgas urbānas vides stilistikas paspīlgtināšanu, vienlaicīgi respektējot esošās dabas vērtības. Izstrādāt jaunu stādījumu konceptus un tipus, ņemot vērā esošos apstādījumus un ainavas struktūru. Veidojot jaunas apstādījumu grupas publiskajā ārtelpā (parkos, skvēros, laukumos, sabiedrisko ēku teritorijās utt.), katru vietu akcentēt ar tai pielāgotiem un vienlaicīgi kopējai pilsētvidei raksturīgiem stādījumiem tā, lai katras teritorijas apstādījumi vienlaicīgi veidotu daļu no kopējās apstādījumu struktūras un arī iezīmētos nedaudz atšķirīgi no citām teritorijām.

Darba etapi Ikšķiles pilsētas un ciemu apstādījumu koncepcijas izstrādē

Teritorijas izpēte:

- teritorijas vizuāli telpiskās struktūras un elementu izpēte - ainavas elementu novērtējums, izdalot raksturīgākos esošos apstādījumu tipus, nosakot raksturīgākos, vērtīgākos un arī problemātiskākos skatus, veicot atsevišķu ainavas elementu novērtējumu pēc tipa, rakstura un to, kā tie iekļaujas ainavā;
- kultūrvēsturiskā izpēte – vēsturisko materiālu, karšu, fotogrāfiju un arhīva materiālu izpēte teritorijas kultūrvēsturisko un dabas vērtību, tradīciju un vietas identitātes identificēšanai un apzināšanai;
- fotofiksācijas – esošās situācijas fotofiksācijas darba pamata informācijas izveidei un papildinājumam ar vizuālo materiālu, risināmo jautājumu pamatojuma atspoguļošanai;
- teritorijas bilance – teritorijas zonu lielumu savstarpējās attiecības, specifisko un atšķirīgo īpatnību izpēte un analīze;
- izpētē apkopoto materiālu un informācijas izpēte un analīze (kamerālie darbi) – kartogrāfisko materiālu analīze, dokumentācijas izpēte;
- sadarbība ar pašvaldības darba grupu un piesaistītajiem speciālistiem nepieciešamo papildinājumu, precizējumu iekļaušanai apstādījumu koncepcijā, konsultāciju un rekomendāciju saņemšana.

Apstādījumu koncepcijas izstrāde:

- apstādījumu kopējās struktūras un atsevišķo zonu attīstības priekšlikumu izstrāde – vienotas apstādījumu struktūras izstrāde un sadalījums pa apstādījumu tiem atbilstoši teritorijas atšķirīgām funkcionālajām zonām, kur katras zonas attīstības iespējas un priekšlikumi tiek izstrādāti atsevišķi;
- kustību analīze – gājēju pārvietošanās un autotransporta kustības izpēte, identificējot un atzīmējot uz kartogrāfiskā materiāla galvenos kustību virzienus ikdienā un tūrisma attīstībai, akcentējot konflikta zonas un iespējamās to risinājumus;
- skatu analīze – pēc izpētes dabā un veiktajām fotofiksācijām identificē raksturīgākos skatus un atzīmē vērtīgākos vai problemātiskākos skatus, kas būtu jāizceļ vai jāuzlabo;
- klusās un aktīvās rekreācijas zonu analīze un izmantošanas intensitātes analīze – analizējot rekreācijas zonas, tās grupē atbilstoši izmantošanas intensitātei un tajās esošajām funkcijām, piedāvājot attīstības virzienu;
- dzīvojamo zonu sadalījums - apstādījumu koncepcijas izstrādē pielieto apstādījumu sadalījumu tipus - savrupmāju / mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas un daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas, kur katrai zonai tiek izstrādāta individuāla apstādījumu attīstības koncepcija;
- prezentācijas materiālu sagatavošana – kartogrāfisko un ilustratīvo materiālu sagatavošana prezentācijai – izdrukas un Power Point prezentācija;
- darba grupas tikšanās – korekcijas un papildinājumi.

Labiekārtojuma priekšlikumu izstrāde:

- vienotas apstādījumu struktūras izstrāde un attīstības plāns - apstādījumu turpmākās attīstības priekšlikumi izmantojami kā vadlīnijas, attīstot kādu no teritorijas zonām vai kāda no apstādījumu tipa detalizācijai;
- Apstādījumu koncepcijas ieviešanas plāns, izdalot prioritātes;

- apstādījumu projektēšanas, ierīkošanas un izmantošanas ieteikumi - esošās situācijas un attīstības priekšlikumu tabulas, kurās analizēti nozīmīgākie, kā arī problemātiskākie konkrētā apstādījumu tipa aspekti, kuriem pretī doti iespējamie attīstības risinājuma varianti, shematiski griezumumi;
- termini, to skaidrojumi ar attēliem – izmantojamo terminu vārdnīca ar ilustratīvo materiālu;
- darba grupas tikšanas – noslēguma korekcijas un papildinājumi.

Materiāli darba izstrādei

1. koku dendroloģiskās inventarizācijas;
 - Rīgas ielas teritorija (kad.apzīm.7405 001 0572, 7405 001 0521);
 - Parka ielas 2 teritorija (kad.apzīm.7405 001 0475);
 - Birzes ielas 2A teritorija (kad. apzīm.7405 002 0412);
 - Lībiešu ielas 2 teritorija (kad.apzīm.7405 002 0397);
2. topogrāfiskais materiāls;
3. „Ikšķiles almanahs” 1.,2.,3.,4. un 5.laidiens;
4. profesionālā literatūra un materiāli, darba metodikas un pamatojumu izstrādei.

Lokālie dokumenti, kuri ņemti vērā Apstādījumu koncepcijas izstrādē:

1. Ikšķiles novada pašvaldības domes 2011. gada 21. decembra saistošos noteikumus Nr.45/2011 „Ikšķiles novada teritorijas plānojuma grafiskā daļa un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”;
2. apstādījumu koncepcija izstrādāta, ievērojot pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentos un citos vides aizsardzības, reģionālās un telpiskās plānošanas normatīvajos aktos noteiktās prasības;
3. aktuālie labiekārtojuma projekti;
4. Ikšķiles novada tūrisma attīstības stratēģija 2016. – 2021. gadam.

1. Apstādījumu koncepcijas pamatprincipi un metodika

1.1. Zaļo struktūru plānošana Latvijas un Ikšķiles novada normatīvo dokumentu kontekstā

Zaļo struktūru plānošana Eiropā ir cieši saistīta ar ES Bioloģiskās daudzveidības stratēģiju 2020 (*EU 2020 Biodiversity Strategy*), kuras ieviešanai ir izstrādāta ES Zaļās infrastruktūras stratēģija (*The EU Strategy on Green Infrastructure*), kuras ietvaros ES dalībvalstīm līdz 2020. gadam dažādu mērogu plānojumos un normatīvajos dokumentos jāīsteno zaļās infrastruktūras izveides pasākumi (valsts, reģiona, novada un lokālā mērogā). Šobrīd Latvijā normatīvie dokumenti vai vadlīnijas, kas noteiktu, kā īstenot stratēģiju, vēl nav ieviesti. Bet vairākas Latvijas pašvaldības, ņemot vērā teritoriju plānošanas tendences Eiropā un pasaulē, pašas ir iniciējušas apstādījumu struktūras plānojumu iekļaušanu savu normatīvo dokumentu ietvaros.

Latvijas Nacionālais attīstības plānā 2014.-2020. gadam, kurš ir galvenais vidēja termiņa stratēģisks plānošanas dokuments valsts attīstībai, saistībā ar zaļo struktūru plānošanu ir akcentēti dabas resursu ilgtspējīgas izmantošanas un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas jautājumi. Šie jautājumi akcentēti arī Bioloģiskās daudzveidības nacionālajā programmā, papildus norādot uz nepieciešamību mazināt nozīmīgu dabas teritoriju fragmentāciju un veicināt migrācijas ceļu aizsardzību, kas cieši saistīti ar zaļās infrastruktūras plānošanu. Savukārt Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam iekļautas nostādnes attiecībā uz dabas kapitāla saglabāšanu, unikālu ainavu, kultūrvēsturisko un dabas elementu aizsardzību, kā arī zaļo koridoru izveidi pilsēttelpā, uzlabojot vides kvalitāti un drošu pieejamību (veloceliņi, gājēju celiņi utt.).

Novada, pilsētas vai lokālā mērogā Latvijā šobrīd nav izstrādāta vienota metodika, pēc kuras būtu izstrādājami teritoriju zaļās struktūras (vai apstādījumu koncepcijas) plānojumi. Šobrīd pēc pašu pašvaldību iniciatīvas apstādījumu koncepcijas ir izstrādātas Lielvārdei (2006), Olainei (2008), Kuldīgai (2013), Liepājai (2016) un Rīgai (2018). Katrai no šīm pilsētām apstādījumu koncepcija ir balstīta uz nedaudz atšķirīgiem mērķiem, akcentējot katras pilsētas specifiku, tradīcijas un ekonomiskās attīstības iespējas.

Ikšķiles novada apstādījumu sistēmas izveide ir cieši saistīta ar tūrisma vides attīstību, jo tā skar gan nozīmīgas rekreācijas vietas, apskates objektus un tos savienošos veloceliņus un pastaigu maršrutus. Tāpēc apstādījumu koncepcijā integrētas galvenās Ikšķiles novada tūrisma attīstības stratēģijā noteiktās rīcības saistībā ar teritorijas labiekārtojumu, dzīves vides kvalitātes uzlabošanu, kultūrvēsturisko un dabas objektu saglabāšanu un izcelšanu.

Lai arī apstādījumu koncepcijas izstrādes uzdevumi nenoteica tūrisma un pastaigu maršrutu izstrādi novada, Ikšķiles un ciemu kontekstā, tomēr tajā akcentētas nozīmīgākās ielas Ikšķilē un ciemos, kā arī sasaistes starp ciemiem, ko veido vēsturiskie ceļi vai ceļi gar ainaviski nozīmīgiem objektiem (piemēram, Mazā Jugla, dabas parks "Ogres Zilie kalni" utt.), kuri būtu iekļaujami arī potenciāli attīstāmajos tūrisma un ikdienas maršrutos. Tādējādi plānotā apstādījumu struktūra būtu atbalsts šo objektu izcelšanai un akcentēšanai.

1.2. Apstādījumu koncepcijas mērķi, uzdevumi un ieguvumi

Mērķis:

Izstrādāt vadlīnijas Ikšķiles pilsētas un ciemu apstādījumu plānošanai, labiekārtošanai un kopšanai, respektējot kultūrvēsturisko mantojumu, novada struktūru, vietas identitāti un dabas vērtības.

Darba uzdevumi:

1. Ikšķiles pilsētas teritorijā:
 - 1.1. Izvērtēt esošo apstādījumu un kokaugu stāvokli.
 - 1.2. Izstrādāt stādījumu konceptus un tipus, izvērtējot esošus apstādījumus un ainavas struktūru, veidot kompozicionāli saskanīgus un Ikšķilei raksturīgus stādījumus, pielāgojot tos mūsdienīgai publiskās ārtelpas videi atbilstoši katras teritorijas funkcijām un raksturam.
 - 1.3. Izvērtēt esošo pilsētas vides ainavu, atzīmēt ainaviskās vērtības, izstrādāt ainavas attīstības, prioritāšu un saglabāšanas plānus.
 - 1.4. Izstrādāt pilsētas ainavas projektēšanas un izmantošanas plānu, ieteikumus:
 - 1.4.1. apstādījumu zonu attīstībai;
 - 1.4.2. transporta un gājēju kustības plūsmai;
 - 1.4.3. raksturīgāko, galveno skatu uzlabošanai;
 - 1.4.4. klusās un aktīvās atpūtas zonu attīstībai;
 - 1.4.5. dzīvojamo zonu attīstībai.
 - 1.5. Izvērtēt un sniegt priekšlikumus vides objektu izvietojumam.
 - 1.6. Identificēt problemātiskās teritorijas, kurām jāpievērš uzmanība.
 - 1.7. Zālāju un zālienu kopšanas principi.
 - 1.8. Apstādījumu koncepcijas īstenošanai nepieciešamo pašvaldības domes saistošo noteikumu izskatīšana, izmaiņu aktualizēšana, rediģēšana.
2. Ciemu teritorijas
 - 2.1. Tīnūžu ciems:
 - 2.1.1. izvērtēt esošo lauku vides ainavu, atzīmēt ainaviskās vērtības, izstrādāt ainavas attīstības, prioritāšu un saglabāšanas plānus,
 - 2.1.2. izvērtēt esošo apstādījumu un kokaugu stāvokli, izstrādāt ieteikumus apstādījumu pilnveidošanai,
 - 2.1.3. dot ieteikumus atpūtas vietas „Tīnūžu saliņa” labiekārtošanai, apzaļumošanai, jaunu kokaugu stādīšanai,
 - 2.1.4. dot ieteikumus represēto iedzīvotāju piemiņas vietas labiekārtošanai.
 - 2.2. pārējie ciemi:
 - 2.2.1. izvērtēt lauku ainavas ainaviskās vērtības, izstrādāt ainavas attīstības un saglabāšanas plānu,
 - 2.2.2. izstrādāt skatu analīzi no vietējas nozīmes un valsts autoceļiem, dot ieteikumus ainavas pilnveidošanai,
 - 2.2.3. izstrādāt lauku ainavai un videi raksturīgus zālāju kopšanas principus un grafikus.

3. Inženierbūvju teritorijas

3.1. piedāvāt risinājumus aizsargstādījumu un aizsargvaļņu izveidei gar valsts nozīmes autoceļiem un dzelzceļiem,

3.2. sniegt ieteikumus, derīgo izrakteņu ieguves rezultātā, izveidojušos ūdenskrātuvju apzaļumošanai.

Ieguvumi:

- Ikšķiles pilsētas un ciemu esošo vērtību un to potenciāla izcelšana un atpazīstamības veidošana, veicinot vietas identitāti, tūrisma attīstību, iedzīvotāju piederības sajūtu un dzīves vides kvalitātes uzlabošanu;
- skaidra Ikšķiles pilsētas un ciemu apstādījumu struktūra, kuru veido esošie «mezglu punkti» un tos savienojošie «sasaistes elementi», nodrošinot drošu un vieglu pārvietošanos un orientēšanos pilsētvidē, veicinot vienota pilsētas tēla veidošanos;
- strukturēta pieeja Ikšķiles pilsētas un ciemu apstādījumu plānošanai un pārvaldībai, nodrošinot finanšu sadalījumu, atbalstu projektēšanas uzdevumu sagatavošanai un teritoriju uzturēšanas prioritāšu un intensitātes noteikšanai.

1.3. Apstādījumu koncepcijas galvenie pamatprincipi

Apstādījumu koncepcija balstās uz pamatprincipiem, kas nodrošina uzstādītā mērķa sasniegšanu un mūsdienīgas publiskās ārtelpas veidošanu, saglabājot dabas, kultūrvēsturiskās un sociālās vērtības, kas raksturīgas tieši Ikšķiles novadam, balstoties uz vietas raksturīgajām iezīmēm un identitāti kopumā.

Kā saistošākie pamatprincipi Ikšķiles pilsētas un ciemu apstādījumu koncepcijas izstrādē jāmin:

- Kultūras un dabas mantojuma attīstība ir jānodrošina ar rūpīgu apsaimniekošanu. Jāaizsargā vērtīgas dabas ainavas un atsevišķi objekti, ietverot Daugavas piekrastes teritorijas, un kultūrainavas, veicinot daudzfunkcionalitāti lauku ainavā un ciemos.
- Bioloģiskā daudzveidība jāveicina, integrējot dabas elementus lauksaimniecības zemēs un zaļajās joslās urbānajās teritorijās, veidojot savienojumus starp lielākajām pilsētas apstādījumu teritorijām.
- Jāveicina tāda telpiskā struktūra, kur zemes izmantošana un infrastruktūra samazina enerģijas patēriņu transportam un apkurei:
 - jāveicina mijiedarbības starp publiskā transporta sistēmām un urbāno struktūru, apdomīgi izvietojot tādas funkcijas, kas sekmē gājēju plūsmu, t.i., biroji, publisko pakalpojumu un tirdzniecības centri tuvu pie satiksmes mezglu punktiem;
 - jāveicina publiskā transporta sistēmas, un vieglo satiksmes veidu (velosipēdu un mopēdu) izmantošana, nodrošinot atbilstošu infrastruktūru;
 - jāaizsargā un jāuzlabo pilsētu zaļās telpas, un atsevišķos ainavas elementus.
- Jāveicina urbānā attīstība, kas samazina jaunu zemju izmantošanu:
 - jāsamazina vajadzība attīstīt jaunas urbānās teritorijas, maksimāli izmantojot un atdzīvinot (revitalizējot) esošās urbanizētās teritorijas, no jauna izmantojot (reciklējot) nolietotās ražošanas teritorijas un piesārņotās teritorijas, kā arī pielietojot jaunas zemes taupīšanas plānošanas shēmas;
 - jāizvairās no urbānās izplešanās vai zema blīvuma plānošanas shēmām;
 - jāveic nekvalitatīvi apbūvēto dzīvojamo teritoriju humanizācijas pasākumi, lai novērstu to degradāciju, palielinot apstādījumu struktūras īpatsvaru;
 - jāiesaista iedzīvotāji savas dzīvojamās vides un apkāmes uzturēšanā, sakopšanā un veidošanā, izmantojot dažādus pamudinājumu veidus, organizējot dažāda veida pasākumus, kas stiprinātu apkaimju identitāti un sociālas sadarbības platformu, kā rezultātā labvēlīgi ietekmētu arī apkaimju un ciemu apstādījumu struktūras uzturēšanu un saglabāšanu.

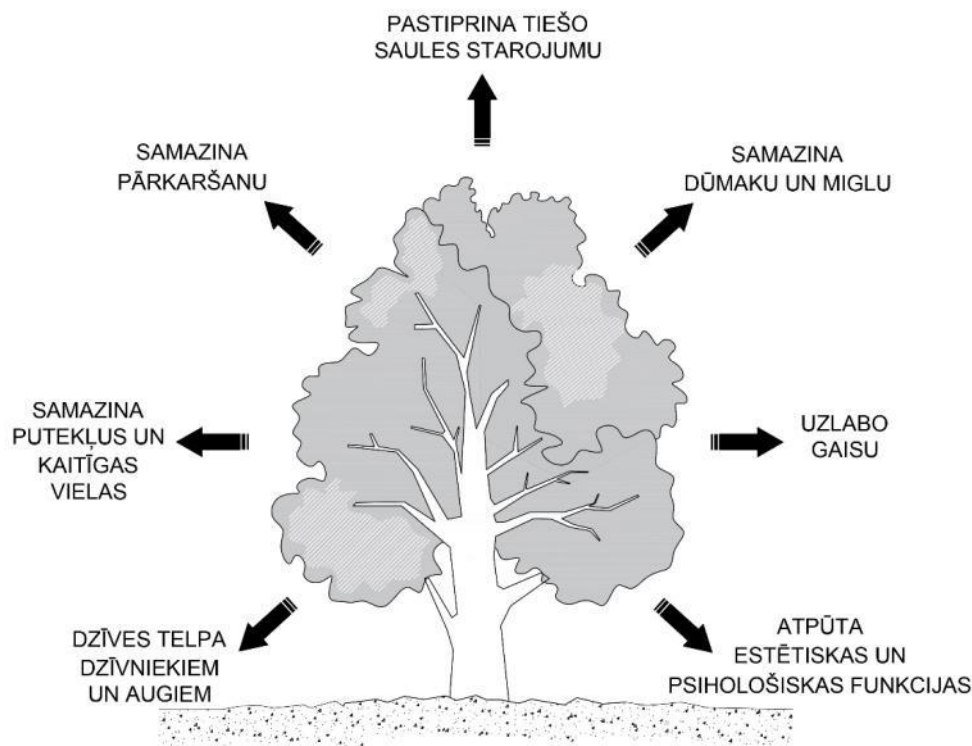
Kā nozīmīga tautsaimniecības nozare uzskatāms tūrisms, kura attīstībai apstādījumu koncepcijā iekļautās vadlīnijas akcentē iespējas zemes izmantošanas jomā, kā arī infrastruktūras attīstībā tūrisma jomas vajadzībām. Šīs iespējas, galvenokārt, radītas, paredzot attiecīgu atļauto izmantošanu un nostiprinot kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzību, kā arī pieejamas publiskās ārtelpas (parki, skvēri, peldvietas, krastmalas utt.) attīstību un labiekārtojumu.

Esošo koku vērtība

Ikšķiles novada apstādījumu struktūrā liela nozīme ir atsevišķi augošiem kokiem. Kokiem ir ekoloģiskā, kultūrvēsturiskā, sociālā un vizuālā vērtība.

Ekoloģiskā vērtība. Koki iespaido pilsētvides klimatu 10 reizes vairāk nekā zālieni, jo to lapotnes platība, salīdzinot ar koka aizņemto platību, t.sk. zāliena platību, pārsniedz 10 reizes.

Kokaugu augšanu un attīstību apstādījumos nosaka videi raksturīgie ekoloģiskie apstākļi – augsnes, ūdens un gaisa režīms, augsnes un gaisa temperatūra, piesārņošana ar dūmgāzēm un kaitīgajām ķīmiskajām vielām, asfalta segums, kanalizācija un citas inženiertehniskās sistēmas, kas būtiski izmaina apstādījumu augu fizioloģiskās un bioķīmiskās norises, augšanas un attīstības gaitu. Līdz ar to svarīga ir atbilstošas koku sugas izvēle pilsētvides apstādījumiem.

Attēls. Atsevišķa koka daudzpusīgas vērtības pilsētvidē

Kultūrvēsturiskā un sociālā koku vērtība

Koki pie kultūrvēsturiskiem objektiem bieži ir neatņemama šī objekta daļa - vēsturiska aleja, parks, skvērs vai dārzs utt. Jāatzīmē, ka atsevišķiem kokiem var būt arī kultūrvēsturiskā vērtība bez arhitektoniskiem elementiem blakus, šādus kokus ir grūtāk identificēt apdzīvotās vietās un noteikt to vērtību un statusu.

Koku sociālā vērtība saistās ar vietējas sabiedrības ieradumiem, sevis identificēšanu ar vietu un identitātes apzināšanos, kur savu lomu spēlē arī koki – tie iezīmē vietas raksturu vai kādu vietu dabā, koki ir arī cilvēku ikdienas dzīves sastāvdaļa. Bieži vietējiem iedzīvotājiem ar kokiem saistās bērnības atmiņas vai citi personīgi notikumi. Šādu koku noteikšana nav iespējama, balstoties tikai uz teorētiskiem pieņēmumiem un pat ne vienmēr nosakāma dabā, bieži tie ir cilvēku zemapziņas procesi. Šeit ir svarīga loma integrētai ainavas pārvaldībai, kas paredz vietējās sabiedrības iesaistīšanos ainavas plānošanas un apsaimniekošanas procesos. Tikai tad iespējams noteikt lielu daļu sociāli nozīmīgu apstādījumu grupu un to reālo vērtību.

Koku vizuālā vērtība

Kokaugu vizuālā vērtība atkarīga no vairākiem faktoriem – katras kokaugu sugas īpatnībām, kokaugu augšanas apstākļiem un kopšanas, atrašanās vietas telpiski arhitektoniskā vidē, auga vecuma, lieluma, vainaga un stumbra simetrijas vai asimetrijas, proporcijām un pat gadalaika. Kokaugi ir dzīvās dabas sastāvdaļa, tieši tāpēc to īpašības ir mainīgs lielums. Tāpēc te ir svarīgi pievērst uzmanību esošo kokaugu kopšanai un potenciālo dižkoku kopšanai,

atbrīvošanai no apauguma un labvēlīgo apstākļu nodrošināšanai.

Jāņem vērā, ka apstādījumu veidošana ir četru dimensiju process, kuru veido horizontālās plaknes dimensijas, vertikālā dimensija un laiks. Laiks, kādā koks sasniedz vēlamu lielumu, var būt ļoti ilgs. Tāpēc it īpaši vērtīgi ir koki, kas sasnieguši dižkoku statusu.

Koku vērtēšanas nepieciešamība

Ja pastāv aizdomas, ka koks varētu būt bīstams, un ir jāizšķiras, kuru koku saglabāt, tad objektīvs kritērijs ir koka stāvoklis un vērtība. Diemžēl nereti koku vizuālais izskats neliecina par koku patieso stāvokli. Kokiem bieži ir slēpti bojājumi – dobumi, sakņu bojājumi, bīstamas koksnes sēnes (trupe), struktūras bojājumi, kuru identificēšanai nepieciešama pieredze. Tikpat bieži koki, kas tiek uzskatīti par bīstamiem, īstenībā nemaz nav tik bīstami, lai tos nozāģētu, un pietiek ar kopšanas pasākumiem. Lai to novērtētu, nepieciešams piesaistīt dendrologu – ekspertu, kas sniedz atzinumu par koka stāvokli.

Ikšķiles novadam, vienotā standarta izveidei, dendrologa atzinumā jāietver:

- koku numerāciju dabā;
- koka ģints un sugas noteikšana;
- apkārtmērs, augstums un aptuvens vecums;
- koka vitalitāte, vainaga, stumbra un sakņu stāvoklis;
- koka fiziskais stāvoklis;
- ainaviskā vērtība;
- dendroloģiskā vērtība;
- ekoloģiskā vērtība;
- kultūrvēsturiskā vērtība;
- atbilstība vietējās un valsts nozīmes dižkokam;
- koka vispārējs novērtējums;
- digitāla karte ar koku vainagu projekcijām un vispārēju novērtējuma krāsu;
- sevišķi vērtīgiem un/vai pretrunīgi vērtētiem kokiem nepieciešams veikt arī Dendrotomogrāfijas un Resistogrāfijas mērījumus.

Koku numurēšana pēc arboristu un dendrologu viedokļa ir labākais veids kā uzskaitīt un apsaimniekot kokus. Kokus pasaulē numurē dažādos veidos: pie koka zemē ierokot plāksnīti, numuru iekarot koka zarā, ar naglu piestiprinot pie stumbra, izmantojot ap stumbru stiprināmu sistēmu ar numura plāksnīti, atspēri un stiepli, ar krāsu marķējot mizu u.c.

Ikšķiles novadā lietojamā ir Eiropā plaši izmantota numurēšanas sistēma – plastmasas numura plāksnīti stiprinot pie stumbra ar cinkotu naglu.

Gadījumi, kad veicama dendroloģiskā inventarizācija, koku novērtēšana:

- plānota būvniecība un teritorijā ir koki;
- parku, skvēru pārbūve vai apsaimniekošanas plānošana;
- dendroloģisko stādījumu, aizsargājamo aleju, meža parku apsaimniekošanai, saskaņā ar LR normatīvajiem aktiem.

Projektējot būves ar pazemes stāviem, pastāv liels risks, ka apkārtējo teritoriju koki būvdarbu laikā cietīs vai aizies bojā, tāpēc, lai plānošanas procesā novērstu riskus, tiek veikta teritorijas koku apsekošana, stāvokļa novērtēšana un sniegti priekšlikumi negatīvās ietekmes novēršanai vai samazināšanai. Nepieciešams koku novērtēšanu veikt iespējami agrākā projektēšanas stadijā, pirms tehniskā projekta izstrādes.

1.4. Izmantotā metodika

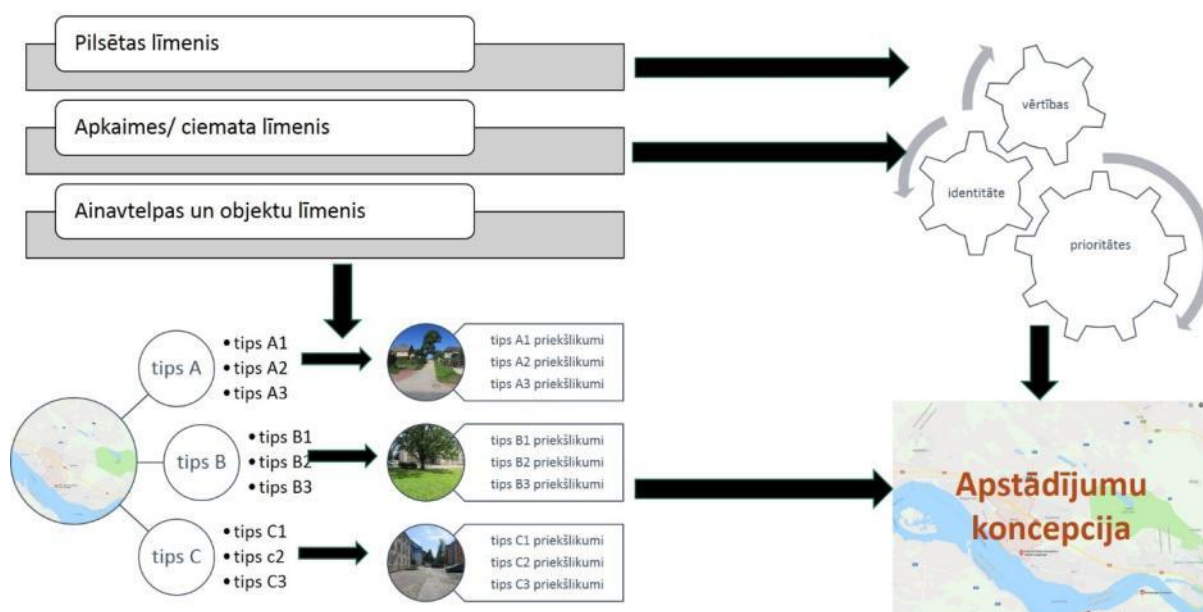
Pilsētas un apdzīvotas vietas ir sarežģītas sistēmas, kurām jānodrošina dažādas funkcijas – ekonomiskas, ekoloģiskas, sociālas u.c. Tajā pašā laikā tām jāveido droša, cilvēka mērogam atbilstoša vide, kas veicina cilvēku aktīvāku uzturēšanos ārtelpā, pilsētas vai apdzīvotas vietas piedāvāto aktivitāšu un pakalpojumu izmantošanu, tādējādi vienlaicīgi veicinot arī ekonomisko labklājību, sociāli kvalitatīvas, atbildīgas un uz kopīgu komunikāciju un rīcību balstītas kopienas veidošanos. Šīs atziņas ir kļuvušas par nozīmīgiem stūrakmeņiem mūsdienīgas pilsēttelpas plānošanā, ko ir akcentējuši vadošie pasaules pilsētplānotāji, kas strādājuši pie tādu pilsētu plānošanas, kas mūsdienās tiek vērtētas kā ilgtspējīgu pilsētu labās prakses piemēri (Kopenhāgena, Stokholma, Malme u.c.).

Vairāki pasaules pilsētplānotāji un pētnieki ir atzinuši ciešo sasaisti starp cilvēku pozitīvajām emocijām, psiholoģisko veselību, stresa mazināšanu, ārtelpas izmantošanas intensitāti un kvalitāti, piederības sajūtas izveidi, un apdzīvotu vietu vai lauku teritorijās zaļo struktūru esamību un kvalitāti. Tāpat nemainīgi aktuāla ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas, vides aizsardzības un klimata pārmaiņu mazināšanas (piemēram, plūdu riski) tematika, kas iekļauta vairākos Eiropas stratēģiskajos un plānošanas dokumentos. Līdz ar to vairāku Eiropas pilsētu attīstības plānos aizvien vairāk tiek iekļauti tematiskie zili-zaļās struktūras plānojumi, kuru ietvaros kvalitatīva zaļā struktūra tiek ieviesta dažādos mērogos – novada, apdzīvotas vietas un lokālā mērogā. Latvijas kontekstā zaļās struktūras plānojumu izstrāde nav likumiski noteikta un tās izstrādei nav piemērotas noteiktas vadlīnijas. Tomēr šobrīd pēc pašu pašvaldību iniciatīvas izstrādātās apstādījumu koncepciju galvenais vienojošais mērķis ir kvalitatīvas dzīves telpas izveide iedzīvotājiem un vietas apmeklētājiem, sasaistot esošās dabas un kultūrvēsturiskās vērtības vienotā apstādījumu tīklojumā, tādējādi nodrošinot drošu uzturēšanos un pārvietošanos pilsēttelpā, paplašinot iespējas veidot jaunas atpūtas vietas, veloceliņus un tūrisma maršrūtus, veicināt vietas ekonomisko un sociālo aktivitāti, pārdomāti organizēt teritoriju attīstību un apsaimniekošanu.

Eiropas pieredze rāda, ka zaļo struktūru plānošanā ir nozīmīgi izdalīt vairākus plānošanas līmeņus vai mērogus (valsts, reģiona, novada, pilsētas, vietas jeb lokālais līmenis), katrā no tiem nosakot sasniedzamos mērķus un uzdevumus, kā arī savstarpējo hierarhiju starp līmeņiem. Plānošanas mērogi un pieejas ir krasi atšķirīgas dažādās teritorijās. Plānojot zaļo struktūru reģiona vai novada mērogā, ir nepieciešams plašāks skatījums uz elementiem un savienojumiem, plaši upju un ceļu koridori, lielāki meža masīvi vai citi liela mēroga zaļie elementi. Lokālā mērogā detaļa nozīme ir pastaigu takām, dārziņiem un citiem nelieliem struktūras elementiem. Tāpat Eiropas pilsētu plānošanas dokumentos akcentēts, ka zaļo struktūru plānošana un ieviešana būtu jāattiecinā gan uz valsts, reģionu, novadu un pilsētu institūcijām, gan uz privātpašniekiem. Privāto īpašumu kontekstā apstādījumu koncepcija ieviešama gan kā ieteicamie risinājumi, rīcības, gan obligātie nosacījumi (piemēram, nozīmīgu telpas elementu – lielu koku utmlīdz. saglabāšana) ārtelpas veidošanā.

Ikšķiles novada apstādījumu koncepcija balstīta uz trīs līmeņu / mērogu apstādījumu sistēmas plānošanu, kuras pamatā ir Eiropā plaši izmantotas zaļās infrastruktūras (*green infrastructure*), zaļā tīkojuma (*green network, green grid u.c.*) izveides pieejas, ekoloģiskā dizaina (*ecological design*) un urbānās akupunktūras (*urban acupuncture* – pilsēttelpas aktivizēšana ar punktveida publiskās ārtelpas objektiem, elementiem, teritorijām) pamatprincipi. Ikšķiles novada apstādījumu koncepcijā ietvertie līmeņi – pilsētas, apkaimes vai ciema, ainavtelpu un objektu līmeņi - veido hierarhisku sistēmu, kurā katrs nākamais līmenis detalizē iepriekšējo, kas ļauj apstādījumu koncepcijā iestrādātās norādes, ja nepieciešams, iekļaut pašvaldības dažāda mēroga stratēģiskajos un plānošanas dokumentos.

Apstādījumu koncepcijā Ikšķiles pilsētas līmenī identificēti un analizēti pilsētas nozīmīgākie dabas un kultūrvēsturiskie elementi, ikdienā svarīgi objekti un teritorijas, kas izdalīti kā pilsētas “mezglu punkti”; un plānotie “sasaistes elementi” starp tiem – stratēģiski nozīmīgas ielas, pastaigu un tūrisma maršruti. “Mezglu punkti” un “sasaistes elementi” pilsētas mērogā analizēti divos virzienos – ikdienā nozīmīgie un tūrisma attīstībai svarīgi objekti un teritorijas. Pilsētas apkaimju un novada ciemu līmenī vairāk akcentēti vietas identitāti veidojoši elementi un kopējā apstādījumu struktūra. Ainavtelpu un objektu līmenī ir detalizēti apstādījumu elementi konkrētās pilsētas funkcionālajās zonās un situācijās (ielu apstādījumi, dzīvojamo namu teritoriju apstādījumi utt.), atbilstoši tām izdalot dažādus apstādījumu tipus un tiem atbilstošos risinājumu variantus – ieteicamo augu sortimentus, augu grupu lielumu utt.

Attēls. Apstādījumu koncepcijas metodika un pamatprincipi

Atsevišķi būtu risināms arī novada mērogs, kurā apskatāmas plašākas ekoloģiskās, dabas un kultūrvēsturiskās sasaistes starp atsevišķiem, nozīmīgiem dabas objektiem un apdzīvotām vietām, ņemot vērā arī novada lauku teritoriju specifiku un ainaviskās vērtības. Novada mērogā zaļo struktūru veido liela mēroga elementi - meži, upes, ezeri, lieli dīķi, plašas mazdārziņu teritorijas, applūstošas pļavas, purvi u.c. dabas elementi, kā arī zaļajā struktūrā iespējams iekļaut privātās rekreācijas teritorijas, mājražotāju, bioloģiskās lauksaimniecības saimniecības, biznesa parki ar ekotehnoloģiju izmantošanu utt. Novada mērogā svarīgs ir ne tikai struktūras elementu izmērs, bet arī to pieejamība jebkuram interesentam. Analizētās pieejas un maršrutus nepieciešams veidot kā zaļās struktūras sasaistes elementus, nodrošinot pārvietošanos visā ceļa posmā.

Apstādījumu koncepcijā izdalītie plānošanas līmeņi var kalpot par pamatu arī investīciju piesaistei vairākās projektu programmas sekojošās ilgtspējīgas attīstības prioritātēs – ekonomika: ekonomiskā izaugsme un nodarbinātība; vide: kultūras mantojuma aizsardzība un saglabāšana; kultūrainavas un dabas vides saglabāšana; bioloģiskās daudzveidības saglabāšana; pielāgošanās klimata pārmaiņām un to mazināšana; sociālā: iedzīvotāju izglītība; veselīgas kopienas; veselību un labklājību veicinoša vide; pieejamība dabas resursiem utt.

2. Esošā apstādījumu struktūra

2.1. Ikšķiles pilsētas un ciemu telpiskās struktūras attīstība

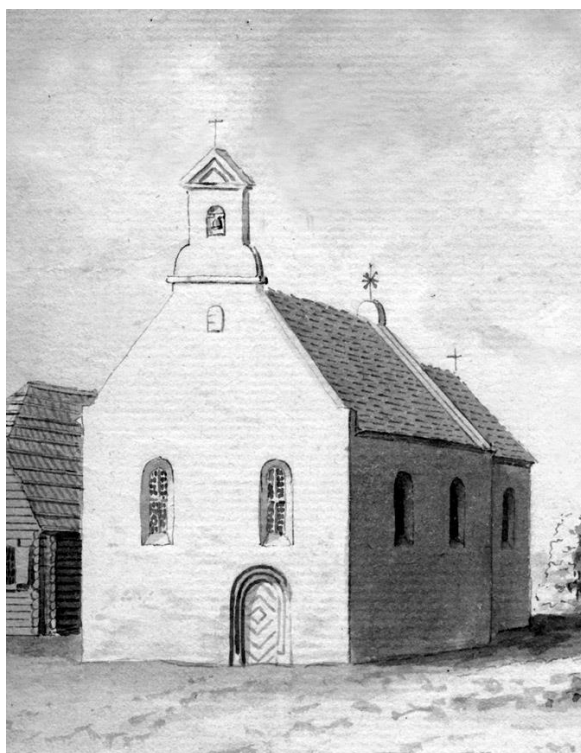
Ikšķiles attīstība ir sena un daudzpusīga. Apstādījumu koncepcijas ietvaros atspoguļoti Ikšķiles pilsētas un novada vēstures fakti, kas būtiski ietekmējuši telpiskās struktūras attīstību.

Lībiešu ciems

Ikšķile kā apdzīvota vieta attīstību sākusi no laikiem, kad šo vietu apdzīvojuši Daugavas lībieši. Par vietas seno vēsturi liecina novadā esošie pilskalni un senkalpi. Lībiešu ciems šai vietā bijis no 9 līdz 12 gadsimtam. Viena no versijām par Ikšķiles vārda rašanos ir, ka tas radies no lībiešu vārdiem *ikš kīla*, kas tulkojumā nozīmē "viens ciems". Šajā laikā pilsētas attīstību un pastāvēšanu nodrošināja atrašanās uz svarīga tirdzniecības ceļa.

Kristietības ienākšana

No 12. gadsimta Ikšķiles ciema attīstību ietekmēja misionāra Meinarda lēmums šeit celt baznīcu un pili, kas tika izdarīts 1185. gadā. Turklāt nozīmīgs fakts ir tas, ka tā bija mūra pils, kas šajos laikos bija, kas īpašs.

Attēls. Ikšķiles baznīca 1792. gada. J. K. Broces zīmējuma fragments

Muižu laiki

Gadiem ritot un nostiprinoties muižnieku varai, Ikšķiles novadā 1638. gadā ietilpa Ikšķiles, Tīnūžu, Turkalnes, Spreitiņu, Pikkalnes muižas un Ikšķiles mācītājmuiža. Ikšķiles muižas ēkas būvētas 18 gs. Muižas ēkas un alusdarītava ir Daugavas appludinātajā zonā, un mūsdienu ainavā nav saglabāties nekas no muižas kompleksa.

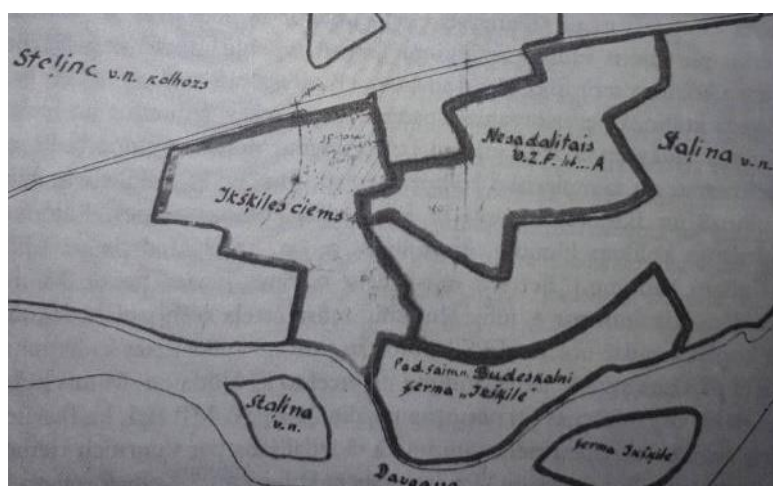
Attēls. Skats pāri Daugavai uz veco Ikšķiles baznīcu un muižas ēkām, 1882. gads

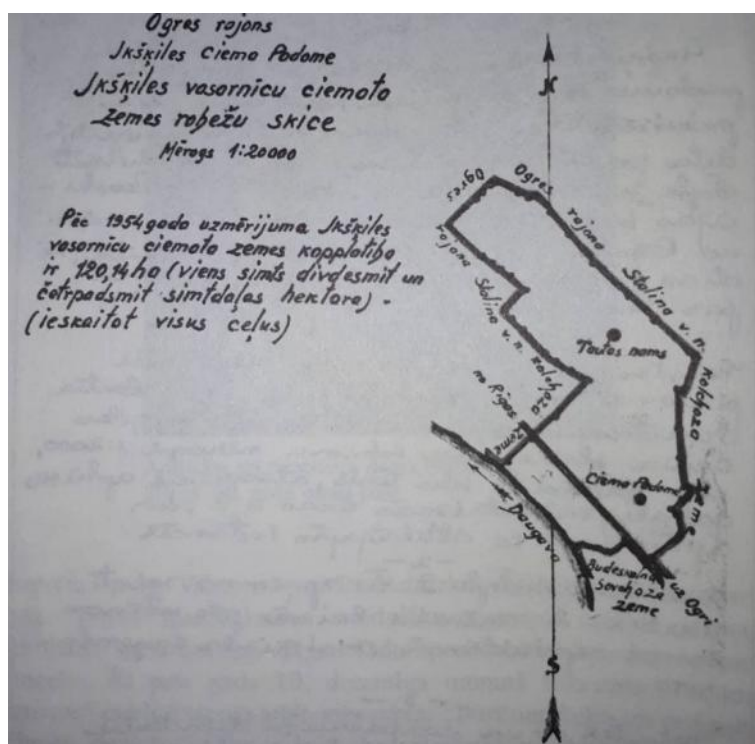
Attēls. Ikšķiles mācītājmuiža 1798. gadā. Skats no esošās Ikšķiles puses

Vasarnīcu ciemats

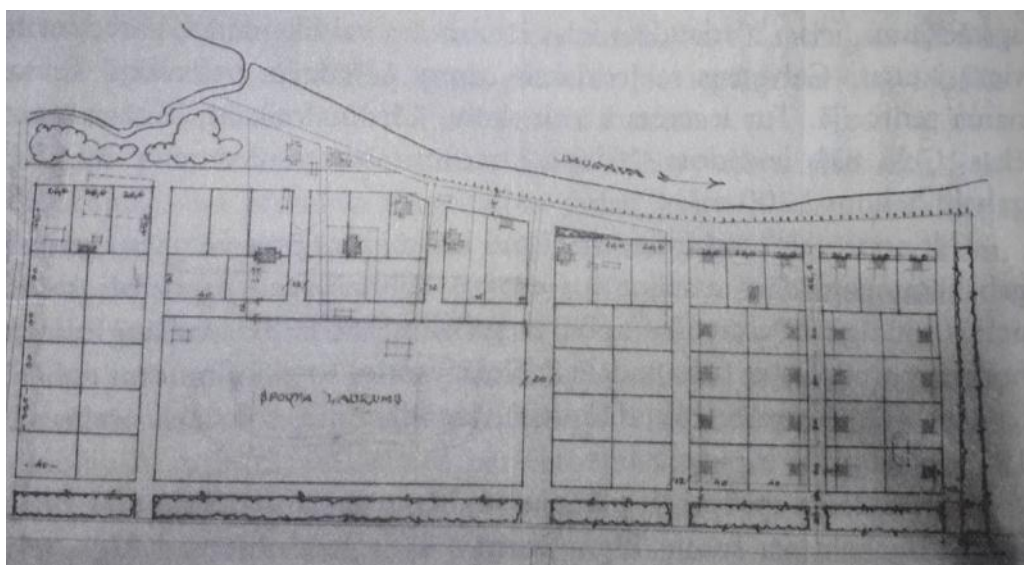
Rīgas–Daugavpils dzelzceļa atklāšana 1861. gadā, kā arī Rīgas tuvums XIX gs. otrajā pusē labvēlīgi ietekmēja novada attīstību visās jomās. Laikā, kad Latvija vēl bija cariskās Krievijas sastāvā, Ikšķile sāka attīstīties kā turīgu pilsētnieku vasarnīcu rajons. 1874. gadā Ogres zaļās teritorijas tika sadalītas vasarnīcu celšanai. Visvairāk tika būvēts 20. gadsimta 50tajos gados, kad Ikšķile ieguva izskatu, kāds tas ir arī tagad. Zemes gabali tika dalīti pēc ciemata plāna, kurā sazimētās ielas pakāpeniski tika ierīkotas arī dabā.

Attēls. Ikšķiles apkārtnes zemes iedalījums 1951. gadā vasarnīcu ciemata noteikšanai

Attēls. Ikšķiles vasarnīcu zemes robežu skice. Zīmējis K.Brāķis

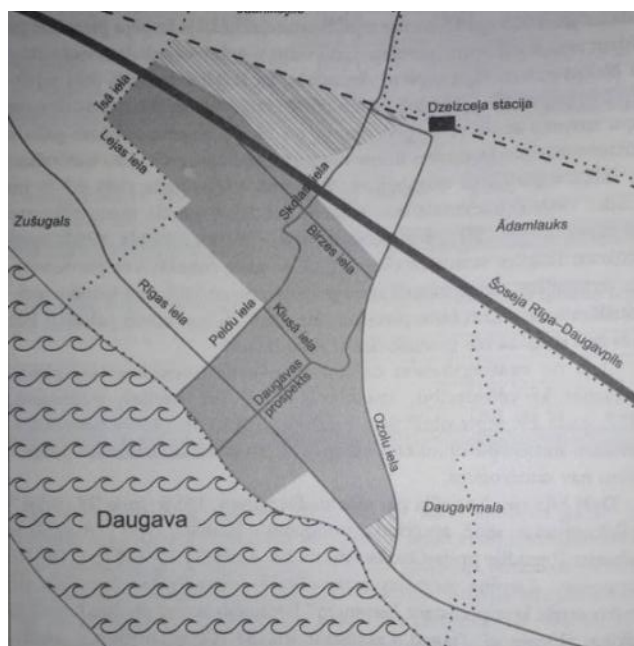

Attēls. Ikšķiles vasarnīcu ciemata kvartāla pie Daugavas apbūves shēma

Ciematu projektēja arhitekte Zenta Ērgle. Šajā procesā tika apstiprināti apbūves laukumi, ielu izvietojums, ielu nosaukumi (vienā no sapulcēm apstiprināja 33 ielu nosaukumus). Lai arī šis ir vasarnīcu rajons, kam pamatā ir utilitāra funkcija, arhitekte, projektējot ciemu, ir domājusi par vides veidošanu, skatu līnijām, paredzot stāvāko nogāžu iekļaušanu apstādījumu zonās, nevis apbūvei, kā arī centra veidošanu ap tautas namu.

Attēls. 1958. gada Ikšķiles vasarnīcu ciemata plānojuma shēmas fragments. Sabiedriskais centrs. Ar cipariem apzīmēti: 1-Tautas nams, 2-skola, 3-ēdnīca, 4-veikals, 5-komunālo pakalpojumu kombināts, 11-sporta laukums, 13-ūdenstornis, 15-daudzdzīvokļu ēkas

Attēls. Ikšķiles vasarnīcu ciemata 1950. gadu teritoriju salīdzinājums ar mūsdienu Ikšķiles teritoriju

Laiks pēc Pirmā pasaules kara

Pēc Pirmā pasaules kara Ikšķilē bija lietojamas tikai dažas ēkas. Pēc vairākiem smagiem saimnieciskiem gadiem dzīve Ikšķilē atjaunojās. 1929. gada 25. septembrī tika dibināta Ikšķiles Labierīcības biedrība. Pamatā biedrības izveidei bija vēlme veidot labiekārtotu vidi un tieši vasarnīcu rajonā. Mērķos ietilpa: “gādāt savas darbības rajonā par apgaismošanu, ceļu un parku izbūvi”. Mainoties laikiem, biedrība savu darbību paplašināja un pievērsās arī tūrisma attīstībai paredzot restorāna, ziņu biroja (informācijas centra), u.c. būvēšanu, kūrorta labiekārtošanu un ūdens transporta kustības attīstīšanu. Vairākus gadus tika organizētas aleju

stādīšanas. Šis laiks apstādījumu attīstībai uzskatāms par nozīmīgu, jo tas norisinājās vairākus gadus organizētā veidā, piesaistot speciālistus. Šajā laikā katru gadu tika iestādīti 1500 koki, gan gar ielām, gan birzīs, tika ierīkota peldētava, labiekārtota krastmala, lai būtu iespējamas pastaigas gar Daugavu.

Laiks pēc Otrā pasaules kara

Pēc Otrā pasaules kara, īpaši pēc Rīgas - Ogres dzelzceļa elektrifikācijas, Ikšķile turpināja attīstīties kā Pierīgas vasarnīcu rajons. 1968. gadā tā ieguva pilsētciema statusu. Pēc Rīgas HES uzbūvēšanas un ūdenskrātuves uzpludināšanas 70. gados tika izbūvēta jauna automaģistrāle, kas funkcionāli un telpiski pārdalīja Ikšķili divās daļās – Daugavas pusē turpinājās savrupmāju celtniecība, bet dzelzceļa pusē kopš 70. gadu beigām tika izvērsta Ikšķilei neraksturīgo daudzdzīvokļu ēku būvniecība melioratoriem. Tajā pašā laikā dzelzceļa pretējā pusē ražošanas ēku celtniecību aktīvi veica kolhozs „Juglas zieds”. 80. gados turpinājās privātmāju būvniecība Jaunikšķilē un Ādamlaukā.

Ielu attīstība

Galvenā ielu trases Ikšķilē ir veidojušās gadsimtiem. Rīgas – Polocka ceļš, kura fragments 6 km garumā ir saglabājies Ikšķilē, ir no senākajiem. Par senu trasi tiek uzskatīta arī tā, ko veido Ozolu iela un Daugavas prospekts. Vairums Ikšķiles ielu, nosaukumus ieguvuši, sākot no 1955. gada, līdz tam adresācija bija pēc mājvārdiem.

Ielu trasēm tika izstrādāti šķērsgriezumi ar grāvju un apstādījumu zonām. Diemžēl savulaik ir ļauts zaļo un sanitāro zonu izmantot apbūves gabalu vajadzībām, līdz ar to vairumam no ielām vairs nav iespējams atgūt sākotnēji paredzēto zonu.

Mūsdienu ielas iedalās vairākos tipos – galvenās/tranzīta ielas, pilsētas nozīmes ielas, vietējās nozīmes ielas un gājēju ielas.

- Galvenā/tranzīta iela – tādas Ikšķilē ir trīs (Valsts galvenais autoceļš A6; Valsts reģionālais autoceļš P-10; Skolas iela (no a/c P10 līdz a/c A6)), attālums starp sarkanajām līnijām ir attiecīgi 50, 22, 25 m. Savukārt galvenās ielas ir divas (Līvcieņa un Rīgas iela), abām attālums starp sarkanajām līnijām ir 19 m.
- Pilsētas nozīmes ielas – vairākas ielas, kurām attālums starp sarkanajām līnijām ir 23 līdz 12 m.
- Vietējās nozīmes ielas ir daudzas, tai skaitā arī ielas vēl bez nosaukuma – sarkano līniju attālums ir 15 līdz 6 m, izņēmums ir Annas iela ar attālumu starp sarkanajām līnijām – 18 m.
- Savukārt gājēju ielas ir četri posmi (Daugavas prospekta piebrauktuve - 3,5 m, Skolas iela (no Strēlnieku ielas līdz Lejas ielai) 11 m; Stacijas iela (no a/c A6 līdz Neļķu ielai) 6 m; Papeļu iela 9 m).

Apkaimju attīstība

Ikšķile kā centrs attīstījies kopš seniem laikiem, bet dažādos vēsturiskajos periodos tam ir bijusi dažāda nozīme. Pilsētas un arī tās apkaimju centru meklējumi turpinās vēl mūsdienās.

Daugavmala ir Ikšķiles pilsētas daļa Ikšķiles novadā. Izvietojusies Ikšķiles pilsētas dienvidu daļā Daugavas krastā 1 km no novada domes Ikšķiles centrā. Apkaime izveidojusies 20. un 21. gadsimtu mijā kā Ikšķiles piepilsētas privātmāju apbūves rajons. Tā teritorija sastāvēja no divām atsevišķām daļām, kur vienu no otras atdalīja Ikšķiles pilsētas centra teritorija. Piepilsētas privātmāju apbūves rajonā bija iekļauti dažkārt par atsevišķiem ciemiem uzskatītie Elkšņi un Zušugals. Daugavmalas austrumdaļā atrodas bērnu dārzs «Ķīparu nams», Ikšķiles

lidlauks un Elkšņu motosporta trase, kā arī vairāki uzņēmumi; rietumdaļā — Ikšķiles Karmela (karmelītu) ordeņa klosteris un metālapstrādes uzņēmums. Rīgas HES ūdenskrātuvē iepretī Daugavmalas austrumu daļai atrodas Svētā Meinarda sala ar Meinarda baznīcas drupām. 2012. gadā, paplašinot Ikšķiles pilsētas robežas, teritorija tika iekļauta pilsētas teritorijā.

Ādamlauks (agrāk arī **Juglas zieds**) ir apkaime Ikšķiles pilsētas austrumu daļā teritorijā starp Rīgas—Krustpils dzelzceļu un autoceļu A6.

Apkaiem izveidojusies pēckara gados uz kolhoza «Juglas zieds» zemes kā privātmāju apbūves teritorija. Strauji izaugusi 20. un 21. gadsimtu mijā. 2012. gadā, paplašinot Ikšķiles pilsētas robežas, tajā iekļauta arī teritorija.

Jaunikšķile jau pēc nosaukuma identificējama kā jaunākā no apkaimēm, kas savas aprises un plānojumu ieguvusi bez kopēja sākotnējā plāna.

2.2. Apstādījumu struktūras esošie nozīmīgie kultūrvēsturiskie un dabas elementi

Ikšķiles novadā jau šobrīd ir vairāki nozīmīgi kultūrvēsturiskie un dabas objekti, kas kalpo par pamatu vienotas apstādījumu struktūras attīstībai, veidojot starp šiem objektiem savienojošus elementus kopā ar atbilstošu infrastruktūru, kā arī, pievēršot īpašu uzmanību labiekārtošanai, kopšanai un pieejamai informācijai. Kā lielākās vērtību grupas var izdalīt:

- Daugavas ainavtelpa un tās pieejamība;
- kultūrvēsturiskās vērtības, objekti;
- esošo koku sugu daudzveidība gan publiski pieejamos, gan privātos apstādījumos;
- atsevišķi labiekārtoti objekti/ teritorijas.

Kultūrvēsturiskie elementi

Novads ar savu kultūrvēsturisko mantojumu un dabas pieminekļiem ieņem īpašu vietu Latvijas kultūrvēsturiskajā kontekstā un veicina tūrisma attīstību. Novadā atrodas šādi arhitektūras pieminekļi: Ikšķiles luterāņu baznīca, Ikšķiles baznīcas – drupas, Meiendorfu piemiņas akmens, Ikšķiles pareizticīgo baznīca, Tīnūžu muižas pārvaldnieka ēka; arheoloģijas pieminekļi: Kābeļu senkapi, Zemturu viduslaiku kapsēta, Liepāderu (*Liepāderu*) senkapi, Lejaskalnu pilskalns, Ankeršmitu senkapi; kultūrvēsturiski objekti un teritorijas: Varoņu altāris, Vecais Rīgas – Polockas ceļš, Dobelnieku ūdensdzirnavas ar kanālu, Piemineklis Pirmajā pasaules karā kritušajiem, Mūra kroga drupas, Danču krogs, Atzīmes akmens, Elkšņu krogs, Turkalnes muiža, Turkalnes skola, Liepāderu skola, Kaparāmuru kapi, Mežsarga māja. Ikšķiles novads ir interesants kā sakrālā tūrisma galapunkts.

Ikšķiles brīvdabas estrāde ir vēsturisks vienotības un nacionālās atdzimšanas simbols. Atsaucoties režisores Margas Teteres-Valdmanes aicinājumam sargāt un stiprināt tautiskumu, estrādi sabiedriskā kārtā uzcēla pagājušā gadsimta 80to gadu sākumā. Pēc uzbūvēšanas estrādi bieži izmantoja liela mēroga vietējiem un starptautiskiem koncertiem, teatralizētiem uzvedumiem, tautas svētkiem. Vēl arvien estrādei piemīt teicamas funkcionālās īpašības. Lakoniskā būve organiski iekļaujas ainavā, un faktūras ziņā tā ir analoga Ikšķiles vecajām kaļķakmens mūra celtnēm, kas ir vecākās Baltijā.

Dabas elementi

Ikšķiles novadā atrodas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas, kas iekļautas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju Natura 2000 tīklā – dabas parks „Ogres zilie kalni”. Īpaši aizsargājamas dabas teritorijas statuss Ogres zilajiem kalniem piešķirts 2004. gadā. Parka platība ir 312 ha. Dabas parks “Ogres Zilie kalni” ir Ogres Kangaru osu grēdas sastāvdaļa, kas ir Latvijā ļoti rets Biotopu Direktīvas I pielikuma biotops (dabas parks no 2004. gada). Teritorijā konstatētas 16 Latvijā retas un aizsargājamās augu sugas un 6 ES aizsargājamās augu sugas. Teritorijā bioloģiskā daudzveidība un vizuāli augstvērtīgā ainava nodrošina dabas parka augsto rekreācijas vērtību.

Ikšķiles novada teritorijas plānojuma grafiskajā materiālā (Ikšķiles novada teritorijas plānojuma 2011.-2023.gadam saistošā daļa) atzīmēti tikai 10 dižkoki, savukārt Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā – OZOLS, pieejama pēdējos gados papildinātā informācija par dižkokiem, potenciālajiem dižkokiem, biotopiem un bioloģiski vērtīgajiem zālājiem.

Ikšķiles novadā ir atrodami valsts nozīmes dižkoki (45 gab.) un potenciālie dižkoki (6 gab.).

Valsts nozīmes dižkoki (kur dižkoki ir gan pēc apkārtmēra, gan pēc augstuma) - Ikšķiles

pilsētā: Parastā priede – 3; Parastais ozols – 1; Parastā liepa – 2; Parastais skābardis – 11; Parastā kļava – 9; Baltā apse – 1; Kanādas papele – 2.

Potenciālie dižkoki - Ikšķiles pilsētā: kļava - 1, liepa - 1, priede 3.

Dabas datu pārvaldes sistēmā OZOLS atzīmēti arī biotopi, kas noteikti ņemami vērā, plānojot apbūvi. Ikšķiles pilsētā: Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas un Smiltāju zālāji, kas atzīmēti vairākās teritorijās.

Ikšķiles novadā: Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas, Mitri zālāji periodiski izzūstošās augsnēs, Sausi zālāji kaļķainās augsnēs, Mēreni mitras pļavas, Veci vai dabiski boreāli meži.

Īpaši aizsargājamajā dabas teritorijā dabas parks „Ogres Zilie kalni”: Skujkoku meži uz osveida reljefa formām, Veci vai dabiski boreāli meži, Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās, Purvaini meži.

2.3. Risināmie jautājumi apstādījumu struktūras uzlabošanai (problemātiskās vietas)

Ikšķiles pilsētas un novada ciemu apstādījumu koncepcijas izstrādē nozīmīgu vietu ieņem problemātisko jautājumu / vietu iespējamie risinājumi. Risināmie jautājumi sagrupēti pēc vairākiem parametriem, nosakot un izvirzot galvenās problēmas, nevis katras atsevišķās ainavtelpas nepilnības. Esošajai apstādījumu struktūrai pēc izpētes dabā konstatēti sekojoši risināmie jautājumi:

- fragmentēta pilsētelpa un apstādījumu struktūra bez izteiktiem atpazīstamības elementiem/ orientieriem/ dominantēm;
- trūkst drošas un pievilcīgas sasaistes starp nozīmīgākajiem objektiem, kas ierobežo to pieejamību;
- trūkst drošas sasaistes starp pilsētas apkaimēm, un apkaimēm un centru, ar transporta koridoriem (šoseja, dzelzceļš) sadalītajām pilsētas daļām;
- apstādījumu un vides objektu izvietojums, iebraucot pilsētā, centrālajā pilsētas daļā un ciemu centros, neveido vietas atpazīstamību un reprezentativitāti;
- apkaimju identitātes izcelšana;
- apstādījumu un buferstādījumu trūkums - zaļā zona gar A6, pludmale, pilsētu galveno ielu apstādījumi un labiekārtojums;
- labiekārtojuma un apstādījumu trūkums – Parka ielas apstādījumu teritorija, daudzdzīvokļu māju pagalmi, Daugavas dambja promenāde, piemiņas vietas.

3. Pilsētas plānošanas līmenis – plānotā apstādījumu struktūra

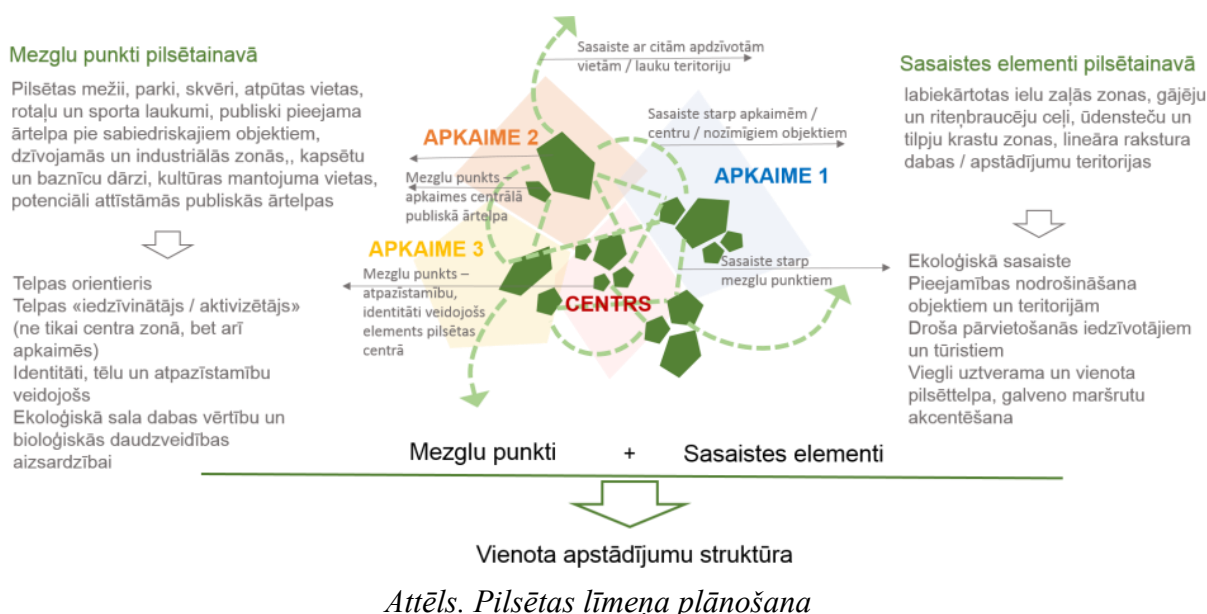
3.1. Apstādījumu struktūras mezglu punkti un sasaistes elementi

Pilsētas plānošanas līmenī Ikšķiles novada apstādījumu plānotajai struktūrai jāveido vienotu apstādījumu tīklojumu, kas sastāv no atsevišķiem mezglu punktiem un tos sasaistošiem elementiem. Vienota apstādījumu tīklojuma izstrāde tiek pamatota ar pasaulē izmantotām zili-zaļās infrastruktūras (*Blue-Green Infrastructure*, *Green Network*) izveides pieejām, kuras spēj nodrošināt un veicināt:

- ainavas ekoloģisko sasaisti;
- dabas vērtību un bioloģiskās daudzveidības aizsardzību;
- telpas vizuālo vienotību un labāku orientēšanos pilsēttelpā;
- identitāti veidojošo ainavas elementu akcentēšanu un pieejamību;
- drošu pārvietošanos iedzīvotājiem un tūristiem.

Atsevišķu “mezglu punktu” izcelšana (apstādījumi, vides objekti, aktivitātes un atpūtas iespējas utt.) dažādās pilsētas vietās, ne tikai centrā, bet arī pilsētas apkaimēs, ļauj aktivizēt arī pilsētu kopumā, ko atbalsta arī urbānās akupunktūras (*Urban Acupuncture*) ideja, kura attīstīta jau vairāku Eiropas pilsētu plānošanā. “Mezglu punkti” pilsēttelpā ir pilsētas meži un parki, skvēri un “zaļās kabatas” (*pocket gardens*), atsevišķas atpūtas vietas, bērnu rotaļu laukumi, trenāžieru laukumi, publiskas zaļās teritorijas sabiedrisko ēku, dzīvojamo māju u.c. zonās, kapsētu un baznīcu dārzi, kultūras mantojuma vietas, potenciāli attīstāmās publiskās ārtelpas u.c.

Par “sasaistes elementiem” pilsētas plānošanas līmenī tiek pieņemti ainavas elementi, kuri kalpo kā droša pārvietošanās un/vai uzskatīšanās starp “mezglu punktiem” ikdienā un atpūtas, tūrisma veicināšanai, kā arī vienlaicīgi tiem jānodrošina arī ekoloģiskā sasaiste. Sasaistes elementi pilsētā ir labiekārtotas ielu zaļās zonas, gājēju un riteņbraucēju ceļi, ūdensteču un tilpņu krastu zonas, lineāra rakstura dabas un apstādījumu teritorijas u.c.

Par pamatu esošo mezglu punktu un tos sasaistošu elementu identificēšanai un jaunu plānošanai tiek noteikti divi galvenie virzieni - iedzīvotāju dzīves vides kvalitātes uzlabošana

un tūrisma attīstība, kas akcentēti arī Ikšķiles novada normatīvajos un stratēģiskajos dokumentos (ilgtermiņa attīstības stratēģijā, tūrisma attīstības stratēģijā u.c.).

Ikšķiles pilsētas un novada ciemu ainavtelpu mezglu punkti un to sasaistes elementi iedzīvotāju dzīves vides kvalitātes uzlabošanas kontekstā tiek noteikti un plānoti pēc sekojošiem kritērijiem:

- ikdienā bieži apmeklējami publiska rakstura objekti (izglītības iestādes, pašvaldības ēkas, kultūras iestādes, sporta laukumi un atpūtas vietas, lielākas tirdzniecības un izklaides vietas u.c.);
- ikdienā aktīvāk izmantotās pieejas šiem objektiem (ielas, gājēju un riteņbraucēju ceļi).

Ikšķiles pilsētas un novada ciemu ainavtelpu mezglu punkti un tos sasaistes elementi tūrisma attīstības kontekstā tiek noteikti un plānoti pēc sekojošiem kritērijiem:

- pilsētas un novada iedzīvotājiem nozīmīgas / pievilcīgas rekreācijas vietas (pludmale, parki utt.), aktīvās atpūtas vietas un apskates objekti (dabas elementi, apbūve, kultūrvēsturiski objekti un vietas utt.);
- galvenās ielas un iebraukšanas vietas pilsētā / ciemā;
- skatu vietas, no kurām paveras vizuāli augstvērtīgi skati;
- vēsturiskie ceļi un sasaistes starp kultūrvēsturiskajiem objektiem;
- esošie un plānotie tūrisma maršruti;
- atbilstoši Ikšķiles novada tūrisma attīstības stratēģijā iekļautajām rīcībām un nostādņām.

Papildus mezglu punktiem un sasaistes elementiem Ikšķiles pilsētas plānošanas līmenī atzīmētas pieejas, kas ir vietas ar specifisku infrastruktūru piekļuves nodrošināšanai konkrētajā objektā / teritorijā (pazemes pārejas zem šosejas; vides pieejamības elementi, pandusi u.c.). Vienotas apstādījumu struktūras kontekstā atzīmētas arī nozīmīgākās skatu vietas, kurās būtu ieteicams plānot nelielas atpūtas vietas un “zaļās kabatas”.

Gan ikdienas, gan tūrisma attīstību veicinoši ainavtelpas elementi, pieejas un skatu vietas veido Ikšķiles pilsētas kopīgo apstādījumu struktūru. Apstādījumu struktūras veidojošie elementi – mezglu punkti, sasaistes elementi, pieejas un skatu vietas raksturotas tabulā „Ikšķiles pilsētas vienoto apstādījumu struktūru veidojošie elementi”. Tabulā numurētie elementi skatāmi kopā ar grafiskajā daļā pievienotajām shēmām.

Ikšķiles pilsētas vienoto apstādījumu struktūru veidojošie elementi

(Grafiski attēlots uz kartem: Ikšķiles pilsētas vienoto apstādījumu struktūru veidojošie elementi: Ikdienas/dzīves vides kvalitāti uzlabojoši elementi; Ikšķiles pilsētas vienoto apstādījumu struktūru veidojošie elementi: Tūrisma attīstību veicinoši elementi; Ikšķiles pilsētas vienoto apstādījumu struktūru veidojošie elementi: Ikdienas/dzīves vides kvalitāti uzlabojoši elementi un tūrisma attīstību veicinoši elementi.)

Nr. shēmā	Nosaukums	Ikdienas / dzīves vides kvalitāti uzlabojošs elements	Tūrisma attīstību veicinošs elements
Pilsētas mezglu punkti			
1.	Atpūtas teritorija, mini Zoo “Iks		Privāta teritorija ar izveidotu

Nr. shēmā	Nosaukums	Ikdienas / dzīves vides kvalitāti uzlabojošs elements	Tūrisma attīstību veicinošs elements
	parks” (<i>Smiltēņu iela 15</i>)		mini Zoo. Viens no mezglu punktiem, tomēr, ņemot vērā, ka objekts ir privātpašumā, tad būtisku ietekmi uz kopējo apstādījumu struktūru nerada
2.	Atpūtas teritorija “Minku parks” (<i>starp Pārbrāuktuves iela 9A, Melioratoru iela 12 un 12A</i>)	Nodrošina aktivitātes dzīvojamo ēku iedzīvotājiem, tuvumā esošo izglītības iestāžu audzēkņiem. Laba pieejamība.	Atpūtas un izglītošanās iespējas tūristiem – ģimenēm ar bērniem
3.	Kafejnīca “Dainu gardumi” (<i>un teritorija pretējā pusē Tīnūžu šosejai</i>)		Iebraucot Jaunikšķiles apkaimes daļā pāri dzelzceļas no Ikšķiles centra, šobrīd veidojas zona ar dažādiem pakalpojumu uzņēmumiem. Par cik Jaunikšķile ir nodalīta no Ikšķiles centra daļas ar dzelzceļa līniju, tad šajā teritorijā būtu nepieciešams veidot vairākas publiskās ārtelpas vietas, kas aktivizētu apkaimi kopumā. Viena no tām iespējami veidojama Tīnūžu šoseja malā, izvietojot labiekārtojuma elementus nelielai atpūtai un informāciju par pilsētu / apkaimi / novadu
4.	Zaļā publiskā ārtelpa Jaunikšķilē (<i>Līgo ielas noslēgumā</i>)	Pašvaldības īpašumā esošā dabas teritorija, kas varētu kļūt par nelielu Jaunikšķiles publisko ārtelpu ar interesantiem labiekārtojuma elementiem	Iespējamā publiskā ārtelpa – “dārzs” - sasaistē ar iespējamajiem velomaršrutiem Ikšķilē, iespēja aktivizēt apkaimi.
5.	Tirdzniecības teritorija Ikšķiles centrā (<i>starp Skolas un Stacijas ielām</i>)	Ikdienā aktīvi izmantojama zona, kurā jāparedz reprezentatīvi apstādījumi, daudzveidīgs labiekārtojums un funkcijas	Iebraukšana / izbraukšana Ikšķilē, atpazīstamība un pirmais iespaids, orientēšanās iespējas pilsētas telpā, reprezentativitāte (norādes, dekoratīvi apstādījumi, identitāti veidojoši elementi, vides objekti)
6.	Ikšķiles centrālā iebraukšanas / izbraukšanas daļa ar tirdzniecības zonu (<i>centra daļa gar A6 šoseju un Skolas ielu</i>)	Ikdienā aktīvi izmantojama zona, kurā jāparedz reprezentatīvi apstādījumi, daudzveidīgs labiekārtojums un	Iebraukšana / izbraukšana Ikšķilē, atpazīstamība un pirmais iespaids, orientēšanās iespējas pilsētas telpā, reprezentativitāte (norādes, dekoratīvi apstādījumi, identitāti veidojoši elementi,

Nr. shēmā	Nosaukums	Ikdienas / dzīves vides kvalitāti uzlabojošs elements	Tūrisma attīstību veicinošs elements
		funkcijas	vides objekti)
7.	Luterāņu baznīca (<i>Kalēju iela 1</i>)		Baznīca ir vērtīgs pilsētas orientieris un sakrālās ainavas objekts. Pieder juridiskais personai, tāpēc būtiska ir pozitīva savstarpēja sadarbība, lai šī teritorija nezaudētu savu nozīmi kopējā pilsētas apstādījumu struktūrā.
8.	PII Urdaviņa (<i>Melioratoru iela 10</i>)	Ikdienā nozīmīgs objekts, izglītības iestāde	
9.	Pilsētas reprezentatīvā teritorija, iebraucot ar vilcienu. Gājēju ceļš ar kafejnīcām (<i>teritorija ap Daugavas prospekus posmā no Ausekļa līdz Sūniņu ielai</i>)	Ikdienā nozīmīgs maršruts, jo savieno Ikšķiles staciju ar pilsētas centra daļu un Daugavas krasta daļu	Interesanta iela, kas ar laiku varētu veidoties kā gājējiem draudzīga iela ar kafejnīcām, mājražotāju produkcijas tirdzniecības vietām utt. Reprezentatīvā zona, iebraucot pilsētā ar dzelzceļu
10.	Stacijas skvērs; autostāvvietā pie stacijas (pilsētas reprezentatīvā zona, iebraucot ar vilcienu) (<i>teritorija gar Ausekļa ielu pie stacijas, Pārbrauktuves ielu</i>)	Ikdienā aktīvi izmantojama teritorija, ko veicina dzelzceļa stacija	Pilsētas reprezentatīvā zona, iebraucot ar vilcienu, papildināma ar dažādām funkcijām un lielāku apstādījumu daudzveidību
11.	Esošā rekreācijas un sporta teritorija (<i>pie Lupīnu ielas</i>)	Ikdienas sporta aktivitātēm, iedzīvotāju veselībai nozīmīga teritorija	Iespējas izmantot teritoriju aktīvajai atpūtai arī tūristiem. Nepieciešams pārdomāt iespējamās aktivitātes un funkcijas, ar kurām teritorija būtu papildināma
12.	Plānotais rekreācijas teritorijas paplašinājums – mežaparks (<i>starp esošo sporta teritoriju pie Lupīnu ielas un dzelzceļu</i>)	Ikdienas sporta aktivitātēm, iedzīvotāju veselībai nozīmīga teritorija	Iespējas izmantot teritoriju daudzveidīgām aktivitātēm arī tūristiem.
13.	Apkaimes Ādamlauks plānotais centrālais mezgla punkts (<i>Lupīnu un Ausekļa ielas krustojums</i>)	Apkaimē nepieciešama neliela publiskā ārtelpa vai identitāti veidojošs elements iedzīvotāju piederības sajūtas veidošanai un savstarpējās komunikācijas veicināšanai	Sasaitē ar iespējamo velomaršrutu varētu veidot interesantu piesaistes punktu arī tūristiem
14.	PII Čiekuriņš (<i>Irbenāju iela 2</i>)	Ikdienā nozīmīgs objekts, izglītības iestāde	
15.	Lībiešu parks (<i>Meža teritorija starp Lībiešu ielu un A6 šoseju</i>)	Nozīmīga dabas teritorija iedzīvotāju atpūtai un izglītībai, veselības uzlabošanai	Nozīmīga teritorija ar augstu rekreācijas un izglītības potenciālu, iespējams attīstīt kā daudzveidīgu rekreācijas telpu
16.	Ikšķiles Brīvā skola ar teritoriju /	Nozīmīgs alternatīvas	Interesants kultūrvēsturiskais

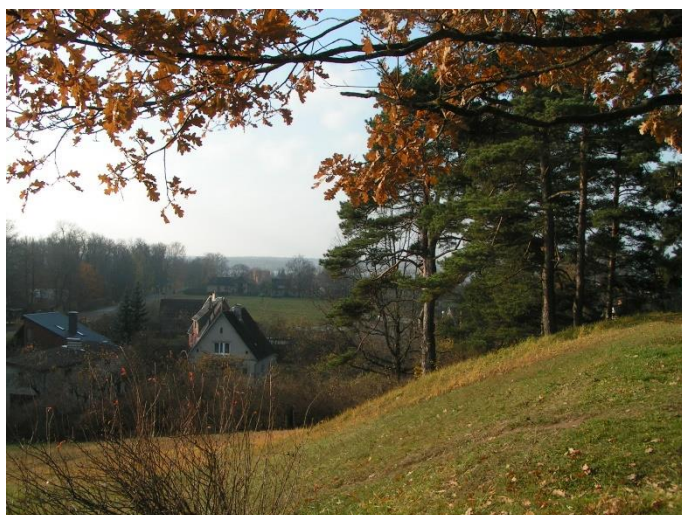
Nr. shēmā	Nosaukums	Ikdienas / dzīves vides kvalitāti uzlabojošs elements	Tūrisma attīstību veicinošs elements
	vēsturiskā Elkšņu skola (<i>Rīgas iela 175</i>)	izglītības un zaļās domāšanas centrs	un mūsdienīgas zaļās domāšanas objekts vecā Rīgas-Polockas ceļa malā, kas būtu veiksmīgi integrējams tūrisma maršrutos
17.	Iespējamā atpūtas vieta ar informāciju par veco ceļu, Daugavu utt. pie Daugavas (<i>vecā Rīgas-Polockas ceļa galā pie A6 šosejas</i>)		Iespējamā nelielās atpūtas vietas izveide, iekļaujot informatīvos standus un atpūtas elementus
18.	Rekreācijas teritorija / peldvieta pie Daugavas/ Ikšķile piemiņas akmens / Danču krogs (<i>teritorijā pie Rīgas ielas posmā starp Ievu un Ozolu ielām</i>)	Ikdienā nozīmīga rekreācijas teritorija	Pieejā pie Daugavas, peldvieta un citu ūdens aktivitāšu vieta. Iespējams papildināt ar dažādām funkcijām
19.	Ainaviski pievilcīga teritorija, kuru veido izteiksmīgs reljefs, atsevišķi lieli koki, interesanti privātās apbūves risinājumi reljefā (<i>privātās apbūves teritorija ap Daugavas prospektu posmā no Klusās līdz Ozolu ielai</i>)		Ainaviski interesanta vieta, iekļaušanai pastaigu vai velomaršrutā
20.	Ikšķiles vecie kapi. Pareizticīgo kapi ar Sv.Gara pareizticīgo baznīcu (<i>teritorija starp Daugavas prospektu un Kluso ielu</i>)		Interesanta vieta, iekļaušanai pastaigu vai velomaršrutā, sakrālās ainavas apskates objekts
21.	Parka un Peldu ielas apstādījumu teritorija	Iespējama nozīmīga centrālā publiskā ārtelpa iedzīvotājiem un pilsētas viesiem. Būtisks sasaistes elements starp pilsētas centru un Daugavas promenādi	Iespējama nozīmīga centrālā publiskā ārtelpa iedzīvotājiem un pilsētas viesiem. Būtisks sasaistes elements starp pilsētas centru un Daugavas promenādi
22.	Publiskā ārtelpa, Ozoliņu skvērs pie Ikšķiles novada domes (<i>Peldu iela</i>)	Labiekārtota teritorija ikdienas pastaigām un mierīgai atpūtai	Nozīmīgs publiskās ārtelpas elements sasaistē ar Daugavas promenādi. Papildināms labiekārtojums pēc lietošanas intensitātes.
23.	Peldvieta, burāšanas un rekreācijas teritorija pie Daugavas (<i>Zemturu ielas galā</i>)		Ūdens rekreācijas telpa
24.	800 gades skvērs ar piemiņas akmeni (<i>teritorija starp Daugavas prospektu, Lībiešu un Birzes ielām</i>)	Novietojums pilsētas centrālajā daļā veicina parka izmantošanu ikdienā	Nozīmīga publiskā ārtelpa sasaistē ar virzienu uz dzelzceļu un Daugavas promenādi
25.	Ikšķiles katoļu baznīca ar teritoriju (<i>Daugavas prospekts</i>)		Baznīca ir vērtīgs pilsētas orientieris un sakrālās ainavas

Nr. shēmā	Nosaukums	Ikdienas / dzīves vides kvalitāti uzlabojošs elements	Tūrisma attīstību veicinošs elements
	20B)		objekts. Pieder juridiskais personai, tāpēc būtiska ir pozitīva savstarpēja sadarbība, lai šī teritorija nezaudētu savu nozīmi kopējā pilsētas apstādījumu struktūrā.
26.	Ikšķiles centra teritorija ar plānoto laukumu (<i>Skolas un Lībiešu ielas</i>)	Centrālais mezglu punkts pilsētā, kopīga pulcēšanās un aktivitāšu telpa, veitas identitāti un atpazīstamību simbolizējoši elementi, pilsētas orientieris	Centrālais mezglu punkts pilsētā, kopīga pulcēšanās un aktivitāšu telpa, veitas identitāti un atpazīstamību simbolizējoši elementi, pilsētas orientieris
27.	Ikšķiles brīvdabas estrāde ar teritoriju		Nozīmīgs kultūras un tūrisma elements. Veidota ainaviskā vietā, no kuras paveras skati uz Daugavu un Ikšķili
28.	Apstādījumu teritorija ar skulptūrām (<i>Ziedu ielas galā</i>)	Ikdienā nozīmīga sasaiste starp pilsētas centrālo daļu un Daugavmalas apkaimi (privāto māju teritorijām)	Sasaiste ar centra daļu un Daugavas promenādi, ainaviski interesanta ar reljefu, kokiem un vides objektiem
29.	Ikšķiles vidusskola, bibliotēka, mūzikas skola (<i>Strēlnieku iela</i>)	Ikdienā nozīmīgs objekts, izglītības iestādes	
30.	Parks pie Stacijas ielas	Dabiska teritorija ar augstu potenciālu dažādu aktivitāšu iekļaušanai, iedzīvotāju veselības uzlabošanai	Dabiska teritorija ar augstu potenciālu dažādu aktivitāšu iekļaušanai, iedzīvotāju veselības uzlabošanai
31.	Baskāju Karmela ordeņa māsu klostera baznīca (<i>Smilšu iela</i>)		Baznīca ir vērtīgs pilsētas orientieris un sakrālās ainavas objekts.
32.	Bērnu izklaižu un pasākumu parks "Kļavu krasti" (<i>Daugavas promenāde, "Krastiņi"</i>)		Privāta teritorija ar atpūtas funkciju. Viens no mezglu punktiem, tomēr, ņemot vērā, ka objekts ir privātīpašumā, tad būtisku ietekmi uz kopējo apstādījumu struktūru nerada
33.	Kābeļkalns un Kābeļu senkapi (<i>Daugavas aizsargdambja galā</i>)		Nozīmīgs kultūrvēsturisks objekts, iekļaujams tūrisma maršrutos,
34.	Atpūtas vieta pie šosejas A6 ar skatu uz Daugavu	Ikdienā izmantojama atpūtas vieta autobraucējiem	Ikdienā izmantojama atpūtas vieta autobraucējiem, iespēja izvietot informāciju par Ikšķiles pilsētu un novadu
35.	Pieejas teritorija Daugavas promenādei caur industriālo		Šobrīd nepietiekami attīstīti apstādījumi un labiekārtojums.

Nr. shēmā	Nosaukums	Ikdienas / dzīves vides kvalitāti uzlabojošs elements	Tūrisma attīstību veicinošs elements
	teritoriju (<i>Ziedu ielā</i>)		Nemot vērā izbūvēto pieeju uz Daugavas promenādi, teritorija būtu attīstāma / pilnveidojama, lai to varētu iekļaut tūrisma un atpūtas maršrutos un aktivitātēs
36.	Laivu bāze uz Daugavas promenādes		Ūdenssporta objekts
37.	Tirgus laukums (<i>pie Skolas ielas</i>)	Ikdienā nozīmīga centrālā publiskā ārtelpa ar laukumu	Turismam attīstāma vieta, piedāvājot jaunas aktivitātes, veidojot tradīcijas
38.	Potenciāli plānotā apstādījumu teritorija ("zaļā kabata") (<i>pie Klusās ielas un Daugavas prosepekta krustojumā</i>)	Neliela zaļā teritorija, kas būtu interesanta atpūtas vieta pusceļā no centra uz Daugavas krasta teritoriju	Neliela zaļā teritorija, kas būtu interesanta atpūtas vieta pusceļā no centra uz Daugavas krasta teritoriju
39.	Gleznotāja Jāņa Kugas māja un dārzs		Apskates objekts.
40.	Atpūtas vieta pie šosejas A6	Ikdienā izmantojama atpūtas vieta autobraucējiem	Ikdienā izmantojama atpūtas vieta autobraucējiem, iespēja izvietot informāciju par Ikšķiles pilsētu un novadu
41.	Apstādījumu teritorija ("zaļā kabata") (<i>pie Ozolu ielas un Daugavas prospekta krustojuma</i>)	Neliela zaļā teritorija, kas būtu interesanta atpūtas vieta pusceļā no centra uz Daugavas krasta teritoriju	Neliela zaļā teritorija, kas būtu interesanta atpūtas vieta pusceļā no centra uz Daugavas krasta teritoriju
Sasaistes elementi			
1.	Dzelzceļa līnija	x	x
2.	Šoseja A6	x	x
3.	Riekstu iela - sasaiste ar Saulesdārzu	x	
4.	Ezera iela - sasaiste ar Ogres Zilajiem kalniem		x
5.	Lupīnu iela - apkaimes Ādamlauks centrālās ielas turpinājums	x	
6.	Iespējamā sasaiste starp ar šoseju A6 sadalītajām Ikšķiles daļām apkaimē Ādamlauks, izveidojot gājēju ceļu Lībiešu parka teritorijā	x	
7.	Upes iela - sasaiste ar Daugavas promenādi (aizsargdambi)		x
8.	Elkšņu iela - sasaiste ar šoseju A6	x	x
9.	Vecais Rīgas-Polockas ceļš	x	x
10.	Ziedu iela - sasaiste ar Daugavas promenādi (aizsargdambi)		x
11.	Stacijas un Mūrkroga ielas - sasaiste starp pilsētas centru un Daugavas promenādi		x

Nr. shēmā	Nosaukums	Ikdienas / dzīves vides kvalitāti uzlabojošs elements	Tūrisma attīstību veicinošs elements
12.	Daugavas promenāde (aizsargdambis)		x
13.	Peldu iela - sasaiste starp centru un Ikšķiles novada domi, Daugavas promenādi	x	x
14.	Parka iela gar apstādījumu teritoriju		x
15.	Klusā iela gar Ikšķiles vecajiem kapiem		x
16.	Daugavas prospekts gar Pareizticīgo kapiem		x
17.	Ābolu iela - sasaiste starp centru un Daugavas promenādes virzienu, Rīgas ielu (<i>Polockas ceļu</i>)		x
18.	Daugavas prospekts - sasaiste starp centru un Daugavas promenādi	x	x
19.	Ozolu iela - sasaiste starp centru un rekreācijas teritoriju pie Daugavas, Sv.Meinarda salu	x	x
20.	Ausekļa ielas "turpinājums" - iespējamā sasaiste starp ar šoseju A6 sadalītajām Ikšķiles daļā apkaimē Ādamlauks	x	
21.	Apkaimes Ādamlauks centrālā iela – Lupīnu iela	x	x
22.	Papeļu un Ievu ielas – sasaiste ar Daugavas promenādi		x
23.	Melioratoru iela	x	x
24.	Daugavas prospekts centra daļā	x	x
25.	Kastaņu, Riekstu, Jānu ielas Jaunikškilē	x	x
26.	Tīnūžu šoseja	x	x
27.	Lībiešu iela	x	
28.	Zemturu iela		x
Pieejas (ar sarkano – esošās pieejas, ar zilo – plānotās pieejas)			
1.	Daugavas promenādes noslēgums pie Kābeļkalna		x
2.	Pieeja no Pilskalna ielas		x
3.	Pieeja Daugavas promenādei pie Laivinieku ielas		x
4.	Pieeja Daugavas promenādei pie Zušu ielas		x
5.	Pieeja no Mūrkroga ielas		x
6.	Pieeja (ar vides pieejamības risinājumiem) pie Ziedu ielas		x
7.	Pieeja Daugavas promenādei pie Ikšķiles novada domes		x
8.	Pieeja Daugavas promenādei (ar vides pieejamības risinājumiem)		x

Nr. shēmā	Nosaukums	Ikdienas / dzīves vides kvalitāti uzlabojošs elements	Tūrisma attīstību veicinošs elements
	pie Peldu ielas		
9.	Pieeja Daugavas promenādei pie Daugavas prospekta, nodrošinot vides pieejamību		x
10.	Pieeja Daugavas promenādei pie Asaru ielas		x
11.	Pieeja Daugavas promenādei pie Robežu ielas		x
12.	Iebraukšanas vieta Ikšķilē no Ogres puses	x	
13.	Iespējamā pārejas vieta zem/virs šosejas A6 sasaistes veidošanai starp sadalītajām Ikšķiles daļām (Ādamlauks)	x	
14.	Centrālā sasaistes vieta – gājēju pāreja zem A6 šosejas (Daugavas prospekts)	x	x
15.	Dzelzceļa pāreja pie Ikšķiles stacijas un pastaigu takas	x	x
16.	Slēpošanas trases sākums (sasaiste ar Ogres Zilajiem kalniem)		x
17.	Pazemes pāreja zem A6 šosejas pa Stacijas ielu, noejas no starppilsētu autobusu pieturām	x	x
18.	Pazemes pāreja zem A6 šosejas (Priežu un Eglu ielas)	x	
Skati			
1.	Atpūtas vieta pie A6 šosejas	x	x
2.	Skati no Daugavas promenādes uz Daugavas upes ainavu		x
3.	Skatu vietas reljefainā teritorijā uz Daugavu		x
4.	Skatu vietas uz Daugavu un Meinarda salu		
5.	Skatu vietas uz Daugavu		
6.	Skats uz izteiksmīgu lauku ainavu		x
7.	Skats uz izteiksmīgu lauku ainavu		x
8.	Skatu vieta reljefainā teritorijā uz Daugavu		x
9.	Skats no Ikšķiles estrādes uz Daugavu un Ikšķiles pilsētas daļu		x

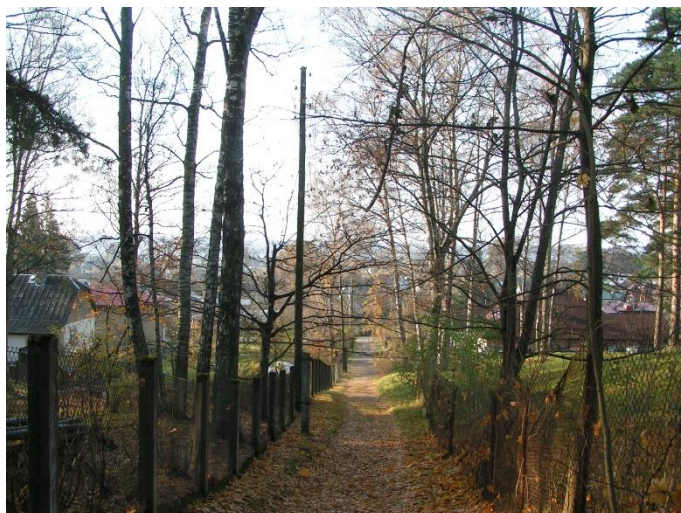
Attēls. Skats no ekstrādes kalna

Attēls. Skats no Ābolu ielas

Attēls. Skats no Mālu ielas

Attēls. Skats no Strelnieku ielas

Vērtējot vienota apstādījuma tīklojuma izveidi Ikšķiles novada ciemu kontekstā, jāsecina, ka ciemos apdzīvojuma blīvums nav tik liels kā Ikšķiles pilsētā, tādēļ apstādījumu struktūras elementi ir salīdzinoši vairāk un viegli pieejami. Salīdzinoši netraucētu pieeju nodrošina arī samazinātā transporta plūsma, tāpēc atsevišķas apstādījumu struktūras ciemu kontekstā netiek veidotas. Strādājot pie jaunu ciemu teritoriju attīstības, ieteicams veidot mezglu punktus (parks, skvērs, peldvieta, svētku svinēšanas vieta utt.), kas kalpotu kā kopīga publiskā ārtelpa kopienas savstarpējās sadarbības un komunikācijas veidošanai, kā arī identitāti veidojošu elementu izvietojumam, tradīciju ieviešanai. Ciemu kontekstā par sasaistes elementu var kalpot ciema centrālā iela, kas savieno vairākus ciema mezglu punktus – publiskās ārtelpas.

Vērtējot vienotas zaļās struktūras izveidi Ikšķiles novada kontekstā, iespēja ir veidot jaunas un stiprināt esošās novada mēroga sasaistes:

- starp Tīnūžiem, Ceplīšiem un Dobelniekiem, kur upe Mazā Jugla kalpo kā ekoloģiski, vizuāli un telpiski savienojošs elements, vienlaicīgi nodrošinot arī atpūtas iespējas pie / uz ūdens un interesantu tūrisma maršrutu izveidi, kas iekļaujas arī Ikšķiles novada tūrisma attīstības stratēģijā noteiktajās rīcībās; gājēju tilts pār Mazo Juglu;
- starp Ikšķili un dabas parku “Ogres Zilie kalni” Dubkalnu ūdenskratuvi.

4. Apkaimes un ciemu plānošanas līmenis – plānotā apstādījumu struktūra un elementi

4.1. Apkaimju iedalījums

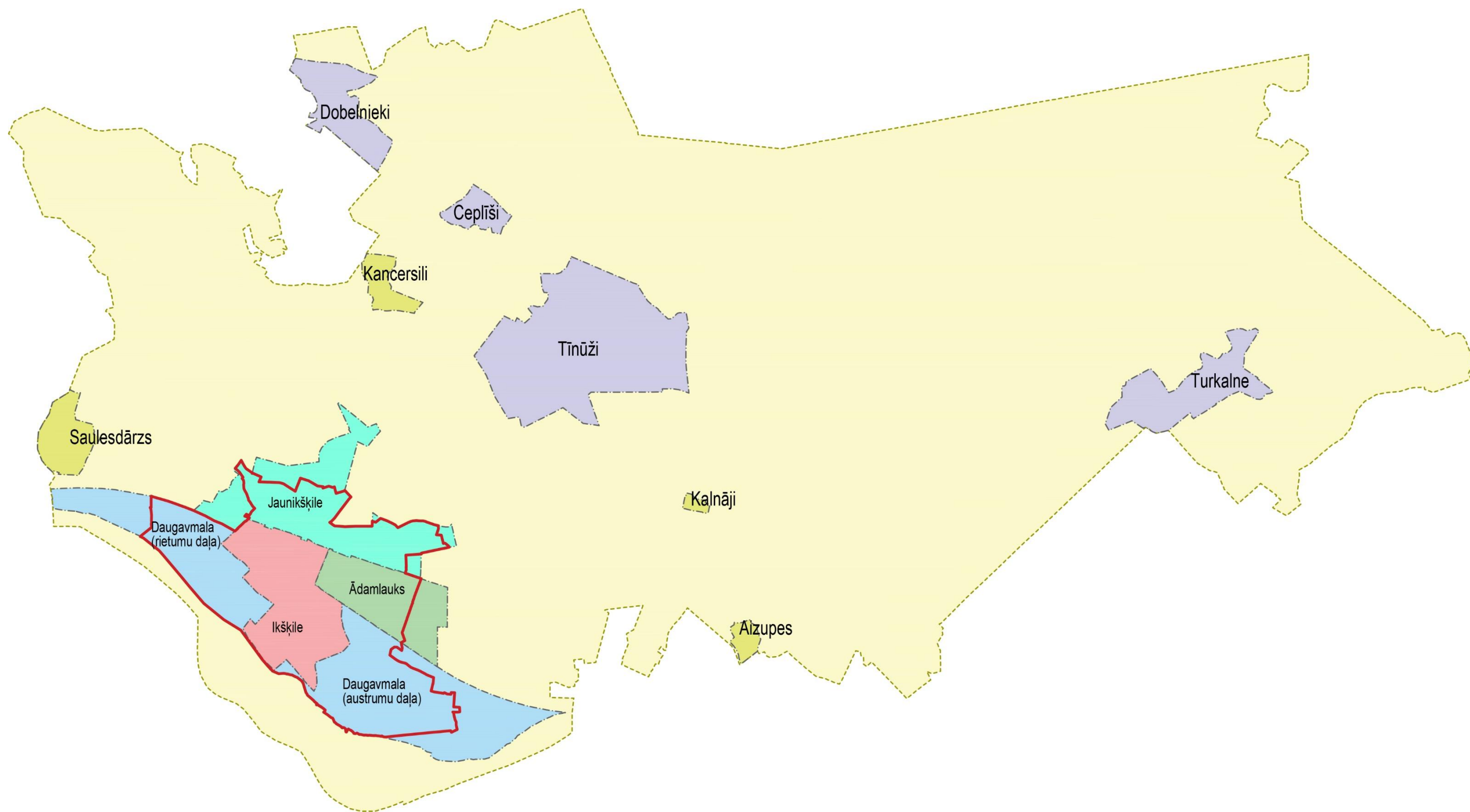
Apkaimju un ciemu plānošanas līmenis ļauj izprast katras apkaimes un ciema vērtības, dominantes, dabas un kultūrvēsturiskos objektus, kas kopā ar iedzīvotāju aktivitātēm un tradīcijām veido apkaimes un ciemu identitāti. Priekšlikumi ietver lokālās identitātes stiprināšanas scenārijus, ainavtelpas funkcionālās slodzes organizēšanas iespējas, iedzīvotājiem svarīgas vietas vērtības, ko jāsaglabā un jāakcentē ar apstādījumu un labiekārtojuma palīdzību.

Ikšķiles pilsētai ir izdalītas četras apkaimes:

- Ikšķile
- Daugavmala
- Ādamlauks
- Jaunikšķile

Apstādījumu koncepcijas ietvaros pētītas arī ciemu teritorijas un doti apstādījumu struktūras uzlabošanas ieteikumi astoņiem Ikšķiles ciemiem:

- Dobelnieki
- Ceplīši
- Kancersili
- Saulesdārzs
- Tīnūži
- Kalnāji
- Aizupes
- Turkalne

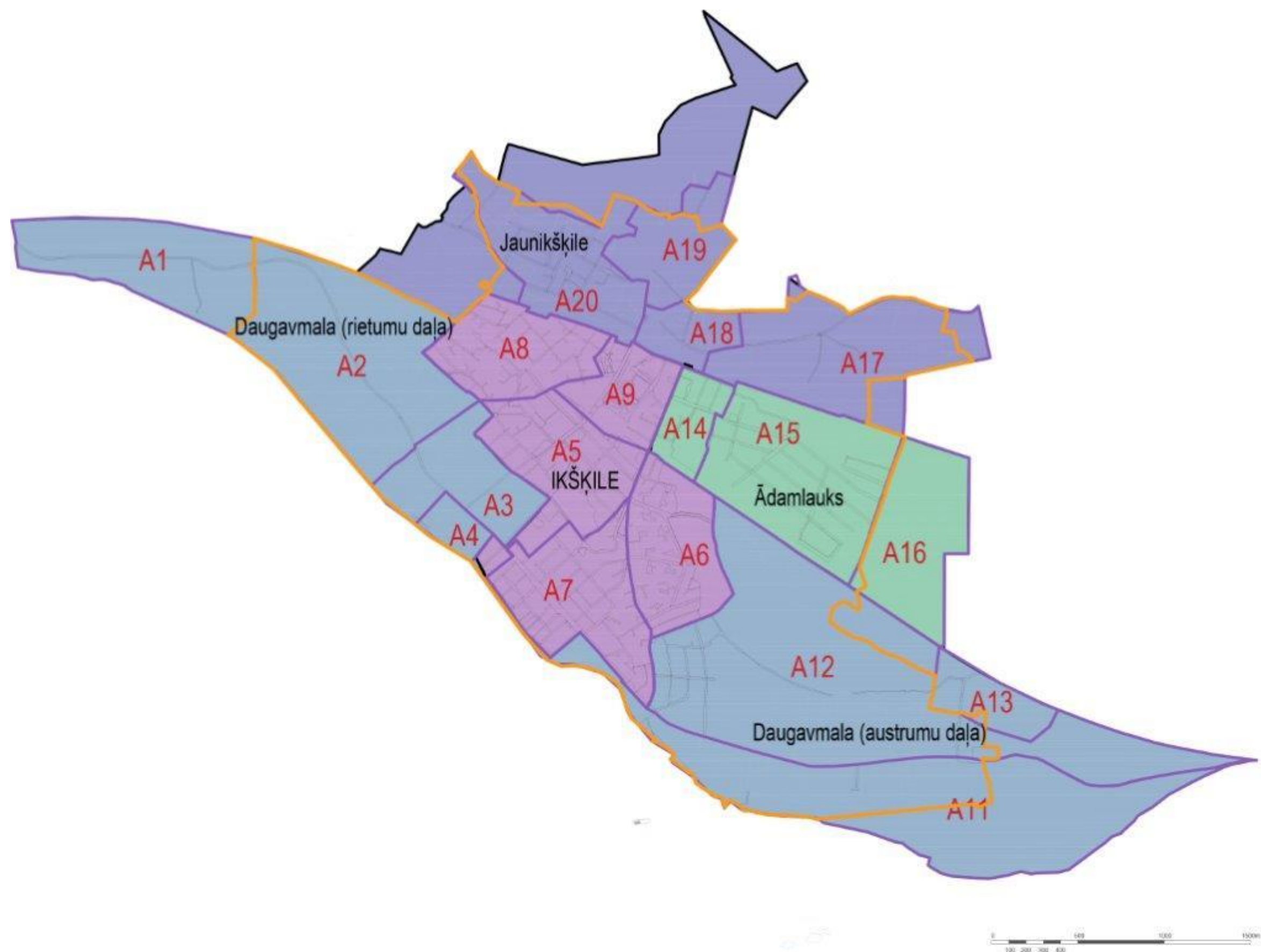
Attēls. Ikšķiles pilsētas apkaimes un novada ciemi

4.2. Apkaimes

Ikšķiles pilsēta sadalīta četrās apkaimēs: Ikšķile, Jaunikšķile, Daugavmala, Ādamlauks (saskaņā ar Ikšķiles novada teritorijas plānojumu). Katrai apkaimei analizēta ainavas telpiskā struktūra, lokālā identitāte, noteiktas ainaviskās vērtības, funkcionālās un vizuālās sasaistes. Apkaimju iedalījums palīdz sadalīt pilsētu pa ainavtelpu grupām ar savu identitāti, ainavas raksturu un vēsturisko attīstību, kā arī plānot katras apkaimes attīstību atsevišķi tā, lai Ikšķiles pilsēta kopumā attīstās vienmērīgi.

Pēc pilsētas izpētes dabā katrai apkaimei ir identificētas un izdalītas vairākas telpiskās struktūras daļas, balstoties uz telpiskās struktūras atšķirībām (*kopā 20 telpiskās struktūras daļas. Tālāk tekstā A1-A20*). Telpiskās struktūras daļas ir svarīgas no plānošanas viedokļa, jo katrā no tām ir mainīga esošā ainavas telpiskā struktūra un ainavas elementu loma tajā.

Apkaimju telpiskās struktūras daļas, kā ainavas neatņemama sastāvdaļa, ir pētītas arī ārpus pilsētas administratīvajām robežām.

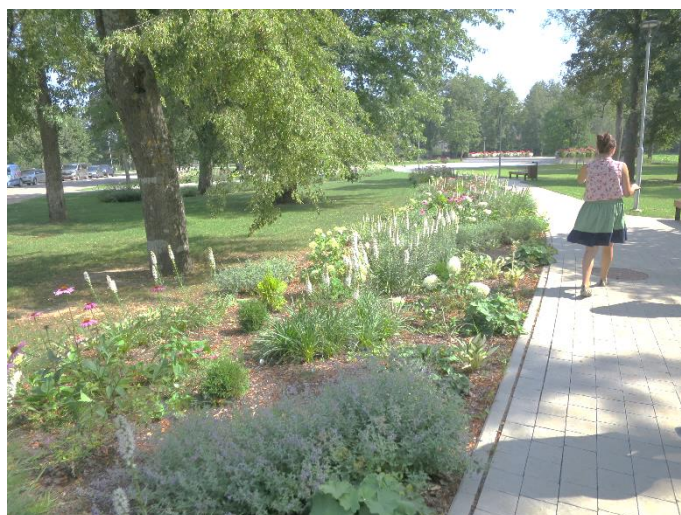
Attēls. Ikšķiles pilsētas apkaimju un to sadalījums ainaviski telpiskajās struktūrās

Ikšķile (centrālā daļa)

Ikšķiles centra apkaime atrodas pilsētas centrālajā daļā un ir viena no vecākajām Ikšķiles pilsētas daļām, te atrodas lielākā daļa publisko objektu un apstādījumu teritoriju (parki, skvēri, kapi).

Attēls. Ikšķiles centra apkaimes esošā situācija – publiskā apbūve

Attēls. Ikšķiles centra apkaimes esošā situācija – apstādījumu teritorijas

Telpiskā struktūra

Ikšķiles apkaimei ir izdalītas piecas telpiskās struktūras daļas, kas atšķiras gan pēc veģetācijas daudzveidības, gan pēc vizuālās telpiskās struktūras, gan pēc funkcionālās slodzes, bet kopā veidojot Ikšķiles pilsētas centrālo daļu un iekļaujot lielu daļu no publiski pieejamiem objektiem.

Ikšķiles centra apkaimes telpiskā struktūra

Apzīmējums shēmā	Esošo apstādījumu telpiskās struktūras iezīmes	Ieteikumi apstādījumu telpiskās struktūras pilnveidošanai
A5	Ikšķiles pilsētas centrs ir ar vairākām apstādījumu teritorijām. Te atrodas Ikšķiles novada dome, estrāde, skola, kultūras centrs. Trūkst sasaiste starp objektiem. Kopumā nav nolasāma pilsētas centrālā daļa, trūkst centrālas ielas un objektu, viegli nolasāmas apstādījumu struktūras, nav orientieri.	Veidojamas sasaistes starp objektiem, risinot vienotu apstādījumu tīklojumu centrā, kas papildināts ar Ikšķiles identitātei atbilstošiem vides objektiem un labiekārtojumu. Jāizceļ pilsētas centrālā daļa ar īslaicīga rakstura apstādījumiem pie centrālajiem objektiem un gar svarīgākajām sasaistēm/ ielām. Jāizvieto vairāki informatīvie stendi un norādes, akcentējot tos ar apstādījumu struktūru. Jānodrošina gājēju un riteņbraucēju drošība.
A6	Izteiksmīgas reljefa maiņas piešķir šai telpiskajai daļai īpašu ‘šarmu’ un atpazīstamību. Kopumā šīs daļas telpisko struktūru veido privātmāju apbūve ar nelielām ielām, bez izteiksmīgas ielu apstādījumu struktūras.	Jā saglabā potenciālie dižkoki un vērtīgākās augu grupas, īpaši pievēršot uzmanību tiem, kas atrodas privātpašumos – izglītojot īpašniekus un sniedzot atbalstu kokaugu saglabāšanas pasākumos. Akcentējamas vērtīgas skatu līnijas un skatu vietas, nepieļaujot skatu līniju aizaugšanu ar nevērtīgām kokaugu sugām. Jālabiekārto skatu vietas kā atpūtas vietas pastaigu vai velomaršrutos.
A7	Šīs telpiskās daļas īpatnības ir cieša saikne ar Daugavas aizsargdambi, lineāra struktūra, ko veido blīva privātmāju apbūve ar attīstītiem dārziem, labi koptiem dzīvžogiem gar ielām.	Esošā ļoti blīvā telpiskā struktūra neļauj attīstīt apstādījumus starp privātmāju apbūvi. Apstādījumu struktūra attīstāma pie daudzstāvu ēkām, kas atrodas šajā pilsētas daļā, veidojot drošu un ērtu vidi iedzīvotājiem, saglabājot šīs apkaimes daļas intīmo un slēgto apstādījumu raksturu.
A8	Telpiskajā struktūrā dominē mežs fonā, vietām veidojot ‘mežaparka’ tipa ainavas identitāti. Ielu tīkls nav vienmērīgs, veidojot strupceļus. Ielu apstādījumi nav nolasāmi. Kā jauna dominante ir bērnu dārzs Lībiešu ielā.	Mežaparka tipa apstādījumu raksturs saglabājams, kā šīs vietas identitāte – īpaši pievēršot uzmanību esošo vērtīgo kokaugu saglabāšanai un kopšanai – priedēm, bērziem, liepām. Lai atvieglotu orientēšanos šajā apkaimes daļā, nepieciešami vizuālie orientieri – vides objekti un norādes.
A9	Telpiski atšķirīga daļa visā pilsētā, ko veido daudzstāvu apbūve, vairāki plašas nozīmes publiskie objekti – baznīca, veikali, dzelzceļa stacija. Skolas ielai ir atvērta struktūra ar ielas apstādījumu fragmentiem. Visā daļā ir aktīva transporta un gājēju kustība.	Šī apkaimes daļa veido pilsētas identitāti kopumā, neskatoties uz kopējo neatbilstību Ikšķiles apbūves un apstādījumu raksturam. Svarīgi veidot šo apkaimes daļu reprezentatīvu un Ikšķiles identitātei atbilstošu, izmantojot gan apstādījumus, gan vides objektus, gan kvalitatīvu labiekārtojumu. Aktīvā apkaimes daļa veidojama, kā droša un ērta, kā arī vizuāli un estētiski kvalitatīva gājējiem un velobraucējiem, nodrošinot ātru un ērtu piekļuvi pie transporta mezgla punktiem.

Lokālā identitāte (veģetācija/apstādījumi, segumi, materiāli un elementi)

Ikšķiles centra apkaimes apstādījumu struktūras veģetācijas daudzveidība pamatā balstās uz esošo parku, skvēru un apstādījumu zonu esošajiem kokaugiem un bagātīgo privātmāju apstādījumu augu valsti. Īpaši var izvirzīt lielas apstādījumu struktūras, kas ir būtiska visas pilsētas sastāvdaļa un ir saglabājami veģetācijas daudzveidības dēļ:

- estrāde
- 800gades skvers
- Ozoliņu skvērs
- Parka ielas un Peldu ielas parks
- Centrālais laukums (*Plānots starp Skolas, Lībiešu un Birzes ielu*)
- Lībiešu parks
- Luterāņu kapi
- Pareizticīgo kapi

Apkaimes ainaviskās vērtības, orientieri, dominantes

Daudzu un daudzveidīgu apstādījumu teritoriju izvietojums Ikšķiles centra apkaimē dod iespēju attīstīt blīvu ‘zaļo tīklu’, kas ir pamats apstādījumu struktūras attīstībai. Šo ‘zaļo tīklu’ izmanto ikdienas gaitās iedzīvotāji, kā arī to ir iespējams izmantot tūrisma infrastruktūrā, kā pastaigu loku caur apstādījumu teritorijām.

Kopējā struktūrā izceļas divi lielāki ‘zaļie masīvi’ – Luterāņu kapu un Pareizticīgo kapu teritorijas, kā arī Lībiešu mežs. Svarīgi ir nesamazināt šo zaļo teritoriju platības, kā arī nemazināt to vērtību – pieaugušie koki un daudzveidīga veģetācija, vairāki biotopi un vieta putniem un sīkiem dzīvniekiem, kukaiņiem.

Attēls. Lībiešu meža ainava

Attēls. Luterāņu kapu koki

Funkcionālās un vizuālās sasaistes

Funkcionālās sasaistes veidojas starp publiskiem objektiem, kā arī virzienā uz Daugavas krasta (aizsargdambja) daļu / promenādi. Funkcionālās sasaistes veic sekojošas ielas – Skolas iela, Lībiešu iela, Peldu iela, Ozolu iela, Daugavas prospekts. Šīs ielas arī uzskatāmas par prioritārām apstādījumu un labiekārtojuma attīstībai – izbūvējot kvalitatīvu segumu transportam, gājējiem un riteņbraucējiem, izvietojot norādes, informācijas stendus, vides objektus, un veidojot īslaicīga rakstura apstādījumu struktūras – konteineri ar vasaras ziediem.

Vizuālās sasaistes Ikšķiles centra apkaimē veido lielākās būves – dzelzceļa stacija, skola, baznīca, domes ēka, bērnu dārzs, kā arī estrādes ainavtelpa. Izteismīgu vizuālo efektu piešķir reljefa maiņas pie estrādes ar zaļiem pauguriem, kas eksponējas Peldu ielas ainavtelpā. Svarīgi akcentēt šīs dominantes, veidojot krāšņus un saskanīgus apstādījumus pie visiem šiem objektiem, bet paugurus izmantojot, kā pavasara sīpolaugu eksponēšanas vietu un vasaras pļavas tipa zāliena vietu, samazinot pļaušanu.

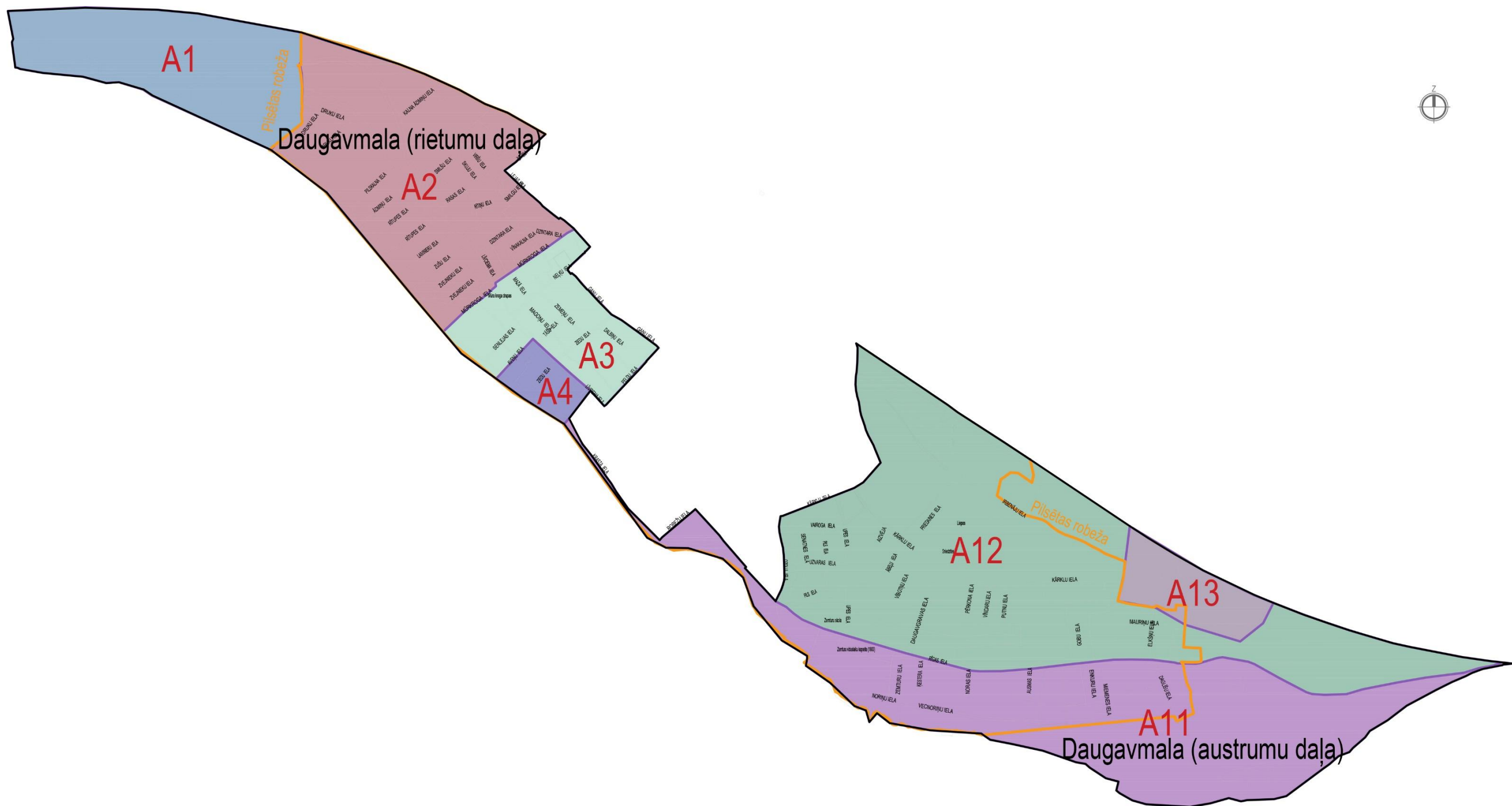
Daugavmala

Daugavmalas apkaime ir viena no lielākajām apkaimēm visā Ikšķiles pilsētā un tā aizņem teritoriju gar Daugavas upi, sadaloties divās daļās – rietumu daļa un austrumu daļā. Daugavmalas apbūves struktūru pamatā veido jauna apbūve – blīvāka tuvāk centram un brīvākā tuvāk pilsētas robežām.

Viena no nozīmīgākajām apkaimes telpiskajām funkcijām ir piekļuve Daugavas upei un skati uz upes ainavu. Daugavmalas apkaimes galvenā dominante ir pati Daugavas upe.

Telpiskā struktūra

Daugavmalas apkaime kopumā ir sadalīta septiņās telpiskās struktūras daļās, kā arī atsevišķi apskatāmas ir apkaimes rietumu un austruma daļas.

Attēls. Daugavpils apkaimes telpiskā struktūra

Daugavmalas apkaimes telpiskā struktūra

Apzīmējums shēmā	Esošās apstādījumu telpiskās struktūras iezīmes	Ieteikumi apstādījumu telpiskās struktūras pilnveidošanai
Rietumu daļa		
A1	Šī Daugavmalas apkaimes daļa (Zušugals) ir viena no iebraukšanām pilsētā no Rīgas virziena, kas kopumā vairāk atbilst lauku teritorijas telpiskajai struktūrai – ar atvērtām teritorijām, pļavām, koku grupām un skatiem uz Daugavu. Šeit vairāk ir esošās veģetācijas struktūras un apstādījumi nav.	Jādefinē un jāiezīmē dabā iebraukšanu pilsētā – īpaši vides objekti un orientieri. Jā saglabā lauku ainavas identitāte – pļavas, koku grupas, retināta apbūve. Apstādījumu Struktūra vairāk pakļauta uz skatu norobežošanu vai atvēršanu neveidot svešzemju sugu stādījumus un lineāras kompozīcijas. Īpaša uzmanība sugu daudzveidību saglabāšanā ir pievēršama Kābeļu kalnā – kopšana dendrologa uzraudzībā.
A2	Apkaime ar atvērtu un plašu ainavas struktūru. Viena no identitātes pazīmēm ir atsevišķi augošie koki – soliteri, kas redzami atklātā ainavā starp retinātu privātmāju apbūves lineāro struktūru. Dominējošs elements – Kābeļu kalns un Daugava.	Šīs apkaimes galvenā vērtība ir atvērtie un plašie skati uz Daugavas ainavu ar atsevišķiem lieliem kokiem, kas atrodas privātīpašumos. Jā saglabā dižkoki un arī potenciālie dižkoki, ka arī vērtīgākās augu grupas, īpaši pievēršot uzmanību tiem, kas atrodas privātīpašumos – izglītojot īpašniekus un sniedzot atbalstu kokaugu saglabāšanas pasākumos.
A3	Daļēji apbūvēta teritorija ar neizveidotu apstādījumu struktūru.	Šī apkaimes daļa ir sava veida parēja no intensīvi apbūvētas Ikšķiles daļas uz retinātas apbūves daļu. Arī apstādījumu struktūru ieteicams veidot kā parēju no intensīvā un piesātinātā centra uz kļu privātmāju apbūves teritoriju.
A4	Telpiskā struktūra atšķirīga no visas pārējās Daugavmalas apkaimes rietumu daļas – raksturīga rūpnieciska tipa apbūve ar nožogotām teritorijām un atsevišķām lielu kokaugu grupām.	Atrodas tuvu Ikšķiles centrālajai daļai un tiešā Daugavas promenādes tuvumā, tāpēc šī daļa degradē Ikšķiles tēlu kopumā. Nepieciešams sakārtot teritorijas struktūru kopumā un veidot buferstādījumu joslu, pievēršot uzmanību arī nožogojuma kvalitātei, kas eksponējas uz Daugavas promenādi un Līvcieņa ielu.
Austrumu daļa		
A11	Izteikta Daugavas krasta ainava ar mozaīkveida telpisko struktūru – slēgtas apbūves daļas un atvērti skati uz Daugavu.	Saglabājama mozaīkveida struktūra un lauku ainavas raksturs. Apstādījumu struktūrā nav pieļaujami introducētie augi, kas nav raksturīgi krasta ainavai un Ikšķiles identitātei. Papildus nepieciešami orientieri – vides objekti un piekļuve krasta teritorijai. Kultūrvēsturiski vērtīga ir Rīgas iela ar tai pieguļošajiem objektiem – Elkšņu skola, senkapu vieta un kultūrvēsturiskās apbūves

Apzīmējums shēmā	Esošās apstādījumu telpiskās struktūras iezīmes	Ieteikumi apstādījumu telpiskās struktūras pilnveidošanai
		objekti. Rīgas ielas posmā attīstāms tūrisma maršruts – kā vēsturiskas ielas ainavtelpa ar tai raksturīgiem elementiem.
A12	Daļēji apbūvēta teritorija ar atvērtiem skatiem un plašām ainavām, bez izteikta rakstura. Apstādījumu struktūra nav izteikta.	Apstādījumu struktūru ieteicams veido kā parēju no intensīvā un piesātinātā centra uz mazāk intensīvu un retinātu privātmāju apbūvi. Apstādījumu struktūrā nav pieļaujami introducētie augi, kas nav raksturīgi upes krasta ainavai un Ikšķiles identitātei.
A13	“Elkšņi” - rūpniecības rakstura Daugavmalas apkaimes daļa ar plašām rūpnieciskās apbūves teritorijām, motortrasi bez izteiktām skatu līnijām un neattīstītu apstādījumu struktūru.	Nepieciešams sakārtot teritorijas struktūru kopumā un veidot buferstādījumu joslu, pievēršot uzmanību arī nožogojuma kvalitātei, kas eksponējas uz centrālo ielu. Jāpievērš uzmanība iebraukšanas vietai pilsētā no šosejas A6.

Lokālā identitāte (veģetācija/apstādījumi, segumi, materiāli un elementi)

Daugavmalas rietumu daļas veģetācijas īpatnības ir atvērtas ainavtelpas ar atsevišķiem lieliem kokiem, kas izceļas mazstāvu privātmāju apbūvē. Valdošās sugas te ir ozoli, vītoli, liepas. Apkaimes austrumu daļas īpatnības ir nelielas lapu kokaugu grupas tuvāk Daugavai, tuvāk šosejai arī priežu un egļu grupas. Apkaimes rietumu daļas un austrumu daļas veģetācija atspoguļo pamatā upes krastu tipisko biotopu – lapu koki un zālveida ziemcietes, pieūdens augi. Ir svarīgi saglabāt šo raksturu arī apstādījumu struktūras attīstībā, izvēloties krasta ainavai atbilstošo augu sortimentu.

Attēls. Daugavmalas apkaimes rietumu daļas privātmājas apbūve ar atsevišķiem vērtīgiem kokiem

Attēls. Daugavmalas apkaimes austrumu daļas privātmājas apbūve

Attēls. Daugavmalas apkaimes rūpnieciskā rakstura apbūve – Elkšņi

Apkaimes ainaviskās vērtības, orientieri, dominantes

Viennozīmīga Daugavmalas apkaimes dominante ir pati Daugavas upe ar tai raksturīgiem skatiem un ainavas telpu, kā arī piekļuves objektiem – pludmale, aizsargdambis ar uzejām, atpūtas vietas. Daugavas upe kalpo arī kā orientieris un dominējošs ainavas elements. Daugavas upes aizsargdambis ar promenādi ir uzskatāms par prioritāro pilsētas apstādījumu struktūras asi un tam attīstāms labiekārtojums, kas apvieno upes krasta identitātei raksturīgo veģētāciju un Ikšķiles pilsētas un novada identitātei raksturīgus vides objektus.

Funkcionālās un vizuālās sasaistes

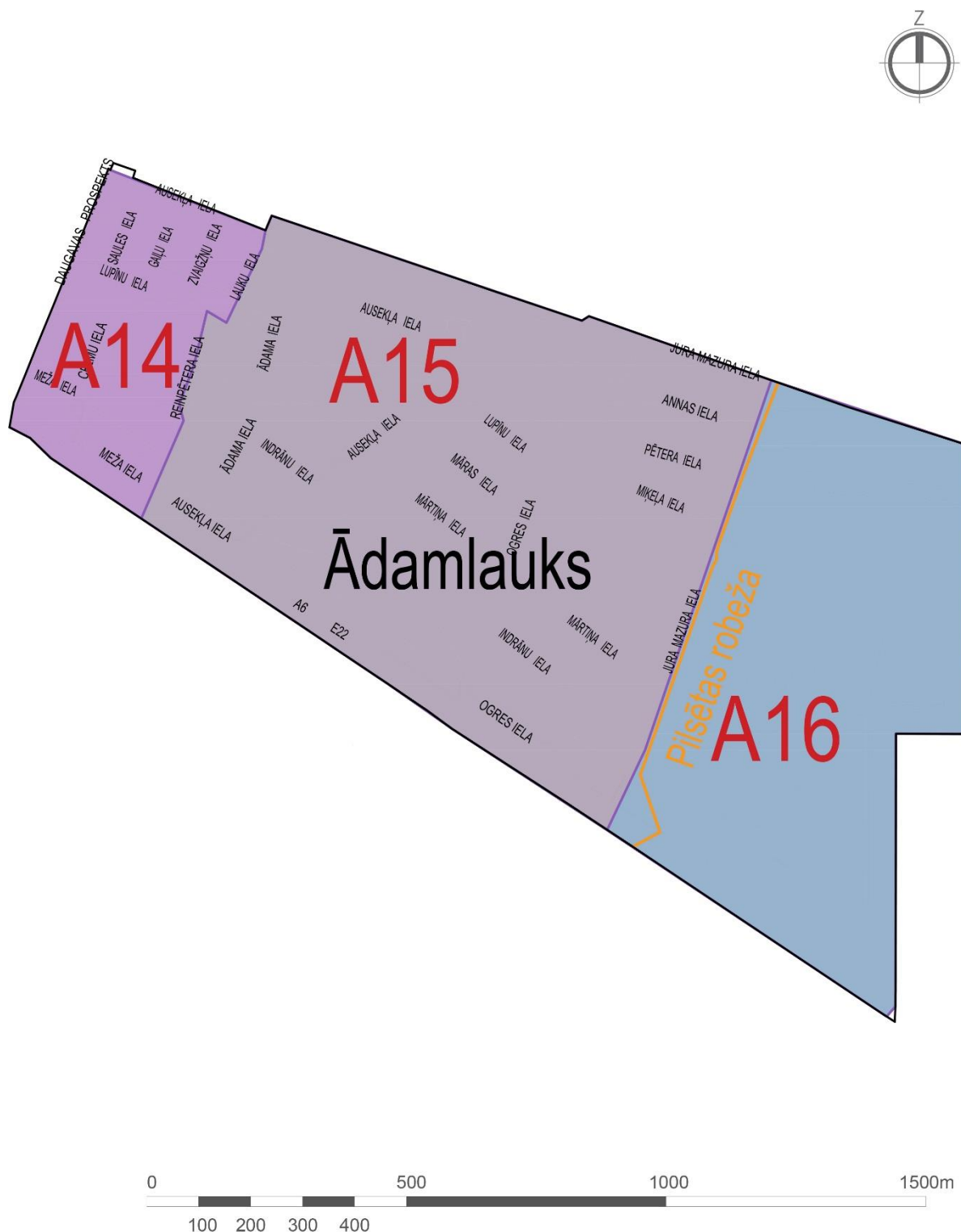
Daugavmalas apkaimes funkcionālā sasaiste ir Līvciena – Rīgas ielas ainavtelpa, kas ir viena no pilsētas centrālajām asīm. Līvciena ielas posms ir paralēls Daugavas krastam, kā arī no šīs ielas ir vairākas piekļuves Daugavas promenādei. Šī ass ir uzskatāma par prioritāri attīstāmo apstādījumu struktūru Ikšķiles identitātes veidolam ar informācijas zīmēm, stendiem, vides objektiem un krāšņiem apstādījumiem.

Turpmākās privātmājas apbūves teritorijas plānot rezervējot ielu apstādījumiem vismaz 5 m brīvu joslu no inženierkomunikācijām – centrālajai ielai un 3 m brīvu joslu mazākām ielām.

Ādamlauks

Telpiskā struktūra

Apkaimei Ādamlauks ir izdalītas trīs telpiskās struktūras daļas. Viena no daļām ir turpmākas attīstības teritorija privātmāju apbūvei.

Attēls. Ādamlauku apkaimes telpiskā struktūra

Ādamlauku apkaimes telpiskā struktūra

Apzīmējums shēmā	Esošās apstādījumu telpiskās struktūras iezīmes	Ieteikumi apstādījumu telpiskās struktūras pilnveidošanai
A14	Blīva apbūve ar attīstītu privātmāju apstādījumu struktūru. Šajā daļā ir arī publiskie objekti (sporta laukums) un dabas pamatnes teritorija. Apstādījumu struktūra nav attīstīta.	Šauru brīvo teritoriju dēļ pilnvērtīgu apstādījumu sistēmu nav iespējams attīstīt, bet apkaimes identitātes veidošanai nepieciešami orientieri, kurus var veidot kā vides objektus. Attīstāma zona ap sporta laukumu, veidojot to kā multifunkcionālu centru, saglabājot gan sporta funkciju, gan atpūtas un apkaimes iedzīvotāju mentālo centru – labiekārtotu teritoriju ar iespēju satikties, atpūsties un rīkot nelielus kopīgus pasākumus. Apstādījumu veidošanas vadmotīvs ir priežu meža ainava ar tai raksturīgu veģetāciju.
A15	Jaunizveidotā privātmāju apbūve ar vēl neattīstītu apstādījumu struktūru, nav dominējošo ainavas elementu un orientieru. Gar šoseju ir meža josla.	Saglabājama un papildināma buferjosla gar šoseju, nav pieļaujama koku izciršana šajā zonā. Par apkaimes centrālo asi attīstāma Lupīnu iela, droša gājējiem un riteņbraucējiem, labiekārtota, ar īslaicīgiem apstādījumiem un daudzveidīgu apstādījumu struktūru. Kā turpmākas sasaites iela ar Ikšķiles centru būtu Ausekļa iela - ar iespēju veidot gājēju tuneli zem vai virs A6 šosejas, kas apkaime sasaistītu ar pilsētas daļu pie Daugavas
A16	Turpmākās apbūves teritorija, bez orientieriem un dominantēm, atvērta ainava ar atklātiem skatiem.	Svarīgi turpmākās privātmāju apbūves struktūrā rezervēt vietu apstādījumiem gar centrālajām ielām, atstājot tās brīvas no inženierkomunikācijām. Minimālā brīvā josla būtu 5 m, kas ļautu paredzēt koku stādījumus. Mazākās ielās brīvā josla būtu nepieciešama 3 m – krūmu stādījumiem.

Lokālā identitāte (veģetācija/apstādījumi, segumi, materiāli un elementi)

Veģetācija nav izteikta. No šosejas A6 un dzelzceļa līnijas privātmājas apbūvi atdala meža josla un atsevišķas kokaugu grupas, kas ir viena no svarīgākajām apstādījumu struktūrām un kura kalpo kā buferjosla. Nav pieļaujama šīs meža joslas samazināšana vai degradācija. Vērtīgs apstādījumu struktūras elements ir sporta laukums ar tam pieguļošo dabas pamatnes teritoriju – saglabājams, papildināms labiekārtojums, veidojami buferstādījumi.

Attēls. Esošā sporta zona

Apkaimes ainaviskās vērtības, orientieri, dominantes

Mazpilsētai tipiska privātmāju apbūve bez izteiktām dominantēm vai orientieriem. Ainaviskā vērtība ir meža josla gar šoseju un privātmāju attīstītā apstādījumu struktūra apkaimes rietumu daļā, kā arī atsevišķi vērtīgie koki.

Funkcionālās un vizuālās sasaistes

Izteiktas vizuālas sasaistes nav – teritorija attīstās starp diviem rāmjiem/ robežām, ko veido šoseja un dzelzceļš, kas ierobežo skatu līnijas un rada nepieciešamību uzturēt buferstādījumus. Funkcionālu sasaisti nodrošina Lupīnu iela, kas uzskatāma par attīstāmu ielu - apkaimes centrālo asi. Krustojums ar Ausekļa ielu uzskatāms par vizuālo apkaimes ‘mezglu punktu’ – te veidojama apkaimes atpazīšanas zīme – vides objekts. Turpmāko sasaisti ar Ikšķili Daugavas virzienā veido Ausekļa iela – ar iespēju attīstīt gājēju tuneli vai gājēju tiltu.

Attēls. Ausekļa iela

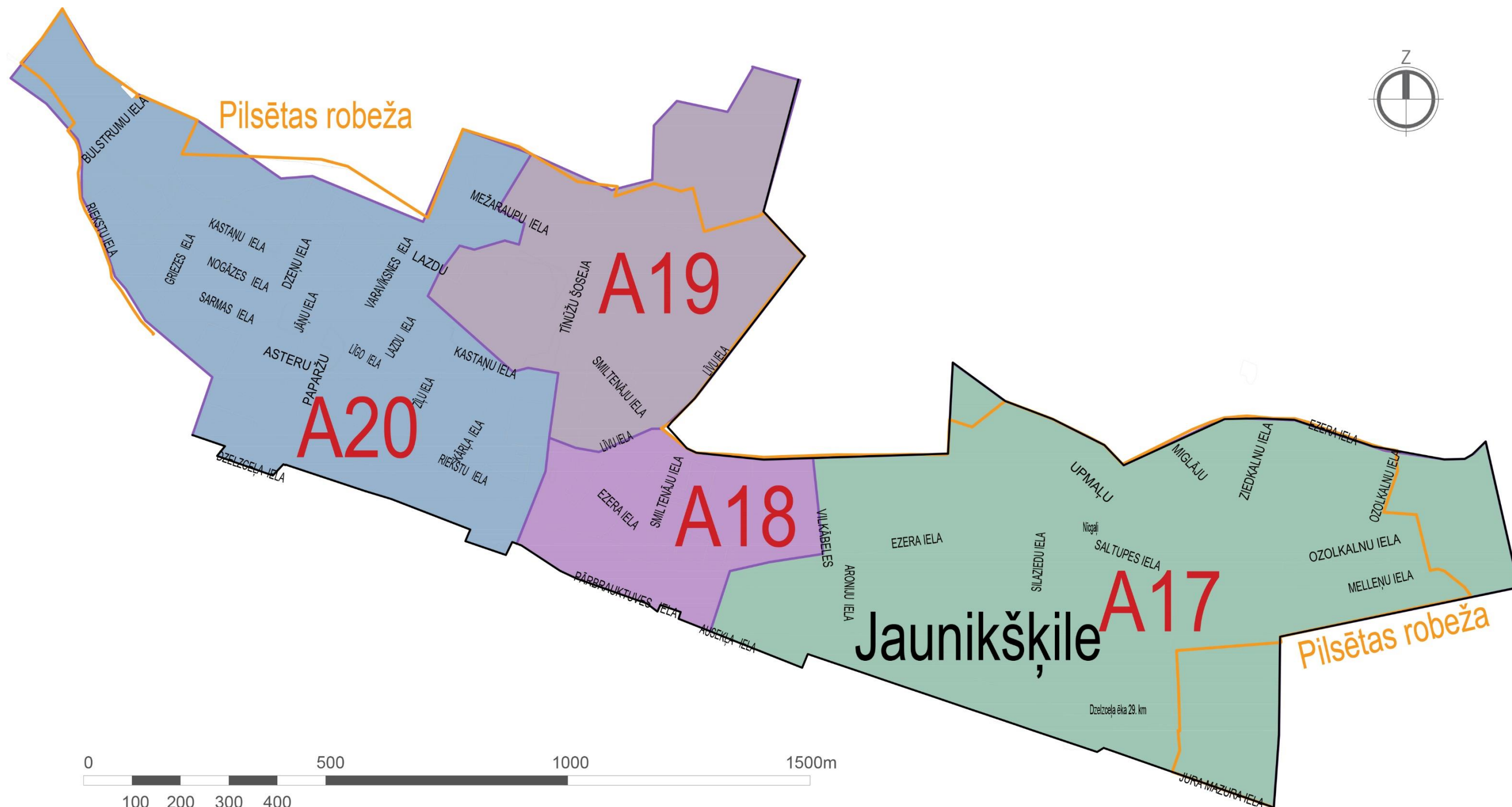
Attēls. Lupīnu iela

Perspektīvo privātmājas apbūvi plānot rezervējot ielu apstādījumiem vismaz 5 m brīvu joslu no inženierkomunikācijām – centrālai ielai un 3 m brīvu joslu mazākām ielām.

Jaunikškile

Telpiskā struktūra

Jaunikšķiles apkaimei ir izdalītas četras telpiskās struktūras daļas, ko veido gan privātmājas apbūve, gan rūpnieciska rakstura teritorijas.

Attēls. Jaunikšķiles apkaimes telpiskā struktūra

Apzīmējums shēmā	Esošās apstādījumu telpiskās struktūras iezīmes	Ieteikumi apstādījumu telpiskās struktūras pilnveidošanai
A17	Teritorija ar retu apbūvi, atklātām un ainaviskām skatu līnijām. Viļņots reljefs.	Saglabājams atklātas ainavas raksturs. Apstādījumu struktūrā nav pieļaujami introducētie augi, kas nav raksturīgi esošajai ainavai un Ikšķiles identitātei.
A18	Telpisko struktūru veido dažāda rakstura objekti – gan publiski pieejamas teritorijas, gan privātmāju apbūve, gan piekļuves infrastruktūra dzelzceļam. Apstādījumu struktūra nav nolasāmā.	Šauro brīvo teritoriju dēļ, pilnvērtīga apstādījumu sistēmu nav iespējams attīstīt, bet apkaimes identitātes veidošanai nepieciešami orientieri – vides objekti, kā sasaistes starp esošiem objektiem.
A19	Rūpnieciska rakstura apbūve ar neskaidru telpisko struktūru un nevienmērīgu noslogojumu. Piekļuve dabas parkam “Ogres Zilie kalni” nav nolasāma.	Nepieciešams sakārtot teritorijas struktūru kopumā un veidot buferstādījumu joslu, pievēršot uzmanību arī nožogojuma kvalitātei, kas eksponējas uz centrālo ielu virzienā uz Tīnūžiem Teritoriju pie dabas parka “Ogres Zilie kalni” veidot viegli nolasāmu un ar ērtu infrastruktūru.
A20	Privātmāju apbūves teritorija ar neskaidru telpisko struktūru, daudzveidīgu reljefu. Skatu līnijas ir šauras un ierobežotas. Jūtama meža teritorijas klātesamība, daudz lieli koki un koku grupas.	Esošo veģetācijas struktūru veido esošā dabas pamatne – meži fonā un atsevišķas brīvas no apbūves teritorijas – sakārtojamas platības, saglabājot dabiskumu, bet atbrīvojot no pameža apauguma, saudzējot zemsedzi. Īpaši jārespektē apkaimes daļas reljefs, kas ir šīs vietas identitātes pazīme.

Lokālā identitāte (veģetācija/apstādījumi, segumi, materiāli un elementi)

Jaunikšķiles apkaime ir bagāta ar meža tipa apstādījumu struktūras elementiem, vienlaicīgi tās austrumu daļa eksponē ainaviskus skatus un atklātas ainavas raksturu. Kopumā ainava ir daudzveidīga un netipiska Ikšķiles identitātei. Veģetācija ir bagāta un daudzveidīga, vietām degradēta apbūves laikā vai nekorektas apsaimniekošanas rezultātā.

Apkaimju ainaviskās vērtības, orientieri, dominantes

Galvenā ainaviskā vērtība ir mežainas ainavas raksturs un dabas parka “Ogres Zilie kalni” tuvums. Diemžēl viena no apkaimes dominantēm ir rūpnieciskās teritorijas – te ir nepieciešami buferstādījumi un korekta teritorijas izmantošana, intensificējot objektu izvietojumu un izmantošanu.

Funkcionālās un vizuālās sasaistes

Intensīva kustība pa ceļu P10 Tīnūžu virzienā ir viena no svarīgākajām funkcionālām sasaistēm, kas kalpo ne tikai apkaimes vajadzībām, bet arī visas pilsētas vajadzībām, veidojot sasaiti gan ar ciemiem gan ar citiem objektiem novada teritorijā.

Attēls. Iebraukšana no Tīnūžu puses

Attēls. Rūpnieciska rakstura teritorijas

Attēls. Ainaviski skati ar atvērta tipa skatiem

Svarīga ir sasaiste ar dabas parku “Ogres zilie kalni” – te nepieciešams stiprināt vizuālo sasaisti, infrastruktūru un norādes.

Jāveido iebraukšana no Tīnūžiem redzama un atpazīstama, akcentējot to ar vides objektiem vai apstādījumiem. Turpmākās privātmājas apbūvi plānot, rezervējot iela apstādījumiem vismaz 5 m brīvu joslu no inženierkomunikācijām – centrālai ielai un 3 m brīvu joslu mazākām ielām.

4.3. Ciemi

Apstādījumu koncepcijas ietvaros ir izskatīti astoņi Ikšķiles novada ciemi, veicot ainavas izpēti un dodot priekšlikumus apstādījumu attīstībai. Katram ciemam ir analizēta telpiskā struktūra, lokālā identitāte, noteiktas ainaviskās vērtības, funkcionālās un vizuālās sasaistes. Sagatavoti grafiskie materiāli ar ciemu esošo apstādījumu struktūru, un arī sniegts priekšlikums par plānoto apstādījumu struktūru.

Ciemu kokaugu kopšana un stādīšana, kā arī zāliena izmantošanas un kopšanas ieteikumi ir aprakstīti Apstādījumu koncepcijas sadaļā – “Vadlīnijas apstādījumu ierīkošanā un kopšanā”.

Dobelnieki

Dobelnieki vēsturiski ir attīstījušies no viensētu pudura. Mūsdienās apbūve tiek veidota ļoti tuvu novada robežai, jo šai vietai ir sasaiste ar Salaspils novadu un dzīvojamā apbūve turpina aktīvi attīstīties.

1927. gadā uzbūvēts Dobelnieku HES, kas nodrošināja ar elektroenerģiju Ķeguma HES būvniecību. Dobelnieku HES darbojās līdz 20.gs. 60tajiem gadiem, tad tā tika likvidēta un nopostīta. 1998. gadā to atjaunoja.

Attēls. Dzirnavu ainava

Attēls. Dobelnieki – esošā ainavtelpa

Telpiskā struktūra

Ciema Dobelniēki telpiskā struktūra ir izteikti sadalīta divās daļās. Pa vidu ciemu sadala Mazās Juglas upīte ar blīviem krasta apaugumiem. Ziemeļu daļas apbūves teritorijas ir blīvas un ar izteiktu mazdārziņu raksturu. Savukārt ciema dienvidu puse ir ar vairākām atvērtām telpām, tai skaitā uzpludināto HES ūdenstilpi. Telpiskā struktūra nav tik blīva un veidojas vairākas tālas skatu līnijas gan uz blakus esošo ciemu, gan uz dabas teritorijām pie Mazās Juglas.

Lokālā identitāte (veģetācija/apstādījumi, segumi, materiāli un elementi)

Lokālo identitāti veido dažādu lauku apbūve upes krastā. Upju krasti vietām ir applūstoši, un tie ir blīvi noauguši ar koku un krūmu sugām, kas ir tipiskas šādiem upju krastiem.

Ciema ainaviskās vērtības, orientieri, dominantes

Ciema galvenā ainaviskā vērtība ir upe, kuras krastos ir jau vēsturiski veidojusies apbūve, kuras liecības saglabājušās vēl mūsdienās – ūdensdzirnavas un ūdenskrātuve, Liepāderu skola. Ciemā trūkst orientieru.

Attēls. Esošā situācija – ūdenskrātuve

Funkcionālās un vizuālās sasaistes

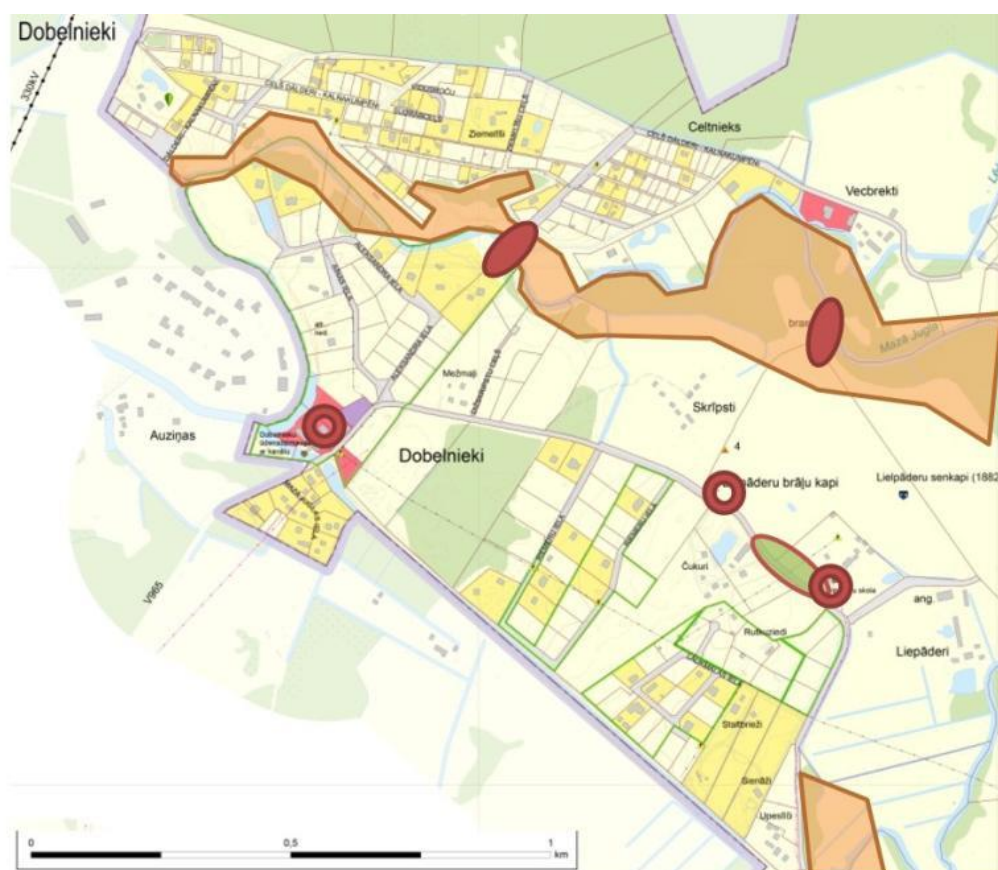
Funkcionālā sasaiste pašā ciemā ir traucēta, jo ciema teritoriju sadala upe Mazā Jugla. Ciema teritorijā pār upi ir šaurs vanšu tilts. Pašlaik ziemeļu puses ciema sasaite ar Tīnūžiem veidojas caur Ceplīšu ciemu, bet savukārt dienvidu puse ir tuvu pie šosejas, kas ved uz Tīnūžiem.

Esošā apstādījumu struktūra

Esošās apstādījumu struktūras būtiska sastāvdaļa ir Mazās Juglas krasti ar tiem pieguļošajām zaļajām struktūrām. Mazās Juglas krasti ir applūstoši un ar brīvām zaļajām teritorijām, kurās ir arī lieli koki. No vēsturiskajām apstādījumu struktūrām kā vērtība ir izceļama aleja gar Liepāderu skolu.

Attēls. Liepāderu skolas aleja

Apzīmējumi:

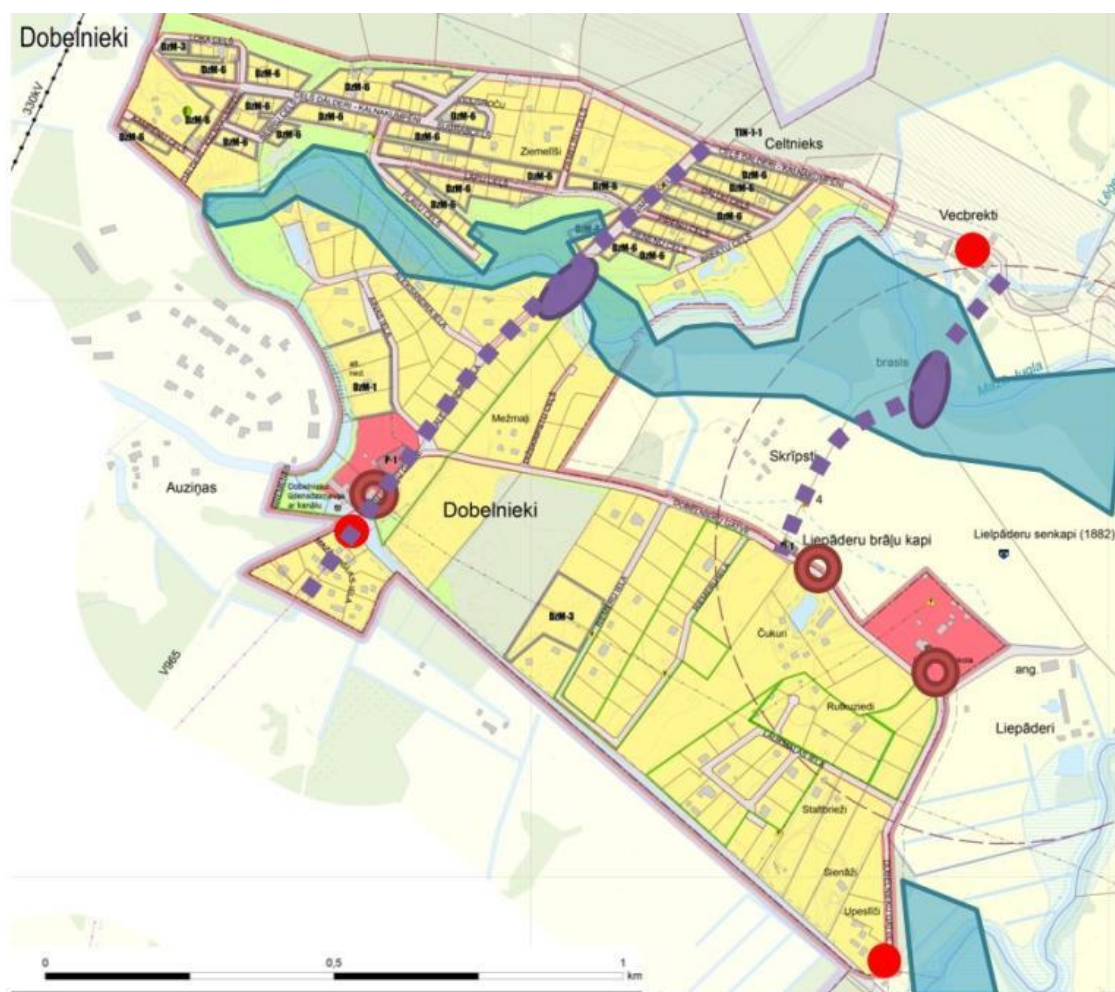
- sasaistes trūkums
- neizmantotas dabas teritorijas
- kultūrvēsturiskais objekts
- aleja

Attēls. Esošā Dobelnieku ciema apstādījumu struktūra

Plānotā apstādījumu struktūra

Būtiski ir attīstīt sasaisti ar Tīnūžiem un Ceplīšiem. Lai Dobelnienu ciema abas puses varētu attīstīties vienmērīgi un savstarpēji līdzvērtīgi nepieciešama tilta izveide autotransportam, kā arī esošā vanšu tilta uzlabošana, sniedzot iespēju ne tikai vietējiem iedzīvotājiem vieglāk pārvietoties, bet arī attīstīt jaunus tūrisma maršrūtus. Ūdensdzirnavu teritorija attīstāma sadarbībā ar pašvaldību, iespējams perspektīvā izvietojot šeit arī pašvaldībai nepieciešamās tūrisma, izglītības vai citas funkcijas. Ciemā atrodas arī kultūrvēsturiskā Liepāderu skola, kuras teritorija ir plaša un saskaņā ar vēsturisko funkciju, šeit būtu piemērota vieta, piemēram, nometņu rīkošanai.

Ciema ielu krustpunktā pie vēsturiskās ūdensdzirnavu ēkas veidojas ciema „mezgla punkts” – šeit novietojamas infozīmes, norādes, kā arī ciema atpazīstamības zīme, kas varētu būt arī vides objekts.

Apzīmējumi:

- attīstāmi tilti
- attīstāma sasaiste
- teritorija attīstāma rekreācijai
- kultūrvēsturiskais objekts
- vides objekts / vietzīme

Attēls. Plānotā Dobelnienu ciema apstādījumu struktūra

Ceplīši

Līdz 2014. gada 1. oktobrim Ceplīšos atradās Austrumu Klīniskās universitātes slimnīcas stacionārs "Tuberkulozes un plaušu slimību centrs" filiāle "Ceplīši".

Telpiskā struktūra

Telpiskās struktūras galvenie veidotājelementi ir Mazās Juglas upe un jaukta tipa mežs. Apbūve ir dažāda rakstura, bet tā izvietojas kompakti ap ciemata centra teritoriju, kas ir zaļā teritorija.

Lokālā identitāte (veģetācija/apstādījumi, segumi, materiāli un elementi)

Lokālo identitāti veido, galvenokārt, bijusī slimnīcas teritorija, kas kontrastē ar ciemata mērogu un apbūvi. Slimnīcu ieskauj augsts, masīvs nožogojums, savukārt ciema apbūve ir nestrukturēta ar garāžu masīvu, kas ievirzas mežā. Apstādījumi pašā centra teritorijā veidojušies ļoti savdabīgi un uzskatāmi par potenciālu vietu, kur veidot dendroloģisko parku.

Attēls. Kādreizējās slimnīcas apbūve

Attēls. Žogs

Attēls. Esošā privātmāju apbūve

Ciema ainaviskās vērtības, orientieri, dominantes

Galvenā dominante ir slimnīcas ēka, kas varētu būt arī kā galvenais šīs teritorijas „piesaistes objekts”, ja tā nākotnē tiktu attīstīta un kļūtu cilvēkiem pieejama. Par galveno orientieri uzskatāms ceļš no Tīnūžiem un Dobelniekiem paralēli šosejai.

Funkcionālās un vizuālās sasaistes

Ciemam ir laba funkcionālā sasaiste ar Tīnūžiem, jo tie ir tikai 3 km attālumā. Savukārt kā mazāk attīstīta, bet būtiska ir arī sasaiste ar Dobelniekiem, kas atrodas arī 3 km attālumā.

Attēls. Ceļš no Tīnūžiem

Esošā apstādījumu struktūra

Esošo apstādījumu struktūru veido centra zaļā teritorija, kas ir bijušas slimnīcas teritorijas daļa. Ciemu ieskauj mežu teritorijas, un mazu daļu apstādījumu struktūras veido arī Mazās Juglas krastu apaugums, gar kuru ir iestaigātas pastaigu takas.

Attēls. Dendroloģiskie stādījumi ciema centrālajā daļā

Attēls. Dendroloģiskie stādījumi ciema centrālajā daļā

Plānotā apstādījumu struktūra

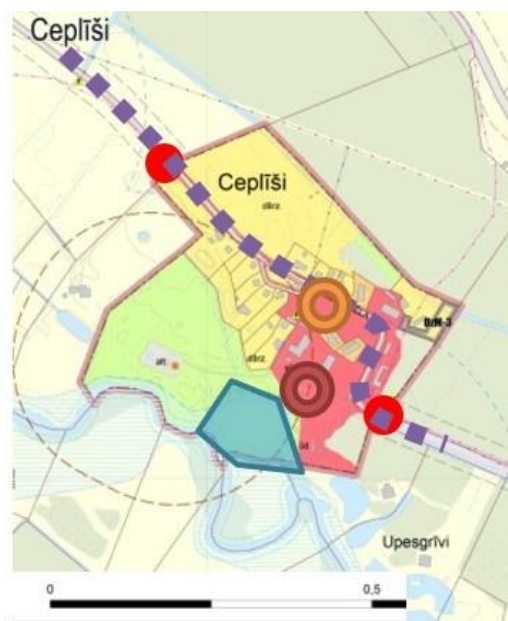
Apstādījumu struktūras vērtīgākais elements ir potenciālais dendroloģiskais parks. Stādījumu struktūru centrā veido dažādu sugu skujkoki un lapu koki. Mazās Juglas upes krasti nav ar blīvu apaugumu un tā ir daļēji pieejama, līdz ar to šī zona veidojama rekreācijai vietējiem iedzīvotājiem, jo tā izmēros nav plaša.

Apzīmējumi:

- neizmantotas dabas teritorijas
- kultūrvēsturiskais objekts
- daudzveidīgi apstādījumi

Attēls. Esošā Ceplīšu ciema apstādījumu struktūra

Apzīmējumi:

- attīstāma sasaiste
- teritorija attīstāma rekreācijai
- kultūrvēsturiskais objekts
- attīstāms dendroloģiskais parks
- vides objekts / vietzīme

Attēls. Plānotā Ceplīšu ciema apstādījumu struktūra

Kancersili

Jaunveidojama blīvi apdzīvota vieta.

Telpiskā struktūra

Pašlaik telpisko struktūru veido pļavas ar retinātu apbūvi, kuras ieskauj mežu teritorijas.

Lokālā identitāte (veģetācija/apstādījumi, segumi, materiāli un elementi)

Lokālo identitāti veido lauksaimniecības zemes, mežs, bet ir jūtama būvniecības attīstības uzsākšanās.

Ciema ainaviskās vērtības, orientieri, dominantes

Pašlaik ainavā dominējošais ir lauku ceļš un mežs fonā.

Attēls. Plānotās apbūves teritorija

Funkcionālās un vizuālās sasaistes

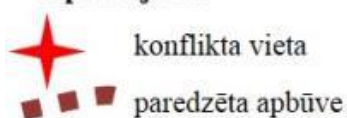
Sasaistes ainavā nav nolasāmas, un veidojas sajūta, ka šeit ir strupceļš. Skatu līnijas veidojas ļoti tuvas, jo tās ierobežo ceļa apaugums, dažu esošo ēku dzīvžogi un meža teritorijas.

Esošā apstādījumu struktūra

Esošo apstādījumu struktūru veido ceļmalu apstādījumi un ciemu ieskaujošās mežu teritorijas. Ciema teritorijā ir arī lielie koki.

Apzīmējumi:

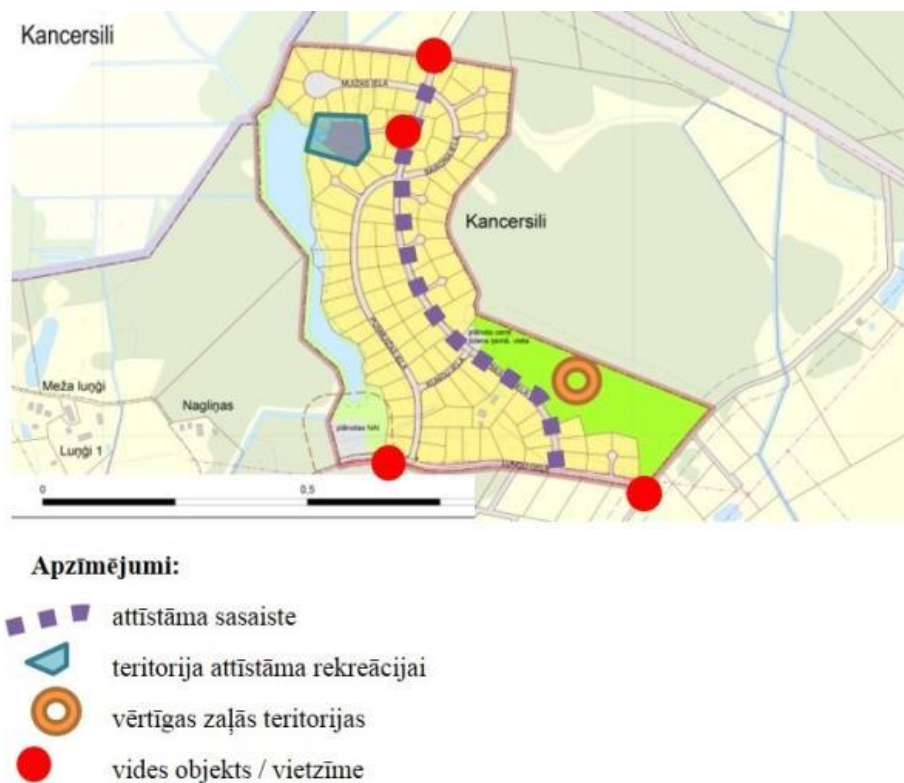

Attēls. Esošā Kancersila ciema apstādījumu struktūra

Plānotā apstādījumu struktūra

Apstādījumu struktūras saglabājamie elementi ir ūdenstilpe, kas pašlaik nav saskatāma ainavā, vērtīgās zaļās teritorijas un esošie lielie koki. Nākotnē attīstāma ir sasaistes veidošana, un vēl jo vairāk, ciema atpazīstamības veidošana. Atpazīstamība būtu realizējama ar vides objektiem.

Papildus ciemā veidojama kvalitatīva pludmale un rekreācijas zona vietējiem iedzīvotājiem, kas sniegtu iespēju tiem atpūsties, kā arī komunicēt un veidot vietējo kopienu. Apstādījumi gar jaunveidojamām ielām paredzami 5 m vai 3m brīvajās joslās. Teritorijā attīstāmi mežaparka tipa apstādījumi, izmantojot vietējai veģetācijai atbilstošu augu sortimentu. Centrālā ielā iespējams veidot īslaicīgus apstādījumus.

Attēls. Plānotā Kancersila ciema apstādījumu struktūra

Saulesdārzs

Telpiskā struktūra

Telpiskā struktūra ciema ziemeļu pusē ir plaša ar tālām skatu līnijām, jo lauksaimniecības zemes mijas ar apbūvi. Savukārt tuvāk dzelzceļa pārbrauktuvei tā kļūst blīvāka. Ciems dienvidu pusē ir ierobežots ar dzelzceļu un meža nogabaliem.

Attēls. Esoša dzelzceļa pārbrauktuve

Lokālā identitāte (veģetācija/apstādījumi, segumi, materiāli un elementi)

Lokālo identitāti veido vasarnīcu apbūves raksturs, kas vēlākos gados ir mainījies, attīstoties dažāda rakstura apbūvei.

Ciema ainaviskās vērtības, orientieri, dominantes

Ciema ainaviskās vērtības ir ciema centrā nolasāmais vasarnīcu apbūves raksturs, kuru papildina priežu mežs.

Attēls. Esošas apbūves raksturs

Funkcionālās un vizuālās sasaistes

Sasaiste ar citām apdzīvotajām vietām ir ļoti labi attīstīta, jo Rīga – Ikšķile šoseja atrodas burtiski 100 m attālumā. Šķērslis ir dzelzceļš, kas šķērsojams pa vienu pārbrauktuvi. Līdz ar to ceļu tīkls veidojas ļoti koncentrēti uz vienu dzelzceļa posmu. Galvenā dominante ciema ainavā pašlaik ir dzelzceļš, kas ir reljefa pacēlumā un cilvēka acu augstumā aizsedz skatus uz Daugavu, tie paveras tikai otrpus dzelzceļam.

Esošā apstādījumu struktūra

Esošo apstādījumu struktūru veido tikai meža teritorijas, jo gar ielām nav brīvas zaļās zonas.

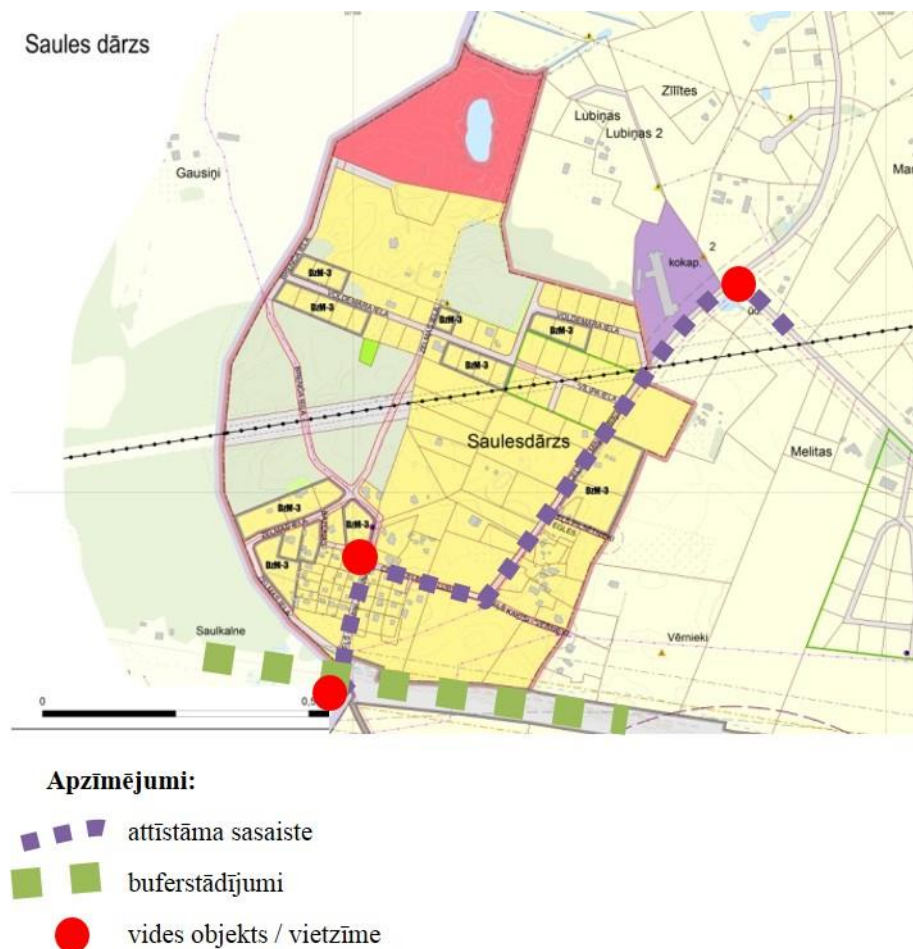
Attēls. Esoša veģetācija

Attēls. Esošā Saulesdārza ciema apstādījumu struktūra

Plānotā apstādījumu struktūra

Ciema teritorijai attīstāmi buferstādījumi gar dzelzceļu. Kā arī jaunveidojamajās ielās, kur paredzēta apbūves attīstība veidojami apstādījumi brīvajās zonās atbilstoši vietējai veģetācijai. Vietas atpazīstamībai un nolasāmībai izveidojami vides objekti / vietzīmes.

Attēls. Plānotā Saulesdārza ciema apstādījumu struktūra

Tīnūži

Tīnūži vēstures avotos ar nosaukumu Lindenberg (Lindenberg) minēti 1576. gadā. Zviedru Vidzemes laikā 1638. gadā tika izveidota muiža, kas 1648. gadā kļuva par Tīzenhauzenu īpašumu. No Tīzenhauzeniem cēlies vietas latviskais nosaukums. Tīnūžos jeb Lindenbergas muižas centrā bijis kaļķu ceplis un ķieģeļnīca, ūdensdzirnavas, Līču krogs un alus darītava. 20tajos un 30tajos gados Tīnūžos atradusies un darbojusies lauksaimniecības biedrība „Jugla” un „Tīnūžu piensaimnieku sabiedrība”. Tīnūžu centrā bijusi tvaika dziņas pienotava. Par lielāku apdzīvoto vietu Tīnūži izauga pēc Otrā pasaules kara.

Telpiskā struktūra

Tīnūžu telpisko struktūru veido lielākās būves – Tīnūžu tautas nams, bērnu dārzs un muižas komplekss, un Tīnūžu pamatskola.

Lokālā identitāte (veģetācija/apstādījumi, segumi, materiāli un elementi)

Tīnūžu ciema identitātes veidotājelementi ir kultūrvēsturiskā apbūve kopā ar izteikto reljefu un upes gultni, parka daļu un ainaviskiem skatiem, kā arī skolas, privātmāju, daudzstāvu apbūves zona ar mazdārziņu teritoriju, kas kopumā nav raksturīga Ikšķiles novadam. Teritorijā ir vairākas piemiņas vietas, kurām nepieciešama pārdomāta ainavtelpa un atbilstošs labiekārtojums.

Ciema ainaviskās vērtības, orientieri, dominantes

E22 un P10 šoseju apļveida krustojums ar piemiņas vietu 1941-1945 gados represētājiem Ikšķiles pagasta iedzīvotājiem veidojas kā telpiskais orientieris. Šobrīd piemiņas vieta atrodas aktīvas šosejas malā, un tās mentālā uztvere ir traucēta ikdienas straujajā tempā. Ir svarīgi veidot šai piemiņas vietai savu ārtelpu ar labiekārtojumu un apstādījumiem.

Svarīgs orientieris un dominante ir kultūrvēsturiskā apbūve, kas veido īpašu telpisko struktūru kopā ar muižas parka ainavtelpu. Kādreizējās muižas apbūve slēpjas aiz Liepu ielas alejas, bet pašā kompleksā paveras plaši ainaviski skati uz Tīnūžiem. Svarīgi saglabāt arī šīs ainavtelpas kultūrvēsturisko vērtību apstādījumos, kā arī galvenās skatu līnijas un visa kompleksa stilistisko vienotību. Te ir pieļaujams izmantot stilistiski piemērotus apstādījumus kultūrvēsturiskajai kompozīcijai atbilstošā risinājumā.

Attēls. Tīnūžu kultūras nams, kādreizējās muižas pagalms

Attēls. Bērnudārzs un upes ainava

Attēls. Liepu ielas aleja

Vēl viena Tīnūžu ciema dominante ir pamatskolas ēka ar pieguļošo teritoriju, kas redzama jau tālā perspektīvā no Liepu ielas un atrodas reljefa augstākajā daļā. Skolas teritorija pēc likumdošanā paredzētajām prasībām veidojama kā slēgta teritorija, te attīstāma izglītības iestādes specifikai atbilstoša apstādījumu sistēma. Ap skolas teritoriju ir vērtīgas kokaugu grupas – dendroloģiskas vērtības, kas ir saglabājamās un integrējamas skolas apstādījumu sistēmā. Pie skolas ir arī piemiņas vieta – Latviešu strēlniekiem, 1917.gads.

Attēls. Pamatskolas teritorija un Piemiņas vieta Latviešu strēlniekiem

Funkcionālās un vizuālās sasaistes

Funkcionālās sasaistes elementi ir:

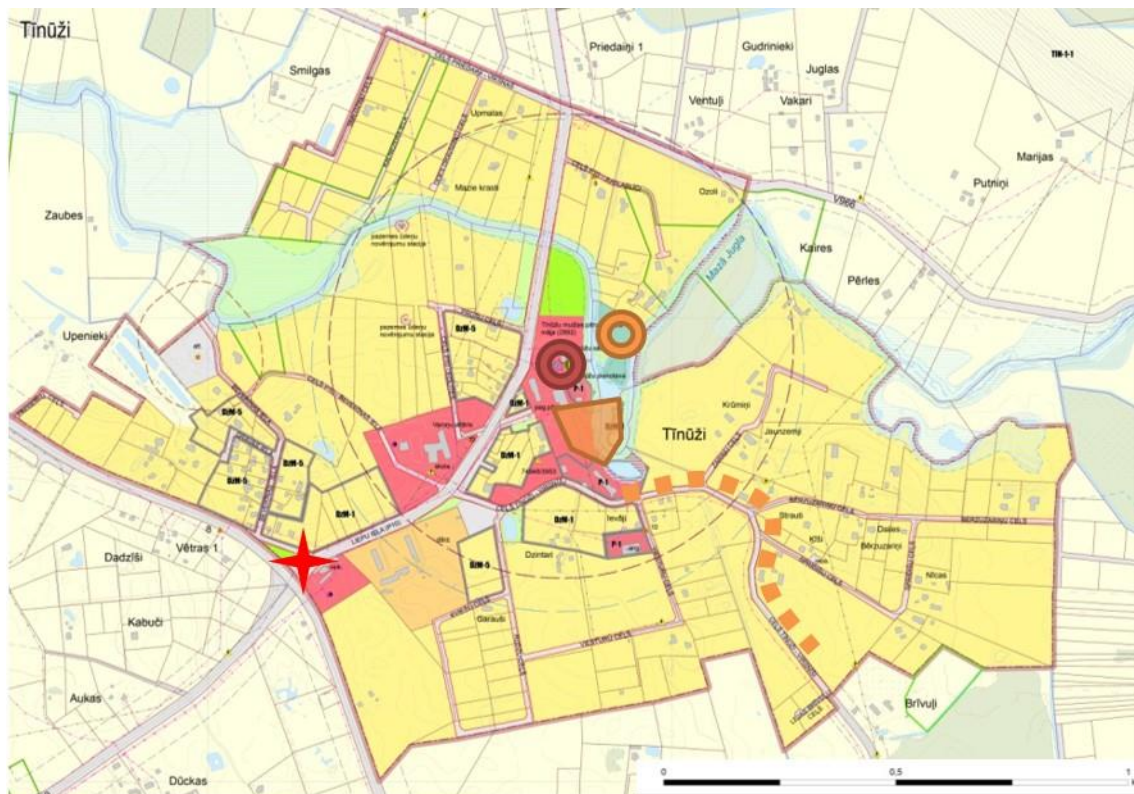
- Šoseja E22
- Ceļš P10/ Liepu iela
- Kultūrvēsturiskā apbūve - Tīnūžu tautas nams un bērnu dārzs
- Tīnūžu pamatskola

Visi šie sasaistes elementi veido Tīnūžu ciema struktūru, kur par centrālo lokālas nozīmes sasaisti veidojas tieši Liepu iela – kalpo gan transportam, gan gājējiem, gan riteņbraucējiem.

Šīs ielas apstādījumu struktūras veidošana ir prioritāra Tīnūžu ciema attīstības plānā – droša, ar izteismīgu dizainu atbilstoši ciema identitātei.

Esošā apstādījumu struktūra

Esošās apstādījumu struktūras vērtības ir gan dažādie biotopi gar Mazās Juglas krastiem, gan vēsturiskā aleja, gan vairāki lielie koki ap kultūrvēsturiskajiem objektiem. Apstādījumu struktūra gar ielām nav viscaur nolasāma un ir fragmentāra. Apstādījumu struktūras sastāvdaļa ir arī mazdārziņu teritorijas, kas atrodas pie daudzstāvu dzīvojamajām ēkām.

Apzīmējumi:

- konflikta vieta
- vizuāli nesakārtota vieta
- kultūrvēsturiskais objekts
- vērtīgas zaļās teritorijas
- ainavisks ceļš

Attēls. Tīnūžu ciema esošā apstādījumu struktūra

Plānotā apstādījumu struktūra

Esošā apstādījumu struktūra papildināma ar kvalitatīviem ielu stādījumiem atbilstoši Ikšķiles pilsētā pieņemtajiem standartiem, ņemot vērā šī ciema nozīmīgumu tūrisma infrastruktūrā. Kā vērtīgas apstādījumu struktūras ir saglabājami upes biotopi, tāpēc attīstot rekreācijas teritorijas, tas būtu jāņem vērā. Būtiski veidot reprezentatīvu apstādījumu teritoriju šosejas Tīnūži - Koknese un ceļa Ikšķile – Tīnūži krustpunktā, izvērtējot tur pašlaik esošo elementu pārvietošanu. Nepieciešams veidot buferstādījumus gar šoseju, lai uzlabotu ciema iedzīvotāju dzīves kvalitāti. Veidojot sasaisti, jāizvērtē arī vietzīmju / vides objektu izvietošana. Sporta laukuma zona esošajā situācijā izvietojas vietā, uz kuru veidojas tālas skatu līnijas no muižas

kompleksa reljefā. Šeit veidojams detāls apstādījumu projekts, reorganizējot infrastruktūru tā, lai tiktu izceltas vietējās ainavas vērtības – kultūrvēsturiskie objekti, vēsturiskās alejas, upes krasti un tālās skatu līnijas uz lauku ainavu.

Apzīmējumi:

- vides objekts / vietzīme
- ◀ risināms detālāks plānojums
- ⊙ kultūrvēsturiskais objekts
- ⊙ vērtīgas zaļās teritorijas
- ▣ ainavisks ceļš
- ▣ attīstāma sasaiste
- ▣ būtiski buferstādījumi

Attēls. Tīnūžu ciema plānotā apstādījumu struktūra

Ieteikumi atpūtas vietas „Tīnūžu saliņa” labiekārtošanai, apzaļumošanai, jaunu kokaugu stādīšanai.

Viena no Tīnūžu ciema vērtībām ir vēsturiskā apbūve, kas mijas ar upes ainavu, veidojot saliņu ar veciem kokiem un īpašu telpisko struktūru. Šīs ainavtelpas attīstībai ir nepieciešams ievērot sekojošus aspektus:

- Saglabāt un kopt kokus tikai arboristu uzraudzībā un nesamazināt lielo koku vērtību
- Nemainīt saliņas reljefu, arī ap kokiem
- Nemainīt upes gultni un krastus, un pasargāt no erozijas
- Apstādījumu struktūrai izvēlēties augus saskaņā ar vēsturisko veidolu un stilistiku, izvairoties no augiem ar krāsainu lapojumu un Latvijas dabai neraksturīgiem ziediem vai vainaga formu

- Labiekārtojuma elementus izvēlēties atbilstoši vietas identitātei, neizmantojot daudzkrāsainu paleti, bet dodot priekšroku dabiskiem gaišiem toņiem un dabiskiem materiāliem
- Jāparedz funkcionālais apgaismojums, var paredzēt koku dekoratīvo apgaismoju
- Apstādījumu veidošanai saliņas teritorijā jāizstrādā labiekārtojuma un apstādījumu tehniskais projekts, iekļaujot dendroloģisko, hidroloģisko, sugu un biotopu izvērtēšanu, kā arī ainavas vēsturiskās struktūras izvērtēšanu, saglabājot vērtīgus skatus un ainavas elementus.

Ieteikumi represēto iedzīvotāju piemiņas vietas labiekārtošanai:

- Pēc iespējas nepieciešams atrast atbilstošāku vietu piemiņas vietas pārvietošanai no lielā ceļa malas, radot īpašu ainavtelpu ar apstādījumiem un ērtu piekļuvi;
- Apstādījumu kompozīciju veidot atbilstoši piemiņas vietas stilistikai – simetriski stādījumi ar kulisēm un fonu;
- Rast iespēju nelielas atpūtas vietas izvietojumam kopējā piemiņas vietas labiekārtojumā – soliņi un segums, kas veido gan pieeju ceļus, gan nelielu laukumu, kur pulcēties.

Kalnāji

Blīvi apdzīvota vieta novada centrālajā daļā, kas ieskauda meža ielokā, ar piekļuvi no šosejas P5.

Telpiskā struktūra

Paralēlās ielas veido blīvu privātmājas apbūves struktūru, neatstājot vietu apstādījumu attīstībai. Privātmāju apstādījumu struktūra ir attīstīta un veido šīs vietas ainavisko intimitāti, ko piešķir mazs ciema mērogs un blīvā apbūve.

Attēls. Esošā apbūves struktūra

Lokālā identitāte (veģetācija/apstādījumi, segumi, materiāli un elementi)

Kalnāju ciema identitātes veidols ir meža ainavas raksturs, ko nosaka blakus esošais priežu un egļu mežs ar lapu koku mistrojumu.

Ciema ainaviskās vērtības, orientieri, dominantes

Galvenā ciema ainaviskā vērtība ir tā unikālais mazais mērogs, kas nodrošina īpašu vietas identitāti – ļoti trauslu un intīmu. Izteikti orientieri un dominantes ciemā grūti izdalīt.

Funkcionālās un vizuālās sasaistes

Ciema funkcionālo sasaisti veido grantēts ceļš, kas savienojas ar šoseju P5, un Ogres pilsētas tuvums ar tai piederošo infrastruktūru. Vizuālās sasaistes ir ierobežotas skatu līnijas pa meža koridoru līdz ciema ainavtelpas robežai.

Attēls. Esošā piekļuve ciemam

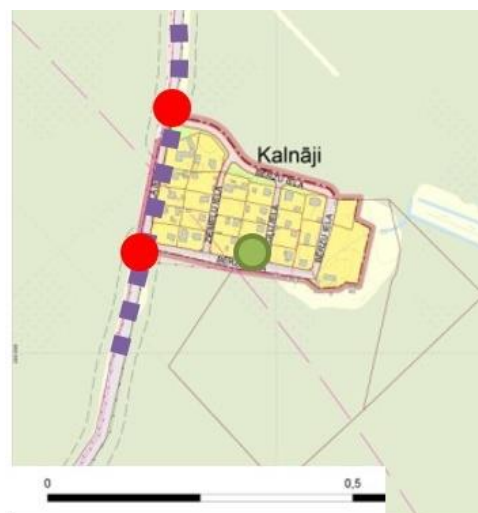
Esošā apstādījumu struktūra

Esošā apstādījumu struktūra ir ciemu ietverošais mežs un meža veģetācija.

Apzīmējumi:

 mežs, kas iekļauj apbūvi

Apzīmējumi:

 attīstāma sasaiste
 attīstāmi apstādījumi
 vides objekts / vietzīme

Attēls. Esošā Kalnāju ciema apstādījumu struktūra

Attēls. Plānotā Kalnāju ciema apstādījumu struktūra

Plānotā apstādījumu struktūra

Ciema mērogs ir mazs, bet tā apstādījumu struktūra būtu papildināma, veidojot apstādījumus pie esošā dīķa. Pie dīķa apstādījumi veidojami tā, lai netiktu traucēta tā izmantošana. Ciemam gar piegulošo ceļu, kas ir vienīgā sasaiste ar šoseju, izvietojamas vietzīmes / vides objekti.

Aizupes

Aizupes ciems atrodas novada dienvidu daļā un robežojas ar Ogres novadu. Telpiski cieši piekļaujas Ogres pilsētai. Te izvietojas Ogres valsts tehnikums, kas izveidots, apvienojot Ogres Amatniecības vidusskolu, Ogres Meža tehnikumu un Ogres Profesionālo vidusskolu. Tehnikums uzcelts 1985. gadā.

Telpiskā struktūra

Aizupes ciems faktiski saplūst ar Ogres pilsētu – robežas novilkt un nolasīt dabā ir samēra grūti. Telpisko struktūru veido meža ainava un Ogres valsts tehnikuma apbūve, kas nav pieskaitāma pie publiskām teritorijām, bet gan pie izglītības iestādēm. Daļu no ciema teritorijas aizņem degvielas uzpildes stacija un Vidzemes ledus halles apbūve un teritorija. Svarīgi saglabāt meža ainavu, kas ieskauj apbūvi, nesamazinot meža ainavas estētiskos un ekoloģiskos rādītājus. Apbūves daļā veidot izglītības iestādes specifikai atbilstošu apstādījumu struktūru.

Lokālā identitāte (veģetācija/apstādījumi, segumi, materiāli un elementi)

Ciems kā atsevišķa telpiskā vienība nav nolasāms, un ir grūti izdalīt tā identitātes pazīmes. Pamatā identitātes veidotāji Aizupes ciemā ir Ogres valsts tehnikuma apbūve – daudzstāvu korpusi, kā arī meža masīvs, kas ieskauj teritoriju.

Ciema ainaviskās vērtības, orientieri, dominantes

Gan orientieris, gan galvenā dominante ir Ogres valsts tehnikuma apbūve. Ainaviskās dominantes te nav izdalāmas.

Attēls. Esošā apbūves struktūra

Attēls. Esošā apbūves struktūra

Funkcionālās un vizuālās saistes

Ciēmam ir piekļuve gan no šosejas P5, gan no Ogres pilsētas Mednieku ielas. Funkcionāli un telpiski sakļaujas Vidzemes ledushalles, iepirkšanas centra un Ogres Valsts tehnikuma apbūve, veidojot vienotu telpisko struktūru.

Esošā apstādījumu struktūra

Ogres Valsts tehnikuma apstādījumu struktūra veidota pēc pārbūves, bet saglabājušās atsevišķas kokaugu grupas, kas šobrīd ir iekļaujamās apstādījumu struktūrā. Ap degvielas uzpildes staciju un ledushalli apstādījumu struktūrā ir papildināmā.

Apzīmējumi:

■ ■ ■ ■ ■ mežs, kas iekļauj apbūvi

Apzīmējumi:

■ ■ ■ ■ ■ attīstāma sasaiste
● attīstāmi apstādījumi
● vides objekts / vietzīme

Attēls. Aizupes ciema esošā apstādījumu

Attēls. Aizupes ciema plānotā apstādījumu

struktūra.

struktūra.

Plānotā apstādījumu struktūra

Lai uzlabotu orientēšanos ainavtelpā, ir skaidri jādefinē atšķirīgas ainavtelpas gan ar vides objektiem, gan ar norādēm, gan ar apstādījumiem, kā arī jāakcentē iebraukšanas vieta no šosejas P5 (Ulbroka – Ogre). Apstādījumi jāpilnveido atbilstoši izglītības iestādes vajadzībām, kas ir droši audzēkņiem (neizmanto augus ar indīgam daļām, ērkšķainus augus, neizturīgus augus) un dekoratīvi rudens – pavasara sezonā (skuju kokaugi, agri ziedošie augi un augi ar rudens lapu krāsojumu).

Turkalne

Ciems izveidojies pie bijušās Turkalnes muižas (Turkaln) centra. No 1945. līdz 1954. gadam Turkalnes ciema padomes centrs. Izaugusi pēckara gados kā kolhoza „Juglas zieds” ciemats. Mūsdienu Turkalnes ciema infrastruktūras nozīmīga sastāvdaļa ir atpūtas komplekss "Turbas".

Telpiskā struktūra

Cauri ciemam iet šoseja Jugla – Ogre, kas sadala ciema ainavas telpisko struktūru. Kopumā reti apbūvētas teritorijas bez izteiktas telpiskās struktūras. Vēsturisko struktūru iezīmē kādreizējās muižas apbūve un Mazās Juglas tecējums. Šoseja ar ceļu uz Kranciemu (Turkalne – Tīnuži) veido centrālo krustojumu.

Lokālā identitāte (veģetācija/apstādījumi, segumi, materiāli un elementi)

Ciema identitāti veido retināta apbūve vienkopus ar vēsturisko apbūvi un atsevišķiem lieliem kokiem un koku puduriem. Apbūve mijas ar lauksaimniecībā izmantojamām zemēm. Veģetāciju bagātina dažādie biotopi Mazās Juglas krastos.

Attēls. Turkalnes centrālā daļa

Ciema ainaviskās vērtības, orientieri, dominantes

Centrālo ciema daļu iezīmē vienpusēja liepu aleja – pietiekoši lieli koki veido vietas dominanti, un tiem ir nozīmīga ainaviskā vērtība. Saglabājamās ir arī atsevišķas kokaugu grupas – pieaugušie ozoli, liepas, kļavas. Orientieri ir Mazās Juglas upe ar pietekām, tiltiņi,

centrālais krustojums, autobusu pietura ar informācijas zīmi, atpūtas komplekss “Turbas”, brīvdienu mājas “Četri vēji”. Upes Mazā Jugla ainavtelpa uzskatāma par ainaviskāko Turkalnes daļu, kas saglabājama un attīstāma kompleksā ar tiltiņu sistēmu. Upes līkloči veido Turkalnes identitātes raksturīgās pazīmes.

Attēls. Vertikālā dominantē

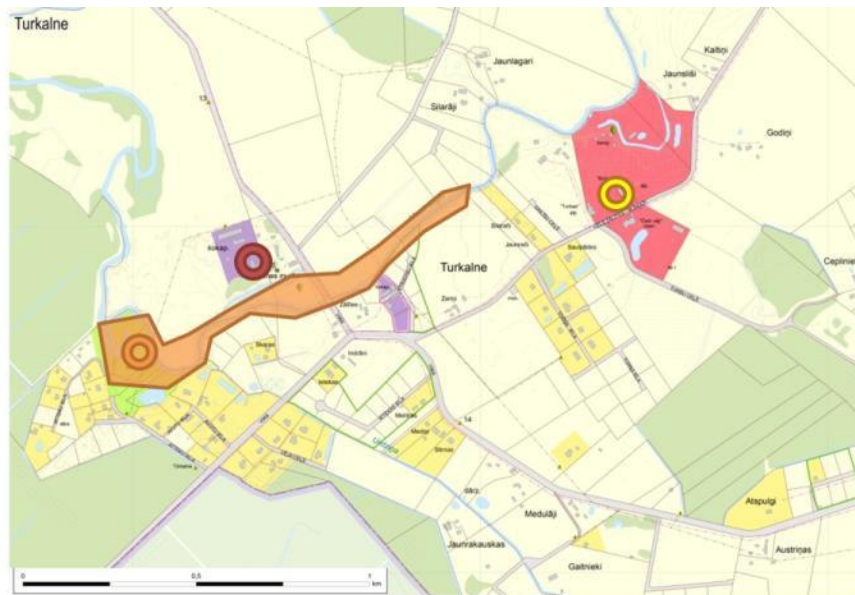
Attēls. Rekreācijas apbūve

Funkcionālās un vizuālās sasaistes

Funkcionālās un vizuālās sasaistes veido šoseja Jugla – Ogre, kā arī sasaistes ar rekreācijas objektiem.

Esošā apstādījumu struktūra

Esošo apstādījumu struktūru, galvenokārt, veido atsevišķas pieaugušu koku grupas, aleja, upes krasti ar daudzveidīgiem biotopiem. Gar ielām apstādījumu struktūra ir fragmentāra. Izteikti dekoratīvie apstādījumi ir atpūtas kompleksa „Turbas” teritorijā.

Apzīmējumi:

- neizmantotas dabas teritorijas
- kultūrvēsturiskais objekts
- vērtīgas zaļās teritorijas
- atpūtas komplekss

Attēls. Turkalnes ciema esošā apstādījumu struktūra.

Plānotā apstādījumu struktūra

Mazās Juglas upe Turkalnes ciemā ar dažādajiem biotopiem uzskatāma par potenciālu vietu rekreācijas teritoriju attīstībai. Rekreācija šajās teritorijās veidojama, ņemot vērā teritoriju specifiku un saglabājot tajā esošās vērtības. Apstādījumu struktūra veidojama, liekot uzsvāru uz galvenajām sasaistēm. Ciema atpazīstamības veidošanai un kā orientieri izvietojamas vietzīmes / vides objekti.

Apzīmējumi:

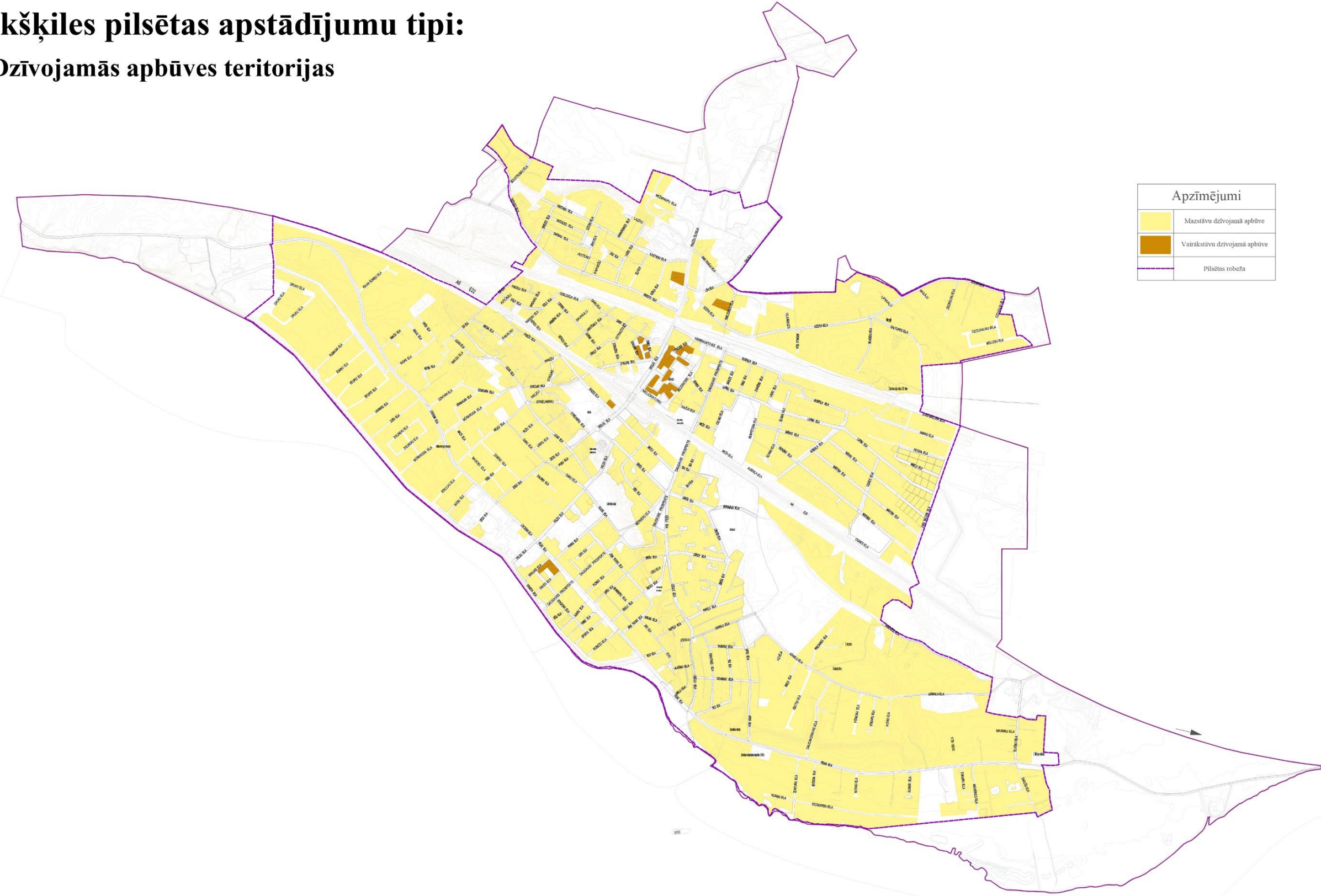
- attīstāma sasaiste
- teritorija attīstāma rekreācijai
- kultūrvēsturiskais objekts
- attīstāms dendroloģiskais parks
- vides objekts / vietzīme

Attēls. Turkalnes ciema plānotā apstādījumu struktūra.

Attīstot ciema telpisko struktūru, kādreizējas muižas kompleksu un pieguļošo teritoriju būtu iespējams plānot, ka ciema centru, ar iedzīvotājiem un tūristiem paredzētām rekreācijas iespējam, sanāksšanas vietu, apstādījumiem.

5. Ainavtelpu un ainavas elementu plānošanas līmenis – plānotā situācija

Ikšķiles pilsētas apstādījumu tipi:
Dzīvojamās apbūves teritorijas

Apzīmējumi	
	Mazstāvu dzīvojamā apbūve
	Vairākstāvu dzīvojamā apbūve
	Pilsētas robeža

5.1. Dzīvojamās apbūves teritorijas

Ikšķiles pilsētas un novada ciemu lielāko daļu teritorijas aizņem privātmāju apbūve, kas arī veido Ikšķiles identitāti – maza mēroga telpa ar privāto apbūvi un tiem pieguļošajiem dārziem.

Samērā nelielu daļu Ikšķiles centrā un dažos ciemos veido daudzstāvu apbūve, kas nav raksturīga Ikšķiles identitātei, bet ir viena no svarīgām pilsētas un ciemu struktūrām, jo te dzīvo liels cilvēku skaits ar savām ikdienas vajadzībām pēc kvalitatīvas ārtelpas.

Savrupmāju / mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas

Apstādījumu koncepcijas ietvaros privāto apbūvi nav iespējams ietekmēt, tas arī nav nepieciešams. Tomēr, plānojot Ikšķiles pilsētas koptēlu, ir svarīgi ievērot sekojošus ar apstādījumiem saistītus principus:

- Saglabāt reljefa īpatnības arī privātmāju apbūves attīstībā un privātmāju plānošanā, nenoārdot stāvas nogāzes, bet pielāgojot arhitektūru un dārza plānojumu dabīgajai nogāzei. Dabīgas nogāzes ir apaugušas ar kokaugiem, kas gan notur nogāzi, pasargājot to no erozijas, gan veido koptēlu. Diemžēl vietām lielie kokaugi uz nogāzēm ir izcirsti. Vērtīgas reljefa nogāzes veidojas: Ikšķiles pilsētas centra apkaimē A8 daļā (*saskaņa ar Ikšķiles pilsētas apkaimju telpiskās struktūras dalījumu*) un ietver Daugavas prospekta posmu gar pareizticīgo baznīcas teritoriju; ainavtelpa starp Jāņa Kugas ielu, Ievu ielu, Papeļu ielu, Ozolu ielu; grava paralēli Kastaņu ielai Jaunikšķiles apkaimēs daļā A20 (*saskaņa ar Ikšķiles pilsētas apkaimju telpiskās struktūras dalījumu*).

Attēls. Esošās situācijas modelis – reljefa īpatnības, kas jāsaglabā arī privātmāju apbūvē

- Saglabāt un aizsargāt, kā arī profesionāli kopt lielos kokus, kas tuvojas dižkoku statusam, bet atrodas privātmāju teritorijā. Šie pieaugušie un liela izmēra koki (*ozoli, liepas, priedes, egles, zirgkastaņas, vītoli utt.*) ir Ikšķiles apstādījumu struktūras nozīmīga sastāvdaļa. Tie ir gan dominantes, kas kalpo par orientieriem ainavā, gan ekoloģiskie ainavas elementi – dzīves vide putniem un maziem dzīvniekiem. Svarīga ir šo koku sakņu daļas aizsardzība – neveidot būves tiešā koku tuvumā

(*minimāli vainaga projekcijas platumā*), neveikt rakšanas darbus, nenovietot smagas kravas uz koku saknēm, nepaaugstināt un nepazemināt zemes līmeni koka tuvumā.

Attēls. Esošās situācijas modelis – lielie koki privātīpašumos un tuvu privātīpašumu robežām

- Iespēju robežās var noteikt par saistošu nosacījumu, veidot atsevišķos ielu posmos vienota stila dzīvžogus vai apstādījumus īpašuma daļā aiz žoga ielas pusē (piemēram, nosakot ieteicamo dzīvžoga augstumu), kas veidotu vienotu telpisko struktūru konkrētajā privātmāju apbūves teritorijā / ielas posmā. Nav ieteicams ierobežot augu sugu daudzveidību, jo mazpilsētas raksturu veidojošie elementi tieši ir daudzveidība un dažādu augu sugu izmantošana.

Attēls. Piemēri privātmāju ielu daudzveidīgai apstādījumu sistēmai

Ņemot vērā ierobežoto brīvās zonas platumu gar ielām, ieteicamās augu sugas privātmāju teritorijā ielu apstādījumos ir zemi, kompakta vainaga kokaugi vai vidēja auguma krūmi, zemi krūmi, ziemcietes un zālveida ziemcietes un atsevišķos gadījumos arī vītenaugi (*situācijās, kad apstādījumiem brīvā vieta ir mazāka par 1m platu joslu*).

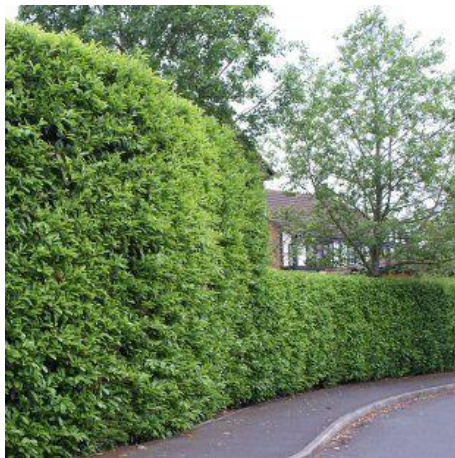
Dzīvžogi

Dzīvžogs ir svarīga privātmājas apstādījumu sastāvdaļa, kas izvietojas gar teritorijas robežu un bieži rada daudzus jautājumus un strīdus starp kaimiņiem.

Dzīvžogu tipi:

- Cērpamie - prasa lielāku darbu un uzmanību. Atkarībā no augu sugas var regulēt dzīvžoga augstumu un platumu.
- Brīvi augošie - aizņem lielāku platību, atkarībā no augu sugas, bagātīgāk ziedoši ļoti piemēroti lauku sētām.
- Mūžzaļie skuju koku dzīvžogi - saglabā skuju zaļumu visu gadu.
- Lapu koku dzīvžogi - plašāks sortiments izvēlei, daudzveidīgs ziedu, augļu, lapu un formas ziņā, rudenī krāšņs lapojums.

Apstādījumu koncepcijas ietvaros dzīvžogiem izšķir trīs tipus - plaši augošs jaukta tipa stādījums; neblīvs brīvi augošs dzīvžogs, šaurs cirpts blīvi augošs dzīvžogs. Dzīvžoga kopšana un stādīšanas principi ir atkarīgi gan no izmantota augu sortimenta, gan no dzīvžoga tipa, gan no plānotās kopšanas un formas veidošanas.

Attēls. Cirpto dzīvžogu piemēri

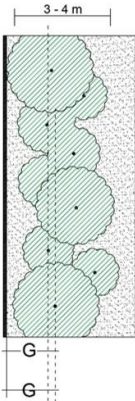
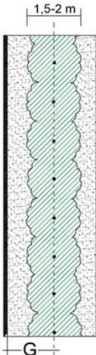
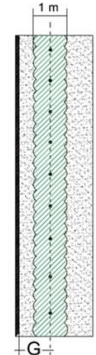
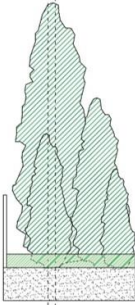
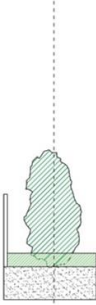
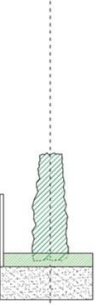
Attēls. Šauro konisko vainagu dzīvžogu piemēri

Attēls. Jauktā tipa dzīvžogu piemēri

Apstādījumu koncepcijas ietvaros ieteicams izvirzītas sekojošas prasības dzīvžogu plānošanai un kopšanai:

1. Esošos dzīvžogus iespēju robežās, cirpt tā, lai starp kaimiņu robežu (žogu) un dzīvžogu paliek vizmas 50 cm brīva josla. Dzīvžoga augstumam vēlams nepārsniegt 2,5 m, ja kaimiņi nav vienojušies savādāk.
2. Plānojot jaunus dzīvžogus, jāvadās pēc sekojošām norādēm:

Dzīvžoga tips/ parametri	Plaši augošs jaukta tipa stādījums (izmantotas dažāda veida skuju un lapu kokaugu sugas un ziemcietes, kas stādīti pamīšus vai grupās)	Neblīvs brīvi augošs dzīvžogs (izmantotas dažāda veida skuju un lapu kokaugu sugas, kas stādīti vienā rindā, augus veido neregulāri vai neveido nemaz)	Šaurs cirpts blīvi augošs dzīvžogs (izmantotas dažāda veida skuju un lapu kokaugu sugas, kas stādīti vienā rindā un regulāri cirpti)
Dzīvžoga parametri - Augstums	Līdz 2.5 m vai vairāk, ja kaimiņi nav vienojušies savādāk	Līdz 2.5 m vai vairāk, ja kaimiņi nav vienojušies savādāk	Līdz 2.5 m
Dzīvžoga parametri - Platums	3-4 m	1,5-2 m	Līdz 1 m
Brīvas joslas platums starp dzīvžogu un robežu (žogu)	No 0,7 m līdz 1,5 m	0,5 – 1,0 m	0,5 – 1,0 m
Plāna shēma			
Pretskats			
Ieteicamās sugas dzīvžoga tipam	• Korintes (Amelanchier) • Grimoņi (Cornus) • Ligustrs (Ligustrum)	• Kolkvicija (Kolkwicia) • Spirejas (Spiraea) • Skarainā hortenzija (Hydrangea)	• Tūjas vertikālas formas (Thuja) • Īves vertikālas formas (Taxus) • Kadiķi vertikālas

	• Irbenes (Viburnum) • Forsitijas (Forsythia) • Filadelfi/ jasmīni (Philadelphus) • Ungārijas ceriņš (Syringa josikaea), • Parastais ceriņš (Syringa vulgaris) • Fozokarpi (Physocarpus)	- paniculata) • Vanhuta spireja (Spiraea x vanhouttei) • Pelēkās spirejas šķ (Spiraea x cinerea) • Klintene (Cotoneaster) • Alpīnās vērenes (Ribes)	- formas (juniperus) - Cirptiem dzīvžogiem • Skabarži (Fagus) • Klintene (Cotoneaste) • Alpīnās vērenes (Ribes)
--	---	---	---

Atsevišķi augošo koku un krūmu stādīšanas attālumi:

- lieli lapu koki (ozols, liepa, kļava, bērzs, osis, vīksna) un skuju koki (egle un priede) stāda vismaz 5 m no zemes robežas;
- tūjām, kuru augstums nepārsniedz 2 m, jābūt 2 m, bet augstākām tūjām – 5 m attālumā;
- ābeles - 3 m, plūmes un ķiršus – 2 m atstatumā no kaimiņa sētas;

Privātmājas teritorijās dzīvžogi un citi stādījumi stūra zemes vienībās, pie ceļa, **nedrīkst aizsegt redzamības trijstūrus**. Par apstādījumu uzturēšanu, aizsardzību un atjaunošanu atbildīgs ir zemes īpašnieks vai tiesiskais lietotājs.

Stādot privātmājas teritorijā dzīvžogus, jāņem vērā arī tas, ka brīvi augošam dzīvžogam zari nedrīkst sniegties kaimiņa teritorijā bez kaimiņa piekrišanas. Savukārt, ja dzīvžogu paredzēts apcirpt, jāatstāj pietiekami plata josla no kaimiņa sētas, lai ar cirpšanu varētu tikt galā, stāvot pats uz savas zemes (0,5 – 1,5m).

Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas

Iekšpilsētas un ciemu daudzstāvu dzīvojamā apbūve ir daļa no pilsētas un ciemu tēla, ko harmoniski jāiekļauj plānotajā apstādījumu struktūrā. Dzīvojamo kvartālu ainavtelpa ir multifunkcionāla telpa, kur samērā mazā platībā jāapvieno vairākas funkcijas, veidojot cilvēka mērogam atbilstošu, mājīgu, drošu un kvalitatīvu ārtelpu iedzīvotājiem. Dzīvojamo kvartālu apstādījumiem ir liela pozitīvā ietekme uz iedzīvotāju fizisko un mentālo veselību. Katrai dzīvojamo kvartālu pagalmu lietotāju grupai raksturīgas specifiskas vajadzības, kas jārespektē, izveidojot gan aktīvās un pasīvās atpūtas zonas.

Apstādījumu koncepcijā iekļautie ieteikumi uzskatāmi par vadlīnijām, kuras pašvaldība var iekļaut nosacījumos dzīvojamo kvartālu ārtelpas tehnisko projektu izstrādes procesā. Ir atsevišķi jautājumi, kas risināmi kompleksi. Tie, galvenokārt, ir ielu apstādījumi gar daudzstāvu dzīvojamo ēku kvartāliem, jo tie veido pilsētas tēlu kopumā un nav risināmi atsevišķo iekšpagalmu tehnisko projektu ietvaros. Kompleksi ir risināms jautājums arī par atkritumu apsaimniekošanu - atkritumu konteineru novietojuma vietu vienotu noformējumu un piebraukšanas iespējām apsaimniekošanas transportam, atkritumu šķirošanu.

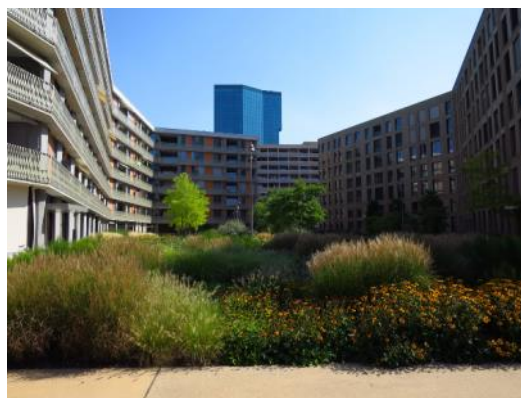
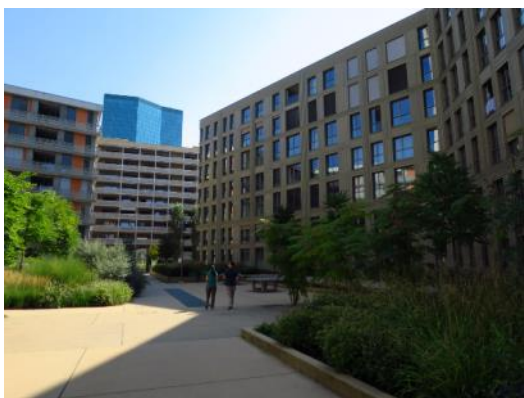
Dzīvojamo kvartālu apstādījumu struktūras attīstībā var izdalīt sekojošus risināmus jautājumus un problemātiku:

- Jāveicina iedzīvotāju pārvietošanās ikdienā ar videi draudzīgiem transporta veidiem – velosipēdiem, sabiedrisko transportu, jo autotransporta klātbūtne pilsētvidē var radīt negatīvu ietekmi uz vides kvalitāti, drošu iedzīvotāju un tūristu pārvietošanos. Bieži vien autotransporta pārvietošanās un novietošana stāvlaukumos dzīvojamo kvartālu pagalmos neļauj veidot kvalitatīvu ārtelpu, kurā ikdienā var uzturēties un atpūsties vietēji iedzīvotāji.
- Nepieciešamība palielināt / uzlabot gājēju un velosipēdistu celiņus dzīvojamo kvartālu teritorijās, tādējādi mazinot autotransporta klātbūtni šajās teritorijās. Ērta piebraukšana pie dzīvojamām mājām ar velosipēdiem, slēgtas stāvvietas velosipēdiem ar kompaktu novietošanas sistēmu.
- Trokšņu, putekļu un gaisa piesārņojuma mazināšana no dzīvojamajiem kvartāliem pieguļošajām ielām, veidojot buferstādījumus un palielinot apstādījumu īpatsvaru tieši dzīvojamo kvartālu robežās gar tos ietverošajām ielām.
- Lietus ūdeņu ilgtspējīga apsaimniekošana, veidojot apstādījumus kā lietus ūdeņus akumulējošas sistēmas, pēc iespējas ieviešot mūsdienīgus ekoloģiskus lietusūdens savākšanas, uzglabāšanas un izmantošanas risinājumus, kas samazinātu slodzi un pazemes komunikāciju tīkliem un uzlabotu iekškvartālu mikroklimatu – mitrinot un attīrot gaisu.
- Atkritumu šķirošanas veicināšana, attīstot atbilstošu infrastruktūru dzīvojamo kvartālu iekšpagalmos un nodrošinot iedzīvotājus ar nepieciešamo informāciju.
- Dzīvojamo kvartālu pagalmu apstādījumu ilgtspējīga apsaimniekošana, nodrošinot zemas to uzturēšanas izmaksas. Izvēloties mazprasīgas, pret pilsētas apstākļu ietekmi un slimībām izturīgas un pēc iespējas vairāk sevi atjaunot spējīgas augu sugas ar zemām kopšanas izmaksām, kā arī ekoloģiski saderīgus augus, ir iespējams veidot dabiski noturīgus apstādījumus.

Plānojot dzīvojamo kvartālu iekšpagalmus, ieteicams ņemt vērā mūsdienu tendences dzīvojamo pagalmu plānošanā, kas nosaka, ka tajā jāiekļauj:

- skaidri nolasāmā funkcionāla zonēšana;
- ekonomiski pamatota apsaimniekošana, uzturēšana;
- priekšpagalma zona – reprezentatīvā ieeja;

- bērnu aktivitāšu zonas;
- aktīvās un pasīvās rekreācijas zonas dažāda vecuma grupām;
- dabiskas apstādījumu zonas;
- intensīvi apsaimniekotas dekoratīvu apstādījumu zonas iekšpagalmā;
- identitātes zīmes/ objekti;
- suņu pastaigu laukumi;
- vides aizsardzības pasākumi, vides piesārņojuma mazināšana;
- infrastruktūras plānošana un sasaiste;
- transporta ietekmes mazināšana;
- gājēju un velobraucēju pārvietošanās un uzturēšanās zonas;
- mikroklimata uzlabošana;
- iedzīvotāju drošība;
- vides pieejamība - universālā dizaina principi;
- iekšpagalma pārskatāmība, vizuālā pieejamība;
- socializēšanās iespējas.

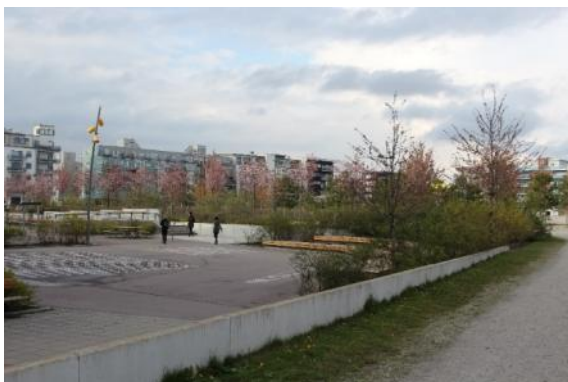
Attēls. Piemēri no iekšpagalmu apstādījumiem (skandināvu valsts piemēri) / foto N.Ļitavska

Attēls. Droša un norobežota bērnu rotaļu zona un vienoti apstādījumi daudzdzīvokļu ēku teritorijām / Malme, Zviedrija / foto N.Ņitavska

Attēls. Droša pagalma zona – norobežojums no braucamās daļas, koku vainagu izmēri ir samērojami ar ēku izmēriem / Malme, Zviedrija / foto N.Ņitavska

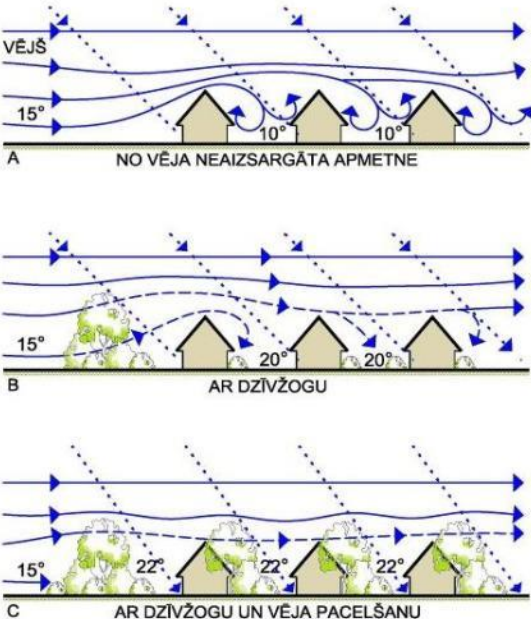
Attēls. Koku vainagu izmēri ir samērojami ar ēku izmēriem, kas veido vienotu apstādījumu struktūru un vizuālo tēlu / Malme, Zviedrija / foto N.Ņitavska

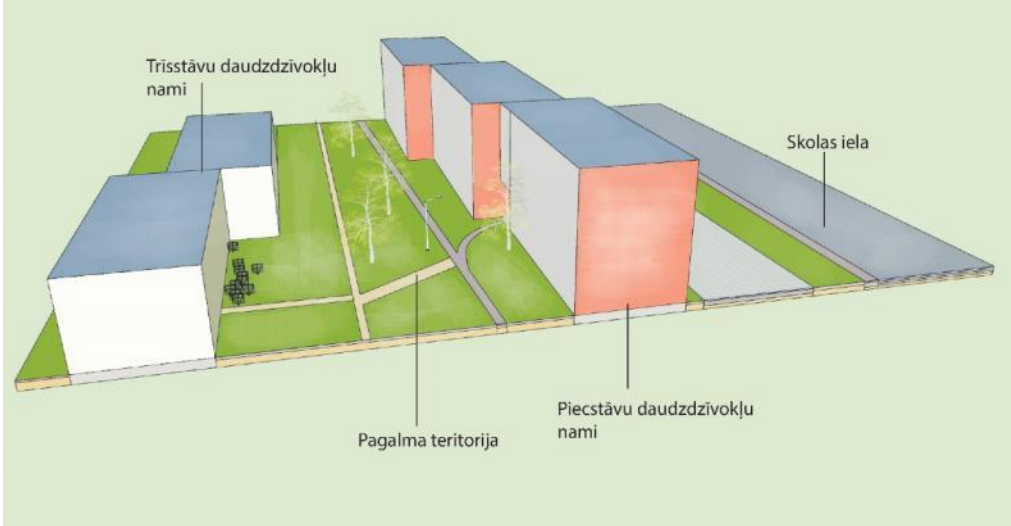
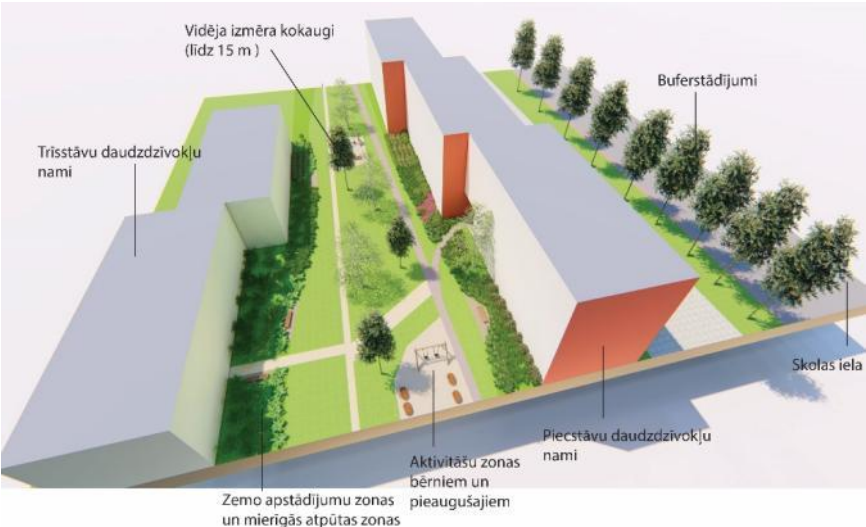
Ainavtelpu un ainavas elementu plānošanas līmenis

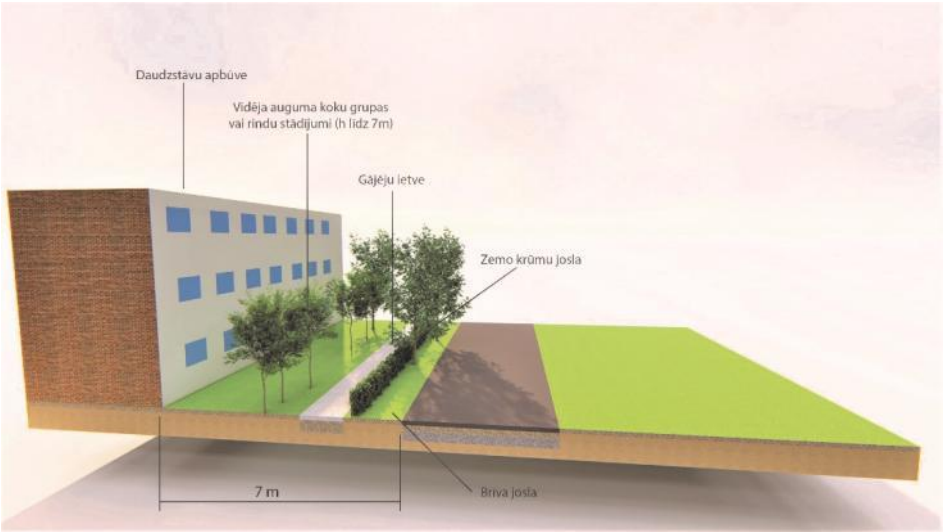
Dzīvojamās apbūves teritorijas - Esošās privātmāju teritorijas (*saskaņā ar Ikšķiles novada teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu*)

Apstādījumu tips/ apakštips	Esošā situācija/ problemātika	Plānotā situācija/ ieteikumi	Augu sortiments
Savrupmāju / mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas – <u>esošās teritorijas</u>	Savrupmāju apbūve Ikšķiles pilsētā un ciemos ir samērā vienmērīga – pamatā atšķiras tikai sekojošie faktori: • Apbūves gabala lielums • Apbūves intensitāte • Reljefs • Esošo apstādījumu intensitāte privātā teritorijā • Apstādījumu esamība ielas malās esošajās brīvajās joslās Detāli ielas apstādījumu daudzveidība pie dažādiem ielu brīvās joslas platumiem ir apskatāma pie ceļu apstādījumu sadaļas. <i>Attēls. Privātā apbūve ar attīstītu apstādījumu struktūru privātīpašumos.</i>	Savrupmāju apbūves teritorijās veidoti atsevišķo ielu vai apkaimju individuālās noskaņas un tēla veidotājelementi – koki, dzīvžogi, žogi vai labiekārtojuma elementi <u>Prasības/Ieteikumi/ Varianti:</u> - iespēju robežās integrēt esošos kokus un krūmus jaunajā apstādījumu sistēmā; - ja nepieciešami jauni koku rindveida stādījumi, tad tie jāveido vismaz viena kvartāla garumā, lai veidotos vizuāli vienotu stādījumu kompozīcija; - dzīvžogiem iespējams izmantot dažādas kokaugu sugas, kā galveno vienojošo iezīmi nosakot dzīvžoga parametrus - platumu un augstumu (<i>nosakot to tehniskā projekta izstrādes stādījā</i>); - gar ielām vēlams pielietot kokaugus ar kompaktiem vainagiem; - veidot brīvi augošu krūmu joslas gar sētu ielas pusē; - izmantojot dažādas lapu krūmu sugas, par galveno vienojošo iezīmi jāpieņem augu augstums; - nav pieļaujama blīvo apstādījumu veidošana tiešā grāvja tuvumā, jo var samazināties grāvja funkcionalitāte; - nav ieteicama lielu koku stādījumu veidošana, ja attālums no projektētās koka stumbra vietas līdz grāvja malai ir mazāks par 1.5 m; - iespējamais grāvju malu noformējums ar zemiem ziedošiem daudzgadīgiem lakstaugiem <i>Attēls. Privātmāju zonas vienotā apstādījumu josla starp braucamo daļu un gājēju/ riteņbraucēju joslu. Anglija</i>	<u>Ieteicamais sortiments:</u> Augi ielu rindveida apstādījumiem: • Krimas liepa (Tilia x euchlora), • Platlapu liepa (Tilia platyphyllos), • Zviedrijas pīlādzis (Sorbus intermedia) Koki ar kompaktu vainagu: • Parastā kļava šķ. (Acer platanoides ‘Columnare’), • Parastā kļava šķ. (Acer platanoides ‘Globosum’), • Parastais osis šķ. (Fraxinus excelsior ‘Nana’), • Parastais skābardis šķ. (Carpinus betulus ‘Fastigiata’), • Parastais ozols šķ. (Quercus robur ‘Fastigiata’), • Parastais pīlādzis šķ. (Sorbus aucuparia ‘Fastigiata’) Augi cirptiem dzīvžogiem: • Spožā klintene (Cotoneaster lucidus), • Parastais ligustrs (Ligustrum vulgare), • Zelta jāņoga (Ribes aureum) Norobežojošie stādījumi (virs 2m): • Irbeņlapu fizokarps (Physocarpus opulifolius), • Melnais plūškoks (Sambucus nigra), • Parastā irbene (Viburnum opulus), • Ungārijas ceriņš (Syringa josikaea)

Apstādījumu tips/ apakštips	Esošā situācija/ problemātika	Plānotā situācija/ ieteikumi	Augu sortiments
	 <i>Attēls. Jaunveidota privātās apbūves teritorija ar šobrīd maz attīstītu apstādījumu struktūru privātpašumos.</i>	 Attēls. Dzīvžogi gar īpašumiem un koku stādījumi gar braucamo daļu veido vienotu apstādījumu struktūru dzīvojamās apbūves zonās (<i>interneta resurss http://www.thelandscapetractice.co.uk</i>)	
Dzīvojamās apbūves teritorijas - Plānotās privātmāju teritorijas (saskaņā ar Ikšķiles novada teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu)			
Apstādījumu tips/ apakštips	Esošā situācija/ problemātika	Plānotā situācija/ ieteikumi	Augu sortiments
Savrupmāju / mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas – <u>plānotās teritorijas</u>	Plānotās privātmāju apbūves teritorijas pamatā plānotas uz esošo pļavu rēķina, tas nozīmē, ka teritorijā nav saglabājama un vērtīgu koku, kas veidotu ainavas struktūru vai atpazīstamu siluetu. Ir ieteicama kopīga publiskā ārtelpa ar apstādījumiem, kas veidos pievilcīgu ainavtelpu un mazinās vēja koridorus	Ņemot vērā sarkano līniju un esošo inženierkomunikāciju koridoru izvietojumu, ieteicams komunikācijas paredzēt zem ielām, atstājot zaļo zonu maksimāli brīvu no inženierkomunikācijām. Šādu brīvo zonu atstāšana veicinās pilsētvides vizuāli estētisko kvalitāti un iespēju attīstīt apstādījumu struktūras, kā arī zaļo tīklojumu. Nākotnē projektējamajām ielām paredzēt tik lielu attālumu starp sarkanajām līnijām, lai būtu iespējams realizēt vismaz 5 m platu brīvu joslu no inženierkomunikācijām, ja paredzēts stādīt kokus, un vismaz 3 m brīvu joslu, ja paredzēts stādīt krūmus. <u>Prasības / Ieteikumi / Varianti:</u> - ja nav apstādījumu, tad svarīga ir vienota teritoriju nožogojuma dizaina koncepcija ielās vai apkaimes kontekstā, nosakot augstumu, krāsu paleti un caurredzamību; - jāveicina daudzveidīgu apstādījumu veidošana starp savrupmāju apbūvi, kas samazinātu vēja koridoru veidošanos un veicinātu patīkamāku mikroklimatu; Dažkārt alejas stāda gar privātu gruntsgabalu ceļiem. Šādos gadījumos jāizvēlas koku sugas, kas ir izturīgas pret dūmgāzēm, pacieš ceļmalu piesārņotās augsnes. Koki jāstāda ievērojot pareizus stādīšanas attālumus (attālums starp stumbriem vismaz pieauguša koka vainaga platumā). Pretējā gadījumā vainagi jāveido. Attālums no ceļa malas jāplāno tā, lai ziemā koki netraucētu tīrīt sniegu.	<u>Ieteicamais sortiments:</u> Augi ielu rindveida apstādījumiem: • Krimas liepa (Tilia x euchlora), • Platlapu liepa (Tilia platyphyllos), • Zviedrijas pīlādzis (Sorbus intermedia) Koki ar kompaktu vainagu: • Parastā kļava šķ. (Acer platanoides ‘Columnare’), • Parastā kļava šķ. (Acer platanoides ‘Globosum’), • Parastais osis šķ. (Fraxinus excelsior ‘Nana’), • Parastais skābardis šķ. (Carpinus betulus ‘Fastigiata’), • Parastais ozols šķ. (Quercus robur ‘Fastigiata’), • Parastais pīlādzis šķ. (Sorbus aucuparia ‘Fastigiata’)

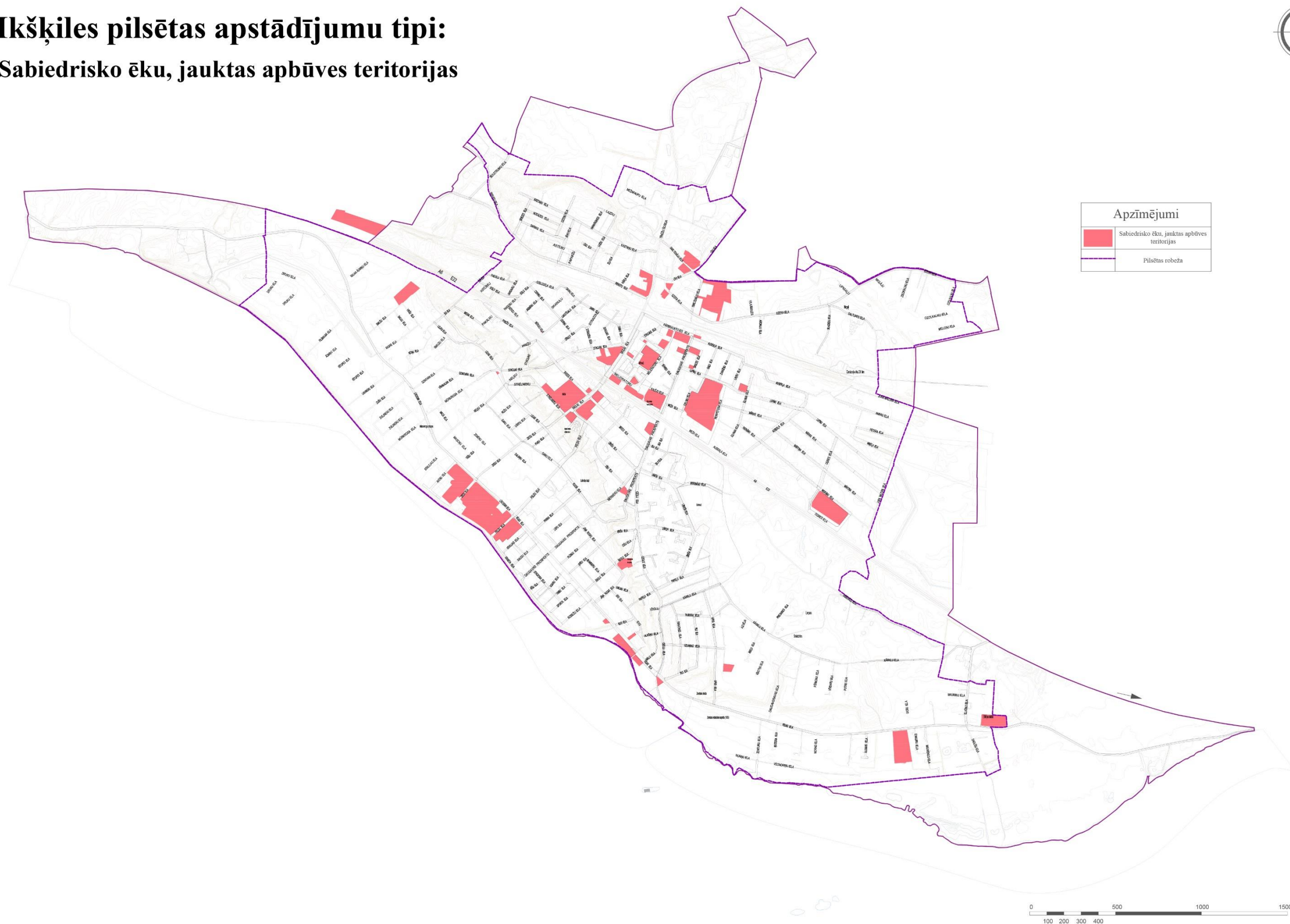
Apstādījumu tips/ apakštips	Esošā situācija/ problemātika	Plānotā situācija/ ieteikumi	Augu sortiments
	 Attēls. Apstādījumu ietekme uz vēja plūsmu un uz mikroklimatu (“Zaļas pilsētvides plānošana”/ N.Ņitavska, D.Zigmunde) Attēls. Esošās pļavas, kas paredzētas turpmākai apbūves attīstībai.	 Attēls. Dzīvžogi un koku stādījumi kā vienotas apstādījumu struktūras elementi dzīvojamo ēku teritorijās (interneta resurss http://www.thelandscapetractice.co.uk) Attēls. Ziedošu vai dekoratīvu koku stādījumi kā vienotas apstādījumu struktūras elementi dzīvojamo ēku teritorijā (interneta resurss http://www.thelandscapetractice.co.uk)	Augi formētiem dzīvžogiem: • Spožā klintene (Cotoneaster lucidus), • Pamīkstā vilkābele (Crataegus submollis), • Parastais ligustrs (Ligustrum vulgare), • Zelta jāņoga (Ribes aureum), Norobežojšie stādījumi: • Irbeņlapu fizokarps (Physocarpus opulifolius), • Melnais plūškoks (Sambucus nigra), • Parastā irbene (Viburnum opulus), • Ungārijas ceriņš (Syringa josikaea)
Dzīvojamās apbūves teritorijas – Daudzstāvu dzīvojamo ēku pagalmi (saskaņā ar Ikšķiles novada teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu)			
Apstādījumu tips/ apakštips	Esošā situācija/ problemātika	Plānotā situācija/ ieteikumi	Augu sortiments
Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas – <u>blīvas apbūves kvartāli</u>	Daudzstāvu dzīvojamo ēku pagalmos punktveidā attīstās infrastruktūra - bērnu laukumi, sporta laukumi, atpūtas vietas utt. Apstādījumi galvenokārt ir veidoti fragmentāri vai punktveidā, bieži vien sastopamas pilsētvidei neatbilstošas augu sugas. Ir svarīgi plānot iekšpagalmus kā vienotu apstādījumu struktūru ar pārdomāti izvietotām, dažādu funkciju zonām un labiekārtojumu.	Daudzdzīvokļu māju teritorijas veidot pēc vienota dizaina, izmantojot vienotu pieeju teritorijas veidotājelementu izvēlē - koki, dzīvžogi un labiekārtojuma elementi. Svarīga saimniecisko zonu un autostāvieta izvietojuma iespēja teritorijās ārpus pagalma. Apstādījumu veidošanā jā saglabā esošie vērtīgie koki. <u>Prasības/Ieteikumi/ Varianti:</u> - integrēt esošos dzīvžogus vai to fragmentus jaunajā apstādījumu sistēmā; - vidēja lieluma kokus vēlams izvietot pagalma centrālajā zonā vai ēku Z pusē;	<u>Ieteicamais sortiments:</u> Mūžzaļie aizsargstādījumi (vēja koridoriem): • Parastā egles šķirnes (Picea abies),

Apstādījumu tips/ apakštīps	Esošā situācija/ problemātika	Plānotā situācija/ ieteikumi	Augu sortiments
	 Trīsstāvu daudzdzīvokļu nami Skolas iela Pagalma teritorija Piecpastāvu daudzdzīvokļu nami Attēls. Esošās apstādījumu struktūras modelis Attēls. Esošā situācija iekšpagalmos Attēls. Esošā situācija iekšpagalmos	- integrēt esošos kokus un krūmus jaunajos pagalmu apstādījumos, atjaunojot un uzturot to formu un noteiktu augstumu; - izveidot optimālu pagalma zonējumu ar atbilstošu labiekārtojumu (<i>atbilstoši teritorijas izgaismojumam un vēju virzieniem, gājēju kustības virzieniem un piebraucamiem ceļiem</i>); - veidot mūžzaļu kokaugu grupas kā vēja aizsargstādījumus; - pēc iespējas vairāk izmantot ziedošus nelielus kokus un krūmus; - neizmantot augus ar lieliem vainagiem, ar izteikti dzeloņainām daļām, indīgus augus un alergēnus augus, izvēlēties pilsētas apstākļiem atbilstošas augu sugas. Vidēja izmēra kokaugi (līdz 15 m) Trīsstāvu daudzdzīvokļu nami Buferstādījumi Skolas iela Piecpastāvu daudzdzīvokļu nami Aktivitāšu zonas bērniem un pieaugušajiem Zemo apstādījumu zonas un mierīgās atpūtas zonas Attēls. Plānotās apstādījumu struktūras modelis Attēls. Tēla veidotājelementi – koki un dzīvžogi (“Zaļas pilsētvides plānošana”/ N.Ļitavska, D.Zigmunde)	• Serbijas egle (Picea omorica), • Eiropas ciedrupriede (Pinus cembra), • Maķedonijas priede (Pinus peuce), • Sibīrijas ciedrupriede (Pinus sibirica) Ziedošie augi: • Skaraināhortenzija (Hydrangea paniculata), • Lemuānafiladelfs (Philadelphusxlemonei), • Parastā klinšrozīte šķ. (Potentilla fruticosa), • Pelēkā spireja šķ. (Spiraea x cinerea), Japānas spireja (Spiraea japonica), • Vanhuta spireja (Spiraea x vanhouttei), • Ungārijas ceriņš (Syringa josikaea), • Parastais ceriņš (Syringa vulgaris) • Malus x purpurea (purpura ābele) • Malus sargentii (Sārdženta ābele) • Cornus mas (Parastais kizils)

Apstādījumu tips/ apakštips	Esošā situācija/ problemātika	Plānotā situācija/ ieteikumi	Augu sortiments
Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas – atsevišķi stāvošās ēkas vai zemā blīvuma apbūves teritorijas	Ikšķiles pilsētā un ciemos ir arī atsevišķi stāvošas daudzstāvu dzīvojamās ēkas, kas neveido kvartāla tipa apbūvi. Šīs ēkas cieši robežojas ar cita rakstura apbūvi – privāto apbūvi, sabiedriskā rakstura ēkām un jauktu darījumu teritorijām. Attēls. Esošā situācija iekšpagalmos	Atsevišķi stāvošo daudzdzīvokļu māju teritorijas veidot līdzīgi kā kvartāla apstādījumus - veidot pēc vienota dizaina, izmantojot vienotu pieeju teritorijas veidotājelementu izvēlē - koki, dzīvžogi un labiekārtojuma elementi. Svarīga saimniecisko zonu un autostāvieta izvietojuma iespējas ārpus pagalma teritorijas. Apstādījumu veidošanā jā saglabā esošie vērtīgie koki. <u>Prasības/Ieteikumi/ Varianti:</u> - integrēt esošos dzīvžogus vai to fragmentus jaunajā apstādījumu koncepcijā; - vidēja lieluma kokus vēlams izvietot pagalma centrālajā zonā vai ēku Z pusē; - integrēt esošos kokus un krūmus jaunajos pagalmu apstādījumos, atjaunojot un uzturot to formu un noteiktu augstumu; - izveidot optimālu pagalma zonējumu ar atbilstošu labiekārtojumu (<i>atbilstoši teritorijas izgaismojumam un vēju virzieniem, gājēju kustības virzieniem un piebraucamiem ceļiem</i>); - veidot mūžzaļu kokaugu grupas, kā vēja aizsargstādījumus; - pēc iespējas vairāk izmantot ziedošus nelielus kokus un krūmus; - neizmantot augus ar lieliem vainagiem, ar izteikti dzeloņainām daļām, indīgus augus un alergēnus augus; -veidot daļēji slēgtu vai pat nožogotu teritoriju, veidojot drošu un mājīgu atpūtas telpu mājas iedzīvotājiem. Attēls. Plānotās apstādījumu struktūras modelis	<u>Ieteicamais sortiments:</u> Mūžzaļie aizsargstādījumi (vēja koridoriem): • Parastā egļe (Picea abies), • Serbijas egļe (Picea omorica), • Eiropas ciedrupriede (Pinus cembra), • Maķedonijas priede (Pinus peuce), • Sibīrijas ciedrupriede (Pinus sibirica) Ziedošie augi: • Skarainā hortenzija (Hydrangea paniculata), • Lemuānafiladelfs (Philadelphus x lemonii), • Parastā klinšrozīte šķ. (Potentilla fruticosa), • Pelēkā spireja šķ. (Spiraea x cinerea), Japānas spireja (Spiraea japonica), • Vanhuta spireja (Spiraea x vanhouttei), • Ungārijas ceriņš (Syringa josikaea), • Parastais ceriņš (Syringa vulgaris)

5.2. Sabiedrisko ēku, jauktas apbūves teritorijas

Ikšķiles pilsētas apstādījumu tipi: Sabiedrisko ēku, jauktas apbūves teritorijas

5.2. Sabiedrisko ēku, jauktas apbūves teritorijas

Sabiedrisko ēku teritoriju plānojums un apstādījumu struktūra ir cieši saistīta ar pašas ēkas funkciju. Apstādījumu galvenā funkcija – reprezentatīvā, bet var būt arī apstādījumu zonas ar dažādām citām funkcijām – atpūtas laukumi, bērnu rotaļu zonas, izglītojoši objekti utt. Dažādās pārvaldes vai sabiedrisko pakalpojumu ēkās, kur darbība koncentrēta telpās, ainavas plānojumam galvenokārt ir reprezentatīvā funkcija. Savukārt skolu, bērnudārzu vai slimnīcu teritorijās ārtelpa izmantojama gan rekreācijas funkcijai, gan āra nodarbībām, mācībām un sportam.

Sabiedrisko ēku un jauktas apbūves teritorijās apstādījumi ir jāierīko pārdomāti, saskaņojot tos ar apkārtesošo zaļo struktūru, lai šīs teritorijas kļūtu par pilsētas vienotās apstādījumu struktūras daļu un turpinātāju, neklūtu kā negatīvas dominantes vai akcenti, bet reprezentētu pilsētas identitāti – gan augu sortimenta izvēlē, gan krāsu gammas izvēlē.

Atsevišķām apkaimēm darījumu un apkalpes funkciju ietverošās teritorijas jāveido pēc vienota apkaimes dizaina, izmantojot ārtelpas vienoto tēlu veidojošus elementus - kokus, dzīvžogus un labiekārtojuma elementus. Labiekārtojuma intensitātei jāatbilst funkcionālajam noslogojumam darījuma iestādēm.

Ikšķiles pilsētas un novada ciemu teritorijās sabiedrisko ēku teritorijās jāveido īslaicīga rakstura apstādījumi – vasaras puķu dobes, augi konteineros vai vides objekti. Īslaicīgo apstādījumu izvietojuma shēma ir iekļauta apstādījumu koncepcijas dokumentā.

Bērnudārzos un skolas teritorijās nedrīkst stādīt indīgus, ērkšķainus vai alerģiju izraisošus augus. Augiem jābūt izturīgiem, ar izteiktu dekoratīvītāti rudens, ziemas vai pavasara mēnešos. Apstādījumi var kalpot kā nodalošie elementi no ielas, teritorijas zonas atdaloši elementi, izglītības objekti, noēnojuma radīšanai vai kā orientieri teritorijā.

Svarīga ir sabiedriskās apbūves teritoriju daudzfunkcionālā izmantošana, kas paredz neplānot teritorijas tikai vienai funkcijai, bet pielāgot to aprīkojumu un infrastruktūru daudzveidīgai izmantošanai.

Attēls. Teritorijas pie ieejām sabiedriskajās ēkās ir jāveido kā reprezentatīvas zonas, kas akcentētu galveno ieeju iestādē ("Zaļās pilsētvides plānošana"/ N.Ļitavska, D.Zigmunde)

Attēls. Augi ar krāsainu lapojumu sabiedrisko ēku teritoriju apstādījumos. Ventpils (autora personīgs fotoarhīvs)

Attēls. Publisko teritoriju vienotā dizaina piemērs – saskaņotie apstādījumi un segumi ("Zaļas pilsētvides plānošana" / N.Ķitavska, D.Zigmunde)

Attēls. Aktīvas sportošanas zona publiskajā ārtelpā – norobežota un droša, daudzfunkcionāla / Stokholma, Zviedrija/ foto N.Ķitavska

Attēls. Apkalpes objektu apstādījumu piemērs/ Norvēģija/ foto N.Ķitavska

Attēls. Darījuma iestāžu apstādījumu piemērs. LMT centrs Rīgā/ foto N.Ķitavska

Attēls. Publiskās ārtelpas daudzfunkcionālā izmantošana/ Oslo. Norvēģija/ foto N.Ķitavska

Attēls. Publiskās ārtelpas daudzfunkcionālā izmantošana/ Oslo. Norvēģija/ foto N.Ķitavska

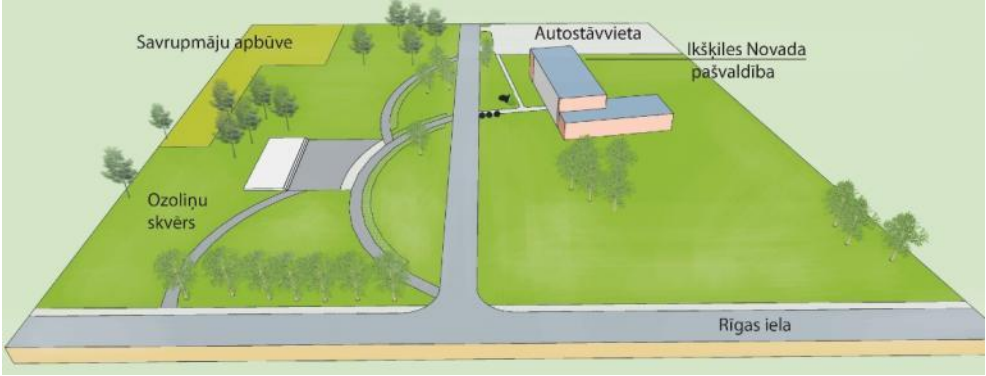

Attēls. Vienota dizaina pieeja publiskās ārtelpas elementu izstrādē/ Zviedrija/ foto N.Ņitavska

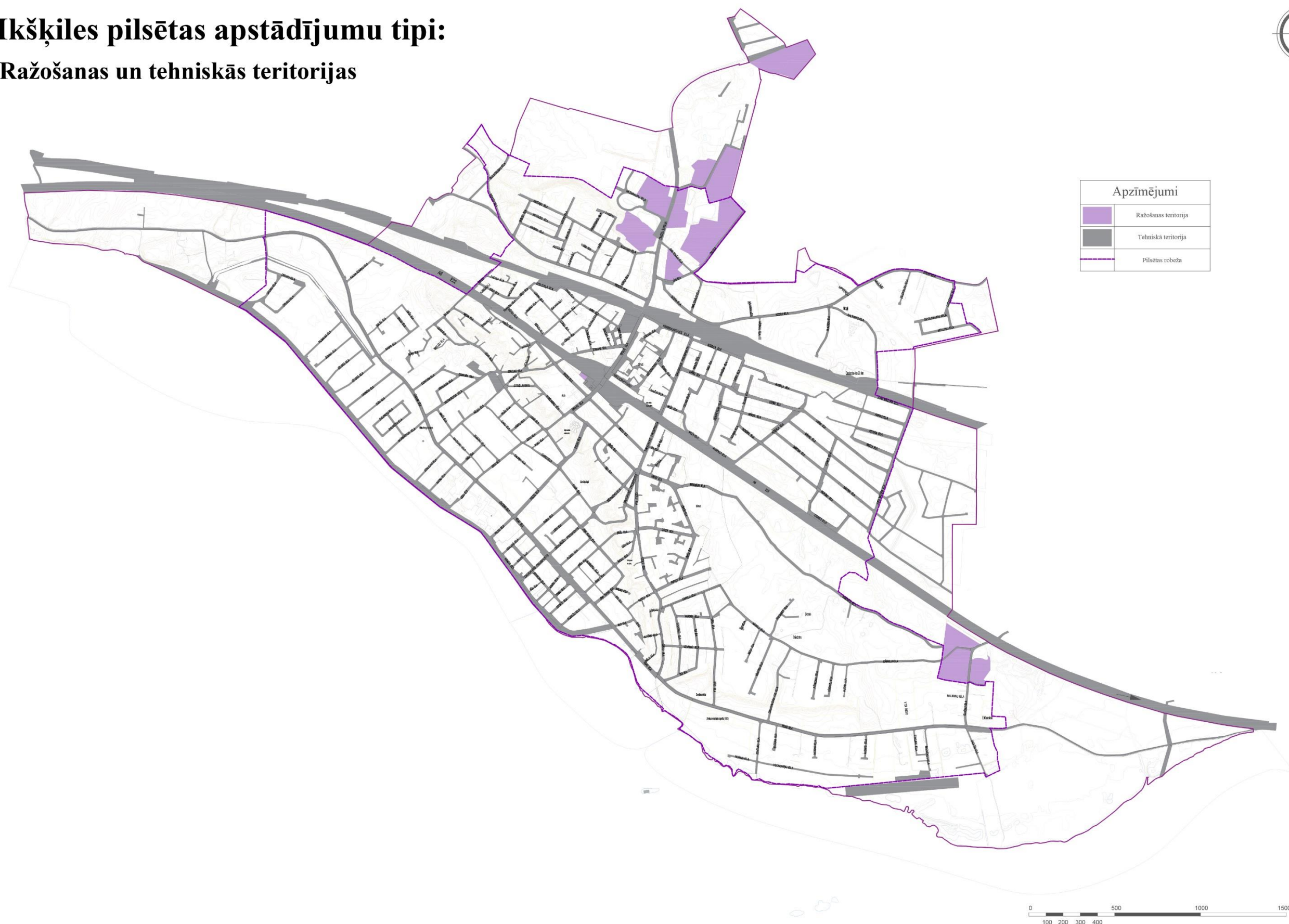
Attēls. Vienota dizaina pieeja publiskā ārtelpas kompozicionālajā risinājumā, materiālu un labiekārtojuma elementu izvēlē/ Malme/ Zviedrija/ foto N.Ņitavska

Ainavtelpu un ainavas elementu plānošanas līmenis

Sabiedrisko ēku, jauktas apbūves teritorijas (saskaņā ar Ikšķiles novada teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu)			
Apstādījumu tips/ apakštips	Esošā situācija/ problemātika	Plānotā situācija/ ieteikumi	Augu sortiments
Sabiedrisko ēku, jauktas apbūves teritorijas	Sabiedrisko ēku un jauktas apbūves teritoriju apstādījumu struktūra ir attīstīta punktveidā, neveidojot vienotu Ikšķiles identitātei atbilstošu tēlu, kas kalpotu ne tikai reprezentatīviem mērķiem, bet arī kā pilsētas dominantes un orientieri – pievilcīgi akcenti ikdienas dzīves telpā iedzīvotājiem un tūristiem. Apstādījumu struktūra un labiekārtojums ne vienmēr atspoguļo ēkas raksturu un funkciju, kas bieži mulsina apmeklētājus. <i>Attēls. Esošās apstādījumu struktūras modelis</i> <i>Attēls. Esošā apstādījumu struktūra</i> <i>Attēls. Esošā apstādījumu struktūra</i>	Sabiedrisko ēku un jauktas apbūves teritorijas veidot pēc vienota dizaina (kokus, dzīvžogus un citus apstādījumu un labiekārtojuma elementus). Labiekārtojuma intensitātei jāatbilst funkcionālajam noslogojumam, dodot priekšroku daudzveidīgu un multifunkcionālu rekreācijas telpu izveidei un sabiedrisko iestāžu reprezentatīvo apstādījumu veidošanai. Publisko apstādījumu veidošanā jāsaglabā esošie vērtīgie koki, iekļaujot tos jaunajos apstādījumos. <u>Prasības/Ieteikumi/ Varianti:</u> - integrēt esošos kokus un krūmus jaunajos sabiedriskās apbūves teritoriju apstādījumos, atjaunojot un uzturot to formu un noteiktu augstumu; - apstādījumos nedrīkst izmantot indīgus, ērkšķainus vai alerģiju izraisošus augus; - teritorijas pie ieejām sabiedriskajās ēkās vēlams veidot kā reprezentatīvas zonas, kas akcentētu galveno ieeju iestādē, tās būtu arī vietas īslaicīgo apstādījumu izvietojumam. - apstādījumos galvenokārt izmantojami dekoratīvi augi, puķu dobēs - visu vasaru ziedošās, viengadīgās puķes; - objektu akcentēšanai var izmantot alejas un rindveida stādījumus; - apstādījumos izmantojami dizaina koncepcijai atbilstošās krāsu paletes kokaugi ar krāsainām lapām, ziediem vai stumbra daļām <i>Attēls. Plānotās apstādījumu struktūras modelis</i>	Augi alejām un rindu stādījumiem: • Lauku kļava (Acer campestre), • Parastā kļava (Acer platanoides), • Parastās zirgkastaņas šķirnes (Aesculus hippocastanum), • Sarkana ozols (Quercus rubra), • Zviedrijas pīlādzis (Sorbus intermedia), • Krimas liepa (Tilia x euchlora), • Platlapu liepa (Tilia platyphyllos) Lapu kokaugi ar dažādu lapu krāsu: • Tunberga bārbele šķ. (Berberis thunbergii ‘Atropurpurea’, ‘Aurea’, ‘Erecta’, utt), • Baltais grimonis šķ. (Cornus alba ‘Aurea’, ‘Elegantissima’, utt), • Parastais ligustrs šķ. (Ligustrum vulgare ‘Aurea’), • Irbeņlapu fizokarps šķ. (Physocarpus opulifolius ‘Diabolo’, ‘Luteus’), • Melnais plūškoks šķ. (Sambucus nigra ‘Aurea’, ‘Albovariegata’), • Japānas spireja šķ. (Spiraea japonica ‘Golden Princess’, ‘Gold Mound’, ‘Macrophylla’ utt.), • Parastais filadelfs šķ. (Philadelphus coronarius ‘Aureus’)

5.3. Ražošanas un tehniskās apbūves teritorijas

Ikšķiles pilsētas apstādījumu tipi: Ražošanas un tehniskās teritorijas

5.3. Ražošanas un tehniskās apbūves teritorijas

Ikšķiles pilsētā un novada ciemos ražošanas objektu un tehniskā rakstura apbūves teritorijas nav dominējošas un kopumā stipri neietekmē pilsētas un novada ciemu vizuāli estētisko kvalitāti. Esošā situācijā ražošanas un tehnisko teritoriju ainavtelpas ir ar samērā sarežģītu telpisko struktūru, kur apgrūtināta orientēšanās telpā, infrastruktūra – ielas, piebraukšanas vietas, nožogojumi vietām nav pietiekami sakārtoti, kas pamatā arī rada negatīvo iespaidu par šo teritoriju kopējo vizuālo kvalitāti.

Ražošanas un tehniskās apbūves teritoriju apstādījumus veido galvenokārt buferstādījumi, kas aiztur, mazina trokšņu, gaisa un vizuālo piesārņojumu.

Buferstādījumi ap Ražošanas un tehniskās apbūves objektiem:

- stādījumi kalpo rūpnieciskā objekta apkārtnes estētiskās kvalitātes uzlabošanai, piesārņojuma aizturēšanai, trokšņu slāpēšanai u.c.;
- Latvijas klimatiskajos un ģeogrāfiskajos apstākļos buferstādījumu joslu platums parasti ir 3-20m. Attālumu starp kokaugu rindām garenvirzienā izvēlas ne mazāku par 2.5m, lai pirmajos 5-6 gados pēc iestādīšanas būtu iespējama mehānizēta iridnāšana un nezāļu apkarošana. Kokaugu attālums rindās var būt mazāks - līdz 1m atkarībā no kokaugu augstuma.
- izmanto augu sugas, kuras ir piemērotas vietas apstākļiem un izturīgas pret esošo vai potenciālo piesārņojumu. Trokšņu slāpēšanai, kā arī citu piesārņojumu aizkavēšanai parasti tiek izmantoti kokaugi ar lielām, platām lapām vai arī ar biezu lapotni;
- lai labāk veidotos apstādījumu struktūra, koki jāgrupē kopā ar krūmiem, ka arī krūmu stādījumi jāveido pa stāviem - izvēloties gan zemākus, gan augstākus krūmus. Ierīkojot krūmu pastādījumus zem kokiem, tiek veidots blīva apstādījumu josla, kas efektīvi aiztur un mazina piesārņojumu no objekta, aizsedz rūpniecisko objektu situācijā, ja ražošanas ēkas ir vizuāli zemas kvalitātes, ražo skābekli un papildina pilsētas kopējo apstādījumu struktūru.

Attēls. Iespējamie buferstādījumu risinājumi /Autora fotoarhīvs

Attēls. Risinājums šaurām vietām – zaļo sienu veidošana ar vītenaugiem (“Zaļas pilsētvides plānošana”/ N.Ņitavska, D.Zigmunde)

Papildus svarīgi noteikt rūpnieciskā rakstura teritorijām maksimālo platību zem segumiem un būvēm, neļaujot apbūvēt visu teritoriju, bet atstāt brīvas teritorijas apstādījumu, atpūtas un reprezentatīvo zonu, buferstādījumu veidošanai. Ir svarīgs arī vizuālais tēls, ko veido šo teritoriju būves, nožogojums, norāžu un nosaukumu zīmes. Pie lielām ražotnēm vai noliktavām veidojas arī plašas stāvvietu teritorijas un tehniskie laukumi, kur būtu ieteicams neveidot tos vienkāršus, bet piemērot sekojošas prasības:

- vienota dizaina ielu nosaukumi un virzienu radītāji;
- vienota dizaina objektu/ uzņēmumu /pakalpojumu informācijas stendi;
- neveidot vienkāršus autostāvvietas bez apstādījumiem (*sākot ar 30-50 stāvvietām – atkarība no objekta lieluma*);
- teritorijās paredzēt apstādījumus gar ielām un gājēju tranzīta ceļiem;
- plānot buferstādījumus atbilstoši objekta specifikai – trokšņu, dūmgāzu slapēšana vai vizuālais piesārņojums.

Attēls. Autostāvvietu apstādījumu piemērs/ Trautmansdorfā pie botāniskā dārza, Ziemeļitālija/ Autostāvvietā ar apstādījumiem Odensee /foto no S.Rubenes arhīva

Attēls. Aizsardzības joslu darbības princips / attēls no interneta resursiem - <http://www.roadtraffic-technology.com/projects/toloandfanling/toloandfanling2.html>

Attēls. Akustiskās barjeras ("Zaļās pilsētvides plānošana" / N. Ņitavska, D. Zigmunde)

Attēls. Aizsardzības joslu piemēri/ attēls no interneta resursiem - <https://www.pinterest.com/lauriec99/windbreak/>

Attēls. Aizsardzības joslu piemēri attēls no interneta resursiem - <http://www.hedging.co.uk/acatalog/windbreaks.html>

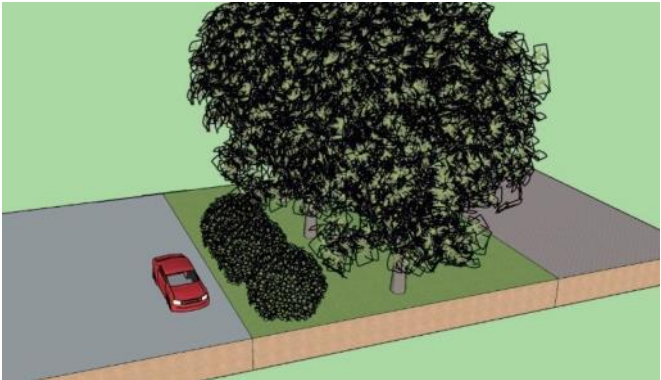
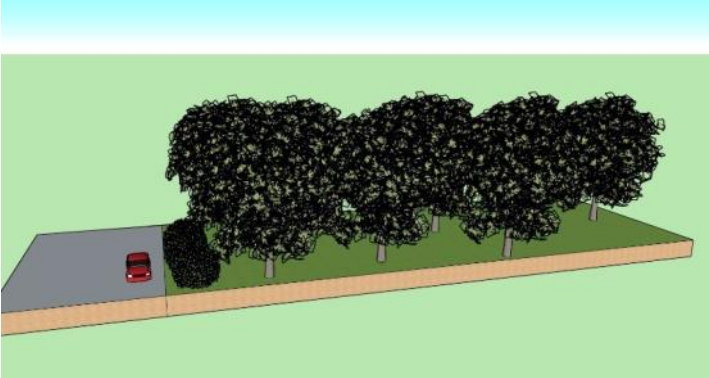

Attēls. Tehnisko teritoriju sienu dizains

Attēls. Aizsardzības barjeru piemērs/ attēls no interneta resursiem - <http://eskyiu.com/>

Aizsargstādījumi trokšņu slapēšanai

Raksturojums	Attēls
Blīvs koku un krūmu stādījums samazina trokšņu līmeni par 2 – 5dB, joslas platums 10 – 15 m.	
Komplekss koku un krūmu stādījums samazina trokšņa līmeni par 8 – 10 dB, joslas platums 20 – 24 m.	
Koku un krūmu stādījums ar rindu atkārtojumu trokšņu līmeni samazina par 15 – 18 dB, kopējais joslas platums 30 m.	

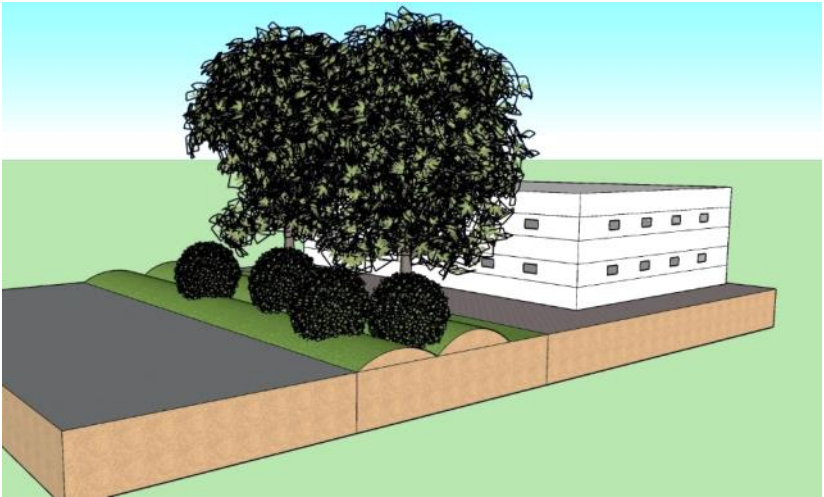
Attēls. Akustikās barjeras piemērs ar iestrādātu rakstu. Sidneja. Austrālija.

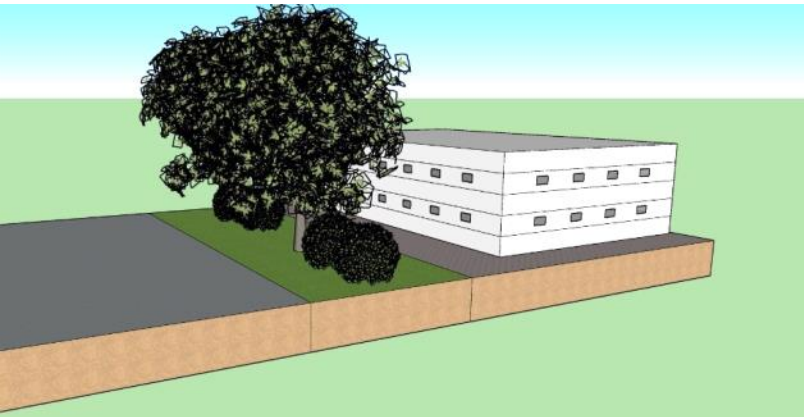
(Internēta resursa avots: <http://m.samesame.com.au/forum/showthread.php?t=6024&page=3>)

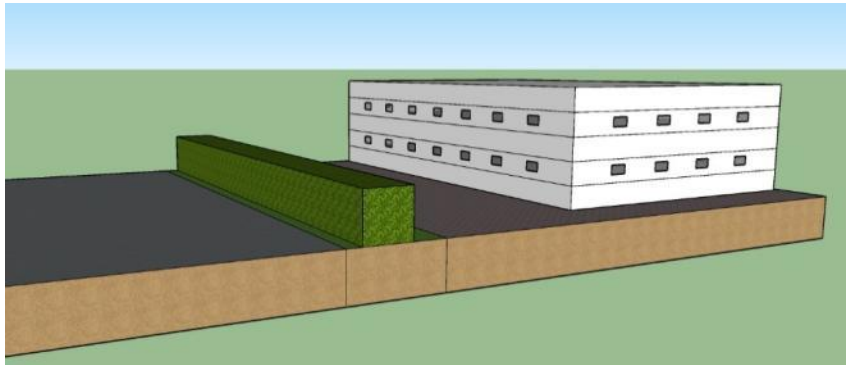

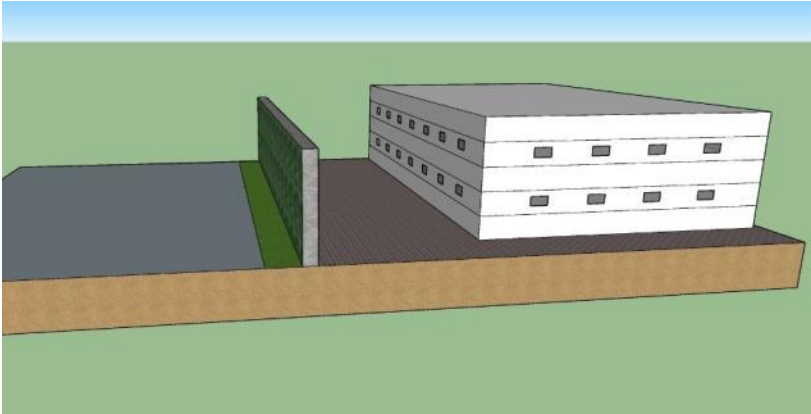
Attēls. Skaņu absorbējošo materiālu pielietojums akustikajās barjerās. Barjeras otra puse izmantojamā vītenaugu audzēšanai

Ražošanas un tehniskās teritorijas (saskaņā ar Ikšķiles novada teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu)

Apstādījumu tips/ apakštips	Esošā situācija/ problemātika	Plānotā situācija/ ieteikumi	Augu sortiments
Brīva vieta buferstādījumiem vairāk par 6 m	Gar rūpniecības teritorijām brīvas zaļas joslas parasti veidojas ar spontāno veģetāciju, kā arī tajās pamazām parādās koku pioniersugas – bērzi un priedes. Atsevišķas buferstādījumu joslas speciāli nav veidotas. Teritorijas viegli pārskatāmas un atklāj tehniska rakstura skatu, kas kopumā pazemina kopējo Ikšķiles pilsētas vizuāla tēla kvalitāti. <i>Attēls. Esošā rūpnieciska rakstura teritorija ar plašu brīvo teritoriju</i>	Ražošanas apbūves un tehniskās teritorijas veidot pēc pilsētas apkaimju un novada ciemu identitāti un atpazīstamību veidojoša vienotā dizaina, izmantojot galvenos ārtelpas veidotājelementus (kokus, dzīvžogus un labiekārtojuma elementus). <u>Prasības/Ieteikumi/ Varianti:</u> - veidot buferstādījumus starp ražošanas / tehniskajām teritorijām un dzīvojamām zonām, ielām un ceļiem; -buferstādījumiem jānodrošina aizsardzība pret esošo un potenciālo piesārņojumu (gaisa piesārņojums, putekļi, troksnis, smaka, vizuālais piesārņojums), kā arī, ņemot ražošanas un tehnisko teritoriju telpisko struktūru, kuru veido lielas ēkas un atvērti tehniskie laukumi, buferstādījumiem jānorobežo arī vēja koridori; - cik iespējams stādījumus veidot no koku rindām, kombinētām ar augstu vai vidēja augstuma lapu krūmu joslām; - ja ir iespēja, veidot reljefa paaugstinājumus kombinācijā ar apstādījumiem, panākot efektīvāku norobežojumu; -aizsargstādījumu joslas gar lielām rūpniecības teritorijām jāveido kā mežaparka zonas; - ja teritorija atrodas blakus ielai, tad ielu apstādījumi integrējami aizsargstādījumos; -aizsargstādījumu risinājumu izvēli ietekmē divi kritēriji – aizsargstādījumiem paredzamās „brīvās joslas” platums un/vai objekta specifika. <i>Attēls. Buferstādījumu zona joslai virs 6 m ar iespēju izmatot arī aizsargvaļņus</i>	<u>Ieteicamais sortiments:</u> Mūžzaļie aizsargstādījumi (vēja koridoriem): • Parastā egle (Picea abies), • Serbijas egle (Picea omorica), • Eiropas ciedrupriede (Pinus cembra), • Maķedonijas priede (Pinus peuce) Buferstādījumi: • Krastu kļava (Acer ginnala), • Parastā kļava (Acer platanoides), • Lauku kļava (Acer campestre), • Melnalksnis (Alnus glutinosa), • Korintes šķirnes (Amelanchier), • Āra bērzs (Betula pendula), • Kokveida karagāna (Caragana arborescens), • Baltais grimonis (Cornus alba), • Parastā lazda (Corylus avelana), • Eiropas segliņš (Euonymus europaeus), • Parastais smiltsērķšķis (Hippophae rhamnoides), • Baltais vītols (Salix alba), • Parastais pīlādzis (Sorbus aucuparia), • Parastā egle (Picea abies)

Apstādījumu tips/ apakštīps	Esošā situācija/ problemātika	Plānotā situācija/ ieteikumi	Augu sortiments
Brīva vieta buferstādījumiem 2 - 6 m	Samēra šaura josla gar ražošanas un tehniskajām teritorijām robežojas ar intensīvi izmantojamām ielām un atklāj vizuāli nepievilcīgus žogus vai būves. <i>Attēls. Esošas rūpnieciskā rakstura teritorijas ar vidēja izmēra brīvo teritoriju</i>	Ražošanas apbūves un tehniskās teritorijas veidot pēc pilsētas apkaimju un novada ciemu identitāti un atpazīstamību veidojoša vienotā dizaina, izmantojot galvenos ārtelpas veidotājelementus (kokus, dzīvžogus un labiekārtojuma elementus). <u>Prasības/Ieteikumi/ Varianti:</u> - veidot buferstādījumus starp ražošanas / tehniskajām teritorijām un dzīvojamām zonām, ielām un ceļiem; -buferstādījumiem jānodrošina aizsardzība pret esošo un potenciālo piesārņojumu (gaisa piesārņojums, putekļi, troksnis, smaka, vizuālais piesārņojums), kā arī, ņemot ražošanas un tehnisko teritoriju telpisko struktūru, kuru veido lielas ēkas un atvērti tehniskie laukumi, buferstādījumiem jānorobežo arī vēja koridori; - cik iespējams stādījumus veidot no koku rindām, kombinētām ar augstu vai vidēja augstuma lapu krūmu joslām; - ja ir iespēja, veidot reljefa paaugstinājumus kombinācijā ar apstādījumiem, panākot efektīvāku norobežojumu; -aizsargstādījumu joslas gar lielām rūpniecības teritorijām jāveido kā mežaparka zonas; - ja teritorija atrodas blakus ielai, tad ielu apstādījumi integrējami aizsargstādījumos; -aizsargstādījumu risinājumu izvēli ietekmē divi kritēriji – aizsargstādījumiem paredzamās „brīvās joslas” platums un/vai objekta specifika. <i>Attēls. Bufertādījumu josla ar koku rinda/ grupā un krūmus stādījumiem</i>	<u>Ieteicamais sortiments:</u> Mūžzaļie aizsargstādījumi (vēja koridoriem): • Parastā egļe (Picea abies), • Serbijas egļe (Picea omorica), • Eiropas ciedrupriede (Pinus cembra), • Maķedonijas priede (Pinus peuce) Buferstādījumi: • Krastu kļava (Acer ginnala), • Parastā kļava (Acer platanoides), • Lauku kļava (Acer campeste), • Melnalksnis (Alnus glutinosa), • Korintes šķirnes (Amelanchier), • Papīra bērzs (Betula papyrifera), • Kokveida karagāna (Caragana arborescens), • Baltais grimonis (Cornus alba), • Parastā lazda (Corylus avelana), • Eiropas segliņš (Euonymus europaeus), • Parastais smiltsērķšķis (Hippophae rhamnoides), • Baltais vītols (Salix alba), • Parastais pīlādzis (Sorbus aucuparia),
Brīva vieta buferstādījumiem 1 – 2 m	Šauras joslas gar rūpniecības teritorijām ir bieži sastopama situācija, kur teritorija netiek izmantota buferstādījumu veidošanai. Te ir svarīgi veidot kvalitatīvus žogus un nelielu krūmu joslu.	Ražošanas apbūves un tehniskās teritorijas veidot pēc pilsētas apkaimju un novada ciemu identitāti un atpazīstamību veidojoša vienotā dizaina, izmantojot galvenos ārtelpas veidotājelementus (kokus, dzīvžogus un labiekārtojuma elementus).	<u>Ieteicamais sortiments:</u> • Tunberga bārbele (Berberis thunbergii), • Baltais grimonis (Cornus alba šķ.), • Asisnssarkanais grimonis (Cornus

Apstādījumu tips/ apakštips	Esošā situācija/ problemātika	Plānotā situācija/ ieteikumi	Augu sortiments
	 <i>Attēls. Esošās rūpnieciskā rakstura teritorijas ar maza izmēra brīvo teritoriju</i>	<u>Prasības/Ieteikumi/ Varianti:</u> - veidot buferstādījumus starp ražošanas / tehniskajām teritorijām un dzīvojamām zonām, ielām un ceļiem; -buferstādījumiem jānodrošina aizsardzība pret esošo un potenciālo piesārņojumu (gaisa piesārņojums, putekļi, troksnis, smaka, vizuālais piesārņojums), kā arī, ņemot ražošanas un tehnisko teritoriju telpisko struktūru, kuru veido lielas ēkas un atvērti tehniskie laukumi, buferstādījumiem jānorobežo arī vēja koridori; -aizsargstādījumu risinājums ieteicams gar objektiem, kas rada nelielu gaisa un/vai trokšņu piesārņojumu, kā arī objektiem, kuru pieguļošā teritorija vai pats objekts veido vizuālo piesārņojumu ainavā; -vietās kur teritorija nav pietiekoša, veido norobežojošu sienu – „barjeru”- ar vai bez vītenaugiem; sienas augstums atkarīgs no objekta specifikas un parametriem (ēku augstumi utt); - ja teritorija atrodas blakus ielai, tad ielu apstādījumi integrējami aizsargstādījumos; -aizsargstādījumu risinājumu izvēli ietekmē divi kritēriji – aizsargstādījumiem paredzamās „brīvās joslas” platums un/vai objekta specifika. <i>Attēls. Bufertādījumu josla ar krūmus stādījumiem</i>	sanguinea), • Forsītija (Forsythia intermedia), • Spožlapu sausserdis (Lonicera nitida), • Tatārijas sausserdis (Lonicera tatarica), • Parastais filadelfs (Philadelphus coronarius), • Filadelfa šķirne (Philadelphus ‘Erectus’), • Alpu jāņoga (Ribes alpinum), • Zelta jāņoga (Ribes aureum), • Krokainā roze (Rosa rugosa), • Vanhūta spireja (Spiraea vanhouttei)
Brīva vieta buferstādījumiem mazākā par 1 m	Ļoti šauras joslas (<i>mazāk par 1 m</i>) Ikšķiles pilsēta sastopamas samēra maz. Šādos gadījumos ir jārisina nožogojums, ka dizaina elements, kas ir tiešā tuvumā gājēju ceļiem vai braucamam ielām. Līdzīga situācija veidojas, ja gājēji vai braucēji atrodas augstāk par rūpnieciska rakstura teritoriju un teritorija ir pārskatāma pilnībā.	Ražošanas apbūves un tehniskās teritorijas veidot pēc pilsētas apkaimju un novada ciemu identitāti un atpazīstamību veidojoša vienotā dizaina, izmantojot galvenos ārtelpas veidotājelementus (kokus, dzīvžogus un labiekārtojuma elementus). <u>Prasības/Ieteikumi/ Varianti:</u> - veidot buferstādījumus starp ražošanas / tehniskajām teritorijām un dzīvojamām zonām, ielām un ceļiem; -buferstādījumiem jānodrošina aizsardzība pret esošo un potenciālo piesārņojumu (gaisa piesārņojums, putekļi, troksnis, smaka, vizuālais piesārņojums), kā arī, ņemot ražošanas un tehnisko teritoriju telpisko struktūru, kuru veido lielas ēkas un atvērti tehniskie laukumi, buferstādījumiem jānorobežo arī vēja koridori; -aizsargstādījumu risinājums ieteicams gar objektiem, kas rada nelielu gaisa un/vai trokšņu piesārņojumu, kā arī objektiem, kuru pieguļošā teritorija vai pats objekts veido vizuālo piesārņojumu ainavā;	<u>Ieteicamais sortiments:</u> • Baltais mežvītenis (Clematis vitalba), • Pieclapu mežvīns (Parthenacissus quinquefolia), • Vācijas sausserdis (Lonicera periclymenum), • Dārza sausserdis (Lonicera caprifolium)

Apstādījumu tips/ apakštips	Esošā situācija/ problemātika	Plānotā situācija/ ieteikumi	Augu sortiments
	 <i>Attēls. Esošās rūpnieciskā rakstura teritorijas ar neliela izmēra brīvo teritoriju skatā no Daugavas promenādes</i>	-vietās kur teritorija nav pietiekoša, veido norobežojošu sienu – „barjeru”- ar vai bez vītenaugiem; sienas augstums atkarīgs no objekta specifikas un parametriem (ēku augstumi utt); - ja teritorija atrodas blakus ielai, tad ielu apstādījumi integrējami aizsargstādījumos; -aizsargstādījumu risinājumu izvēli ietekmē divi kritēriji – aizsargstādījumiem paredzamās „brīvās joslas” platums un/vai objekta specifika. <i>Attēls. Bufertādījumu josla kā barjera vai vītenaugu siena</i>	

5.4. Līnijbūvju izbūves teritorijas

Domājot par ilgtspējīgu urbānas vides attīstību, ielu apstādījumi ir būtisks ārtelpas zaļās struktūras elements, jo tie:

- veic „zaļo koridoru” funkciju;
- aiztur dūmgāzes un putekļus, slāpē troksni;
- rada patīkamu un drošu vidi gājējiem, velosipēdistiem un autobraucējiem;
- atdala gājēju joslu no dzīvojamām mājām un transporta kustības;
- pilnveido urbāno ainavu.

Ielu apstādījumi kalpo arī kā filtrs, kas aiztur kaitīgās dūmgāzes un attīra gaisu. Kā rāda 1987.gadā veiktie pētījumi Rīgas dārzos un parkos, tad 2 rindu aleju veida apstādījumi Esplanādes parkā pie Brīvības ielas samazina svina koncentrāciju par 28%, kadmija koncentrāciju par 25%, hroma par 20%, vara par 29%.

Troksnis ir īpaša problēma pilsētvidei. Aptuveni 75% Eiropas iedzīvotāju dzīvo pilsētās un vides troksnis joprojām pieaug. Vides troksni sabiedrība uztver kā vienu no galvenajām vides problēmām. Tas var ietekmēt cilvēkus kā fizioloģiski, tā arī psiholoģiski, traucējot pamata aktivitātes, piemēram, miegu, atpūtu un darbu.

Ielu apstādījumu veidošana Ikšķiles pilsētā ieņem nozīmīgu lomu kopējās apstādījumu struktūras izveidē, jo būtisku pilsētas teritorijas daļu aizņem privātmāju apbūve, kur publiskiem apstādījumiem paliek tikai samērā neliela zona gar ceļiem.

Ceļu stādījumus ierīko šādiem nolūkiem:

- veido **sadalošo joslu stādījumus**, kuru uzdevums ir pasargāt pretīmbraucošo transportlīdzekļu vadītājus no apžilbināšanas. Stādījumu minimālais augstums 1,2m. Apstādījumiem izvēlas krūmus, kas ir mazprasīgi pret augsni, sausumizturīgi, izturīgi pret augsnes piesārņojumu;
- veido **nogāžu nostiprinājumu** ierakumos un uzbērumos. Izmanto zemsedzes augus, krūmus, ziemcietes vai zālienu. Ja nogāzes slīpums $\geq 30\%$, tad nogāzes nostiprināšanai izmanto dabīgas vai sintētiskas izcelsmes paklājus, kuri nostiprināmi visā nogāzes slīpumā ar metāla skavām vai pēc ražotāja norādēm;
- veido **daudzveidīgu un izteismīgu ainavu**. Nav vēlami rindu stādījumi. Kokus stāda grupās pie sabiedriskā transporta pieturām vai atpūtas vietām, taču tie nedrīkst traucēt ceļa pārskatāmību. Kokus stādīt vietās, kur tie no tālienes veido optisku brīdinājumu par gaidāmām izmaiņām ceļa trasē, piemēram, asu līkumu vai reljefa izmaiņām. Koki jāstāda vismaz 5 m no brauktuves malas, pieaugušu koku vainagam jābūt vismaz 1m attālumā no gaisvadu līnijām. Ceļa apstādījumus ierīko atsavinātajā joslā, kuras platums ir atkarīgs no ceļa tehniskās kategorijas.

Pie autoceļiem stādītie koki pakļauti stiprai vēja iedarbībai, putekļiem un dūmgāzēm, tādēļ jāizvēlas sugas, kas ir piemērotas šādiem apstākļiem. Nav pieļaujama kultūršķirņu augļu koku stādīšana.

Koku lapu virsmas absorbē vai difūzi atstaro skaņu viļņus, tāpēc apstādījumus var veiksmīgi izmantot trokšņa slāpēšanai. Troksni iespējams samazināt par 10 dB, ja stādījumi ir attiecīgi veidoti. Visefektīvākie ir koki ar lielām lapām, kuriem vainags sniedzas līdz pat zemei. Blīvs augsts dzīvžogs samazina trokšņa līmeni tikai par 1 – 1,5 dB. Ja ir iespējams, jāizmanto liela auguma koki ar blīvu lapotni un vienādiem vainagiem, vai to kombinācijas ar krūmiem. Lai izveidotu vēlā ņemamu aizsardzību pret troksni, jāierīko blīvi apstādījumi, sastāvoši no vairākām koku un krūmu rindām. Koku augstumam jābūt ne mazākam par 7 m, joslas

platumam 10 m. Šis risinājums izmantojams tikai gar rūpnieciskajam vai tehniskajām teritorijām uz šo teritoriju rēķina, attīstot jaunus projektus. Visefektīvākais risinājums, ja apstādījumu joslu iespējams kombinēt ar uzbērumu, kas palielina trokšņa slāpēšanas efektivitāti.

Apstādījumu koncepcija paredz veidot apstādījumu struktūru gar ielām, sadalot tos dažādos tipos, atkarībā no pieguļošās teritorijas funkcijas un brīvās joslas platuma.

Nodaļā ir doti risinājumi ielu un ceļu apstādījumiem, kā arī atsevišķi risinājumi dzelzceļa un maģistrālās šosejas A6 apstādījumiem un labiekārtojumam.

Ielu un ceļu apstādījumi

Ikšķiles pilsētā un novada ciemos ielu apstādījumi ir sadalīti tipos (*Pielikums Nr.1. - Ikšķiles līnijbūves apkopojums – tipi (tabula)*).

Ikšķiles pilsētā un novada ciemos ielu apstādījumi ir viens no galvenajiem elementiem, jo atsevišķas apstādījumu teritorijas kopumā visā teritorijā nav daudz, ka arī ielas ir ikdienas iedzīvotāju pārvietošanas teritorijas, kas kopumā veido Ikšķiles pilsētas un ciemu tēlu. Ielu apstādījumi ir sadalīti pēc ielu kategorijām, atbilstoši izvēloties apstādījumu veidus un intensitāti, ko nosaka ielas izmantošanas intensitāte, brīva platība apstādījumiem un drošības aspekti.

Apstādījumu struktūra ielas apstādījumiem Ikšķiles pilsētā un ciemos

Ikšķiles novada ielu kategorijas / Brīva josla apstādījumiem, m	Ieteicamais augu sortiments
Novada maģistrālās ielas / 4,95 – 6,45 un Novada nozīmes ielas/ 3,10 – 6,85	
Joslās šaurākās par 5 m paredzēt tikai krūmu stādījumus, atkāpjoties no ceļa trases vismaz 3,5 m. Platākos posmos virs 5,5 m paredzēt kokus ar šauru un kompaktu vainagu, kas paredzēti ielu apstādījumiem un alejām vai krūmu joslas (h 1- 2,5 m).	<u>Augi ielu rindveida apstādījumiem:</u> Lauku kļava (Acer campestre), Parastā kļava (Acer platanoides), Sarkanais ozols (Quercus rubra), Zviedrijas pīlādzis (Sorbus intermedia), Krimas liepa (Tilia x euchlora), Platlapu liepa (Tilia platyphyllos) <u>Koki ar kompaktu vainagu:</u> Parastā kļava šķ. (Acer platanoides ‘Columnare’), Parastā kļava šķ. (Acer platanoides ‘Globosum’), Parastais osis šķ. (Fraxinus excelsior ‘Nana’), Parastais skābardis šķ. (Carpinus betulus ‘Fastigiata’), Parastais ozols šķ. (Quercus robur ‘Fastigiata’), Parastais pīlādzis šķ. (Sorbus aucuparia ‘Fastigiata’)

Ikšķiles novada ielu kategorijas / Brīva josla apstādījumiem, m	Ieteicamais augu sortiments
	<u>Krūmu stādījumi:</u> Pamīkstā vilkābele (Crataegus submolli), Irbeņlapu fizokarps (Physocarpus opulifolius), Melnaiss plūškoks (Sambucus nigra), Parastā irbene (Viburnum opulus), Ungārijas ceriņš (Syringa josikaea), Parastais ceriņš (Syringa vulgaris)
Vietējās savienošās ielas/ 2,25 – 5,25	
Zemie dzīvžogi (0,5 – 0,7 m) vai krūmu joslas (h 1 – 4 m) gar žogiem atkarībā no brīvās joslas platuma. Krūmus var aizvietot ar liela auguma ziemcietēm vai zāļveida ziemcietēm.	<u>Vidēja lieluma krūmu stādījumi:</u> Skarainā hortenzija (Hydrangea paniculata), Lemuāna filadelfs (Philadelphusxlemonei), Parastā klinšrozīte šķ. (Potentilla fruticosa), Pelēkā spireja šķ (Spiraea x cinerea), Japānas spireja (Spiraea japonica), Vanhuta spireja (Spiraea x vanhouttei), Ungārijas ceriņš (Syringa josikaea), Parastais ceriņš (Syringa vulgaris) Eiropas segliņš (Eunumus europeana) <u>Augi cirptiem dzīvžogiem:</u> Spožā klintene (Cotoneaster lucidus), Parastais ligustrs (Ligustrum vulgare), Zelta jāņoga (Ribes aureum) <u>Augi brīvi augošām krūmu rindām:</u> Skarainā hortenzija (Hydrangea paniculata), Lemuāna filadelfs (Philadelphusxlemonei), Parastā klinšrozīte šķ. (Potentilla fruticosa), Majrozīte (Rosa pimpinifolia), Rievainā roze (Rosa rugosa), Pelēkā spireja šķ (Spiraea x cinerea),

Ikšķiles novada ielu kategorijas / Brīva josla apstādījumiem, m	Ieteicamais augu sortiments
	Japānas spireja (Spiraea japonica), Vanhuta spireja (Spiraea x vanhouttei), Ungarijas ceriņš (Syringa josikaea), Parastais ceriņš (Syringa vulgaris)
Vietējās ielas/ 1,50 – 2,25	
Apstādījumi nav iespējami. Vai izmantot zāliena aizvietotājaugus vai sēt kopā ar zālienu mārpuķītes un mazus sīpolaugus (krokusi, scillas, sniegpulsteniši utt.)	

Ielu stādījumiem izmantojamo koku izmēriem jābūt:

- stumbra augstums no sakņu kakla līdz vainaga zarošanās sākumam ne mazāks nekā 2,5m;
- stumbra apkārtmērs 1,0 m augstumā ne mazāks, kā 14 – 16, 16-18 vai 18-20 cm.

Citas prasības ielu apstādījumiem:

- ielu kokiem jānodrošina minimālā aerācijas un mitruma pieplūdes josla $\varnothing$ 2-3 m, brīvu no seguma;
- kokus stiprināt ar trīs mietu sistēmu, izmantojot sintētiskas vai dabīgas lentes – vismaz 5 cm platumā;
- pēc iestādīšanas kokiem stumbru aizsardzībai lietot niedru paklāju aizsargus;
- obligāta ir esošo koku enkurošana pārbūves darbos, lai noturētu koku, gadījumos, kad veicami rakšanas darbi blakus kokiem vismaz 3 m zonā no vainaga projekcijas;
- obligāta ir esošo koku vainagu sakopšana pēc pārbūves darbiem, pieaicinot arboristu;
- krūmu stādījumus veidot blīvās grupās, veidojot tiem kopīgas apdobs (*neparedzēt krūmu soliterstādījumus zālienā*);
- apdobs mulčēt ar vidējas vai smalkas frakcijas mulču, slāņa biezumu paredzēt no 7 – 10cm;
- nepieļaut pašizsējas kokaugu augšanu ierīkotos stādījumos un ceļa nodalījuma joslā;
- izvērtēt esošo kokaugu ainavisko un bioloģisko vērtību, ja tā nav atbilstoša publiskiem apstādījumiem (drošība un estētika), pēc vajadzības gan sadzīviski, gan projektu ietvaros, gan būvniecības laikā (ja saglabāšana un aizsardzība nav atbilstoša), paredzēt nomainīt ar kvalitatīviem stādījumiem;
- jaunie koki ir visjūtīgākie pret sāls šķīdumu. Tādēļ vēlams ap jaunajiem stādiem ierīkot grodu ar 50 – 60 cm augstām malām. To iegremdē augsnē apkārt jaunajam kokam un apmēram 10 – 12 cm atstāj virs augsnes līmeņa. Tas pasargās no sālsūdens nokļūšanas apdobē un koku saknēs. Augsne regulāri jāuzlabo ar kūdru, rupju smilti, kompostu, mizu mulču un katru gadu jāapstrādā.

Minimālais stādījumu joslas platums ielu sarkanajās līnijās, lietojot sakņu un pazemes

komunikāciju aizsargsistēmas:

- kokiem – 1 m;
- krūmiem un vītēnaugiem 0,5 m.

Veicot ielu projektēšanu, jānodrošina esošo un projektēto stādījumu ilgmūžība, paredzot kompleksus stādījumu aizsardzības pasākumus un risinājumus pret mehāniskiem bojājumiem un augsnes piesārņojumu:

- koku stumbru un apdobes aizsargrežģi;
- koku sakņu aizsargrežģi;
- paaugstinātas apdobes u.c.

Veicot ielu pārbūvi::

- vienlaicīgi ar brauktuvju un ietvju pārbūvi jāveic arī ielu stādījumu atjaunošana;
- ielās, kuru malās pieļaujama autostāvvietā vai īslaicīga automašīnu apstāšanās, un, kur brauktuvi no ietves nodala stādījumu josla, jāparedz 0,5 m plata cietā seguma josla pasažieru izkāpšanai.

Attēls. Kombinēta tipa ielu apstādījumi – koki, ziemcietes, zālveida ziemcietes

Attēls. Kombinēta tipa ielu apstādījumi – koki, zemie krūmi

Attēls. Kombinēta tipa ielu apstādījumi – koki, ziemcietes, zālveida ziemcietes

Attēls. Kombinēta tipa ielu apstādījumi – koki, ziemcietes, zālveida ziemcietes

Ielas apstādījumi var kalpot arī ilgtspējīgai lietusūdens apsaimniekošanai. Ilgtspējīgas lietus ūdeņu apsaimniekošanas (ILŪA) sistēmas ir tā sauktās „zaļās” metodes un specifiski inženiertehniski dizaina risinājumi. ILŪA ir metožu un dažādu kompleksu tehniku kopums, kas atdarina lietus ūdeņu noteci dabiskajās ekosistēmās. Šādu sistēmu pielietošana praksē piedzīvo arvien lielāku un pamatotu popularitāti gan klimata mainības un tās izraisīto ekstrēmu lietsgāžu, gan dažādo priekšrocību un ieguvumu dēļ. ILŪA sistēmas kontrolē un novērš plūdu riskus, uzlabo un attīra ūdeni, uzlabo publiskās ārtelpas kvalitāti, kā arī nodrošina bioloģiskās daudzveidības veicināšanas funkciju.

Pilsētvidē nokrišņi tiek akumulēti no ielām, ietvēm, jumtiem un citām virsmām, tāpēc šo ūdeņu tīrība un kvalitāte ir viens no jautājumiem, kuru iespējams risināt ar atbilstošu apstādījumu palīdzību, izmantojot augus, kas akumulē nevēlamās vielas, tādējādi attīrot ūdeni vai augsni..

Ieviešot ILUĀ risinājumus, ir iespējams efektīvi apvienot gan publiskā, gan privātā sektora pārvaldību, lai izveidotu vienotu lietus ūdeņu apsaimniekošanas sistēmu, kas harmoniski celtu pilsētvides ainaviskās, ekoloģiskās, estētiskās un rekreatīvās vērtības.

Attēls. Ielu apstādījumi kalpo kā lietussūdens savākšanas un attīrīšanas iepakojums

Plānojot vai rekonstruējot ielas, atsevišķos gadījumos ir nepieciešamība veidot gājēju zonu un braucamo daļu vienā līmenī, veidojot “kopīgi izmantojamu / dalītu” telpu (*shared space*). Lai tomēr izdalītu gājēju zonu, to iespējams iezīmēt ar cita veida vai krāsas segumu. Nepieciešamība veidot braucamo un gājēju daļu vienā līmenī rodas vietas trūkuma dēļ, kad nav iespējams pilnvērtīgi nodrošināt atsevišķu braucamo daļu un pietiekami plašu gājēju zonu. Šādos gadījumos priekšroka ir gājējiem, piešķirot ielai gājēju ielas statusu un ļaujot iebraukt uz ielas tikai ar caurlaidēm tiem, kas dzīvo šajā ielas posmā. Šāds risinājums tiek piedāvāts Daugavas prospekta posmam no dzelzceļa stacijas līdz 800 gades skvērām.

Attēls. Viena līmeņa ielas piemērs (Shared street space).

Prioritātes sadalītas ar seguma maiņu

Attēls. Iespējamie buferstādījumu risinājumi gar gājēju ietvi un intensīvas satiksmes zonām (“Zaļās pilsētvides plānošana”/ N.Ņitavska, D.Zigmunde)

*Attēls. Viena līmeņa ielas piemērs (Shared street space).
Prioritātes sadalītas ar seguma maiņu*

Attēls. Iespējamie buferstādījumu risinājumi gar privātmāju apbūvi

Attēls. Kombinēta tipa ielu apstādījumi – koki, ziemcietes, zālveida ziemcietes

Dzelzceļš

Dzelzceļa piegulošas teritorijas izmantošanu nosaka vairāki normatīvie akti, nosakot gan dzelzceļa ekspluatācijas, gan drošības aizsargjoslas.

Aizsargjoslas likums nosaka:

“Dzelzceļa ekspluatācijas aizsargjoslas minimālais platums ir vienāds ar dzelzceļa zemes nodalījuma joslas platumu. Pilsētās un ciemos ekspluatācijas aizsargjoslas maksimālais platums gar stratēģiskās (valsts) nozīmes un reģionālās nozīmes dzelzceļa infrastruktūrā ietilpstošajiem sliežu ceļiem, izņemot tiem piegulošos vai ar tiem saistītos staciju sliežu ceļus, speciālās nozīmes sliežu ceļus, pievedceļus un strupceļus, ir 50 metri katrā pusē no malējās sliedes, gar pārējiem sliežu ceļiem — 25 metri, bet lauku apvidū ekspluatācijas aizsargjoslas maksimālais platums gar stratēģiskās (valsts) nozīmes un reģionālās nozīmes dzelzceļa infrastruktūrā ietilpstošajiem sliežu ceļiem, izņemot tiem piegulošos vai ar tiem saistītos staciju sliežu ceļus, speciālās nozīmes sliežu ceļus, pievedceļus un strupceļus, ir 100 metri katrā pusē no malējās sliedes, gar pārējiem sliežu ceļiem — 50 metri. Ekspluatācijas aizsargjoslas platumu šajās robežās nosaka teritoriju plānojumos likumā noteiktajā kārtībā.”

Aizsargjoslās gar dzelzceļiem aizliegts:

- a) veikt darbības, kuru rezultātā samazinās dzelzceļa pārredzamība vai palielinās aizputināmība,*
- b) veikt darbības, kuru rezultātā pasliktinās hidroloģiskais režīms dzelzceļa aizsargjoslā vai tiek traucēta aizsargjoslas un tai piegulošo vai to šķērsojošo melioratīvo sistēmu un būvju funkcionēšana,*
- c) veikt jebkurus būvniecības vai grunts rakšanas un pārvietošanas darbus bez saskaņošanas ar dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāju,*
- d) (izslēgts ar 22.06.2005. likumu),*
- e) aizkraut pievedceļus un pieejas pie dzelzceļa apkalpošanas objektiem.*

Pēc augstāk minētā var secināt, ka aizsargstādījumi, kas var samazināt dzelzceļa pārredzamību jāizvieto ne tuvāk par 50m no malējās sliedes.

Dzelzceļa līnija Rīga – Daugavpils sadala Ikšķiles pilsētu divās daļās, ierobežojot pilsētas abu daļu sasaisti, tai skaitā iedzīvotāju pārvietošanos. Diemžēl jāatzīst, ka iedzīvotāji vairākās vietās šķērso dzelzceļu tam neparedzētās vietās.

Eiropas pieredzē nav atrodami piemēri ar tik plašām brīvām teritorijām, kuras jāatstāj brīvas no apstādījumiem un labiekārtojuma. Tāpēc Latvijā jārikojas saskaņā ar esošo likumdošanu un buferstādījumi veidojami likumā paredzētā attāluma no sliedēm. Pašu buferstādījumu zonu var veidot pēc citu buferstādījumu principiem, izmantojot koku un krūmu stādījumus, veidojot tos pakāpiena veidā no zemaka uz augstāku, vai izmantojot arī uzbērumus, lai palielinātu buferjoslu efektivitāti.

Aizsargstādījumi dzelzceļa buferzonai

Dzelzceļa radīta trokšņa slapēšanai ir iespējams veidot aizsargvaļņus, saskaņojot buferstādījumu risinājumus ar AS Latvijas Dzelzceļu. Eiropas piemēri rāda, ka daļu no šīm teritorijām pilsētvidē ir iespējams papildināt ar aizsargstādījumiem, līdzīgi kā tas ir aprakstīts par rūpniecības un ražošanas teritoriju sadaļā.

Aizsargstādījumi trokšņu slapēšanai:

- Blīvs koku un krūmu stādījums samazina trokšņu līmeni par 2 – 5dB, joslas platums 10 – 15 m.
- Komplekss koku un krūmu stādījums samazina trokšņa līmeni par 8 – 10 dB, joslas platums 20 – 24 m.
- Koku un krūmu stādījums ar rindu atkārtotumu trokšņu līmeni samazina par 15 – 18 dB, kopējais joslas platums 30 m.
-

Attēls. Dzelzceļa līnijas apstādījumu veidošanas piemērs

Attēls. Dzelzceļa līnijas apstādījumu veidošanas piemērs

Aizsargvaļņi dzelzceļa buferzonai

Aizsargvaļņu veidošana kopā ar apstādījumiem palielina aizsardzību no dzelzceļa trokšņiem:

- ja dzelzceļu veido ierakumā, tad skaņu trokšņi samazinās visefektīvāk;
- ja dzelzceļa līnija atrodas vienā līmenī ar apbūvi tad iespējams veidot aizsargvaļņus, kombinējot tos ar apstādījumiem, vai veidojot skaņu barjeras;
- ja dzelzceļa līnija atrodas uzbērumā, tad aizsargstādījumi jākombinē ar skaņu barjerām.

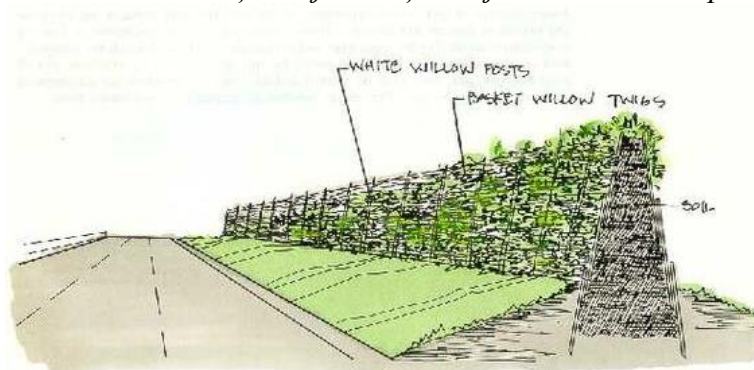
Attēls. Dzelzceļa līnijas skaņu barjeras veidošanas piemērs

Attēls. Dzelzceļa līnijas skaņu barjeras veidošanas piemērs

Attēls. Dzelzceļa līnijas skaņu barjeras veidošanas piemērs

Attēls. Dzelzceļa līnijas skaņu aizsargvalņa veidošanas piemērs

Attēls. Dzelzceļa līnijas skaņu barjeras veidošanas piemērs

Attēls. Skaņu barjeras veidošanas piemērs

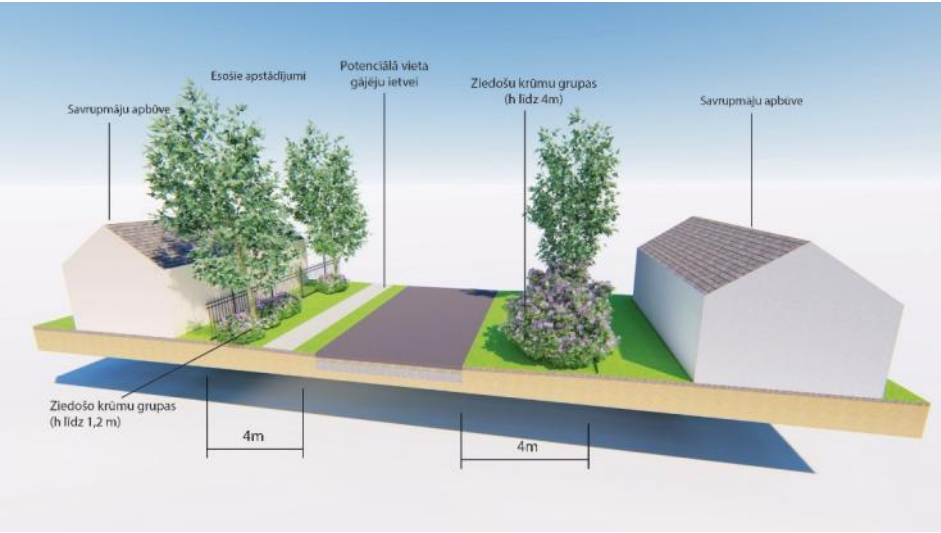
Attēls. Dzelzceļa līnijas skaņu aizsargvalņa veidošanas piemērs

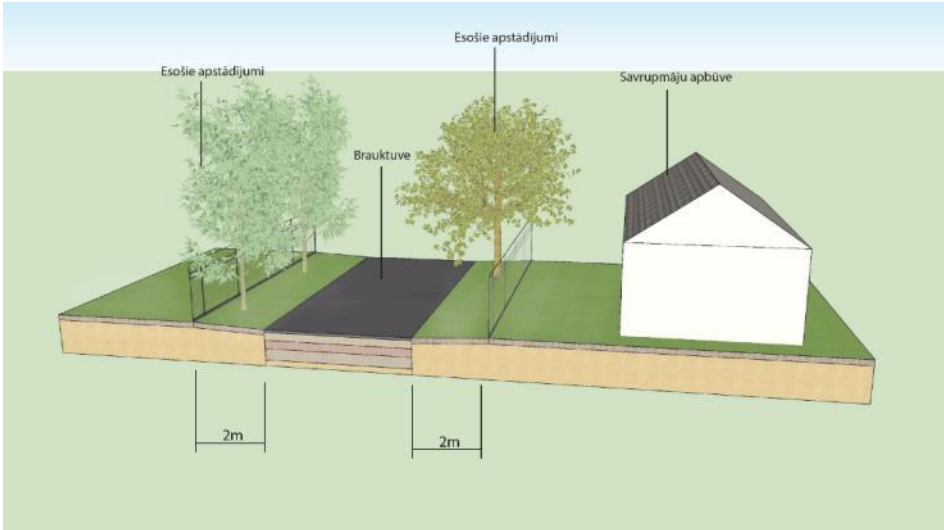

Attēls. Dzelzceļa līnijas skaņu barjeras veidošanas piemērs

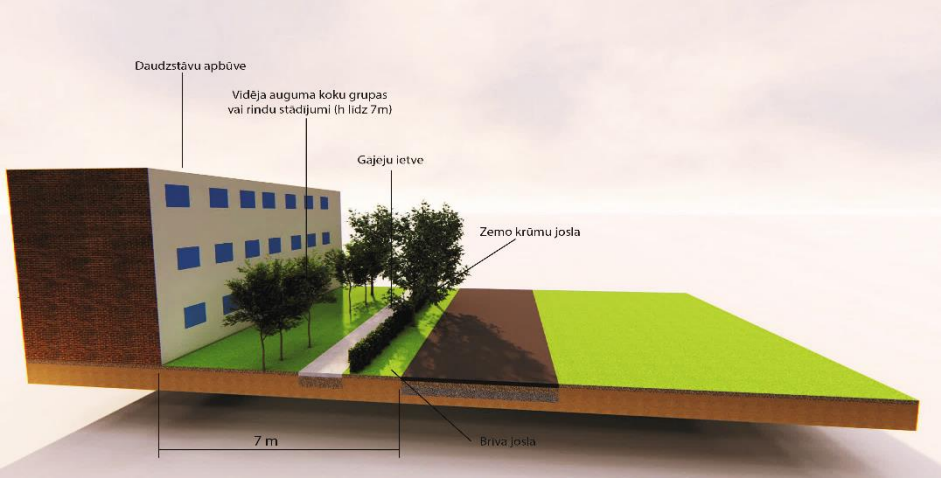
Līnijbūvju izbūves teritorijas

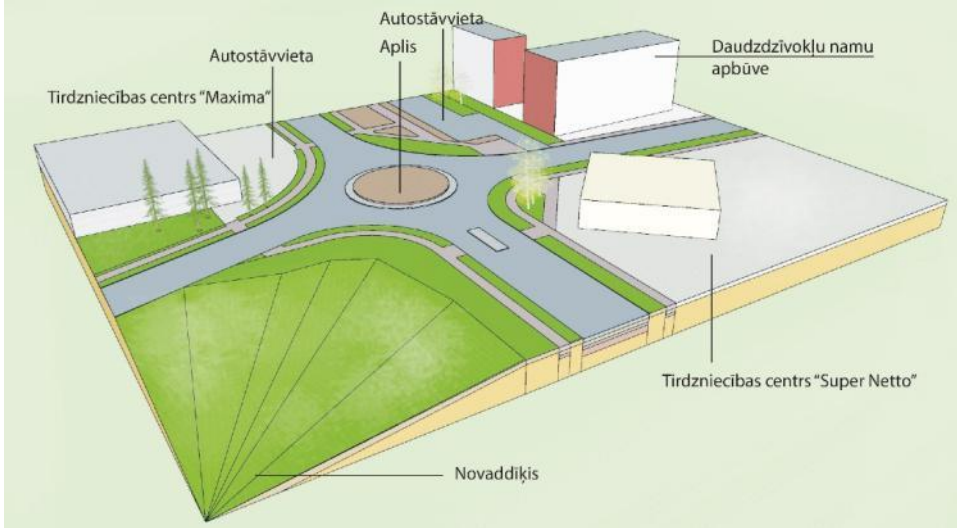
Ikšķiles pilsētā un novada ciemos ielu apstādījumi ir sadalīti tipos (*Pielikums Nr.1. - Ikšķiles līnijbūves apkopojums – tipi (tabula).*).

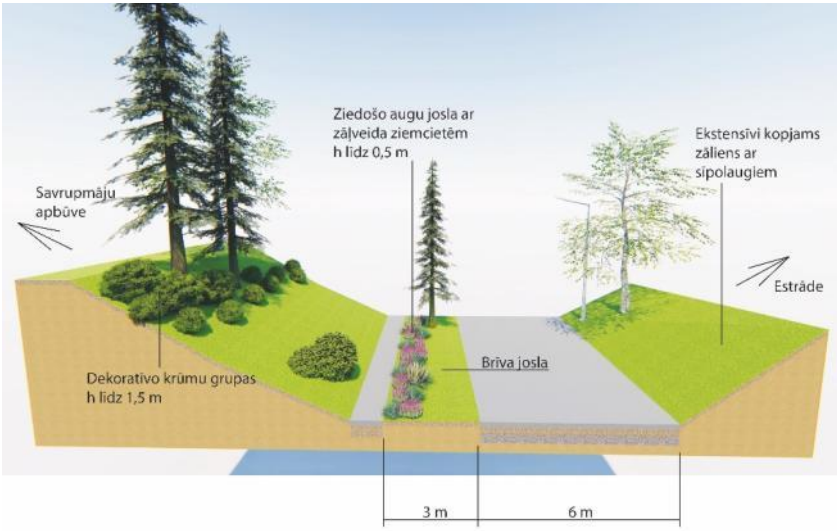
Apstādījumu tips/ apakštips	Esošā situācija/ problemātika	Plānotā situācija/ ieteikumi	Augu sortiments
Ielu un ceļu apstādījumi – Privātmāju apbūve (<i>saskaņā ar Ikšķiles novada teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu</i>)			
Ielu un ceļu apstādījumi – privātmāju apbūve, brīvās joslas platums starp žogu un ceļu ir 4 m	No ceļa klātnes abās pusēs ir 4 m brīvas joslas. Esošo apstādījumu struktūru veido atsevišķie kokaugi (pieauguši bērzi, priedes, kastaņi, pīlādži). Trotuāra nav, labiekārtojuma elementu nav. <i>Attēls. Esošās situācijas modelis</i> <i>Attēls. Esošie ielas apstādījumi 4 m plātās joslās Ikšķilē</i>	Vienā no joslām rezervē vietu gājēju trotuāram (pēc ielas kategorijas). Apstādījumu struktūru veido, saglabājot esošos vērtīgos kokus – zema auguma krūmu grupas gar trotuāru un vidēja auguma krūmus gar pretējo ielas pusi bez trotuāra, atstājot katrā pusē brīvas joslas sniega tīrīšanai un ceļa apsaimniekošanai, nodrošinot redzamību no ceļa. <u>Prasības/Ieteikumi/ Varianti:</u> - iespēju robežās integrēt esošos kokus un krūmus jaunajā apstādījumu struktūrā; - ja nepieciešami jauni koku rindveida stādījumi, tad tie jāveido vismaz viena kvartāla garumā, lai veidotos vizuāli vienota stādījumu kompozīcija; - dzīvžogiem iespējams izmantot dažādas kokaugu sugas, kā galveno vienojošo iezīmi nosakot dzīvžoga parametrus - platumu un augstumu; - gar ielām vēlams pielietot kokaugus ar kompaktiem vainagiem; - veidot brīvi augošu krūmu joslas gar sētu ielas pusē; - izmantojot krūmu sugas ar dekoratīvu, krāsainu lapojumu, par galveno vienojošo iezīmi jāpieņem augu augstums. <i>Attēls. Plānotās situācijas modelis</i>	Vidēja auguma krūmu stādījumi: • Skarainā hortenzija (Hydrangea paniculata), • Ungārijas ceriņš (Syringa josikaea), • Parastais ceriņš (Syringa vulgaris) • Irbeņlapu fizokarps (Physocarpus opulifolius), • Melnais plūškoks (Sambucus nigra), • Parastā irbene (Viburnum opulus) • Eunymus (segliņi) Zema auguma krūmu stādījumi: • Lemuāna filadelfs (Philadelphusxlemonei), • Parastā klinšrozīte šķ. (Potentilla fruticosa), • Majrozīte (Rosa pimpinifolia), • Rievainā roze (Rosa rugosa), • Pelēkā spireja šķ (Spiraea x cinerea), • Japānas spireja (Spiraea japonica), • Vanhuta spireja (Spiraea x vanhouttei),

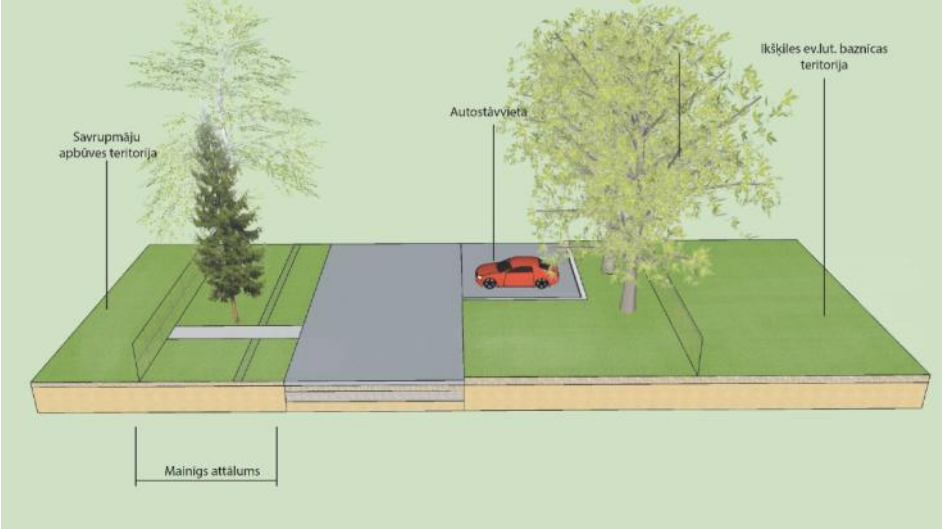
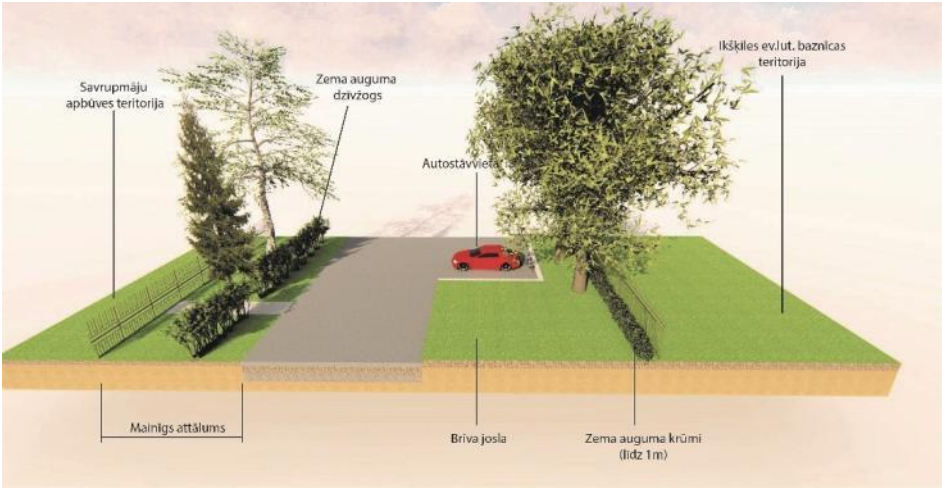
Apstādījumu tips/ apakštīps	Esošā situācija/ problemātika	Plānotā situācija/ ieteikumi	Augu sortiments
Ielu un ceļu apstādījumi – Privātmāju apbūve (<i>saskaņā ar Ikšķiles novada teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu</i>)			
Ielu un ceļu apstādījumi – privātmāju apbūve, attālums no ielas līdz žogam 2 m	No ceļa klātnes abās pusēs ir 2 m brīvas joslas. Esošo apstādījumu struktūru veido atsevišķi kokaugi (pieaugušie bērzi, priedes, kastaņi, pīlādži) vai krūmu grupas, dzīvžogi. Trotuāra nav, labiekārtojuma elementu nav. <i>Attēls. Esošās situācijas modelis</i> <i>Attēls. Esošie ielas apstādījumi 2 m plātas joslās Ikšķilē</i>	Apstādījumu struktūru veido, saglabājot esošos vērtīgos kokus – zema auguma krūmu grupas vai dzīvžogu posmus gar žogiem, atstājot katrā ielas pusē brīvas joslas sniega tīrīšanai un ceļa apsaimniekošanai, nodrošinot redzamību no ceļa. Koku stādījumi netiek plānoti nelielās brīvās zonas dēļ. <u>Prasības/Ieteikumi/ Varianti:</u> - iespēju robežās integrēt esošos kokus un krūmus jaunajā apstādījumu struktūrā; - dzīvžogiem iespējams izmantot dažādas kokaugu sugas, kā galveno vienojošo iezīmi nosakot dzīvžoga parametrus - platumu un augstumu; - veidot brīvi augošu krūmu joslas gar sētu ielas pusē; - izmantojot dažādas krūmu sugas, par galveno vienojošo iezīmi jāpieņem augu augstums. <i>Attēls. Plānotās situācijas modelis</i> <i>Attēls. 20 Ielu apstādījumu kombinēšana ar zemesdzes joslu, apstādījumu apjoma palielināšanai, veidojot zaļos koridorus. Malme. Zviedrija. Foto N.Ņitavska</i>	Zema auguma krūmu stādījumi: • Lemuāna filadelfs (Philadelphusxlemonei), • Parastā klinšrozīte šķ. (Potentilla fruticosa), • Majrozīte (Rosa pimpinifolia), • Rievainā roze (Rosa rugosa), • Pelēkā spireja šķ (Spiraea x cinerea), • Japānas spireja (Spiraea japonica), • Vanhuta spireja (Spiraea x vanhouttei)

Apstādījumu tips/ apakštīps	Esošā situācija/ problemātika	Plānotā situācija/ ieteikumi	Augu sortiments
Jaunveidojamās ielas privātmāju apbūves teritorijās	Plānotā privātmāju apbūve attīstāma turpinot vai papildinot esošo privātmāju apbūvi gan pilsētā, gan ciemos. Šobrīd tās ir neapbūvētas vai daļēji apbūvētas pļavas un mežmalas.	Nemot vērā ielas sarkano līniju un esošo inženierkomunikāciju koridoru izvietojumu, ieteicams komunikācijas paredzēt zem ielām, atstājot zaļo zonu maksimāli brīvu no inženierkomunikācijām. Šādu brīvo zonu atstāšana veicinās pilsētvides estētisko un ekoloģisko kvalitāti un iespēju attīstīt apstādījumu struktūras un pilsētas zaļo tīklojumu. Nākotnē projektējamajām ielām paredzēt tik lielu attālumu starp sarkanajām līnijām, lai būtu iespējams realizēt vismaz 5 m platu brīvo joslu no inženierkomunikācijām, ja paredzēts stādīt kokus, un vismaz 3 m brīvo joslu, ja paredzēts stādīt krūmus.	Augi ielu rindveida apstādījumiem: • Lauku kļava (Acer campestre), • Parastā kļava (Acer platanoides), • Sarkana ozols (Quercus rubra), • Zviedrijas pīlādzis (Sorbus intermedia), • Krimas liepa (Tilia x euchlora), • Platlapu liepa (Tilia platyphyllos)
Ielu un ceļu apstādījumi – Privātmāju apbūve (saskaņā ar Ikšķiles novada teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu)			
Ielu un ceļu apstādījumi – privātmāju apbūve, attālums no ielas vienā pusē 1,5 m, otrā 5 m	No ielas abas pusēs ir atšķirīgu platumu (1,5 -5 m) brīvās no ceļa klātnes joslas. Esošo apstādījumu struktūru veido atsevišķi kokaugi (pieauguši bērzi, priedes, kastaņi, pīlādži) vai krūmu grupas, dzīvžogi. Trotuāra nav, labiekārtojuma elementu nav.	Šajā situācijā apstādījumu plānošanai pielāgojami iepriekšminētie ielu apstādījumu tipi atbilstoši brīvās joslas platumam. Plātākajā brīvajā joslā rezervē vietu gājēju trotuāram (pēc ielas kategorijas). Apstādījumu struktūru veido, saglabājot esošos vērtīgos kokus – zema auguma krūmu grupas gar trotuāru un vidēja auguma krūmus gar otro pusi, atstājot katrā pusē brīvas joslas sniega tīrīšanai un ceļa apsaimniekošanai, nodrošinot redzamību no ceļa. <u>Prasības/Ieteikumi/ Varianti:</u> - iespēju robežās integrēt esošos kokus un krūmus jaunajā apstādījumu struktūrā; - ja nepieciešami jauni koku rindveida stādījumi, tad tie jāveido vismaz viena kvartāla garumā, lai veidotos vizuāli vienota stādījumu kompozīcija; - dzīvžogiem iespējams izmantot dažādas kokaugu sugas, kā galveno vienojošo iezīmi nosakot dzīvžoga parametrus - platumu un augstumu; - gar ielām vēlams pielietot kokaugus ar kompaktiem vainagiem; - veidot brīvi augošu krūmu joslas gar sētu ielas pusē; - izmantojot dažādas krūmu sugas, par galveno vienojošo iezīmi jāpieņem augu augstums; -pēc iespējas integrēt apstādījumos ilgtspējīgas lietusūdens apsaimniekošanas principus.	Vidēja auguma krūmu stādījumi: • Skarainā hortenzija (Hydrangea paniculata), • Ungārijas ceriņš (Syringa josikaea), • Parastais ceriņš (Syringa vulgaris), • Irbeņlapu fizokarps (Physocarpus opulifolius), • Melnais plūškoks (Sambucus nigra), • Parastā irbene (Viburnum opulus) Zema auguma krūmu stādījumi: • Lemuāna filadelfs (Philadelphusxlemonei), • Parastā klinšrozīte šķ. (Potentilla fruticosa), • Majrozīte (Rosa pimpinifolia), • Rievainā roze (Rosa rugosa), • Pelēkā spireja šķ (Spiraea x cinerea), • Japānas spireja (Spiraea japonica), • Vanhuta spireja (Spiraea x

Apstādījumu tips/ apakštips	Esošā situācija/ problemātika	Plānotā situācija/ ieteikumi	Augu sortiments
			vanhouttei)
Ielu un ceļu apstādījumi – Daudzstāvu apbūve <i>(saskaņā ar Ikšķiles novada teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu)</i>			
Ielu un ceļu apstādījumi – <u>Daudzstāvu apbūve</u>	Ielu apstādījumi gar daudzstāvu apbūvi neveido vienotu apstādījumu struktūru, līdz ar to ne vienmēr pilda savas funkcijas. Ir mainīgs brīvās joslas platums, kurā fragmentāri parādās dažādi apstādījumi - aleju stādījumu fragmenti, krūmu rindas un grupas. Valdošās sugas – bērzi, liepas, kļavas. <i>Attēls. Esošās situācijas modelis</i> <i>Attēls. Esošie ielas apstādījumi gar daudzstāvu apbūvi Ikšķilē</i>	Daudzdzīvokļu māju teritorijas veidot pēc vienota dizaina, atbilstoši tam veidojot apstādījumus un labiekārtojumu. Svarīga saimniecisko zonu un autostāvieta izvietošana ārpus pagalma. Apstādījumu veidošanā jāsaglabā esošie vērtīgie koki. <u>Prasības/Ieteikumi/ Varianti:</u> - integrēt esošos dzīvžogus vai to fragmentus jaunajā apstādījumu struktūrā; - integrēt esošos kokus un krūmus jaunajos pagalmu apstādījumos, atjaunojot un uzturot to formu un noteiktu augstumu; - veidot aizsargstādījumus no mūžzaļajiem augiem un ziedošajiem krūmiem gar pieguļošajām tehniskajām un ražošanas teritorijām; - pēc iespējas vairāk izmantot ziedošus nelielus kokus un krūmus; - neizmantot augus ar lieliem vainagiem, ar izteikti dzeloņainām daļām, indīgus augus un alergēnus augus (ar pūkām). <i>Attēls. Plānotās situācijas modelis</i> <i>Attēls. Koku vainagu izmēri ir samērojami ar ēku izmēriem / Malme, Zviedrija /</i>	<u>Ieteicamais sortiments:</u> Mūžzaļie aizsargstādījumi (vēja koridoriem): • Parastā egļe (Picea abies), • Serbijas egļe (Picea omorica), • Eiropas ciedrupriede (Pinus cembra), • Maķedonijas priede (Pinus peuce), • Sibīrijas ciedrupriede (Pinus sibirica) Ziedošie augi: • Skarainā hortenzija (Hydrangea paniculata), • Lemuāna filadelfs (Philadelphusxlemonei), • Parastā klinšrozīte šķ. (Potentilla fruticosa), • Pelēkā spireja šķ (Spiraea x cinerea), Japānas spireja (Spiraea japonica), • Vanhuta spireja (Spiraea x vanhouttei), • Ungārijas ceriņš (Syringa josikaea), • Parastais ceriņš (Syringa vulgaris) • Malus (dekoratīvas ābeļu šķirnes)

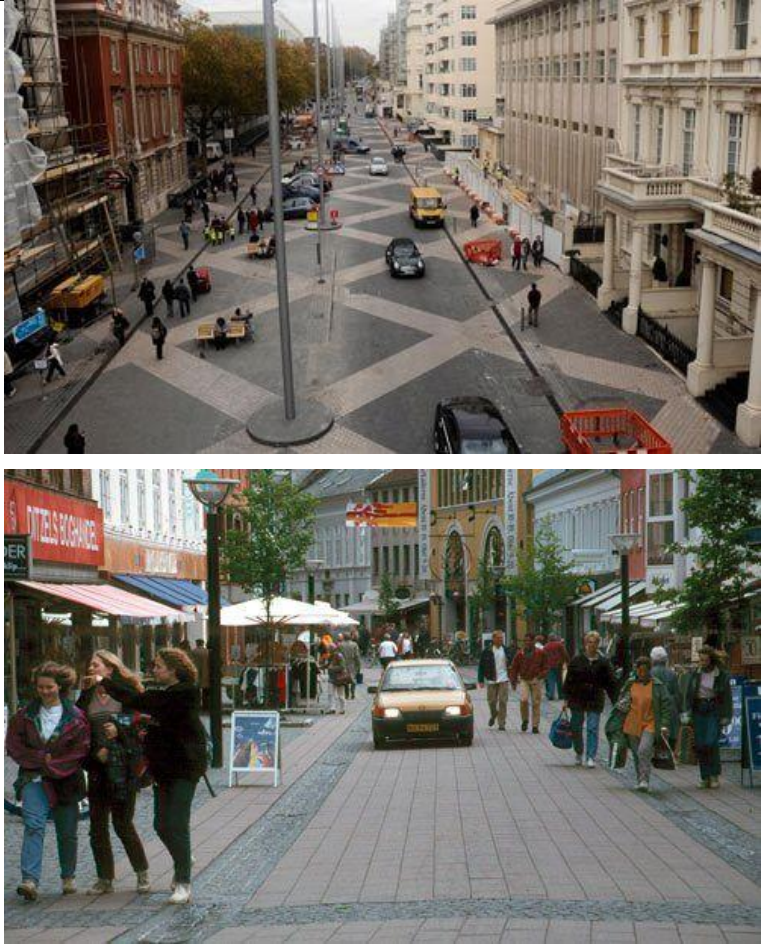
Apstādījumu tips/ apakštīps	Esošā situācija/ problemātika	Plānotā situācija/ ieteikumi	Augu sortiments
		<i>foto N.Ļitavska</i>	
Ielu un ceļu apstādījumi – Gar sabiedriskajām, jaukta darījuma apbūves teritorijām (<i>saskaņā ar Ikšķiles novada teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu</i>)			
Ielu un ceļu apstādījumi – Gar sabiedriskajām, jaukta darījuma apbūves teritorijām <u>Krustojumi</u>	Ikšķiles centrālajā daļā veidojas sarežģītas telpiskas struktūras ārtelpā ar intensīvo ielu krustojumiem, dzīvojamo pagalmu tuvumu un publiskās apkalpes objektiem – veikaliem, autoservisiem, fitnesa klubiem utt.. No vienas puses šīs teritorijas kalpo kā Ikšķiles pilsētas vizītkarte, bet no otras puses tām ir jāpilda vairākas papildus funkcijas. <i>Attēls. Esošās situācijas modelis</i> <i>Attēls. Esošā situācija</i>	Publiskās apbūves teritorijas veidot pēc vienotā dizaina, izmantojot tos veidojošus elementus (kokus, dzīvžogus un citus apstādījumu un labiekārtojuma elementus). <u>Prasības/Ieteikumi/ Varianti:</u> - integrēt esošos kokus un krūmus jaunajos publiskās apbūves teritoriju apstādījumos, atjaunojot un uzturot to formu un noteiktu augstumu; - apstādījumos nedrīkst izmantot indīgus, ērkšķainus vai alerģiju izraisošus augus; - teritorijas pie ieejām publiskās ēkās vēlams veidot kā reprezentatīvas teritorijas, kas akcentētu galveno ieeju iestādē, tās būtu arī vietas īslaicīgo apstādījumu izvietojumam. - apstādījumos galvenokārt izmantojami dekoratīvi augi, puķu dobēs - visu vasaru ziedošās, viengadīgās puķes; - objektu akcentēšanai var izmantot alejas un rindveida stādījumus; - apstādījumos izmantojami dizaina koncepcijai atbilstošās krāsu paletes kokaugi ar krāsainām lapām, ziediem vai stumbra daļām <i>Attēls. Plānotās situācijas modelis</i>	<u>Ieteicamais sortiments:</u> Augi alejām un rindu stādījumiem: • Lauku kļava (Acer campestre), • Parastā kļava (Acer platanoides), • Zviedrijas pīlādzis (Sorbus intermedia), • Krimas liepa (Tilia x euchlora), • Platlapu liepa (Tilia platyphyllos) Kokaugi ar dažādu lapu krāsu: • Tunberga bārbele šķ. (Berberis thunbergii ‘Atropurpurea’, ‘Aurea’, ‘Erecta’, utt), • Baltais grimonis šķ. (Cornus alba ‘Aurea’, ‘Elegantissima’, utt), • Parastais ligustrs šķ. (Ligustrum vulgare ‘Aurea’), • Irbeņlapu fizokarps šķ. (Physocarpus opulifolius ‘Diabolo’, ‘Luteus’), • Melnais plūškoks šķ. (Sambucus nigra ‘Aurea’, ‘Albovariegata’), • Japānas spireja šķ. (Spiraea japonica ‘Golden Princess’, ‘Gold Mound’, ‘Macrophylla’ utt.), • Parastais filadelfs šķ. (Philadelphus coronarius ‘Aureus’) • Salix (kārkli)
Ielu un ceļu apstādījumi – Gar	Ikšķiles ainavas īpatnības ir mozaikveida rakstura ainavtelpa, kurā mijas gan līdzens reljefs, gan nogāzes.	Plānojot ielu apstādījumus reljefa situācijā, ir svarīgi iekļaut pašas nogāzes esošos apstādījumus jaunajās apstādījumu grupas arī nogāzēs. Nogāzes ir	<u>Ieteicamais sortiments:</u>

Apstādījumu tips/ apakštips	Esošā situācija/ problemātika	Plānotā situācija/ ieteikumi	Augu sortiments
sabiedriskajām, jaukta darījuma apbūves teritorijām <u>Reljefā</u>	Vienā no centra apkaimēm ainavtelpa veidojas reljefainā vietām ar izteiksmīgām nogāzēm. Nogāzes ir grūti kopjamas teritorijas, kur var veidoties arī augsnes erozijas pazīmes. <i>Attēls. Esošās situācijas modelis</i> <i>Attēls. Peldu iela – nogāzes</i>	lieliska vizuāli pārskatāma reprezentācijas virsma, kas pateicoties slīpumam, eksponējas visvairāk. <u>Prasības/Ieteikumi/ Varianti:</u> - integrēt esošos kokus un krūmus jaunajos publiskās apbūves teritoriju apstādījumos, atjaunojot un uzturot to formu, un noteiktu augstumu; - apstādījumos izmantojami dizaina koncepcijai atbilstošās krāsu paletes kokaugi ar krāsainām lapām, ziediem vai stumbra daļām - nogāzes zāliens jāveido kā puķu pļavu, samazinot pļaušanas reizes; -uz nogāzes var izvietot daudzgadīgus sīpolpuķu stādījumus (zīlsniedzes, sniegpulksteniši, krokusi utt.) <i>Attēls. Plānotās situācijas modelis</i> <i>Attēls. Nogāžu apstādījumi</i>	Lapu kokaugi ar dažādu lapu krāsu: • Tunberga bārbele šķ. (Berberis thunbergii ‘Atropurpurea’, ‘Aurea’, ‘Erecta’, utt), • Baltais grimonis šķ. (Cornus alba ‘Aurea’, ‘Elegantissima’, utt), • Parastais ligustrs šķ.(Ligustrum vulgare ‘Aurea’), • Irbeņlapu fizokarps šķ.(Physocarpus opulifolius ‘Diabolo’, ‘Luteus’), • Melnais plūškoks šķ.(Sambucus nigra ‘Aurea’, ‘Albovariegata’), • Japānas spireja šķ. (Spiraea japonica ‘Golden Princess’, ‘Gold Mound’, ‘Macrophylla’utt.), • Parastais filadelfs šķ. (Philelphus coronarius ‘Aureus’)
Ielu un ceļu apstādījumi – Gar sabiedriskajām,	Baznīcas teritorijā ārpus žoga ir atsevišķie koki, stāvvietā, zems, pārskatāms nožogojums. Ielai kopumā neveidojas vienotā apstādījumu struktūra, kas varētu izcelt baznīcas teritoriju. Trotuāra nav, nav arī brīvas joslas gājēju ietves izvietošanai. Daugavas	Plānojot Daugavas prospekta apstādījumus ir svarīgi baznīcas teritoriju izcelt ar rindveida stādījumiem vai dzīvžogu un nodalīt to no privātmāju apbūves.	<u>Ieteicamais sortiments:</u>

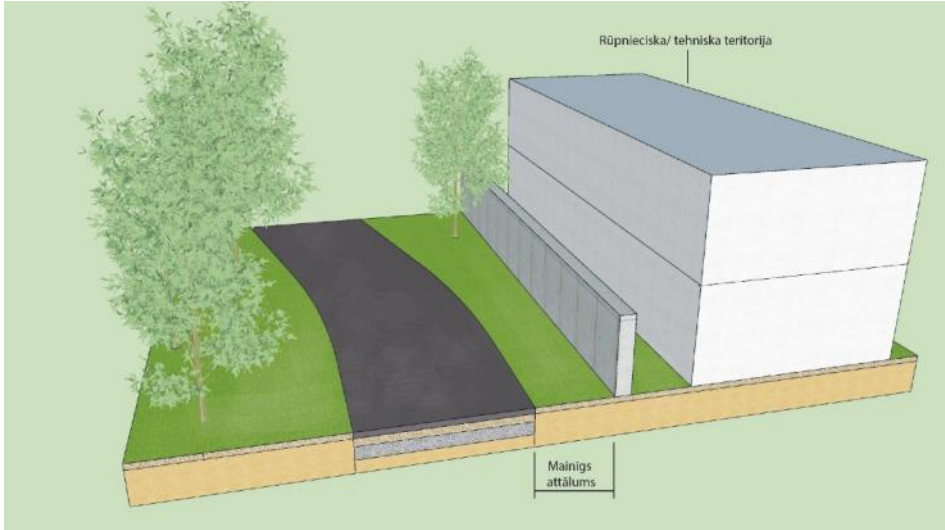
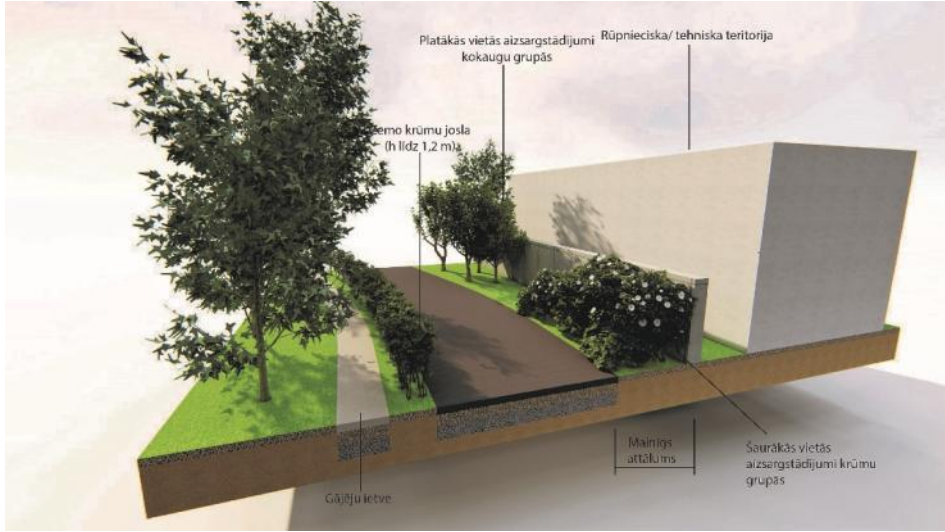
Apstādījumu tips/ apakštīps	Esošā situācija/ problemātika	Plānotā situācija/ ieteikumi	Augu sortiments
jaukta darījuma apbūves teritorijām <u>Baznīca</u>	prospektam ir šosejas šķērsojumi caur tuneli. Attēls. Esošās situācijas modelis	<u>Prasības/Ieteikumi/ Varianti:</u> - integrēt esošos kokus un krūmus jaunajos publiskās apbūves teritoriju apstādījumos, atjaunojot un uzturot to formu, un noteiktu augstumu; - apstādījumos izmantojami dizaina koncepcijai atbilstošās krāsu paletes kokaugi ar krāsainām lapām, ziediem vai stumbra daļām; - gar baznīcu izvietot zemus dzīvžogus; - ar apstādījumiem neaizsegt baznīcas apjomus, saglabājot skatus; - ielas ārtelpa veidojama kā viena līmeņa iela un gājēju zona, kur priekšroka dota gājējiem. Attēls. Plānotas situācijas modelis	Augi cirptiem dzīvžogiem: - Spožā klintene (Cotoneaster lucidus), - Parastais ligustrs (Ligustrum vulgare), - Zelta jāņoga (Ribes aureum),
Ielu un ceļu apstādījumi – Gar sabiedriskajām, jaukta darījuma apbūves teritorijām <u>Bērnu dārzs</u>	Lībiešu ielas posms gar jauno bērnu dārzu – ielas ārtelpa ar izbūvētu gājēju ietvi. Apstādījumu struktūru veido priežu mežs, kas ir, daļēji saglabāts bērnu dārza teritorijā, ka arī atsevišķo krūmu grupas gar privātmāju apbūvi. Attēls. Esošās situācijas modelis	Plānojot apstādījumu sistēmu gar bērnu dārza teritoriju ir svarīgi nodalīt privāto apbūvi un saglabāt esošo priežu meža auru. <u>Prasības/Ieteikumi/ Varianti:</u> - integrēt esošos kokus un krūmus jaunajos publiskās apbūves teritoriju apstādījumos, atjaunojot un uzturot to formu, un noteiktu augstumu; - apstādījumos izmantojami dizaina koncepcijai atbilstošās krāsu paletes kokaugi ar krāsainām lapām, ziediem vai stumbra daļām - gar bērnu dārzu veidot ziemciešu un zālveida ziemciešu joslu; - saglabāt priežu meža noskaņu.	<u>Ieteicamais sortiments:</u> Ziemciešu un zālveida ziemciešu sortiments: - Rudbeckia subtomentosa - Echinacea - Helenium hybrida - Heliopsis helianthoides - Achillea filipendulina - Carex conica - Calamagrostis x acutiflora - Deschampsia caespitosa - Helictotrichon empervirens - Koeleria glauca - Miscanthus sinensis - Molinia caerulea

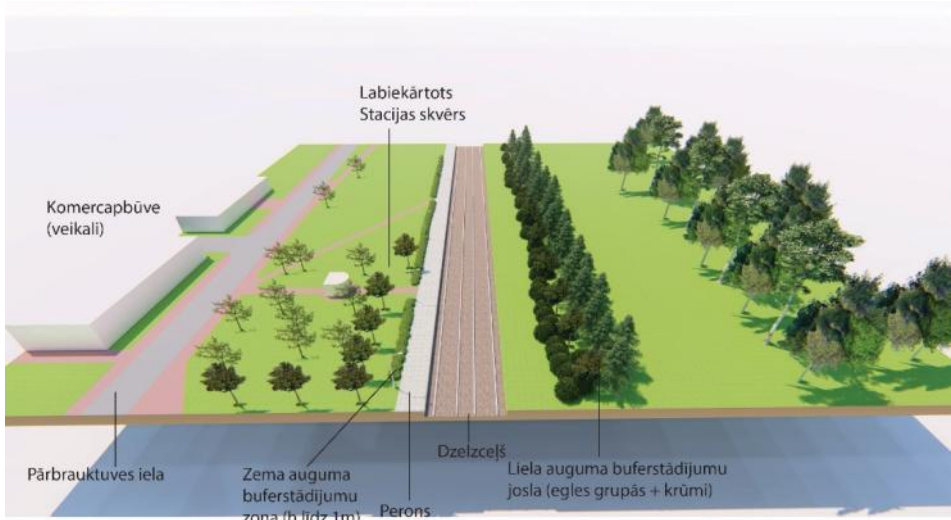
Apstādījumu tips/ apakštips	Esošā situācija/ problemātika	Plānotā situācija/ ieteikumi	Augu sortiments
		 Attēls. Plānotās situācijas modelis	- Panicum virgatum - Pennisetum alopecuroides - Sesleria caerulea - Sporobolus heterolepis - Stipa calamagrostis
Ielu un ceļu apstādījumi – Gājēju ielas/ ielas ar dalīto vien līmeņa telpu (saskaņā ar Ikšķiles novada teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu)			
Ielu un ceļu apstādījumi – <u>Stacijas iela</u>	Stacijas iela ir viena no svarīgām gājēju pārvietošanas virzieniem, kas sakas pie stacijas, un, izejot zem A6 šosejas, pieslēdzas autobusu pieturām, tālāk ved Daugavas virzienā. Stacijas iela savieno pilsētas divas daļas, ko sadala šoseja un ir pilsētas reprezentatīva iela, jo tā rada pirmo iespaidu tūristiem, kas ieradušies autobusu. Stacijas iela iet ierakumā, līdz ar to veidojas nogāzes un pakāpienu, bet ir jārisina vides pieejamības jautājumi. Attēls. Esošā situācija Stacijas ielā – gājēju tunelis	Stacijas ielas labiekārtojums un apstādījumu struktūras veidošana ir pilsētas viena no prioritātēm, kā pilnveidos Ikšķiles identitātes stiprināšanu un sakārtotas vides kvalitāti. Iela veidojama ar gājēju prioritāti un atsevišķi posmi, ka tikai gājēju iela. <u>Prasības/Ieteikumi/ Varianti:</u> - integrēt esošos kokus un krūmus jaunajos publiskās apbūves teritoriju apstādījumos, atjaunojot un uzturot to formu, un noteiktu augstumu; - apstādījumos izmantojami dizaina koncepcijai atbilstošās krāsu paletes kokaugi ar krāsainām lapām, ziediem vai stumbra daļām - veidot infrastruktūru, kas paredzētā gājējiem un riteņbraucējiem’; - pēc iespējas izdalīt riteņbraucēju joslu; - nodrošināt vides pieejamību nokļūšanai uz autobusu pieturām; - iela izvietot īslaicīgus apstādījumus – vasaras puķes un vides objektus;	<u>Ieteicamais sortiments:</u> Nogāzēm - Salix daphnoides - Cotoneaster - Cytizis - Eleagnus - Genista - Stephanandra - Symphoricarpus - Rosa rugosa - Ribes alpinum Vidēja auguma krūmu stādījumi: - Skarainā hortenzija (Hydrangea paniculata), - Ungārijas ceriņš (Syringa josikaea), - Parastais ceriņš (Syringa vulgaris), - Irbeņlapu fizokarps

Apstādījumu tips/ apakštips	Esošā situācija/ problemātika	Plānotā situācija/ ieteikumi	Augu sortiments
	 Attēls. Esošā situācija Stacijas ielā – gājēju tunelis un ietves posms	 Attēls. Gājēju un rītnābraucēju joslas.	(Physocarpus opulifolius), • Melnais plūškoks (Sambucus nigra), • Parastā irbene (Viburnum opulus). Zema auguma krūmu stādījumi: • Lemuāna filadelfs (Philadelphusxlemonei), • Parastā klinšrozīte šķ. (Potentilla fruticosa), • Majrozīte (Rosa pimpinifolia), • Rievainā roze (Rosa rugosa), • Pelēkāš spirejas šķ. (Spiraea x cinerea), • Japānas spireja (Spiraea japonica), • Vanhuta spireja (Spiraea x vanhouttei)
Ielu un ceļu apstādījumi – <u>Daugavas prospekts</u>	Daugavas prospekts šķērso visu pilsētu virzienā no stacijas līdz Daugavas promenādei un ir viena no prioritāri attīstāmām ielām. Daugavas prospekta ainavtelpas raksturs ir mainīgs – no klusas mazas ieliņas ar gājējiem līdz intensīvam ielas posmam. Daugavas prospekta esošo apstādījumu struktūru veido fragmentāri aleju stādījumi, krūmu grupas un joslas. Vienots apstādījumu raksturs nav nolasāms.	Apstādījumu koncepcijas ietvaros Daugavas prospekts ir viena no prioritārām ielām, kam jāveicina pilsētas atpazīstamība un reprezentativitāte, izmantojot vienotu apstādījumu struktūru un augstas kvalitātes labiekārtojumu. Iela attīstāma par prioritāti nosakot gājēju un velosipēdistu drošas pārvietošanās iespējas. Ieteicas atsevišķos posmos veidot kā viena līmeņa (gan braucamā daļa, gan gājēju zona) “<i>Shared street space</i>”, dažos kā gājēju ielu. <u>Prasības/Ieteikumi/ Varianti:</u> - integrēt esošos kokus un krūmus jaunajos apstādījumos, atjaunojot un uzturot to formu, un noteiktu augstumu; - apstādījumos izmantojami dizaina koncepcijai atbilstošās krāsu paletes kokaugi ar krāsainām lapām, ziediem vai stumbra daļām; - veidot infrastruktūru, kas paredzētā gājējiem un velosipēdistiem; pēc iespējam izdalīt riteņbraucēju joslu; - ielā izvietot īslaicīgus apstādījumus ar vasaras puķēm un un vides objektus.	<u>Ieteicamais sortiments:</u> • Ziemcietes, • zālveida ziemcietes, • Japānas spireja šķ. • Tunberga bārbele šķ. Augi kastēm: • Ložņīgā kārkla šķ. (Salix repens ‘Nitida’) • Bērslapu spireja (Spiraea betulifolia) • Iegrieztā stefanandra šķ. (Stephanandra incida ‘Crispa’)

Apstādījumu tips/ apakštīps	Esošā situācija/ problemātika	Plānotā situācija/ ieteikumi	Augu sortiments
	 <i>Attēls. Daugavas prospekts – esošā situācija</i>	 <i>Attēls. Apvienotas vienlīmeņu ielas piemērs</i>	• Dammera klintene (Cotoneaster dammeri) Vidēja auguma krūmu stādījumi: • Skarainā hortenzija (Hydrangea paniculata), • Ungārijas ceriņš (Syringa josikaea), • Parastais ceriņš (Syringa vulgaris), • Irbeņlapu fizokarps (Physocarpus opulifolius), • Melnais plūškoks (Sambucus nigra), • Parastā irbene (Viburnum opulus) Zema auguma krūmu stādījumi: • Lemuāna filadelfs (Philadelphusxlemonei), • Parastā klinšrozīte šķ. (Potentilla fruticosa), • Majrozīte (Rosa pimpinifolia), • Rievainā roze (Rosa rugosa), • Pelēkā spireja šķ (Spiraea x cinerea), • Japānas spireja (Spiraea japonica), • Vanhuta spireja (Spiraea x vanhouttei)
Ielu un ceļu apstādījumi – Gar „zaļajām” teritorijām <i>(saskaņā ar Ikšķiles novada teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu)</i>			
Ielu un ceļu apstādījumi – <u>Gar „zaļajām” teritorijām</u>	Ielu apstādījumu struktūra gar plašākām apstādījumu teritorijām Ikšķiles pilsētā veidojas nevienmērīgi, lielāko uzsvāru liekot uz šo teritoriju attīstību un mazāku uz ielas ārtelpas attīstību. Līdzīga situācija veidojas arī gar mežu masīviem.	Plānojot ielu apstādījumus gar zaļām teritorijām un mežiem ir svarīgi ieskaitīt ielas apstādījumus kopējā zaļās teritorijas attīstībā. <u>Prasības/Ieteikumi/ Varianti:</u> - integrēt esošos kokus un krūmus jaunajos apstādījumos, atjaunojot un uzturot to formu, un noteiktu augstumu;	<u>Ieteicamais sortiments:</u> Vidēja auguma krūmu stādījumi: • Skarainā hortenzija (Hydrangea paniculata), • Ungārijas ceriņš (Syringa

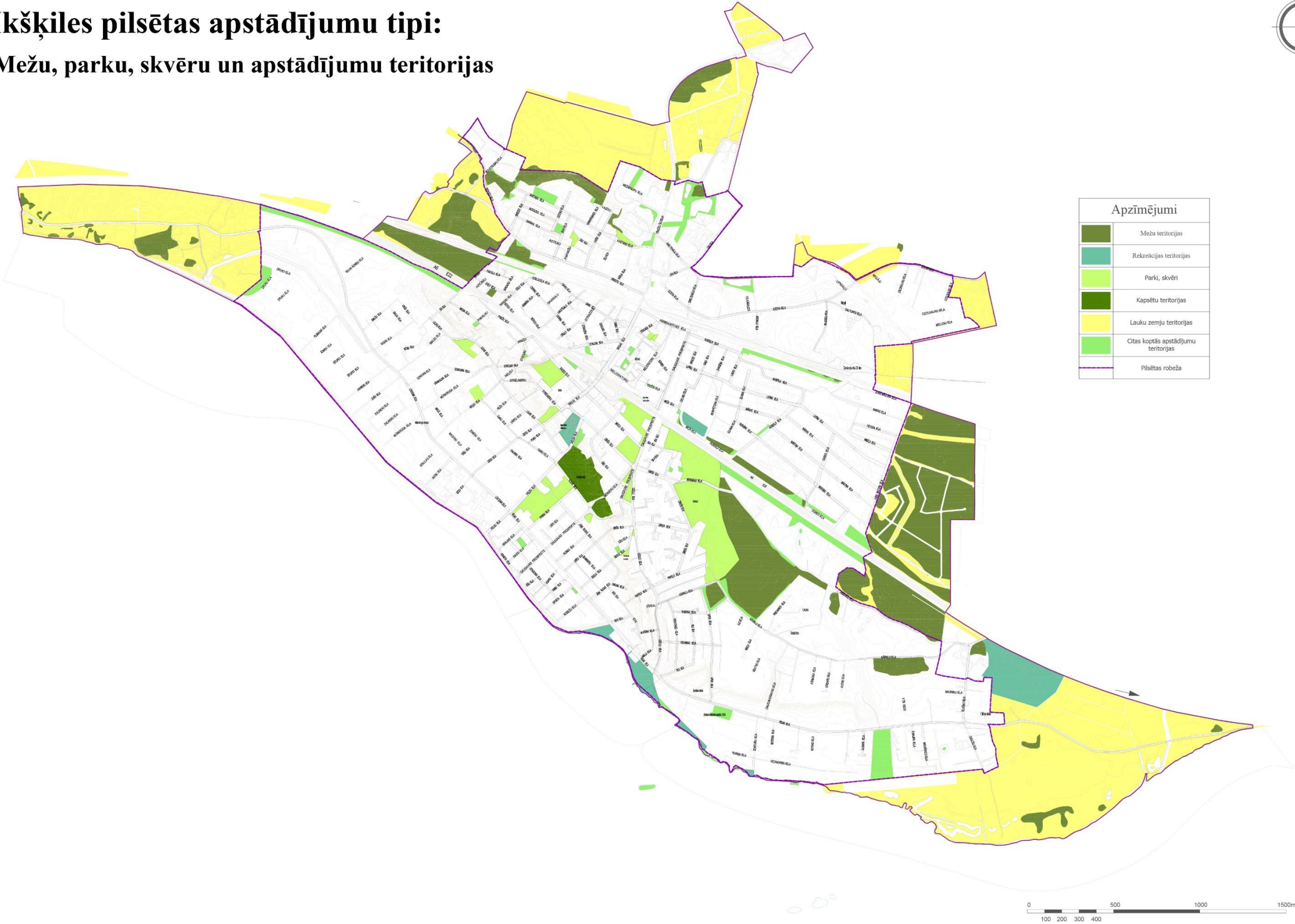
Apstādījumu tips/ apakštips	Esošā situācija/ problemātika	Plānotā situācija/ ieteikumi	Augu sortiments
	 Attēls. Esošās situācijas modelis Attēls. Esošās situācijas piemērs	- apstādījumos izmantojami dizaina koncepcijai atbilstošās krāsu paletes kokaugi ar krāsainām lapām, ziediem vai stumbra daļām; - veidot infrastruktūru, kas paredzētā gājējiem un velosipēdistiem; pēc iespējas izdalīt riteņbraucēju joslu; - veidot trotuāru zaļās teritorijas pusē; - nodalīt privāto apbūvi no publiski pieejamās zaļās teritorijas. Attēls. Plānotās situācijas modelis Attēls. Gājēju ietve parka pusē	josikaea), • Parastais ceriņš (Syringa vulgaris), • Irbeņlapu fizokarps (Physocarpus opulifolius), • Melnais plūškoks (Sambucus nigra), • Parastā irbene (Viburnum opulus) Zema auguma krūmu stādījumi: • Lemuāna filadelfs (Philadelphus x lemonii), • Parastā klinšrozīte šķ. (Potentilla fruticosa), • Majrozīte (Rosa pimpinifolia), • Rievainā roze (Rosa rugosa), • Pelēkā spireja šķ. (Spiraea x cinerea), • Japānas spireja (Spiraea japonica), • Vanhuta spireja (Spiraea x vanhouttei)

Apstādījumu tips/ apakštīps	Esošā situācija/ problemātika	Plānotā situācija/ ieteikumi	Augu sortiments
Ielu un ceļu apstādījumi – Gar rūpnieciskām un tehniskām teritorijām <i>(saskaņā ar Ikšķiles novada teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu)</i>			
Ielu un ceļu apstādījumi – <u>Gar rūpnieciskām un tehniskām teritorijām</u>	Gar rūpniecības teritorijām brīvās no ceļa klātnes joslas parasti ir ar spontāni veidojušos veģetāciju, parādās pioniersugas – bērzi, priedes, kārkli. Speciālas bufestādījumu joslas nav veidotas. Teritorijas ir viegli pārskatāmas un bieži vien atklāj nepievilcīgu skatu, kas kopumā pazemina kopējo Ikšķiles pilsētas vizuāla tēla kvalitāti. Bufestādījumiem paredzamās brīvās joslas platums ir mainīgs – no 1 līdz 10m <i>Attēls. Esošās situācijas modelis</i> <i>Attēls. Esošās situācijas piemērs</i>	Rūpniecības teritoriju bufestādījumi detāli ir izskatīti nodaļā par rūpniecības zonu apstādījumu struktūras veidošanu. Rūpnieciskās apbūves teritorijas veidot pēc vienotas dizaina noskaņas atsevišķām apkaimēm un izmantot vienotā dizaina tēla veidotājelementus – kokus, dzīvžogus un labiekārtojuma elementus. <u>Prasības/Ieteikumi/ Varianti:</u> - veidot bufestādījumus starp rūpniecības objektiem un dzīvojamās zonām, ielām un ceļiem; -bufestādījumiem jānodrošina vizuālā, skaņu un smaku barjera, pēc iespējas jānorobežo vēja koridori; -aizsargstādījumu risinājums ieteicams gar objektiem, kas rada nelielu gaisa un/vai trokšņu piesārņojumu, kā arī objektiem, kuru pieguļošā teritorija vai pats objekts veido vizuālo piesārņojumu ainavā; - stādījumus veidot no koku rindām, kombinētām ar augstu vai vidēja augstuma lapu krūmu joslām; - ja ir iespēja, veidot reljefa paaugstinājumus kombinācijā ar apstādījumiem, panākot efektīvāku norobežojumu; -aizsargstādījumu joslas gar lielām rūpniecības teritorijām jāveido kā mežaparka zonas; - ja teritorija atrodas blakus ielai, tad ielu apstādījumi integrējami aizsargstādījumos; -apstādījumu tipu izvēlas ņemot vērā divus kritērijus – „brīvās joslas” platumu un/vai objekta specifiku. <i>Attēls. Plānotās situācijas modelis</i>	<u>Ieteicamais sortiments:</u> Mūžzaļie aizsargstādījumi (vēja koridoriem): • Parastā egle (Picea abies), • Serbijas egle (Picea omorica), • Eiropas ciedrupriede (Pinus cembra), • Maķedonijas priede (Pinus peuce) Bufestādījumi: • Krastu kļava (Acer ginnala), • Parastā kļava (Acer platanoides), • Lauku kļava (Acer campestre), • Melnalksnis (Alnus glutinosa), • Korintes šķirnes (Amelanchier), • Kokveida karagāna (Caragana arborescens), • Baltais grimonis (Cornus alba), • Parastā lazda (Corylus avelana), • Eiropas segliņš (Euonymus europaeus), • Parastais smiltsērķšķis (Hippophae rhamnoides), • Baltais vītols (Salix alba), • Parastais pīlādzis (Sorbus aucuparia), • Parastā egle (Picea abies)

Apstādījumu tips/ apakštips	Esošā situācija/ problemātika	Plānotā situācija/ ieteikumi	Augu sortiments
Ielu un ceļu apstādījumi – Dzelzceļš <i>(saskaņā ar Ikšķiles novada teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu)</i>			
Ielu un ceļu apstādījumi – <u>Dzelzceļš</u>	Ikšķiles pilsētu šķērso un sadala dzelzceļa līnija, mazinot pilsētas daļu sasaisti. Šai tehniskā rakstura ainavtelpai ir buferstādījumi, kas kopumā ir labā stāvoklī, veidojot blīvus “zaļo sienu” fragmentus. <i>Attēls. Esošie buferstādījumi gar dzelzceļu</i> <i>Attēls. Esošās situācijas modelis – stacijas skvērs</i>	Dzelzceļa līnijas aizsargstādījumi veidojami visā tās garumā pilsētas robežās un gar novada ciemu teritorijām, lai mazinātu troksni, kā arī vietām aizsegtu skatu un tehniskā rakstura teritorijām. <u>Prasības/Ieteikumi/ Varianti:</u> -papildināt esošo kvalitatīvāko koku grupas ar jaunām koku un dažādu augstumu krūmu grupām. Augu izkārtojumu stādījumos skatīt griezumā; - ja ir iespēja, lielākam efektam kombinācijā ar stādījumiem veidot reljefa paaugstinājumu; -stādījumu struktūru veido lapu krūmu grupas joslveida izkārtojumā - tuvāk trokšņa avotam zemākie lapu krūmi, tālāk pakāpienveidā – aizvien augstāki lapu krūmi. <i>Attēls. Dzelzceļa līnijas plānotais modelis – Stacijas skvērs</i>	Mūžzaļie aizsargstādījumi: • Parastā egle (Picea abies), • Serbijas egle (Picea omorica), • Eiropas ciedrupriede (Pinus cembra), • Maķedonijas priede (Pinus peuce) Buferstādījumi: • Krastu kļava (Acer ginnala), • Parastā kļava (Acer platanoides), • Lauku kļava (Acer campestre), • Melnalksnis (Alnus glutinosa), • Korintes (Amelanchier), • Āra bērzs (Betula pendula), • Kokveida karagāna (Caragana arborescens), • Baltais grimonis (Cornus alba), • Parastā lazda (Corylus avelana), • Eiropas segliņš (Euonymus europaeus), • Parastais smiltsērķšķis (Hippophaea rhamnoides), • Baltais vītols (Salix alba), • Parastais pīlādzis (Sorbus aucuparia),

Dabas pamatnes teritorijas
Parku, skvēru un apstādījumu teritorijas
Kapsētu teritorijas

Ikšķiles pilsētas apstādījumu tipi: **Mežu, parku, skvēru un apstādījumu teritorijas**

Apzīmējumi	
	Mežu teritorijas
	Rekreācijas teritorijas
	Parki, skvēri
	Kapsētu teritorijas
	Lauku zemju teritorijas
	Citas koptās apstādījumu teritorijas
	Pilsētas robeža

5.5. Dabas pamatnes teritorijas

Dabas pamatnes teritorijas Ikšķilē un ciemos ir vērtīga dabas resursu rezerve visā Ikšķiles novadā, kas sniedz nozīmīgus ekosistēmu pakalpojumus (*Ecosystem services*). Ekosistēmu pakalpojumu pieeja ir jauna iespēja paskatīties uz dabas resursiem daudzpusīgi, izprotot teritorijas daudzveidīgas vērtības. Ekosistēmu pakalpojumu pieejas lietošana pašvaldībā var mainīt cilvēku attieksmi pret dabas aizsardzības sistēmu kopumā. Šobrīd no Latvijas sabiedrības puses dabas aizsardzība pārsvarā tiek skatīta kā nozare, kas aizsargā dažādas retu augu un dzīvnieku sugas, putnus un biotopus. Ekosistēmu pakalpojumu pieeja ļauj izprast dabas aizsardzību kā jomu, kas būtiska ikvienam sabiedrības loceklim, jo nodrošina vietējo ekosistēmu saglabāšanu, lai tās spētu cilvēkam sniegt kvalitatīvus ekosistēmu pakalpojumus un tādējādi nodrošinātu cilvēkam kvalitatīvu un pilnvērtīgu dzīves vidi. Ekosistēmu pakalpojumi ir ekosistēmu nodrošinātie materiālie un nemateriālie labumi. Piemēram, ekosistēmu pakalpojumi ietver pārtikas resursu nodrošināšanu (ogas, sēnes utt.), plūdu regulēšanas funkciju, augsnes erozijas un slimību uzliesmojumu mazināšanas funkciju, kā arī nemateriālās vērtības, piemēram, atpūtas un izglītības nodrošināšanu dabas teritorijās. Ekosistēmu pakalpojumu ekonomiskā novērtēšana ir ekosistēmu pakalpojumu vērtības aprēķināšana finanšu izteiksmē pēc noteiktas metodikas, ar mērķi sekmēt saprotamu dialogu ar politikas veidotājiem un citām sabiedrības grupām, lai skaidrotu dabas ilgtspējīgas un saudzīgas izmantošanas ekonomiskos ieguvumus ilgtermiņā.

Ikšķiles pilsētas dabas teritorijas veido Daugavas piekraste, priežu meži un pļavas. Ikšķilē ir arī īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, biotopi, augu atradnes, koki. Šo teritoriju apsaimniekošana un aizsardzība ir noteikta likumdošanā. Parējās dabas teritorijas veido vērtīgu pamatni, ko ikdienā izmanto iedzīvotāji un tūristi, bieži vien neaizdomājoties par šo teritoriju pienesumu un vērtību. Ir svarīgi saglabāt balansu starp dabisko un urbāno vidi. Tas ir realizējams, izprotot šo teritoriju sniegumu kopumā jeb tās sniegtos ekosistēmu pakalpojumus.

Attēls. Dabas teritoriju piemērs – meža teritorijas

Ikšķiles novadā viena no vērtībām ir dabas parks “Ogres zilie kalni”, kur ir jānodrošina pilsētas sasaite ar šī objekta infrastruktūru, piekļuves, autostāvvietas, informācijas stendi un norādes.

Svarīga ir arī dabas teritoriju loma “zaļo koridoru” un vienota “zaļā tīklojuma” veidošanā. „Zaļie koridori” un dabisko biotopu tīklojums nepieciešams ekoloģisko procesu nepārtrauktības nodrošināšanai un cilvēka dzīves vides daudzveidības un kvalitātes

nodrošināšanai. Ikšķiles pilsētas privātmāju blīvas apbūves teritorijas mijas ar lauku un dabas teritorijām, kas ir labs priekšnoteikums “zaļo koridoru” izveidei. “Zaļo koridoru” galvenais uzdevums ir veidot nepārtrauktu dažādu dabas pamatnes vai mākslīgi veidotu biotopu savstarpēju sasaisti. Par “zaļiem koridoriem” var kalpot arī ielu apstādījumi, kas savieno dabas teritorijas, parkus, skvērus. Ar “zaļo koridoru” palīdzību savienojot lielākas apdzīvotu vietu apstādījumu vienības, dabas teritorijas un ūdensteču krastmalas, ir iespējams paaugstināt esošo putnu un mazo dzīvnieku sugu populāciju dzīvotspēju, līdz ar to uzlabot esošo bioloģisko daudzveidību.

Attēls. Dabas teritoriju piemērs – priežu mežs

Attēls. Dabas teritoriju piemērs – Daugavas pļavas

Attēls. Dabas teritoriju piemērs - pļavas ar mežu fonā

5.6. Parku, skvēru un apstādījumu teritorijas

Ikšķiles pilsētas centrālā daļa ir samērā bagāta ar apstādījumu teritorijām, kas daļēji ir labiekārtotas un dažiem no objektiem ir skaidri mērķi, kā arī izstrādāti projekti. Esošām apstādījumu teritorijām ir nodrošināta regulāra kopšana. Parki, skvēri un citas apstādījumu teritorijas ir visbiežāk apmeklētās publiskās ārtelpas urbānā vidē, kas sniedz daudzveidīgas funkcijas. Kopumā ir svarīgi palielināt apstādījumu teritoriju funkcionalitāti, pielietojot multifunkcionālas un ilgtspējīgas plānošanas metodes, piedāvājot plašāku ārtelpas infrastruktūru, ko var izmantot dažādas vecuma un interešu grupas.

Estrāde

Estrādes teritorija ir viena no pazīstamākajām vietām Ikšķilē, kas piesaista tūristus un kalpo kā kultūras centrs iedzīvotājiem.

Esošās vērtības:

- Valsts nozīmes kultūras piemineklis;
- atpazīstama vieta Latvijas mērogā;
- izdevīgs novietojums – pilsētas centrālā daļa, kas ir viegli sasniedzama arī ar sabiedrisko transportu vai kājām;
- paveras izteiksmīgi skati uz Daugavu;
- atjaunots labiekārtojums.

Attēls. Esošā situācija - Estrāde

Nepieciešamie darbi:

- papildus funkciju ieviešana, veidojot multifunkcionālu publisko ārtelpu;
- Ikšķiles identitātes veidola stiprināšana, teritorijā iekļaujot atpazīstamas identitātes simboli, tūrisma informācija;
- apstādījumu sistēmas attīstīšana gar Peldu ielu, veidojot centram atbilstošus reprezentatīvus stādījumus;
- nogāžu sakārtošana;
- dekoratīva apgaismojuma attīstība;
- skatu saglabāšana un akcentēšana;
- nogāzes erozijas mazināšana, paredzot ekstensīvo zāliena apsaimniekošanu.

800-gades skvērs

Teritorija ir nesen rekonstrueta, veicot seguma nomaiņu, labiekārtojuma elementu uzstādīšanu, apstādījumu papildināšanu. Galvenā parka vērtība ir pieaugušie koki ar izciliem vainagiem un dendroloģiskā daudzveidība.

Esošās vērtības:

- pieaugušie koki, dendroloģiskās vērtības;
- piemiņas vieta;
- izdevīgs novietojums – pilsētas centrālā daļa;
- simbolika, kas nozīmīga Ikšķiles identitātes stiprināšanai.

Attēls. Esošā situācija – 800-gades skvērs

Nepieciešamie darbi:

- izvēlēto materiālu un vides elementu uzlabošana atbilstoši kopējam Ikšķiles tēlam;
- papildus funkciju ieviešana, veidojot multifunkcionālu publisko ārtelpu;
- atpūtas vietu apjoma palielināšana;
- esošo koku vērtību izcelšana un saglabāšana;
- apstādījumu struktūras attīstība kontekstā ar kopējo Ikšķiles tēlu.

Ozoliņu skvērs

Esošās vērtības:

- labiekārtota teritorija (*realizējas divās kārtās*);
- krāšņi apstādījumi;
- izdevīga atrašanās vieta – tuvu Daugavas promenādei un Domes ēkai;
- lieli koki.

Attēls. Esoša situācija – Ozoliņu skvērs

Nepieciešamie darbi:

- Stādījumu joslas veidošana skvēra un dzīvojamās teritorijas ārtelpu vizuālai nodalīšanai;
- autostāvvietas papildināšana;
- sasaiste ar Daugavas promenādi;
- vides objektu izvietošana, kas veido sasaisti ar Ikšķiles identitātes tēlu.

Parka ielas un Peldu ielas apstādījumu teritorija

Esošās vērtības:

- plaša zaļā teritorija;
- pieauguši koki ar izciliem vainagiem;
- teritorijas vēsturiskie aspekti;
- atrašanās vieta – tuvu pilsētas centram.

Attēls. Esošā situācija

Attēls. Esošā situācija

Nepieciešamie darbi:

- jauna parka attīstība – “Daugavas parks” (viena no attīstības vīzijām), ar savu identitāti un stāstu;
- labiekārtojuma elementu un infrastruktūras attīstība;
- apstādījumu sistēmas veidošana saskaņā ar kopējo Ikšķiles apstādījumu koncepciju;
- vides objektu izvietošana saskaņā ar Ikšķiles identitātes tēlu;
- esošās veģetācijas saglabāšana;
- parka stilistika pietuvināta esošajam biotopam – lapu koku pamežs un pļavas.

Attēls. Veca parka zālienu veidi – internsīvs un ekstensīvs zāliens

Attēls. Veco koku integrēšana parka plānojumā un pļavu tipa apstādījumi parkā

Attēls. Veco koku integrēšana parka plānojumā un pļavu tipa apstādījumi parkā

Attēls. Veco koku integrēšana prka plānojumā

Attēls. Pļavu tipa apstādījumu veidošana

Centrālais laukums (plānots starp Skolas, Lībiešu un Birzes ielu)

Centrālā laukuma teritorija ietver Peldu ielas daļu, zaļo zonu ar lieliem un vērtīgiem kokiem, ieplakām, kas atrodas tiešā tuvumā šosejai A6, estrādei, kultūras centram un skolai. Apsveicama izstrādātā projekta ideja apvienot laukumu un veidot to kā daudzfunkcionālu publisko ārtelpu, kas kalpos gan kultūras pasākumiem, gan skolas vajadzībām, gan kā pilsētas reprezentatīvā telpa.

Esošās vērtības:

- atrašanās vieta – kultūras centrs un skola, iebraukšana pilsētā no Rīgas virziena;
- pieaugušie koki;
- reprezentatīvā pilsētas ainava;
- vides objekti.

Attēls. Esošā situācija – Centra laukuma teritorija

Nepieciešamie darbi:

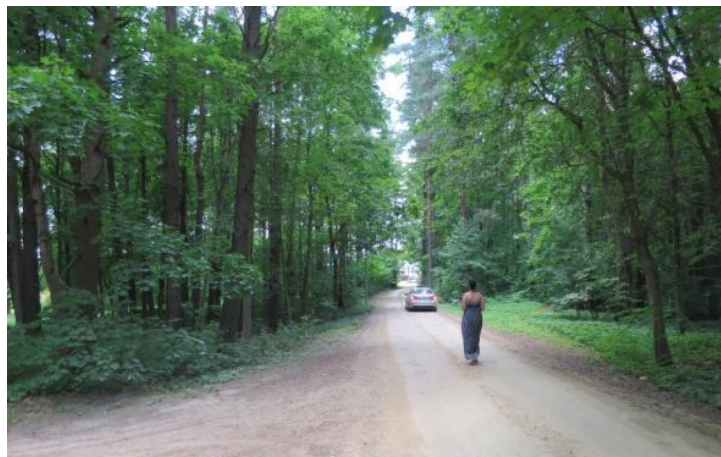
- darbi plānoti saskaņā ar izstrādāto tehnisko projektu, mainot Peldu ielas daļu un veidojot lielāku laukumu starp skolu un kultūras centru;
- laukuma papildināšana ar Ikšķiles identitātei atbilstošiem vides objektiem un īslaicīgiem apstādījumiem.

Lībiešu parks

Viena no lielākajām meža masīvu zonām Ikšķiles pilsētā, kas gan aizsargā pilsētu no A6 šosejas, gan tam ir nozīmīgs rekreācijas iespēju potenciāls. Svarīgi saglabāt mežu kā vienotas ainavas struktūras daļu ar tam raksturīgiem elementiem (priedes, pamežs, meža ainava un biotopi).

Esošās vērtības:

- pilsētas ‘zaļās plaušas’ un buferzona;
- plašs priežu meža masīvs ar tam atbilstošu veģetāciju un biotopiem;
- plašs rekreācijas potenciāls.

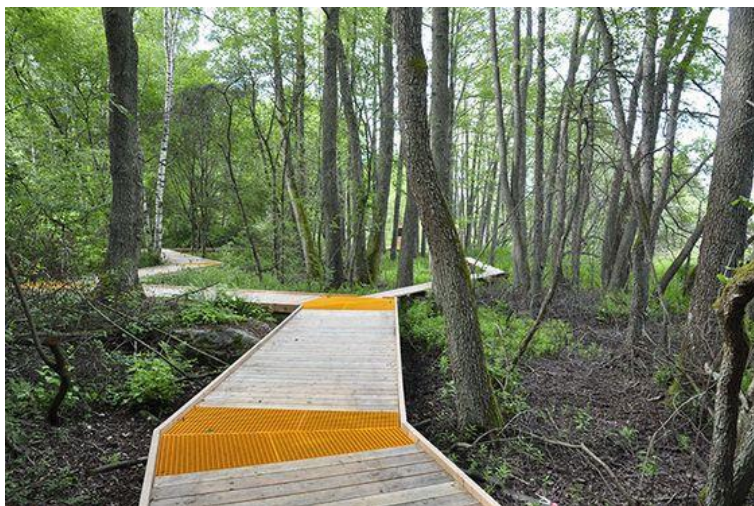
Attēls. Esošā situācija – Lībiešu parks

Nepieciešamie darbi:

- Lībiešu parka zonējuma izstrāde, veidojot aktīvās rekreācijas zonas un meža zonas ar neskartu veģetāciju (pamežu);
- parka infrastruktūras izveide atbilstoši zonējumam; labiekārtojuma un vides elementu izstrāde atbilstoši Ikšķiles pilsētas identitātei;
- transporta kustības ierobežošana, gājēju un velosipēdistu kustības organizēšana;
- aktīvo sporta veidu zonu izveide;
- Izglītojošās zonas izveide (bērnu dārza tuvumā);
- Buferzonas statusa saglabāšana;
- Koku saglabāšana un pameža veģetācijas sakārtošana atsevišķās zonās.

Attēls. Dzintaru Mežaparka piemērs

Attēls. Mežaparka piemērs (Arninge-Ullna Riparian Forest Park | Stockholm, Sweden)

Attēls. Mežaparka piemērs (Arninge-Ullna Riparian Forest Park | Stockholm, Sweden)

Attēls. Aktivitāšu zonas Lībiešu parkā

Attēls. Bērnu aktivitātes mežā

Attēls. Slidošanas trase mežā ziemas periodā

Attēls. Meža izglītības klasīte

Attēls. Meža instalācijas

Attēls. Vides objektu piemēri

Attēls. Vides objektu piemēri

Apstādījumu teritorija starp Stacijas ielu un skolu teritorijām

Esošās vērtības:

- vērtīga Mežaparka tipa teritorija ar gravu, ko veido Stacijas ielas posms;
- atrašanās vieta – atrodas centrā un viegli sasniedzams ar sabiedrisko transportu;
- pieaugušie koki ar pameža veģetāciju;
- labiekārtots aktivitāšu laukums;
- vides objekti;
- skolu tuvums;

Attēls. Esošā situācija

Nepieciešamie darbi:

- apstādījumu veidošana, ņemot vērā priežu meža biotopu;
- sasaistes veidošana ar Stacijas ielu, sasaiste ar mākslas un mūzikas skolu;
- vides pieejamības nodrošināšana piekļuvei parkā no Stacijas ielas puses;
- apstādījumu teritorijas rakstura un identitātes veidošana.

Bērnu parks “Minku parks”

Esošās vērtības:

- jaunizveidots objekts, daudzfunkcionāls;
- tuvu centram, ērti izmantojams iedzīvotājiem un tūristiem;
- bērniem droša un nožogota teritorija;
- sava identitāte un tematika;
- pieaugušie koki.

Attēls. Esošā situācija – Minku parks

Nepieciešamie darbi:

- otrās kārtas realizēšana;
- lielāka sasaiste ar blakus teritorijām;
- lielo koku kopšana un aizsardzība;
- buferstādījumu veidošana.

Stacijas skvērs

Esošās vērtības:

- atrašanās vieta;
- reprezentatīva pilsētas daļa;
- vairāki objekti – pieminēkli un piemiņas zīmes;
- dižkoki, pieaugušie koki.

Attēls. Esošā situācija – Stacijas skvērs

Nepieciešamie darbi:

- infrastruktūras pilnveidošana, papildus funkciju ieviešana;
- apstādījumu sistēmas integrēšana buferstādījumos;
- reprezentatīvas vides veidošana saskaņā ar Ikšķiles identitāti;
- īslaicīgu apstādījumu elementu izvietošana;
- vides objektu izvietošana;
- labierīcību uzlabošana / apsaimniekošana
- saimniecības zonas sakārtošana (atkritumu konteineru laukums);
- sasaistes veidošana ar Ikšķiles centru un tūrisma objektiem pa Daugavas prospektu.

5.7. Kapsētu teritorijas

Ikšķiles novada robežās kapsētu teritorijas atrodas pašā Ikšķiles pilsētas centrā un ir viena no zaļajām pilsētas teritorijām, jo šeit ir saglabājušies lielie koki. Luterāņu kapu un Pareizticīgo kapu teritorijas atrodas viena otrai blakus. Novadā ir vairākas citas senkapu un kapu teritorijas - Zemturu viduslaiku kapsēta, Kābeļu senkapi, Lielpāderu (*Liepāderu*) senkapi, Ankeršmitu senkapi.

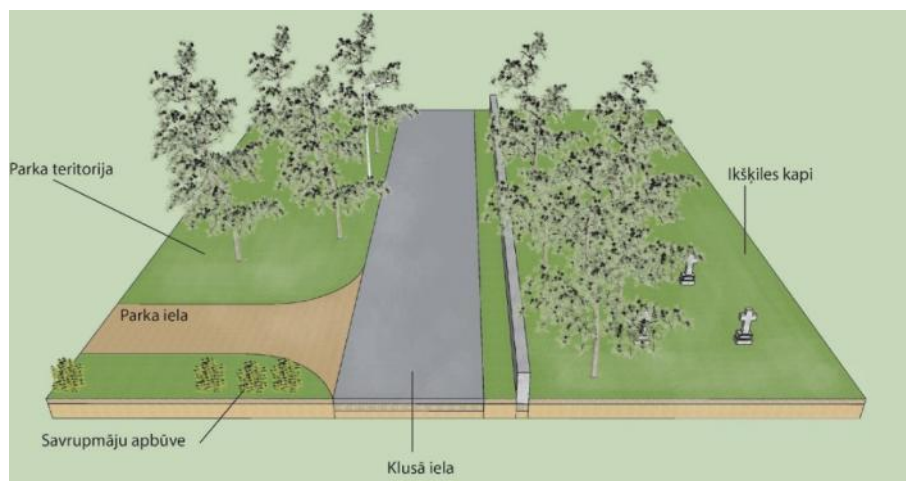
Pilsētvidē kapsētu teritorijas ir vieni no “zaļā tīklojuma” elementiem, kas dēļ lielajiem kokiem spēj uzlabot pilsētas mikroklimatu un ekoloģisko kvalitāti. Kapu teritorijas bieži vien ir ligzdošanas vieta putniem un patvērums maziem dzīvniekiem urbānajā vidē.

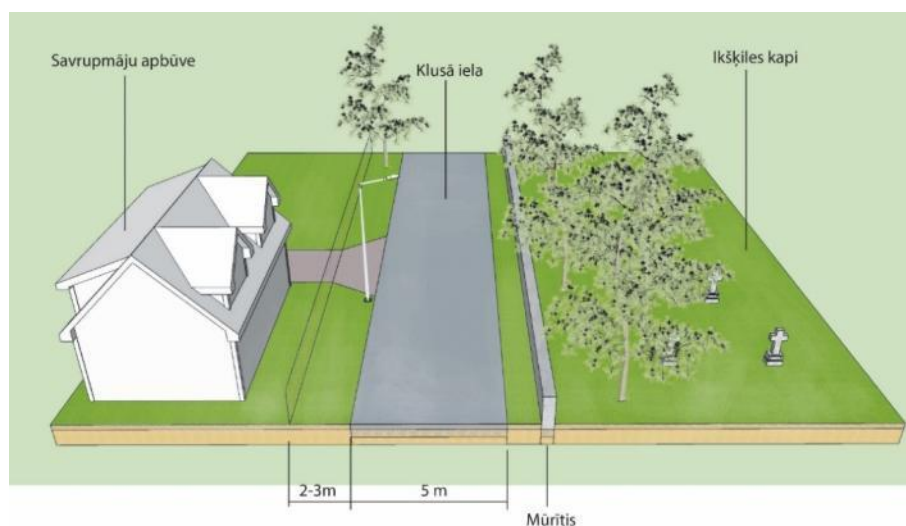
Attēls. Esošā situācija – Luterāņu kapi

Attēls. Esošā situācija – Pareizticīgo kapi

Attēls. Esošā situācija – 3D modelis/ kapētu teritorija robežojas ar parku

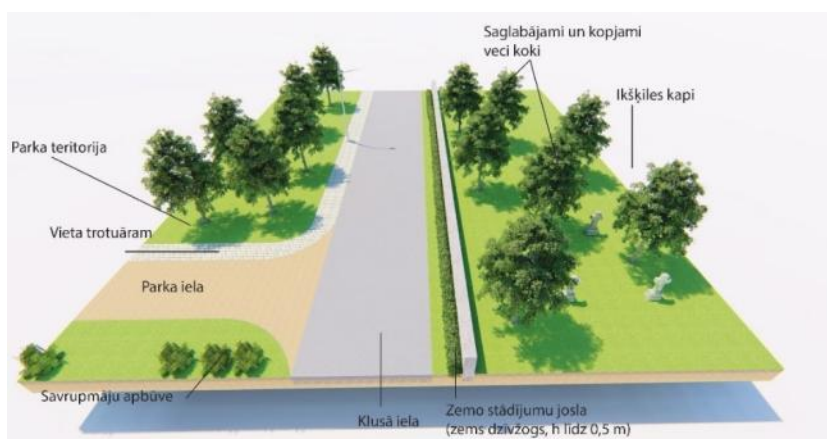

Attēls. Esošā situācija – 3D modelis/ kapētu teritorija robežojas ar privāto apbūvi

Kapsētu teritoriju kopšanā viens no galvenajiem uzdevumiem ir, saglabājot veco koku vērtību, savlaicīgi izzāģēt bīstamos zarus, regulēt koku līdzsvaru, kā arī saudzīgi kopt dabīgo zemesdzīvības dabisko veģetāciju.

Kapsētu teritorijai ir jānodrošina:

- atbilstoša vecu koku kopšana profesionāļu uzraudzībā;
- atbilstoša infrastruktūra;
- bufestādījumi no mūžzaļiem un lapu kokaugiemi;
- stilistiski vienoti labiekārtojuma elementi;
- dizainiski un filozofiski pārdomāta ainavtelpas kompozīcija, akcentējot ieejas kapsētu teritorijās, kā arī pulcēšanās laukumus vai objektus;
- dabas elementu saglabāšana;
- kapu kā kultūrvēsturiski nozīmīgas vides, nācijas tradīciju un vērtību atspoguļotāju akcentēšana;
- vairāku labiekārtotu saimniecisko zonu dažādās vietās kapu teritorijā veidošana, lai organizētu atkritumu savākšanu (kompostēšanai un prom vedamajiem atkritumiem).

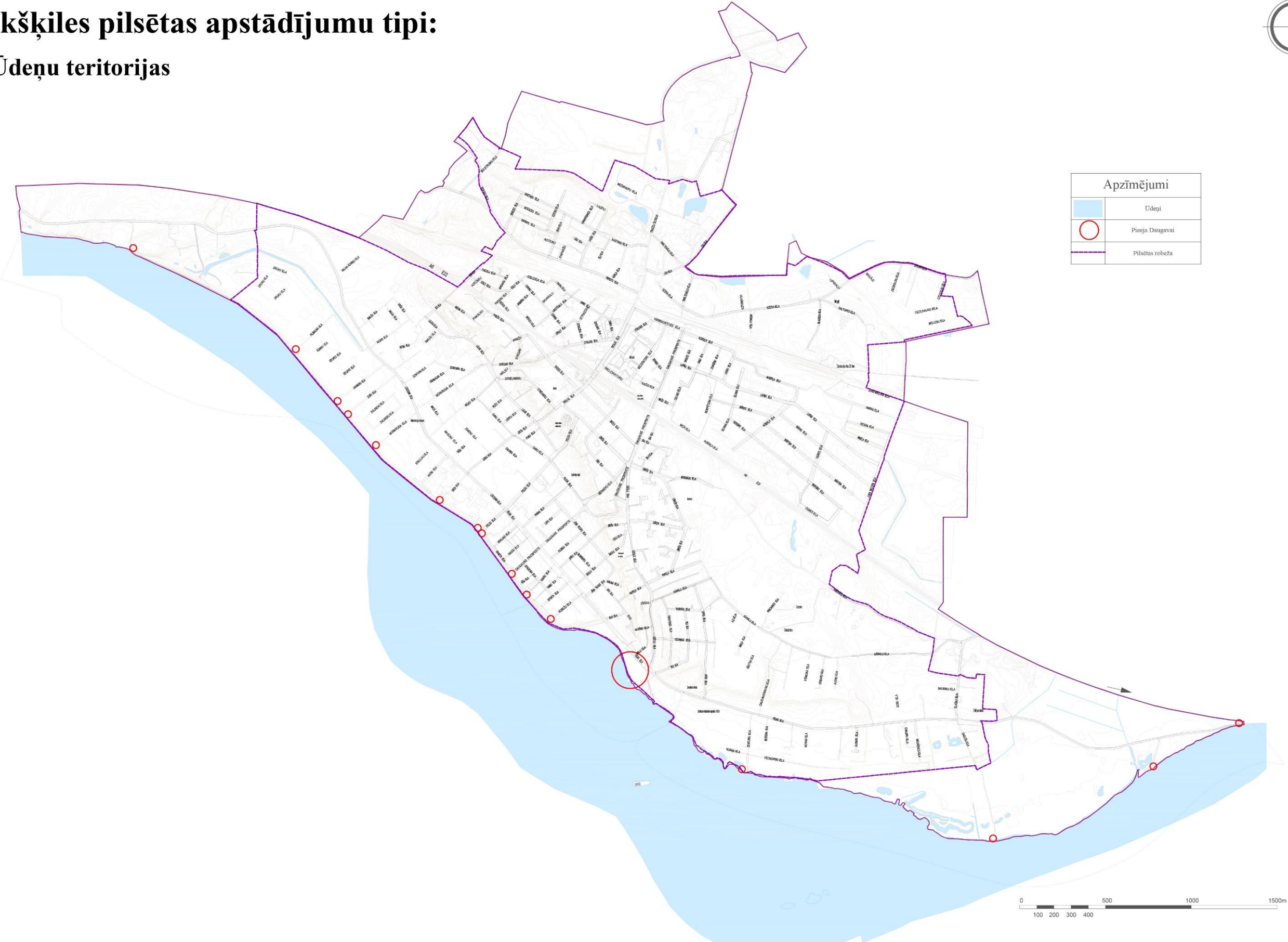
Attēls. Plānotā situācija – 3D modelis/ kapsētu teritorija robežojas ar parku

Attēls. Plānotā situācija – 3D modelis/ kapsētu teritorija robežojas ar privāto apbūvi

5.8. Ūdeņu teritorijas

Ikšķiles pilsētas apstādījumu tipi:
Ūdeņu teritorijas

5.8. Ūdeņu teritorijas

Ikšķile atrodas Daugavas krastā, kas sniedz gan daudz priekšrocību un iespēju, gan rada sarežģījumus un papildus investīcijas plūdu aizsardzības pasākumiem.

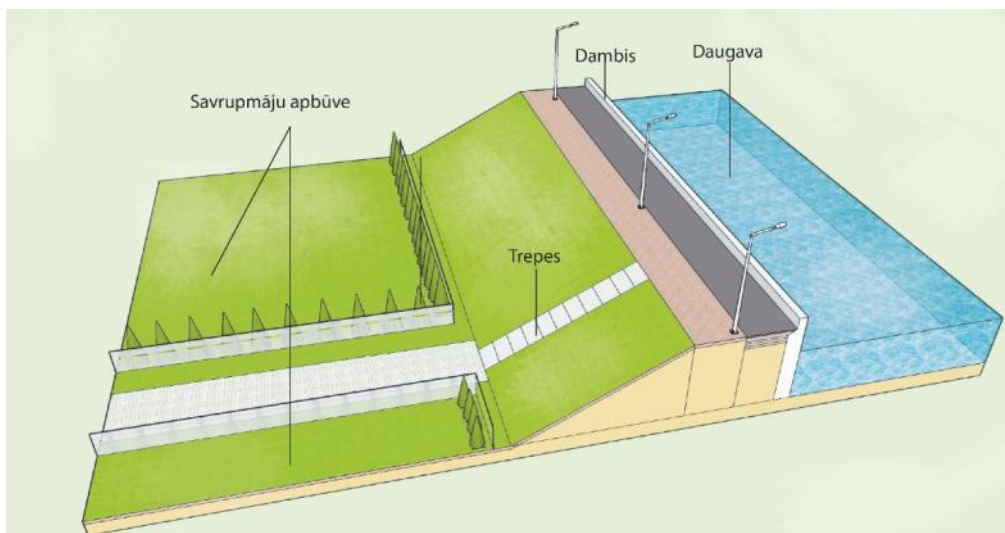
Robeža ar Daugavu ir vienlaikus aizsargdambja vieta un turpmākās Daugavas promenādes vieta. Upes ainava ir pievilcīga gan iedzīvotājiem, gan tūristiem, kā arī tas ir nozīmīgs ainavas un pilsētvides elements pašai Ikšķiles pilsētai.

Ūdensteces, ūdenstilpes un to krastu teritorijas ir svarīgi “zaļā tīklojuma un koridoru” elementi, kas sniedz ekosistēmu pakalpojumus Ikšķiles novadam kopumā.

Mūsdienās ūdenstilpes un ūdensteces Ikšķiles novadā ir liela pievienotā vērtība kopējam tēlam un ainavas kvalitātēm, tāpēc ir būtiski veicināt pieejamību šīm teritorijām, izstrādājot dažādus risinājumus. Lai varētu organizēt ūdens tuvumā atpūtu, izklaides un sporta aktivitātes, bieži vien virs ūdens ierīko dažādas konstrukcijas – terases, laipas, mākslīgas salas u.c. Tomēr Latvijas apstākļos jāreķinās ar ziemas periodu upēs, ezeros, mākslīgi veidotās ūdenskrātuvēs un ūdens līmeņa svārstībām plūdu laikā. Tāpēc krastmalu nostiprinājumiem un konstrukcijām uz ūdens jābūt izturīgām, lai tās netiktu aizskalotas ar straumi vai salauztas ar ledu. Ikšķiles centrālajā daļā šo funkciju pilda aizsargdambis. Tāpat jāatceras, ka mūsdienīgam ūdensteču krastmalas dizainam bez vizuālās un funkcionālās kvalitātes jāietver arī vietas ekoloģisko vērtību saglabāšana vai atjaunošana. Bieži vien krastu stiprināšanai izmanto akmeņus vai speciālus materiālus, kas laika gaitā ļauj ieviesties dažādiem augiem, kas veidos vērtīgus biotopus. Diemžēl aizsargdambja tehniskā konstrukcija neļauj veidot dabisku biotopu, tomēr var izmantot aizsargdambja brīvo nogāzi, lai palielinātu bioloģisko daudzveidību ūdens tuvumā, ieviešot pļavu tipa zālienu un piekrastei raksturīgo veģetāciju – zaļveida ziemcietes un ziemcietes. Koku stādīšana ir jāsaņem ar atbilstošām instancēm.

Attēls. Esošā situācija – aizsargdambis

Attēls. Esošā situācija – aizsargdambja 3 D modelis

No Aizsargjoslu likuma:

“Ja krastu veido vienlaidu dambis, aizsargjosla tiek noteikta līdz dambja ārējās nogāzes pakājei, ja citos normatīvajos aktos nav noteikts citādi.”

“Aizsargjoslas minimālais platums krastos pie aizsprosta un dambjiem ir 10 metru, maksimālais — 50 metru. Aizsargjoslas platumu mēra no aizsprosta vistālāk no ūdenstilpes vai ūdensteces izvirzītajām virszemes vai pazemes daļām, no dambja sausās nogāzes pamatnes vai arī no aizsprosta vai dambja drenāžas iekārtu vistālāk no ūdenstilpes vai ūdensteces izvirzītajām virszemes vai pazemes daļām, ja aizsprosts vai dambis aprīkots ar drenāžas iekārtām.”

Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 224-15 “Meliorācijas sistēmas un hidrotehniskās būves”:

“aizsargdambis – grunts hidrotehniska būve teritorijas aizsardzībai pret applūšanu”

“aizsargdambju sauso nogāzi aizsargā no nokrišņu iedarbības, nostiprinot ar zāļu sējumu, vai ar velēnojumu, vai citiem preterozijas materiāliem.”

Attēls. Esošā situācija – Daugavas teritorija bez aizsargdambja

Ūdenstilpes un ūdensteces ir ne tikai vizuāli un ekonomiski vērtīgs elements, bet tās var uzlabot arī ainavas ekoloģisko kvalitāti. Galvenās pozitīvās ietekmes:

- piekrastes josla ir nozīmīgs augu un dzīvnieku migrācijas koridors;
- piekrastes joslas dabiskie biotopi bieži vien ir mājvieta ūdensputniem un dažādiem dzīvniekiem;
- ūdenstilpes un ūdensteces darbojas kā efektīvi, dabiski dažādu noteces ūdeņu attīrītāji un filtri;
- ūdenstilpju un ūdensteču veidoto tīklu var veiksmīgi izmantot kā sasaistes biokoridorus, lielāku apstādījumu platību – parku, skvēru un citu objektu savienošanai / sasaistei.

Plānojot Daugavas promenādi, ir svarīgi iekļaut daudzveidīgas rekreācijas telpas, funkcijas un aktivitātes, nodrošinot atbilstošu infrastruktūru, bet saglabāt arī balansu starp dabisko un urbāno. Aizsargdambja izbūve ir funkcionāli nepieciešama darbība, kas diemžēl neatstāj iespēju saglabāt dabisko vidi. Tāpēc ir svarīgi veidot jauno vidi (promenādi) ar ekoloģiskā dizaina paņēmieniem – tuvināt dabiskai videi, neizmantojot svešzemju sugas vai ekoloģiski neiderīgu augu grupas.

Attēls. Plānotās situācijas 3 D modelis – aizsargdambis

Daugavas promenādē jāveido plašas iespējas rekreācijai – gan mierīgām pastaigām, gan sporta aktivitātēm, gan ūdens atrakcijām un ūdens sportam. Svarīgi ir arī veidot sasaistes ar pilsētu, veidojot ērtas piekļuves uz aizsargdami pa pieguļošajām pilsētas ielām, kas ir paredzēts arī kopējā vienotas apstādījumu struktūras izveides koncepcijā pilsētas plānošanas līmenī.

Visā pasaulē gājēju promenādes gar ūdens malām ir vienas no visaktīvāk izmantotajām ainavtelpām pilsētvidē ar daudzveidīgām funkcijām un aktivitātēm. Gājēju promenādēm ir jānodrošina:

- aktivitātēm atbilstoša infrastruktūra;
- apsaimniekošanas un neatliekamās palīdzības transporta piekļuve;
- apgaismojums;
- drošība;
- atbilstoša vietējiem apstākļiem un bagatīga apstādījumu sistēma;
- plaša informācija tūristiem;

- izglītojošā funkcija;
- rekreācijas funkcija dažādām vecuma grupām un interešu grupām;
- vides objektu izvietošana.

Attēls. Pieūdens promenādes piemērs

Attēls. Pieūdens promenādes piemērs

Derīgo izrakteņu rezultātā, izveidojušos ūdenskratuvju apstādījumi

Karjeru teritorijās ir nepieciešams atjaunot veģetāciju. Visvienkāršākais veids ir attīstīt daudzgadīgus zalājus – puķu pļavas, kurām ir pašregulējoša sistēma. Daļā no teritorijām, kurām ir pieejamas apstādījumu veidošanai brīvas platības, Z, ZR virzienā var veidot meža masīvus, kas pasargās teritoriju no valdošiem vējiem, mazinot vēja erozijas izraisīto smilšu daļiņu iznešanu. Karjeru rekultivācijai izmantojamie augi – lauku kļava (*Acer campestre*), parastā kļava (*Acer platanoides*), kalnu kļava (*acer pseudoplatanus*), melnalksnis (*Alnus glutinosa*), bērzi (*Betula*), baltā apse (*Populus alba*), smiltāja vītols (*Salix daphnoides*), pīlādzis (*Sorbus* veidi), eleagns (*Eleagnus*), irbulene (*Genista*), smiltsērķšķis (*Hippophae rhamnoides*).

5.9. Kultūrvēsturiskie un īpaši aizsargājamie objekti un teritorijas

Ikšķiles pilsētā un novada ciemos ir vairāki kultūrvēsturiskie objekti, kas veido Ikšķiles pilsētas identitātes kodolu, kā arī uz viņiem balstās tūrisma infrastruktūra. Arī apstādījumu koncepcijas ietvaros, kultūrvēsturiskiem objektiem ir liela loma, jo tie ir mezglu punkti, kas veido ap sevi sasaistes, bieži vien tās ir nozīmīgas zaļās teritorijas. Plānojot teritoriju attīstību, jāatceras par kultūrvēsturisko objektu aizsargzonu. Aizsargzonas ietvaros ainavtelpu jāplāno saskaņā ar kultūrvēsturiskā objekta specifiku un izveides laiku, piemeklējot atbilstošus gan kompozicionālos paņēmienus, gan materiālus, gan apstādījumu struktūru.

Ikšķiles novadā kultūrvēsturiskās vērtības tiek koptas un popularizētas. Lai vizuāli akcentētu kultūrvēsturiskos objektus, to tiešā tuvumā ir izvietojamas virzienu norādes, kā arī visā novadā vienota dizaina informatīvie elementi. Visiem kultūrvēsturiskajiem objektiem ir jāveido piekļuve ar cieta seguma celiņiem, pēc iespējas nodrošinot vides pieejamības prasības. Pašu objektu teritorijas ir papildināmas ar koku, krūmu un puķu stādījumiem saskaņā ar katra objekta specifiku.

Plānojot kultūrvēsturisko teritoriju ir nepieciešams:

- veidot skaidru norāžu sistēmu;
- izvietot plašu informāciju (arī interaktīvu) par objekta vērtību un nozīmi;
- sakārtot segumus un piekļuvi;
- veidot apgaismojumu – funkcionālu un dekoratīvu;
- apsaimniekošana, teritorijas kopšana;
- nodrošināt vides pieejamību;
- jāiekļauj kopējā infrastruktūrā un apstādījumu struktūrā;
- veidot labiekārtojumu saskaņā ar Ikšķiles identitāti;
- veidot īslaicīgus apstādījumus.

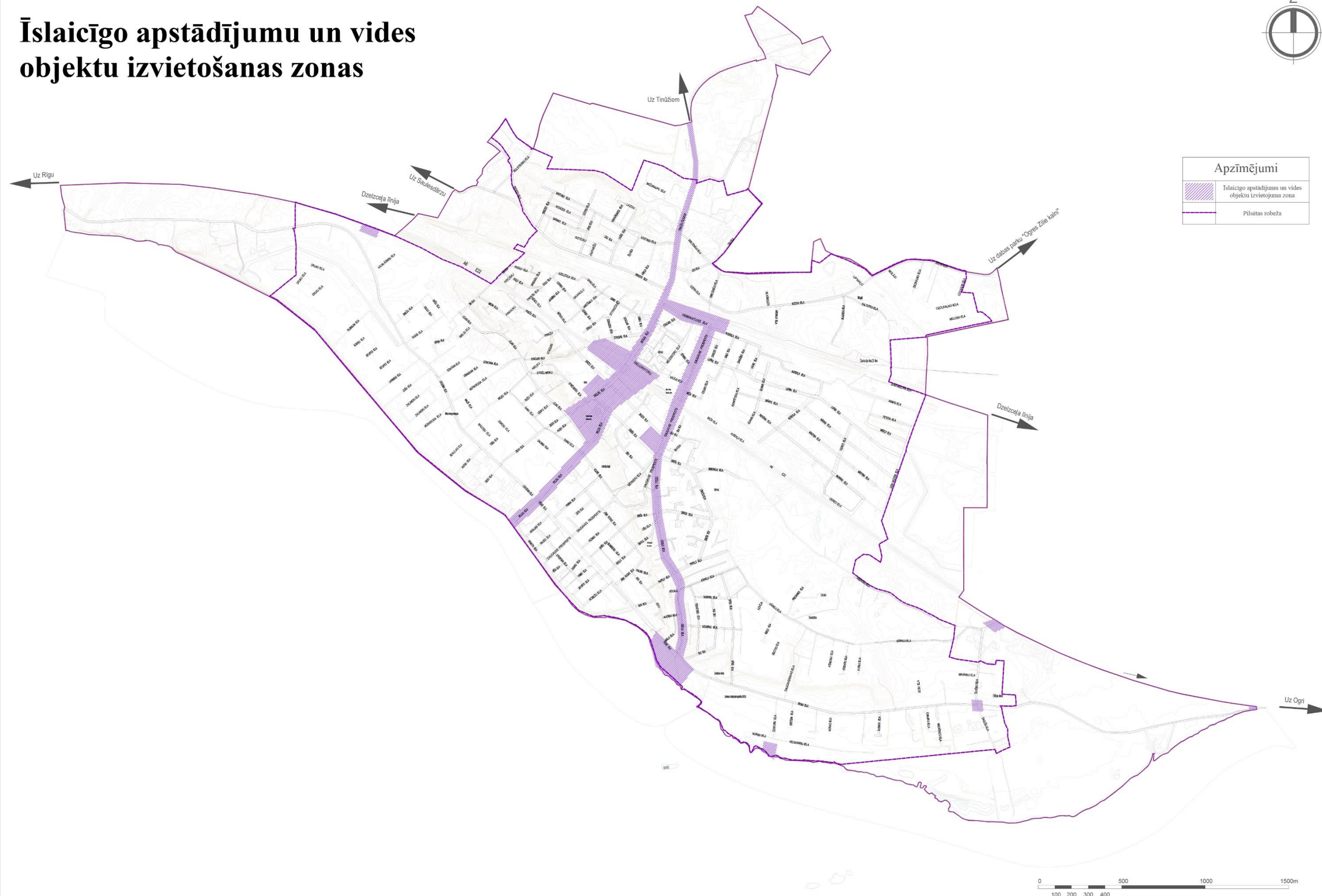

Attēls. Tīnūžu muižas komplekss – viens no kultūrvēsturiskajiem objektiem

Daļa no īpaši aizsargājamiem dabas objektiem ir dižkoki, kas aprakstīti 2.2.nodaļā “Apstādījumu struktūras esošie nozīmīgie kultūrvēsturiskie un dabas elementi”.

5.10. Īslaicīga rakstura apstādījumi

Īslaicīgo apstādījumu un vides objektu izvietojanas zonas

5.10. Īslaicīga rakstura apstādījumi

Īslaicīga rakstura apstādījumi ir vasaras puķu, graudzāļu un cita veida augu izvietošana gan dobēs, gan traukos. Papildus īslaicīgiem apstādījumiem var uzstādīt arī dažādus vides objektus, kas ir atraktīvi ainavas elementi un specīgi identitātes nesēji.

Ikšķiles novada īslaicīgo apstādījumu un vides objektu izvietošana ir attīstāma pilsētas centrālajā daļā un dažādās citās reprezentatīvajās zonās, parasti tās ir iebraukšanas zonas un teritorijas pie nozīmīgiem sabiedriskiem vai kultūrvēsturiskajiem objektiem. Īslaicīgie apstādījumi ir samērā dārgi kopšanā un tos jāatjauno katru gadu. Vides objekti savukārt ir ilgstošs vides akcents ar mākslas redzējumu.

Visbiežāk īslaicīgos apstādījumu izmanto vasaras puķes jeb viengadīgas puķes, kas savu dekoratīvītāti sasniedz vienā veģetācijas periodā, un daudzas no tām iziet visas attīstības stadijas: no sēklas līdz sēklai. Visas viengadīgās puķes var iedalīt trijās grupās:

- Īsa veģetācijas perioda augi, ko sēj paliekošā vietā - puķu dobē, aprīļa beigās, maija sākumā, kad augsne vēl mitra, un, jau iesilusi, bet līdz septembra beigām jau ir nogatavojušās sēklas. (*Piemēri: Calendula officinalis/ Ārstniecības kliņģerīte; Tropaeolum majus\ Lielā krese; Papaver rhoeas/ Zīda magone; Xeranthemum annuum/ Viengadīgā kserantēma; Amaranthus paniculatus/ Skarainais amarants; Helianthus annuus\ Vasaras saulgrieze; Helipterum manglesii\ Manglesa heliptera*);
- Vidēji gara veģetācijas perioda augi, kurus izsēj martā vai aprīļa sākumā un izaudzē dēstus, kurus pēc salnām var izstādīt dārzā. (*Piemēri: Callistephus chinensis\ Ķīnas astere; Tagetes patula\ zemā samtene; Impatiens walleriana\ Vallera sprigane; Antirrhinum majus\ Lielā lauvmutīte; Tagetes tenuifolia\ smalklapu samtene; Celosia argentea f.plumosa\ Spalvu celozija*);
- Gara veģetācijas perioda augi, ko sēj dēstu audzēšanai jau decembrī, janvārī, vai februārī un izaudzētus norūdītus dēstus izstāda jūnija sākumā (pēc naktssalnu izbeigšanās) dobēs, balkona kastēs, apstādījumos. (*Piemēri: Lobelia erinus\ zemā lobēlija; Ageratum houstonianum\ Meksikas agerāts; Begonia semperflorens\ Ilgziedīgā begonija; Salvia splendens\ spilgtā salvija; Iberis umbellata\ Čemuru ibēre; Calceolaria integrifolia\ Vesellapu kalceolārija; Heliotropium arborescens\ Kokveida heliotrops*).

Attēls. Sīpolaugi un vasaras puķes pilsētas apstādījumos

Attēls. Sīpolaugi un vasaras puķes pilsētas apstādījumos

Attēls. Sīpolaugi un vasaras puķes pilsētas apstādījumos - podi

Īslaicīgo apstādījumu un vides objektu loma pilsētvidē:

- pilsētas reprezentatīvā tēla veidošana;
- efektīvs veids izrotāt pilsētu vasaras sezonas laikā, piesaistot tūristus un uzlabojot ikdienas vidi iedzīvotājiem;
- apstādījumu daudzveidības palielināšana;
- uzmanības pievēršana atsevišķiem objektiem;
- sociālās vides uzlabošana;
- pilsētas identitātes stiprināšana un akcentēšana;
- virzienu iezīmēšana un galveno ielu iezīmēšana.

Kā īslaicīga rakstura apstādījumi ir izmantojami:

- visa veida vasaras puķes;
- ziemcietes;
- zālveida ziemcietes;
- Japānas spireja šķ. (*Spiraea japonica* 'Golden Princess', 'Gold Mound',

'Macrophylla'utt.);

- Tunberga bārbele šķ. (*Berberis thunbergii* 'Atropurpurea', 'Aurea', 'Erecta', utt);
- Ložņīgā kārkla šķ. (*Salix repens* 'Nitida');
- Bērslapu spireja (*Spiraea betulifolia*);
- Iegrieztā stefanandra šķ. (*Stephanandra incida* 'Crispa');
- Dammera klintene (*Cotoneaster dammeri*);
- citi lapu krūmi ar dekoratīvu lapotni.

Īslaicīgo apstādījumu sortimenta plānošanā ir svarīgi:

- saskaņot krāsu paleti visai pilsētai kopumā, katram ciemam, kā arī atsevišķus krāsu akcentus atsevišķām vietām pilsētā saskaņā ar objekta stilistiku;
- saskaņot izmatoto augu augstumu un veģetācijas ilgumu;
- saskaņot trauku formu, krāsu un lielumu, ņemot vērā kopējo krāsu paleti un Ikšķiles identitātes veidolu;
- izvēlēties traukus ne mazākus par 10 litriem;
- plānot augu laistīšanu, mēslošanu un kopšanu.

Stādīšanai un kopšanai jānodrošina:

- dobi vēlams izvietot no valdošajiem vējiem pasargātā, saulainā, siltā vietā;
- sakņu sistēmas sekluma dēļ, augsni var sagatavot 20-25cm dziļumā;
- ugsni vēlams sagatavot rudenī, tajā iestrādājot kūtsmēslus, neitralizētu un bagātinātu kūdru vai kompostu, arī kālija un fosfora minerālmēslus smagākās augsnēs iestrādā jau rudenī;
- ir pieejami arī šķīdināmi mēslojumi, ko lieto reizē ar laistīšanu gan siltumnīcas, parku gan dekoratīvajos stādījumos;
- augus labāk nestādīt vienā un tajā pašā vietā daudzus gadus pēc kārtas;
- seklās sakņu sistēmas dēļ, tās ir ļoti jutīgas karstos, sausos periodos;
- nepieciešama regulāra un pamatīga laistīšana;
- regulāri ravēt un irdināt augsni;
- regulāra papildmēslošana, jo veidojot krāšņos ziedus un lielās lapas, tiek patērētu daudz barības vielu.

Īslaicīgiem apstādījumiem ļoti efektīvi ir izmantot sīploaugus, kas uzzied pavasarī un ienes pilsētas vidē spilgtu akcentu. Jāatceras, ka sīpolaugu audzēšana ir ļoti darbietilpīgs un dārgs process, tāpēc sīpolpuķu stādījumi jāizvēlas tiešām centrālajās vietās. Sīpolaugiem daudzgadīgo daļu veido īpaši orgāni, kas šiem augiem kalpo barības vielu uzkrāšanai – sīpoli, bumbuļsīpoli, gumi. Kompozicionālie paņēmieni ainavu veidošanā ar sīpolaugu stādījumiem plaši apskatāmi sīpolaugu audzēšanas lielvalstī Holandē. Ilgus gadus, pat gadu simtus, puķes kārtoja ornamentāli, bet 20.gs.ienesa jaunas atziņas, un puķu kārtojumi mainījās. Ziedu stādījumi plašās, vienlīmeņa grupās rada mierīgumu un lielāku plašumu. Ar piemērotas krāsas puķu izvēli, ārtelpu var optiski paplašināt vai sašaurināt. Šķietami padara plašāku visas gaišās krāsas, sevišķi baltās puķes, kas pret zilo debesi krasi nenorobežojas. Baltai krāsai robeža ir tikai pret tumšu fonu. Krāsu aplī krāsas tiek grupētas siltajās (sarkana, oranža) un aukstajās (violela, zila). Blakus esošās ir nesaskanīgas, starp kurām vēlams likt kādu neitrālu toni. Kontrastējošās ir pretkrāsas, kas mīkstinās ar saules radītiem atspulgiem. Vēlams vienai no krāsām būt maigākai, otram-košai.

Gumu augus un sīpolaugus vislabāk stādīt kopā ar agri ziedošām prīmulām, vijolītēm, vizbulītēm, u.c., arī kopā ar agri ziedošiem krūmiem. Noziedējušie sīpolaugi kļūst

neizskatīgi, tāpēc pilsētas apstākļos sīpolpuķus stādījumus, kas veidoti centrālajās pilsētas vietās, ieteicams veidot katru gadu no jauna. Savukārt lielāku parku teritorijās vai apstādījumos, kam nav izteikta reprezentatīva funkcija, sīpolaugus iespējams saglabāt. Tad tiem priekšā jāstāda citi, piemēram, smaržīgie miešņi, laimiņi, akmeņlauzītes, veronikas. Ēnainās vietās arī paparžu puduri un dažādas liellapainas funkcijas.

Sīpolaugu audzēšanai un kopšanai ir svarīgi:

- sīpolpuķes pārsvarā audzē trūdvielām bagātās dārza augsnēs ar labu drenāžu. Tieši sīpolpuķēm organisko mēslojumu var dot tikai komposta, mēslotas kūdras vai pilnīgi sadalījušos kūstmēsli veidā. Nesadalījušies kūstmēsli veicina strauju slimību izplatīšanos;
- pavasarī stādāmiem sīpolaugiem minerālmēslus pamatmēslojumā iestrādā iepriekšējā rudenī, bet augiem, kurus stāda vasaras beigās un rudenī, vismaz 2-3 nedēļas pirms stādīšanas;
- pamatmēslojumā dod fosfora, kālija un magnija minerālmēslus;
- hloru saturošie kālija mēsli sīpolpuķēm nav vējami;
- ja trūkst organiskā mēslojuma, pamatmēslojumā iestrādā arī slāpekļa minerālmēslus.
- Kopējā minerālmēsli deva pamatmēslojumā nedrīkst pārsniegt 150g/m² smilts augsnēs un 250g/m² smagās augsnēs;
- vēl rudenī pirms dobju piesegšanas sīpolaugiem, kas zied pavasarī, vēlams dot arī slāpekļa papildmēslojumu. 30-40 g/m²;
- veģetācijas laikā papildmēslojumā galvenokārt dod nitrātus (amonija, kālija, kalcija) vai papildmēslojumu;
- papildmēslojumu ieteicams dot atkārtoti 3-4 reizes nelielās devās, 20-40g/m², vislabāk laistot ar vājiem minerālmēsli šķīdumiem;
- iedarbīgi ir organisko mēsli raudzējumi un virca;
- aizsardzībai pret sēņu ierosinātām slimībām sīpolus un bumbuļsīpolus pirms stādīšanas profilaktiski kodina 0,1% kālija permangāta šķīdumā;
- vīrusu slimie augi no stādījuma jāizvāc un jāsadēdzina;
- kaitēkļu apkarošanai izmanto miglošanas līdzekļus;
- kaitēkļu apkarošanai domātie līdzekļi jāmaina, lai slimību ierosinātāji nepierod pie vienvēdīgiem augu aizsardzības līdzekļiem;
- stādot izmanto smilts iekaisīšanu vagās, kad stāda, lai vieglāk izņemt sīpolus rudenī
- Stāda sīpolu 3x dziļāk, kā stādāmā sīpola augstums.

Attēls. Īslaicīgi apstādījumi podos

6. Vadlīnijas apstādījumu ierīkošanā un kopšanā

Apstādījumu koncepcijas viena no svarīgām daļām ir apstādījumu ierīkošana un kopšana. Šobrīd Ikšķiles novadā ir spēkā esošie saistošie noteikumi Nr. 9/2010 „Ikšķiles novada teritorijas un būvju uzturēšanas un kopšanas noteikumi”, kas apstiprināti ar Ikšķiles novada domes 2010.gada 24.februāra lēmumu Nr. 11 (prot. Nr. 2).

Jau projektu līmenī jāpanāk Ikšķiles novadam vienotas prasības pie plānošanas, ierīkošanas un kopšanas. Visa veida apstādījumu grupām, zāliena izveidošanai un kopšanai Ikšķiles novadā ir jāizstrādā vienoti saistošie noteikumi, kas jāievēro būvprojektu izstrādes procesā, jārealizē un jāievēro ierīkošanas procesā.

Apstādījumu ierīkošanas un kopšanas vadlīnijas ir izmantojamas Ikšķiles novada teritorijas un būvju uzturēšanas un kopšanas noteikumu pārstrādē, ka arī ka atsauce Teritorijas plānošanas dokumentos.

Ieteicams sagatavot un iekļaut Ikšķiles novada teritorijas un būvju uzturēšanas un kopšanas noteikumos sekojošas sadaļas:

1. Kvalitātes standarts visa veida zāliena ierīkošanai un kopšanai;
2. Kvalitātes standarts visa veida stādījumu ierīkošanai un kopšanai – dižstādi, koki brīvās teritorijās, ielu apstādījumi, dzīvžogi, krūmu grupas, vasaras puķu dobes, sīpolaugu dobes, jaukta tipa dobes (ziemcietes, krūmi, sīpolaugi utt.), konteiner-tipa apstādījumi;
3. Apstādījumu sortimenta krāsu paletes vadlīnijas īslaicīgos apstādījumos.
4. Vides objektu un labiekārtojuma elementu krāsu paletes un izmantojamo materiālu pielietošanas vadlīnijas.

Tālāk sekos vairākas vadlīnijas, kuras jāievēro ierīkošanas un kopšanas procesā – gan esošo kokaugu saglabāšana būvniecības procesā, gan jaunu stādījumu ierīkošana.

Aizsardzības pasākumi stādījumu un zāliena saglabāšanai būvdarbu laikā

Visbiežāk koki cieš no sakņu bojāšanas. Tiek raktas komunikācijas, vai saknēm pāri pārbrauc smagā tehnika. Tiek uzbērti šķembu kaudze vai novietoti citi smagumi. Atšķirībā no stumbra un zaru bojājumiem, kurus parasti ieraugām uzreiz, sakņu bojājumu izraisītās sekas var ieraudzīt tikai pēc gada, citreiz pat trijiem, četriem vai pieciem gadiem. Un tad parasti kokiem palīdzēt vairs nav iespējams.

- Lai nodrošinātu kvalitatīvu koku aizsardzību būvlaukumā, pirms būvdarbiem jāizstrādā koku aizsardzības plāns, kas atbild uz jautājumiem:
 - kādi koki būvlaukumā ir vērtīgi pēc dendrologa atzinuma;
 - kādi individuālie un/vai kolektīvie koku aizsardzības pasākumi jāveic koku aizsardzībai;
 - kādi koku kopšanas darbi jārealizē;
 - kas atbild par koku stāvokļa uzraudzību;
 - kādas ir soda sankcijas un mehānismi koku aizsardzības prasību pārkāpšanas gadījumā.
- Koku aizsardzība jāplāno tehniskā projekta izstrādes procesā vai darbu veikšanas projektā.
- Demontāžas, būvniecības un labiekārtošanas darbus veikt, saudzējot saglabājamo koku sakņu sistēmas - izvairoties no augsnes sablīvēšanas un sakņu mehāniskas bojāšanas.
- Kokiem, kam pastāv risks tikt bojātiem, jānodrošina individuālie vai kolektīvie koku

aizsardzības pasākumi (žogi, stumbru aizsargi, sakņu aizsardzība u.c.).

- Ja tomēr jāveic rakšanas darbi saglabājamo koku sakņu zonā, kur sakņu diametrs pārsniedz 2 cm, darbus veikt ar lāpstu vai mazgabarīta traktortehniku. Atraktās saknes nozāgēt ar rokas zāģi. Apgrieztos sakņu galus uzreiz piesegt. Ja sakņu diametrs ir lielāks par 5 cm, tad komunikācijas jāievieto zem saknēm, tās nebojājot. Komunikācijas koku sakņu zonā jāievieto aizsargcaurulēs.
- Ja būvdarbi tiek plānoti īpaši aizsargājamo koku aizsargzonā, tad jāizstrādā koku aizsardzības plāns būvniecībā, veicot sakņu izpēti un darbi jāsaskaņo ar atbildīgo institūciju.
- Labiekārtošanas darbu laikā nav pieļaujama augsnes līmeņa paaugstināšana. Šādu lēmumu pieņemt tikai konsultējoties ar sertificētu arboristu, respektējot koka sugas augšanas īpatnības un apstākļus.
- Vietās, kur gājēju/transporta kustība notiek koku sakņu zonā un var radīt sakņu bojājumus, vēlams ierīkot laipas.
- Labiekārtošanas darbu laikā nepieciešams veikt aizsardzības pasākumu monitoringu (uzraudzību). Monitoringu ir tiesīgs veikt uzņēmums ar 3 gadu pieredzi koku kopšanā, kurā strādā attiecīgie speciālisti.
- Monitoringa veicējam ir jābūt gatavam uzņemties pilnu atbildību par koku aizsardzības pasākumu ievērošanu un izpildāmo darbu kvalitāti. Monitoringa veicēja pienākumi ir: konstatēt pārkāpumus vai izmaiņas aizsardzības pasākumu ievērošanā; brīdināt pasūtītāju par jebkāda veida izmaiņām vai pārkāpumiem, kas skar koku aizsardzību; noteikt bojājumu pakāpi kokaugiem.
- Pabeidzot labiekārtošanas darbus, jāveic paliekošo koku sakopšana. Ja labiekārtošanas darbu laikā bojāti jau sakoptie koki, veikt atkārtotu kopšanu. Sakopšanas darbus uzticēt profesionāliem arboristiem.
- Jāapzinās, ka katrai koku sugai ir citādāki vainaga veidošanas principi. Ir koki, kas ļoti labi pacieš apgriešanu un apzāģēšanu, piemēram, Holandes liepas, bet ir koki, kas ļoti ilgi nespēj atjaunoties vai arī pēc apzāģēšanas veido kroplus vainagus, piemēram, bērzi, kļavas, kastaņas, parastas liepas.
- Vietās, kur ierīkotu krūmu stādījumi traucē būvdarbiem, ja nav plānota to likvidēšana, paredzēt to pārstādīt pierakumā, nodrošināt to laistīšanu un pēc darbu beigšanas, atstādīt vietā, paredzot zaļās masas samazināšanu atkarībā no sugas īpatnībām, lai panāktu kvalitatīvu ieaugšanos,
- Paredzēt zāliena atjaunošanu, ievērojot zāliena ierīkošanas tehnoloģiju, paredzot melnzemes pievešanu, izlīdzināšanu, pieblīvēšanu, zāliena sēklu iestrādi, ja nepieciešamu laistīšanu, līdz izdīgšanai. Zāliena sēklu maisījumu izvēlēties atbilstoši ekstensīvai kopšanai, pilsētas augšanas apstākļiem, vietas izsauļojumam.

Koku stādu standarts un prasības apstādījumos

Koki publiskos apstādījumos ir kvalitātes rādītājs labiekārtojumam kopumā, tāpēc uzmanība pievēršama arī stādu izvēlei projekta izstrādes un ierīkošanas brīdī.

Koku stādi Eiropas kokaudzētavās tiek standartizēti. Svarīgākais koku stādu kvalitātes un izmēra kritērijs ir stumbra apkārtmērs (cm) 1 m augstumā:

- 6-8, 8-10, 10-12, 12-14 – maza izmēra koku stādi vairāk piemēroti privātiem dārziem (h 1.8-3.0m) Nav vēlams lietot publiskajos apstādījumos;
- 14-16, 16-18, 18-20 – vidēja izmēra koku stādi, piemēroti publiskajos apstādījumos, privātajos dārzos (h 3-4.5m). Publiskajos apstādījumos izmantojami ielu apstādījumiem un lielām augu grupām;
- 20-25, 25-30, 30-35, 35-40 – liela izmēra koku stādi, piemēroti publiskajos

apstādījumos, privātajos dārzos (h 4-6 m). Publiskajos apstādījumos izmantojami, kā galvenie apstādījumu elementi, kas veido ārtelpas galveno struktūru, it īpaši gadījumos, kas teritorijā nav dominējoši esošie pieaugušie koki;

- 40-50, 50-60, 60-70, 70-80, 90-100 ...- ekstra izmēra koku stādi, piemēroti publiskajos apstādījumos, privātajos dārzos, kā izteiksmīgi soliteri (h 6-12 m)

Ir iespējamas izmēru standarta atkāpēs atsevišķo sugu izvēlē.

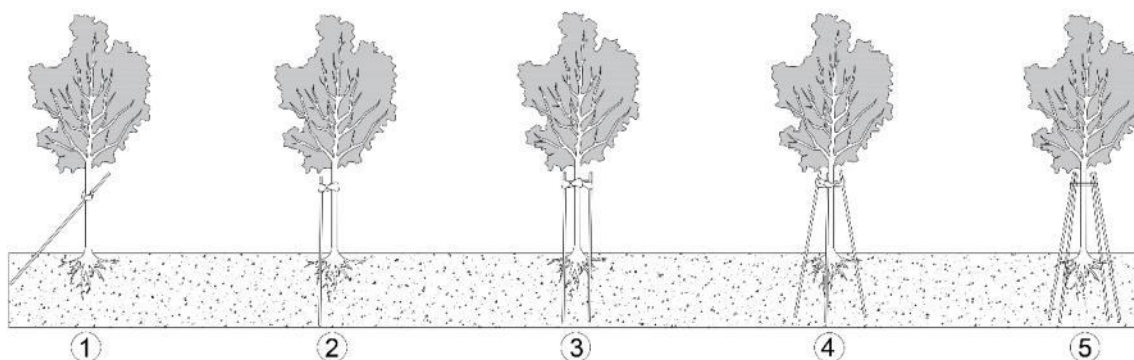
Nozīmīgs stādu kvalitātes raksturlielums ir sakņu sistēma:

- KS – kailsakņu stādi (piemēroti stādīšanai agri pavasarī vai rudenī pēc lapu dzeltēšanas). Stādot kailsakņu stādus, jārēķinās ar intensīvu kopšanu un stādu atbirumiem! Publiskajos apstādījumos izmantojami tikai teritorijas apmežošanai, dzīvžogiem, nogāžu apstādīšanai vai lielo grupu veidošanai.
- C – konteinerstādi (veidojas kompakta sakņu sistēma, var stādīt visu gadu, parasti sastop mazāka izmēra koku stādiem). Uzmanība jāpievērš vai stāds vienā konteinerā nav audzis ilgāk par 2 gadiem, jo tad kvalitāte samazinās. Konteineri kokaudzētavās nereti cieš ziemošanas laikā, kad izkalst un apsalst augu saknes.
- RB – sakņu kamols (visplašāk sastopamā koku sakņu sistēma, ko veido ar speciālu rakšanas tehniku “izgriežot” sakņu kamolu ar augsni, ko ietin džutas audumā un stieplu sietā). Kamolus stāda ar visu sietu un džutas audumu. Jāraugās, lai kamols ir mitrs un nav izjucis.

Iestādīto koku nostiprināšana

Iestādīto koku nostiprināšana ir svarīga, galvenokārt, pilsētvidē un vējiem atklātās vietās. Ja piesaitējums nav pietiekami plats un, kokam augot, netiek savlaicīgi atslābināts, tas var savainot koka mizu. Piesaitējums saglabājams, līdz koks ir izeaudzis un nostiprinājusies tā sakņu sistēma, vismaz 1-2 veģetācijas sezonas. Prasības:

- pilsētvidē nostiprināšana ar mietiem pasargā jauniestādītos kokus no mehāniskiem - tehnikas vai transportlīdzekļu - bojājumiem, kā arī ierobežo iespējamās vandālisma gadījumus;
- nostiprināšanai izmantojamo mietu garums virszemē parasti ir apmēram 1/3 no koka augstuma. Koku ieteicams nostiprināt ar diviem vai trīs mietiem, piesaitējumam izmantojot platu, gludu un mīkstu saiti, lai nesavainotu stumbru;
- ja nostiprināšanai izmanto tikai vienu mietu, lai izvairītos no savainojumiem, regulāri jāpārbauda, vai koks neberžas gar mietu. Lai nostiprinājums būtu drošāks, mietu ieteicams likt valdošo vēju pusē.

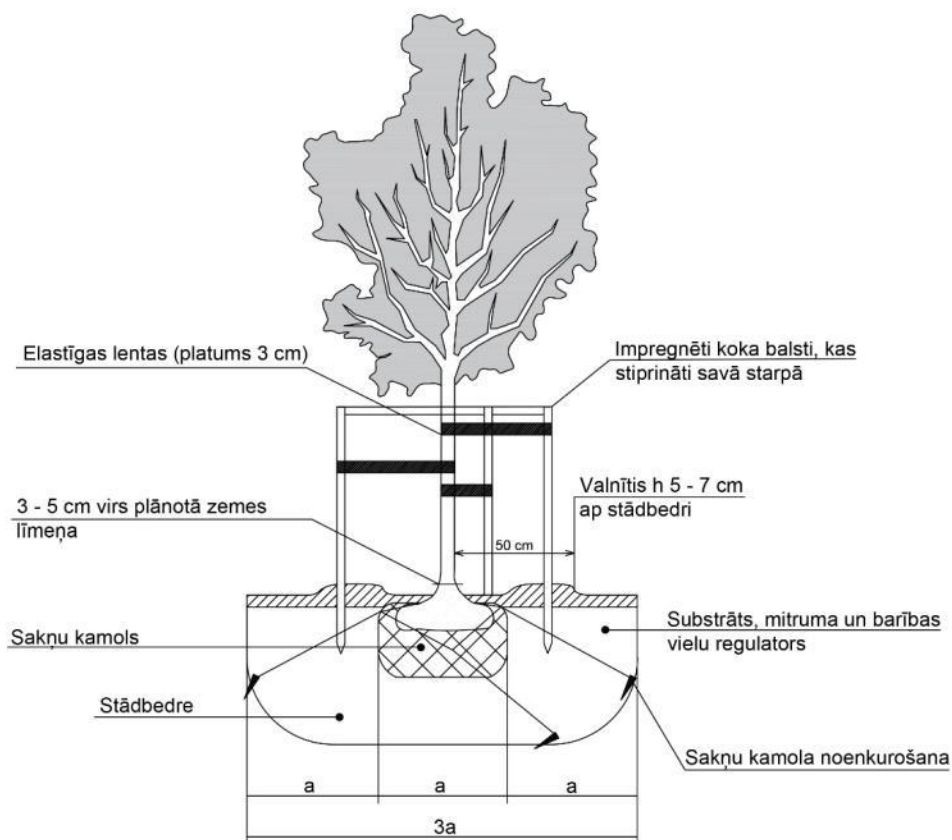

Attēls. Koka nostiprināšana ar mietiem (1. Koks piestiprināts pie mietā leņķī; 2. Koks

piestiprināts pie viena vertikāla mietā; 3. Koks piestiprināts pie diviem mietiem; 4. Koks piestiprināts pie trīs mietiem; 5. Koks piestiprināts pie četriem mietiem.)

Dižstādu stādīšana un kopšana

- Dižstādus, kuru caurmērs lielāks par 10 cm, nostiprina ar 3-4 trosēm un atsaitē pie augsnē iestiprinātiem enkuriem. Trošu nospriegojumam jābūt regulējamam: lai troses nesavainotu stumbru, tās nedrīkst piesaitēt pārāk oi; koku aptverošajai troses cilpai jābūt pārklātai ar berzi mazinošu materiālu.
- Sakņu kamola nostiprināšanai izmantojamas arī augsnē iestiprinātas regulējama nospriegojuma troses. Lai pasargātu no savainošanas koka saknes, uz apdobs, kuru šķērso troses, novietojams dēlu klājums. Sakņu kamola nostiprināšanai ieteicams izveidot un iestrādāt augsnē koka mietu karkasu.
- Dižstādu transportēšana veicama ar sevišķu rūpību, atbilstošos mitruma un temperatūras apstākļos.
- Dižstādu stādīšana. Stādbedre – 20-50 cm dziļāk par sakņu kamolu un vismaz 3x sakņu kamola platumā, jāveic bedres sienīņu robošana. Stādbedrē tiek iestrādāts substrāts (komposts), mitruma un barības vielu regulators, kas nodrošina vienmērīgu ūdens režīmu un mēslojumu. Pēc iestādīšanas koka sakņu kakls ir 3-5 cm augstāk par plānoto zemes līmeni.
- Veicot stādbedres aizbēršanu ar substrātu, to pa kārtām blīvē. Pusaizbērtā bedrē ielej 1/3 laistāmā ūdens, lai veicinātu substrāta sablīvēšanos. Koka stumbru piesien pie 3 impregnētiem koka balstiem (apdobē iestrādāti vismaz 1/5 no to garuma), izmantojot elastīgās lentas ar platumu > 3 cm. Mieti augšā sastiprināti ar palisādēm, lai veidotu drošu un izturīgu konstrukciju. Stiprinājuma jābūt pietiekami stingram, lai nepieļautu stāda vertikālā stāvokļa izmaiņas.
- Apdobe veidota ar noblīvētu valnīti h-5-15 cm, r->50 cm ap stumbru, mulčēta, h-5-7 cm, izņemot 3-5 cm joslā tieši ap stumbru.
- Dižstādu kopšana veicama līdz veģetācijas sezonas beigām. Koku ģipšošana rudenī pirms augsnes sasalšanas, paredzot 90g/m² vienam kokam. Reizi nedēļā pārbaudīt un, ja nepieciešams, veikt stāda stiprinājumu, niedru paklāju maiņu vai remontu u.c. apsaimniekošanas darbus. Koku laistīšanu plānot no 1. jūnija līdz 1. oktobrim, paredzot vienam kokam vienā laistīšanas reizē 20-25 litrus ūdens (laistīšanas intensitāti regulēt ņemot vērā laika apstākļus).

Attēls. Dižstāda stādīšanas shēma

Pieauguša koka kopšana (arborista/ kokkopja pārziņā):

- Pieaudzis koks parasti ir sasniedzis savu optimālo augstumu un izveidojis līdzsvarotu zarojumu. Nepieciešamības gadījumā turpināma vainaga paaugstināšana. Pieaugot koka vecumam, dzīvos zarus vēlams apgriezt arvien retāk. Pieaugušam kokam izmainīt vainaga formu vai izņemt dubultstumbus un lielos zarus parasti ir par vēlu.
- Mērķi - saglabāt vai uzlabot koku vizuālo veidolu, veselību un struktūru.

Vecs koks, to kopšana un uzturēšana:

- Pilsētvidē vecu, pāraugušu koku apgriešana turpināma tik ilgi, kamēr iespējams nodrošināt šādu koku stabilitāti un novērst apdraudējuma risku, ko tie varētu radīt. Noteikti izņemami kalstošie un nokaltušie zari. Pāraugušam kokam dzīvie zari nogriežami tikai īpašas nepieciešamības gadījumā.
- Vecu koku vainags kopjams, lai saglabātu tā dabisko formu un tīkamu vizuālo veidolu, kā arī novērstu iespējamus draudus apkārtnes drošībai. Nereti veci koki saglabājami kultūrvēsturisku, bet kalstoši un nokaltuši koki - arī ekoloģisku apsvērumu dēļ.

Zāliena veidi, to izmantošana un kopšana

Ikdienā par zālienu, zālāju, mauriņu sauc visu, kas līdzinās zemu pļautai teritorijai neatkarīgi no augu sastāva un izmantošanas specifikas. Ir svarīgi atšķirt vairākus veidus, ko ne vienmēr sauc par "zālienu".

Zāliens visā pasaulē ir visdominējošākais apstādījumu veids pilsētvidē, tā ierīkošanai,

kopšanai, kaitēkļu apkarošanai tiek patērēti daudz resursu, kas kopumā rada gan lielus izdevumus, gan pazemina ekoloģiskos rādītājus, kurus svarīgi saglabāt pilsētvidē. “Labi kopts zāliens ir pārticības un kārtības simbols” – sabiedrībā laika gaitā ir izveidojies kā stereotips. Arī Latvija nav izņēmums, katrs privātīpašnieks un pašvaldība ļoti cenšas uzturēt zālienu vislabākā kvalitātē. Mūsdienų pētījumi liecina par nepieciešamību samazināt intensīvi kopta zāliena īpatsvaru pilsētvidē un izmantot zāliena alternatīvas – ziedošu pļavu tipa zālienus, vietējo sugu zālājus, dabiskus ziemciešu tipa stādījumus, zāliena aizvietotājaugu sējumus, spontānas veģetācijas augtenes, prēriju tipa stādījumus, kontrolētas pļavas. Jāatzīst, ka Latvijā terminoloģija vēl nav nostiprinājusies un iespējas izmantot visus šos tipus vēl nav tik plašas.

Attēls. Ziedošā pļava (English annual pictorial meadow)

Attēls. Vietējo sugu zālājs (Native meadow)

Attēls. Dabiskie ziemciešu tipa stādījumi (English naturalistic herbaceous planting)

Attēls. Zāliena aizvietotāj augu sējumus (Grass free tapestry lawns)

Attēls. Spontānas veģetācijas augtenes ("Go spontaneous" lawns)

Attēls. Prēriju tipa stādījumi (Prairie lawns)

Attēls. Kontrolēta puķu pļava ("Cues to care")

Ir svarīgi apzināties, ka zāliens nav viens un tas pats dažādos apstākļos un dažādām vajadzībām. Te var izšķirt vairākus veidus, ko iespējams izmantot kā alternatīvu klasiskajam zālienam. Tas gan ekonomēs resursus, gan palielinās ekoloģisko daudzveidību un palīdzēs saglabāt dabas un pilsētas savstarpēju balansu.

Skaists un veselīgs zāliens nodrošina patīkamu vidi. Zāliens telpiski apvieno apstādījumu sastāvdaļas – ceļus, stādījumus, celtnes. Uz zāliena fona izceļas augi un to grupas, harmoniski krāsu un toņu kontrasti, samazinās krāsu disharmonija. Zāliena veidotā velēna un virszeme zelmenis nostiprina augsnes virspusi, saista putekļus un citus gaisa piesārņojumus. Zāliens palielina gaisa mitrumu.

Zāliena definīcija

“Zāliens ir kopts, blīvs, ilggadīgs, galvenokārt dažādu augošu zemo graudzāļu sugu zelmenis, kas nosedz augsni un kam ir svarīga nozīme ainavā. “ (A.Zvirgzds). Zālienus var iedalīt divās lielās grupās – dekoratīvie zālieņi (*ar zemo slodzi*) un intensīvi izmantojamie zālieņi (*ar lielo slodzi*).

Ir svarīgi katram objektam Ikšķilē un ciemos noteikt zāliena tipu un kategoriju, lai piemērotu pareizu tā sastāvu un kopšanu. Vienā teritorijā ir iespējams izmantot vairākus zāliena tipus, atbilstoši šīs teritorijas atsevišķo zonu izmantošanas specifikai.

Zālienu veidi, izmantošanai Ikšķiles pilsētas teritorijā un ciemos

Nr.p.k.	Zāliena veids, izmantošanas specifika	Zāliena ierīkošana un kopšana	Zāliena sēklu maisījuma sastāva piemēri
<u>Dekoratīvie zālieni</u>			
1.	Reprezentatīvie zālieni – pie centrāliem pilsētvides objektiem. Šo zāliena tipu var saukt arī par ‘mauriņu’.	Speciāli un intensīvi kopti zālieni ar rūpīgi sagatavotu un planētu pamatni. Auglīgās augsnes slānis vismaz 20 cm. Izsējas norma: 1 kg uz 35 m ² Pļaušana 15-20 reizes gadā.	• stīgojošā sarkanā auzene 30% • sarkanā auzene 20% • ganību airene 25% • pļavas skarene 25%
2.	Zālieni sabiedriskos apstādījumos , izmantojams blīvi apdzīvotās vietās, sabiedriskos apstādījumos, kā centrālās daļas zāliena lauces ar augstu dekoratīvo funkciju.	Intensīvi kopti zālieni, rūpīgi uzlabotā augsne un planējums. Intensīva kopšana – mēslojums, drenāža, pļauj 5-10 reizes gadā.	Izsējas norma 20 - 40 g/m ² . • sarkanā auzene 50 % • ganību airene 25 % • pļavas skarene 25 %
3.	Parka zālieni , izmantojams lielās platībās, laucēs – plašās pastaigu un atpūtas vietās, kapsētās un dzīvojamās masīvos. Visbiežāk izmantojams zāliena veids.	Vidēji intensīvi kopti zālieni – bez augsnes ielabošanas, neliels mēslojums, minimāls planējums un kopšana – pļauj 2-4 reizes gadā.	• 15% Pļavas skarene • 15% Ganību airene • 70% Sarkanā auzene (<i>divu veidu - stīgojošā un cerojošā</i>)
4.	Puķu pļavas - zāliens ar savvaļas puķu, zālveida ziemciešu un pākšaugu piemaisījumu. Puķu pļavas var izmantot grūti kopjamās vietās – nogāzēs, ūdens malās vai krastos, gravjos, kā arī daļu no lielāku teritoriju platībām, gar dzelzceļiem vai gar gariem pastaigu maršrutiem lauku apvidū.	Ekstensīvi koptie zālieni – bez augsnes ielabošanas. Nepļauj nemaz vai pļauj līdz 2 reizēm gadā. Mazā kopšana vai bez kopšanas. Noņem augšējo auglīgo augsnes kārtu, augsni uzar, nokultivē, noecē, nostiprina, teritoriju nolīdzina pēc plānotā reljefa. Nemēslo.	*Dažādi maisījumi, kuru sastāvs jāpielāgo konkrētiem apstākļiem (<i>apgaismojums, augsnes sastāvs, mitrums, atrašanās vieta utt.</i>) Izsējas norma 4 g/m ² .
<u>Intensīvi izmantojamie zālieni</u> (<i>Zālieni funkcionālām zonām</i>)			
5.	Sporta zāliens – pielieto intensīvi izmantojamās teritorijās – pagalmos, kur spēlējas bērni, stadionos, parku pikniku zonās.	Intensīvi kopti zālieni, rūpīgi uzlabota augsne un planējums. Intensīva kopšana – mēslojums, drenāža, pļauj 5-10 reizes gadā.	Atkarība no sporta veida lieto atšķirīgus maisījumus. Sastāva bieži ir stīgojošas sugas, kas iztur nomīdīšanu. • 50% ganību airene; • 50% pļavas skarene.
6.	Nogāžu zāliens – izmanto stāvās nogāzēs ar slīpumu virs 30 %, lai veidotu vienmērīgu	Bieži izmanto arī paklājzālienu, lai noturētu nogāzi sākotnējā stāvoklī.	• 30% ganību airene (<i>Lolium perenne</i>); • 20% sarkanā auzene

Nr.p.k.	Zāliena veids, izmantošanas specifika	Zāliena ierīkošana un kopšana	Zāliena sēklu maisījuma sastāva piemēri
	zāliena platību un mazinātu augsnes eroziju.	Izmanto arī hidrosēju, kas palīdz nostiprināt zemes virsmu nogāzē, kā arī pasargāt sēklas no putniem.	(Festuca rubra rubra); • 15% sarkanā auzene (Festuca rubra com); • 25% skarene (Poa pratensis); • 10% aitu auzene (Festuca ovine).
7.	Industriālo teritoriju zālieni - ceļmalas, rekultivētas platības, lidostas un citas zālienu platības, kas paredzētas apstādīt ar mērķi integrēt tās kopējā ainavā un saglabāt estētisku vidi arī vietās, kur nav plānots intensīvi kopt zālienu (reizi nedēļā).	Vidēji intensīvi kopti zālieni – bez augsnes ielabošanas, neliels mēslojums vai bez mēslošanas, minimāls planējums un kopšana – pļauj 2-4 reizes gadā.	• 35% aitu auzene (Festuca ovine); • 35% sarkanā auzene (Festuca rubra); • 20% ganību airene (Lolium perenne); • 10% pļavas skarene (Poa pratensis)
8.	Zāliens ēnainām vietām – paredzēts noēnotām vietām, lēnaudzīgs. Izmanto stipri noēnotās vietās Mežaparku tipa teritorijās, parkos.	Vidēji intensīvi kopti zālieni – bez augsnes ielabošanas, neliels mēslojums, minimāls planējums un kopšana – pļauj 2-4 reizes gadā.	• 10% ganību airene (Lolium perenne); • 35% sarkanā auzene (Festuca rubra rubra); • 20% sarkanā auzene (Festuca rubra com); • 25% skarene (Poa pratensis); • 10% aitu auzene (Festuca ovine).

*Piemērs puku pļavas sastāvam: *Achillea millefolium* Parastais pelašķis 1%; *Anthriscus sylvestris* Meža suņburkšķis 1%; *Centaurea cyanus* Zilā rudzupuķe 1.8%; *Centaurea jacea* Pļavas dzelzene 1.5%; *Daucus carota* Savvaļas burkāns 1.6%; *Galium album* - (*Galium mollugo*) Mīkstā madara 2%; *Heracleum sphondylium* Sibīrijas latvānis 1%; *Knautia arvensis* Tīruma pēterene 1.2%; *Leontodon autumnalis* Rudens vēlpiene 1.2%; *Leucanthemum vulgare* Parastā pīpene 3.5%; *Lotus corniculatus* Ragainais vanadziņš 1.5%; *Medicago lupulina* Apiņu lucerna 1.5%; *Papaver dubium* Lauka magone 1.5%; *Plantago lanceolata* Šaurlapu ceļteka 2.2%; *Prunella vulgaris* Parastā brūngalvīte 1.5%; *Ranunculus acris* Kodīgā gundega 0.8%; *Rumex acetosa* Pļavas skābene 1%; *Silene flos-cuculi* Pļavas spulgotne 1%; *Silene vulgaris* Parastā plaukšķene 1.5%; *Tragopogon pratensis* Pļavas plostbārdis 1.2%; *Trifolium pratense* Lauka āboliņš 0.5%; *Agrostis capillaris* Parastā smilga 3%; *Alopecurus pratensis* Pļavas lapsaste 3%; *Anthoxanthum odoratum* Parastā smaržzālīte 3%; *Arrhenatherum elatius* Augstā dižauza 2%; *Dactylis glomerata* Parastā kamolzāle 2%; *Festuca guestfalica* (ovina) Aitu auzene (guestfalica) 5%; *Festuca nigrescens* (rubra); Sarkanā auzene (nigrescens) 25%; *Festuca pratensis* Pļavas auzene 5%; *Lolium perenne* Ganību airene 5%; *Poa pratensis* Pļavas skarene 17%.

Attēls. Puķu pļavu piemēri

Zāliena sēklu maisījumu sastāvu nosaka arī klimatiskie un ekoloģiskie apstākļi. Zālienu iedalījums pēc ekoloģiskām prasībām jeb augšanas apstākļiem:

- saulainām, atklātām vietām;
- noēnotām vietām;
- mitrām vietām;
- vietas, kuras īslaicīgi applūst;
- sausas vietās (sausumizturīgs);
- sausām, skābām augsnēm ($\text{pH} < 5.0$);
- sausām, kaļķainām augsnēm ($\text{pH} > 7.0$);
- piemērotība noteiktam augsnes sastāvam un augsnes skābuma reakcijai (pH).

7. Apstādījumu koncepcijas ieviešanas etapi un prioritātes

Apstādījumu koncepcijas ieviešanas plānošanai veidotas apstādījumu 3 prioritārās grupas, ņemot vērā apstādījumu teritoriju nozīmi un izmantošanas intensitāti ikdienā, kā arī apstādījumu teritoriju nozīmīgumu turpmāko investīciju piesaistē, tai skaitā arī tūrisma attīstībai. Prioritārās apstādījumu grupas, aprakstītas tabulā “Ikšķiles pilsētas vienoto apstādījumu struktūru veidojošie elementi”, kas skatāma kopā ar grafiskajā daļā pievienoto shēmu.

Ikšķiles pilsētas apstādījumu struktūras elementi apstādījumu koncepcijas ieviešanas prioritāšu kontekstā

Nr. shēmā	Nosaukums	prioritāte
	Pilsētas mezglu punkti	
1.	Atpūtas teritorija, mini Zoo “Iks parks” (<i>Smiltēnu iela 15</i>)	-
2.	Atpūtas teritorija “Minku parks” (<i>starp Pārbrauktuves iela 9A, Melioratoru iela 12 un 12A</i>)	1.
3.	Kafejnīca “Dainu gardumi” (<i>un teritorija pretējā pusē Tīnūžu šosejai</i>)	3.
4.	Zaļā publiskā ārtelpa Jaunikšķilē (<i>Līgo ielas noslēgumā</i>)	3.
5.	Tirdzniecības teritorija Ikšķiles centrā (<i>starp Skolas un Stacijas ielām</i>)	1.
6.	Ikšķiles centrālā iebraukšanas / izbraukšanas daļa ar tirdzniecības zonu zonu (<i>centra daļa gar A6 šoseju un Skolas ielu</i>)	1.
7.	Luterāņu baznīca (<i>Kalēju iela 1</i>)	-
8.	PII Urdaviņa (<i>Melioratoru iela 10</i>)	3.
9.	Pilsētas reprezentatīvā teritorija, iebraucot ar vilcienu. Gājēju ceļš ar kafejnīcām (<i>teritorija ap Daugavas prospekus posmā no Ausekļa līdz Sūniņu ielai</i>)	1.
10.	Stacijas skvērs; autostāvvietā pie stacijas (pilsētas reprezentatīvā zona, iebraucot ar vilcienu) (<i>teritorija gar Ausekļa ielu pie stacijas, Pārbrauktuves ielu</i>)	2.
11.	Esošā rekreācijas un sporta teritorija (<i>pie Lupīnu ielas</i>)	2.
12.	Plānotais rekreācijas teritorijas paplašinājums – mežaparks (<i>starp esošo sporta teritoriju pie Lupīnu ielas un dzelzceļu</i>)	2.
13.	Apkaimes Ādamlauks plānotais centrālais mezgla punkts (<i>Lupīnu un Ausekļa ielas krustojums</i>)	2.
14.	PII Čiekuriņš (<i>Irbenāju iela 2</i>)	-
15.	Lībiešu parks (<i>Meža teritorija starp Lībiešu ielu un A6 šoseju</i>)	1/2
16.	Ikšķiles Brīvā skola ar teritoriju / vēsturiskā Elksņu skola (<i>Rīgas iela 175</i>)	-
17.	Iespējamā atpūtas vieta ar informāciju par veco ceļu, Daugavu utt. pie Daugavas (<i>vecā Rīgas-Polockas ceļa galā pie A6 šosejas</i>)	3
18.	Rekreācijas teritorija / peldvieta pie Daugavas/ Ikšķile piemiņas akmens / Danču krogs (<i>teritorijā pie Rīgas ielas posmā starp Ievu un Ozolu ielām</i>)	1

Nr. shēmā	Nosaukums	prioritāte
19.	Ainaviski pievilcīga teritorija, kuru veido izteiksmīgs reljefs, atsevišķi lieli koki, interesanti privātās apbūves risinājumi reljefā (<i>privātās apbūves teritorija ap Daugavas prospektu posmā no Klusās līdz Ozolu ielai</i>)	-
20.	Ikšķiles vecie kapi. Pareizticīgo kapi ar Sv.Gara pareizticīgo baznīcu (<i>teritorija starp Daugavas prospektu un Kluso ielu</i>)	-
21.	Parka un Peldu ielas apstādījumu teritorija	1
22.	Publiskā ārtelpa, Ozoliņa skvērs pie Ikšķiles novada domes (<i>Peldu iela</i>)	1
23.	Peldvieta, burāšanas un rekreācijas teritorija pie Daugavas (<i>Zemturu ielas galā</i>)	3
24.	800 gades skvērs ar piemiņas akmeni (<i>teritorija starp Daugavas prospektu, Lībiešu un Birzes ielām</i>)	1
25.	Ikšķiles katoļu baznīca ar teritoriju (<i>Daugavas prospekts 20B</i>)	-
26.	Ikšķiles centra teritorija ar plānoto laukumu (<i>Skolas un Lībiešu ielas</i>)	1
27.	Ikšķiles brīvdabas estrāde ar teritoriju	1
28.	Apstādījumu teritorija ar skulptūrām (<i>Ziedu ielas galā</i>)	1
29.	Ikšķiles vidusskola, bibliotēka, mūzikas skola (<i>Strēlnieku iela</i>)	1
30.	Parks pie Stacijas ielas	1
31.	Baskāju Karmela ordeņa māsu klostera baznīca (<i>Smilšu iela</i>)	-
32.	Bērnu izkļaušanas un pasākumu parks "Kļavu krasti" (<i>Daugavas promenāde, "Krastiņi"</i>)	-
33.	Kābeļkalns un Kābeļu senkapi (<i>Daugavas aizsargdambja galā</i>)	3
34.	Atpūtas vieta pie šosejas A6 ar skatu uz Daugavu	3
35.	Pieejas teritorija Daugavas promenādei caur industriālo teritoriju (<i>Ziedu ielā</i>)	3
36.	Laivu bāze uz Daugavas promenādes	-
37.	Tirgus laukums (<i>pie Skolas ielas</i>)	1
38.	Potenciāli plānotā apstādījumu teritorija ("zaļā kabata") (<i>pie Klusās ielas un Daugavas prosepekta krustojumā</i>)	3
39.	Gleznotāja Jāņa Kugas māja un dārzs	-
40.	Atpūtas vieta pie šosejas A6	3
41.	Apstādījumu teritorija ("zaļā kabata") (<i>pie Ozolu ielas un Daugavas prospekta krustojuma</i>)	1
Sasaistes elementi		
1.	Dzelzceļa līnija	-
2.	Šoseja A6	1
3.	Riekstu iela - sasaiste ar Saulesdārzu	3
4.	Ezera iela - sasaiste ar Ogres Zilajiem kalniem	3

Nr. shēmā	Nosaukums	prioritāte
5.	Lupīnu iela - apkaimes Ādamlauks centrālās ielas turpinājums	2
6.	Iespējamā sasaiste starp ar šoseju A6 sadalītajām Ikšķiles daļām apkaimē Ādamlauks, izveidojot gājēju ceļu Lībiešu parka teritorijā	3
7.	Upes iela - sasaiste ar Daugavas promenādi (aizsargdambi)	3
8.	Elkšņu iela - sasaiste ar šoseju A6	3
9.	Vecais Rīgas-Polockas ceļš	1 (Rīgas iela posmā no Peldu ielas līdz Ozolu ielai); 2 (Rīgas iela posmā no Ozolu ielas līdz Elkšņu ielai); 3 (Līvciena iela un Elkšņu iela)
10.	Ziedu iela - sasaiste ar Daugavas promenādi (aizsargdambi)	3
11.	Stacijas un Dzintara ielas - sasaiste starp pilsētas centru un Daugavas promenādi	1 Stacijas iela 3 Dzintara iela
12.	Daugavas promenāde (aizsargdambis)	1
13.	Peldu iela - sasaiste starp centru un Ikšķiles novada domi, Daugavas promenādi	1
14.	Parka iela gar apstādījumu teritoriju	3
15.	Klusā iela gar Ikšķiles vecajiem kapiem	3
16.	Daugavas prospekts gar Pareizticīgo kapiem	3
17.	Ābolu iela - sasaiste starp centru un Daugavas promenādi	3
18.	Daugavas prospekts - sasaiste starp centru un Daugavas promenādi	3
19.	Ozolu iela - sasaiste starp centru un rekreācijas teritoriju pie Daugavas, Sv.Meinarda salu	1
20.	Ausekļa ielas "turpinājums" - iespējamā sasaiste starp ar šoseju A6 sadalītajām Ikšķiles daļā apkaimē Ādamlauks	1
21.	Apkaimes Ādamlauks centrālā iela – Lupīnu iela	2
22.	Papeļu un Ievu ielas – sasaiste ar Daugavas promenādi	1
23.	Melioratoru iela	1
24.	Daugavas prospekts centra daļā	1
25.	Kastaņu, Riekstu, Jānu ielas Jaunikšķiles apkaimē	3
26.	Tīnūžu šoseja	1
27.	Lībiešu iela	2
28.	Zemturu iela	3

Grafiskie materiāli

- Plānotā apstādījumu struktūra
 - ❖ Ikšķiles pilsētas vienoto apstādījumu struktūru veidojošie elementi: Ikdienas/dzīves vides kvalitāti uzlabojoši elementi
 - ❖ Ikšķiles pilsētas vienoto apstādījumu struktūru veidojošie elementi: Tūrisma attīstību veicinoši elementi
 - ❖ Ikšķiles pilsētas vienoto apstādījumu struktūru veidojošie elementi: Ikdienas/dzīves vides kvalitāti uzlabojoši elementi un tūrisma attīstību veicinoši elementi
- Apstādījumu koncepcijas ieviešanas prioritārie etapi
 - ❖ Ikšķiles pilsētas vienoto apstādījumu struktūru veidojošo elementu un apstādījumu prioritārās grupas

Izmantotā terminoloģija

Ainava (*Latvijas Zinātņu akadēmijas Akadēmiskā terminu datubāze AkadTerm*) - ārēji nosacīti norobežots un atšķirīgs, bet iekšēji vienots dabas komplekss, kas veidojies uz Zemes virsmas, atšķirīgi attīstoties dabas komponentiem (reljefam, iežiem, ūdeņiem, klimatam, augu un dzīvnieku pasaulei) un pakļaujoties dažāda cilvēka darbības ietekmei. Ar ainavu apzīmē gan nelielu dabas kompleksu (upes ieleja, kalnu nogāze), gan cilvēka veidotu vidi (pilsētas ainava, kultūrainava).

Ainava (*Eiropas ainavu konvencija (Florence 2000. gada 20. oktobris)*) - nozīmē teritoriju tādā nozīmē, kā to uztver cilvēki, un kas ir izveidojusies dabas un/vai cilvēku darbības un mijiedarbības rezultātā.

Ainavekoloģija – savstarpējā mijiedarbība starp izmaiņām ainavas struktūrā un ekoloģiskajiem procesiem konkrētajā ainavā (lietotie termini - ainavas raksts, dabiskais tīklojums (*patch-corridor-matrix koncepcija*), ainavas nevienādīgums, ainavas fragmentācija, malas efekts)

Aleja (*Enciklopēdiskā vārdnīca, Nacionālais Apgāds, 2002*) – (*Izcelsme - franču allée*) kokiem vai krūmiem apstādīts ceļš; arī celiņš parkā vai dārzā.

Apkaime (*MK Nr.240. Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*) – nosacīta lieluma apdzīvota vide pilsētās, ciemos un lauku teritorijā ar savu identitāti, ko nosaka apbūves raksturs, ainava un iedzīvotāju kopības izjūta

Apstādījumi (*Ekonomikas skaidrojošā vārdnīca. — R., Zinātne, 2000*) - ar cilvēku līdzdalību izveidotas zaļumu platības. Apstādījumi uzlabo pilsētas mikroklimatu, samazina troksni, kā arī palīdz nostiprināt kraujas, smiltājus. Pilsētu sabiedrisko apstādījumu galvenie pamatelementi ir: parki, dārzi, skvēri, alejas, gatves; bet ierobežotas lietošanas apstādījumi ir: māju dārzi, pagalmi, dažādu sabiedrisko iestāžu.

Apstādījumu elementi – koki, krūmi, koku un krūmu grupas, alejas, dzīvžogi, stādi, sējeņi, vītenaugi, augsne (zāliens), dobes, augu vāzes un trauki, gājēju celiņi, tranzītceļi, tehnoloģiskie ceļi, ūdensobjekti, strūklakas, atpūtas soliņi, bērnu rotaļu laukumi un to aprīkojuma elementi, gaismas ķermeņi, būves, kas saistītas ar apstādījumu apkalpi;

Arhitektūras mazās formas – teritorijas nožogojums, soliņi, atkritumu tvertnes, ielu un iestāžu norādes, lapenes, vītenaugu režģi, dekoratīvie elementi, skulptūras, pieminekļi, u.c.;

Ārtelpas elementi (*MK Nr.240. Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*) – objekti, kas izvietoti ārpus ēkām, paredzēti labiekārtojumam un teritorijas funkciju uzlabošanai (piemēram, skulptūras, strūklakas, apgaismojuma laternas, nožogojumi, rotaļu laukumi, reklāmas un informācijas zīmes)

Dabas objekts – (*Tūrisma un viesmīlības terminu skaidrojošā vārdnīca. — R., 2008*) - savdabīgs dzīvās un nedzīvās dabas veidojums, kurš interesē vai var ieinteresēt apmeklētājus. Dabas objekti ir tūrisma resursu būtiska sastāvdaļa un piesaista apmeklētājus ar savu vienreizīgumu vai arī ar stabili izveidojušos priekšstatu, radot neaizmirstamu un garantētu pārdzīvojumu. Dabas objektus iedala pēc to starptautiskā, nacionālā vai vietējā nozīmīguma un atpazīstamības.

Dārzs (*Tūrisma un viesmīlības terminu skaidrojošā vārdnīca. — R., 2008*) - organizēta zaļo apstādījumu teritorija iedzīvotāju sabiedriskai un individuālai atpūtai (sabiedriskais dārzs, dzīvojamā rajona dārzs, mikrorajona dārzs, dārzs individuālajā apbūvē), kā arī zinātniskos un izstādīšanas nolūkos (botāniskais, gaisa, zooloģiskais u. c.). Gaisa dārzs ir dārzs, kas izvietots

uz plašas terases vai mākslīgas platformas, kura ir paceltas virs zemes līmeņa.

Dekoratīvie koki – visi koki, izņemot augļu kokus;

Dzīvžogs – brīvi augošu vai regulāri veidotu lapu vai skuju kokaugu līnijveida stādījums;

Ekoloģiskais ainavas dizains – dabas un cilvēka mijiedarbība, ekoloģisko funkciju darbības uzlabošana, ekosistēmas pakalpojumu nodrošināšana, saglabāšana

Iekšpagalms - ārtelpa dzīvojamo ēku apbūvē, kuru ierobežo brīvi stāvošas vai savienotas ēkas un kas paredzēta šo ēku iedzīvotāju primāro rekreācijas un saimniecisko vajadzību nodrošināšanai.

Krūmi – kokaugi, kuru zarošanās notiek pie zemes vai zemē. Krūmiem nav izteikta centrālā stumbra;

Kailsakņi - stādi ar vaļēju sakņu sistēmu, kas nav speciāli veidoti;

Parks (*A.Ķišķis – Ainavu un dārzu veidošana, 1979*) - parks salīdzinājumā ar citiem apstādījumu veidiem ir teritoriāli lielākā vienība. Lauku ciematā parka platība ir vismaz 2 ha, pilsētas nozīmes parks ir ne mazāks par 15 ha, bet mežaparki pilsētu zaļajās zonās var būt pat vairāku simtu hektāru lieli. **Parks** (*Meža likums*) — sabiedriskas vai kultūrvēsturiskas nozīmes dabas objekts, kurā ir dabas elementu, būvju un mazo arhitektūras formu daudzveidība un īpaši veidota infrastruktūra. **Parks** (*Latvijas Zinātņu akadēmijas Akadēmiskā terminu datubāze AkadTerm*) - teritorija ar mākslīgi veidotiem apstādījumiem (arī ar dabiskām audzēm), alejām, ceļiem, takām, ūdensbaseiniem, atpūtas vietām, ēkām, laukumiem. Pilsētu un lauku apstādījumu sistēmā Δ papildina dārzi.

Pašizsējas koki – pašizsējas rezultātā radušie koku sugu eksemplāri, kuru celma caurmērs pie sakņu kakla ir mazāks par 12 cm;

Priekšpagalms (priekšdārzs) - lokālplānojuma teritorijā esoša vai plānota zemesgabala daļa starp ēkas galveno fasādi un zemesgabalam piegulošās ielas sarkano līniju. Gadījumā, kad zemesgabals robežojas ar divām vai vairākām ielām, par priekšpagalmu uzskatāma tā pagalma daļa kas vērsta pret galveno vai augstākas kategorijas ielu.

Publiskā ārtelpa (*MK Nr.240. Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*)– sabiedrībai pieejamas teritorijas un telpa, ko veido ielas, bulvāri, laukumi, parki, dārzi, skvēri, pagalmi, krastmalas, pasāžas, promenādes un citas vietas, kas nodotas publiskai lietošanai neatkarīgi no to īpašuma piederības

Skvērs (*Svešvārdu vārdnīca*) – (*Izcelsme - angļu square*) Neliels laukums ar apstādījumiem.

Urbānā ekoloģija – zemes un ūdensteču transformācija, invazīvo augu un dzīvnieku sugu izplatība, urbānā ietekme uz klimatu (siltumnīcas efekts, siltumsala), bioloģiskās daudzveidības un urbanizācijas attiecības

Ūdenstilpe – dabiski izveidojies vai mākslīgi izveidots, ar ūdeni pildīts reljefa pazeminājums (ūdenskrātuve, upe, ezers, dīķis, kanāls), ūdens kopums šādā reljefa pazeminājumā;

Novada/pilsētas (vizuālie) “**vārti**” (*definējums no Liepājas pilsētas attīstības stratēģijas 2030*) – raksturojošie vizuālie objekti, kas kalpo, kā vizītkarte novada viesiem. Tos var iezīmēt apbūve, labiekārtota ainava, vides dizaina objekti, zīmes vai skatu punkti.

Zāliens - kopts, blīvs, ilggadīgs, galvenokārt dažādu augošu zemo graudzāļu sugu zelmenis, kas nosedz augsni un kam ir svarīga nozīme ainavā. “ (*A.Zvirgzds*). Zālienus var iedalīt divās lielās grupās – dekoratīvie zālieni (ar zemo slodzi) un intensīvi izmantojamie zālieni (ar lielo slodzi).

Izmantotie avoti

1. Ahern J. (2007) Green infrastructure for cities: The spatial dimension. In: Novotny V. un Brown P. Cities of the Future Towards Integrated Sustainable Water and Landscape Management. IWA Publishing, Londona, p.267. – 283.
2. Ainavu un dārzu veidošana (1979). (sast. A.Lasis)
3. Applied Urban Ecology: A Global Framework (2011) M. Richter, U.Weiland (eds.), 235p.
4. Apstādījumu veidotāju ceļvedis. Latvijas stādaudzētāju sortimentā.
5. Asensio P. (2005) Ultimate Landscape Design. teNeues. 523lpp. ISBN 978-3-8327-9057-8
6. Basics Landscape Architecture 02: Ecological Design (2011) N. Rottle, K Yocom (eds.)
7. Baumeister N. (2007) New Landscape Architecture. Verlagshaus Braun. 352 lpp. ISBN 978-3-938780-25-1
8. Beer A.R., Higgins C. (2000) Environmental Planning for Site Development. A manual for sustainable local planning and design. London: E&FN Spon. 352 p.
9. Benedict M.A., McMahon E.T. (2006) Green Infrastructure: linking landscapes and communities. Conservation Fund. 36 p.
10. Bokalders V., Bloka M. (2013) Ekoloģiskās būvniecības rokasgrāmata. Kā projektēt veselīgas, racionālas un ilgtspējīgas ēkas. Rīga: Biedrība "Domas spēks". 691 lpp.
11. Bell S. (2012) Landscape pattern, perception and process. Routledge. 348 lpp. ISBN 978-0-415-60836-7
12. Cinovskis R., Janele I., Skujeniece I., Zvirgzds A. Koki un krūmi Latvijas lauku parkos. Rīga "Zinātne", 1974. -347lpp.
13. Copenhagen: solutions for sustainable cities (2014). Pieejams: <https://international.kk.dk/sites/international.kk.dk/files/Copenhagen%20Solutions%20for%20Sustainable%20cities.pdf>
14. Dramstad W.E., Olson J.D., Forman R.T.T. Landscape Ecology Principles in Landscape Architecture and Land-Use Planning. Washington, 1996. 80 p.
15. Ekosistēmas pakalpojumi
https://ekosistemas.daba.gov.lv/public/lat/ekosistemu_pakalpojumi11/petijums_ko_doma_jam_par_ekosistemu_pakalpojumiem1/
16. Eniņš G. Koks- dabas piemineklis. Rīga "Zinātne", 1982. -95lpp.
17. Gēls J. (2018) Pilsētas cilvēkiem. Rīga: Jāņa Rozes apgāds. 271 lpp.
18. Griķis A. Apstādījumu ierīkošana un kopšana. Jāņa sēta, 1995., 77.lpp
19. Green infrastructure and open environments: the all London green grid. Supplementary planning guidance (2012). Pieejams: https://www.london.gov.uk/sites/default/files/algg_spg_mar2012.pdf
20. Goudie A.(2000) The Human Impact On The Natural Enviroment. Blackwell publishers. 511lpp. ISBN 0-631-19977-2
21. Holden R. New Landscape Design. Laurence king publishing, 2003. -192lpp. ISBN 1-

22. Fisher T. *Lake/Flato: Buildings & Landscapes*. Rockport Publishers, 2005. 292 lpp. ISBN-10: 1592531350
23. Ignatieva M. (2017) *Manual. Lawn alternatives in Sweden from theory to practice*. Uppsala: SLU.
24. James A., LaGro Jr. (2008) *Site Analysis: A Contextual Approach to Sustainable Land Planning and Site Design*. 357 p.
25. Jongman H. G. R., Kulvik M., Kristiansen I. (2004) European ecological networks and greenways. *Landscape and Urban Planning* Nr.68, p.305 – 319.
26. Jongman, R.H.G., 1995. Nature conservation planning in Europe: developing ecological networks. *Landscape Urban Plan.* Vol. 32, p.169–183.
27. Broce J.K. (2002) *Zīmējumi un apraksti*. No:3. sējums Latvijas mazās pilsētas un lauki. Rīga: Zinātne.
28. Ķišķis A., Lasis A., Līce A., Veics V., Zvirgzds A. *Ainavu un dārzu veidošana*. Rīga "Zvaigzne", 1979.
29. Kurše P., Athaus D., Gabriēls I. (1995) *Ekoloģiskā būvniecība*. R: Preses Nams. 398 lpp.
30. *Landscape Architecture Documentation Standards: Principles, Guidelines, and Best Practices*. Wiley, 2015. -432.lpp. ISBN 0470402172
31. Makhzoumi J., Pungetti G. (1999) *Ecological Landscape Design and Planning*. London: E&FN Spon. 330 p.
32. Mauriņš A., Zvirgzds A. (2006) *Dendroloģija*. Latvijas Universitāte. 448 lpp. ISBN 9984-802-21-3.
33. Mell C. I. (2009) Can green infrastructure promote urban sustainability? Pieejams: https://www.researchgate.net/profile/Ian_Mell/publication/245409093_Can_green_infrastructure_promote_urban_sustainability/links/54fea460cf2eaf210b3765b/Can-green-infrastructure-promote-urban-sustainability.pdf
34. Ministru kabineta noteikumi Nr.329. Rīgā 2015.gada 30.jūnijā (prot. Nr.30 47.§) Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 224-15 "Meliorācijas sistēmas un hidrotehniskās būves"
35. Ministru kabineta noteikumi Nr.240. Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi.
36. Pena B. S., Abreu M. M., Teles R., Espirito-Santo D.M. (2010) A methodology for creating greenways through multidisciplinary sustainable landscape planning. *Journal of Environmental Management*, Nr. 91, p. 970-983.
37. Roehr D., Fassman-Beck E. (2015) *Living Roofs in Integrated Urban Water Systems*. London, England, Routledge. 178, lpp. ISBN: 978-0-415-53553-3
38. Steiner F., Butler. K. (2007) *Planning and urban design standards*. New Jersey: John Wiley & Sons. 436 p.
39. Stockholm's blue – green infrastructure. Pieejams: <http://www.cardiff.ac.uk/archi/research/cost8/case/greenblue/sweden-stockholm.pdf>
40. Spens M. *Modern Landscape*. Phaidon, 2003. -239 lpp. ISBN 0-7148-4155-2

41. Surma M. (2013) Green infrastructure Planning as a part of Sustainable Urban Development – case studies of Copenhagen and Wrocław. Proceedings of the Latvia University of Agriculture Landscape Architecture and Art, Vol. 3, Nr. 3, 22-32 p.
42. Thompson I.H. (1999) Ecology, Community and Delight. London: E&FN Spon. 188 p.
43. Thompson J.W., Sorvig K. (2000) Sustainable landscape construction: a guide to green building outdoors. Washington: Island Press. 350 p.
44. Vroom M., J (2006) Lexicon of garden and landscape architecture. Birkhäuser. 351pp. ISBN 3-7643-7525-6
45. Urban Landscape Architecture. LOFT Publications, 2006. -191pp. ISBN 1-59253-272-1
46. Zaļās pilsētvides plānošana. Rokasgrāmata. (2013) Jelgava: Zemgales plānošanas reģions.
47. Zvirgzds A. Koks pilsētā. Rīga "Zinātne", 1986. -95lpp.

Pielikumi

Pielikums Nr.1. - Ikšķiles līnijbūves apkopojums – tipi (tabula)